

~~44~~ 44.4.

I. No. 4816.

Bl

II. No. 5313.

1165

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURA
HELSINGISSÄ.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF TORONTO
100 ST. GEORGE STREET
TORONTO, CANADA

Suomalaisen
Kirjallisuuden Seuran

Toimituksia.

25 Osa.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,
1861.

Näytelmistö.

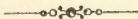
I.

Ensimmäinen Rakkaus.

Liukas-kielinen.

Selima.

Emilia Galotti.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,

1861.

Ö t s i m l r t g h E

Handwritten title in red ink, likely "Handwritten I. Handwritten"

Painoluwau antaneet: *L. Heimbürger.* — *G. F. Aminoff.*

Handwritten text, possibly "Lindes-Antaneet"

Handwritten text, possibly "Selme"

Handwritten text, possibly "Lindes-Antaneet"

Handwritten text, possibly "Stillingia"

Handwritten text, possibly "Stillingia-Antaneet"

1881

Ensimmäinen Näytös,

Komedia yhdessä näytöksessä.

Scribe'n Ranskan-kielisestä mukailnut

Kaarlo Santala.

Günther'sche Handlung

Konrad'sche Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Handlung

Jäsenet:

Morli, herra.

Emeli, tyttärensä.

Kaarlo, Emelin orpana.

Ahola, herra.

Pettero, lakeja.

Ensimmäinen kohtaus.

Emeli, Morli.

Morli. No, mut sano minulle: mikä sinua waiwaa? mikä huolettaa? miksiä eilisestä asti olet niin nulomainen?

Emeli. Empä tiedä itsekään, isäiseni; kaiikki minua inhottaa, mikään ei ole mieleksi minulle.

Morli. Sienee sitte tämä ensimmäistä kertaa elämässäsi; sillä kaiikki noudattawat tässä sinun mieltäsi, alkaen minusta.

Emeli. Hywin olette hyvä, isäni! warsin minusta huolta pidätte!

Morli. Mitäs siitä! Waan leskimiehenä eläin ja ollen niinkuin olenki maamme ensimmäisiä ruukinisiäntiä, joll' on kymmentuhansia wuotuisia tuloa ja yksi ainokainen tytär waan, sano, mihinkäs luulet näitä rahoja panewani? Muistahan toki, minulla muuta maailmassa ei olewan lemmittävänä kuin sinua. Usein olen miettinyt itsekseni, miten mieleistä tuo olisi jos sun naisiwat tänne likitienohille. Kai se kulta, jonka työllä ja waiwalla keräsin, saisi wäwöyni eli pikemmin, saisit sinä. Miehen rinnalla, joka lemmellä sinua suosittelee, tahdon

enentää hyvän tekojani ja antaa sinulle alttiiksi mitä suinkin minulla on. Sillä isä, näet, kokoaa varoja waan lapselle niitä antaaksensa. — Waan kuules! minä olen jo tarjonnut sinulle toistakymmentä sulhaista; mutta tänäpäpä, muista se, en salli enempää leikiteltävän, waan sinä olet hyvä ja otat kunnollisesti vastaan häntä, jota nyt odotamme tulewaksi.

Emeli. Kuinka! Tuota herra Aholaa, josta eilen minulle puhuitte? Kuulkaa, isäni! Jos tahdotte totuuden tietää, niin se, juuri se seikka on saattanut minun näin nuloiksi ja alakuloisiksi; enkä ymmärrä, miksi häntä enemmän kuin muitakaan minulle tarjoatte?

Morli. Kosk' et muista ole huolinut.

Emeli. Ei sinä tylikiksi syhtä.

Morli. Ompa niinkin, tyttäreni. Se on yksi syh, ja jos parempia haluat, niin kuule: Kolmekymmentä vuotta sitte tulin minä tähän maahan; minulla ei ollut mitään, ei ystäviä, ei waroja; herra Ahola, tämän isä, otti minun turwiinsa, suositteli minua, lainasi rahoja ja oli siis ensimmäinen syh minun onneheni. Nyt tahdon pojalle palkita isän hyvyttä minua kohtaan ja sinä astasfa luotan sinuun. Rauwan on minun taloni ollut welkainen hänelle, nyt kun annan tyttäreni, jopa taitanee hän joutua minun welkamiehikseni. Muutoin, tämä poika, jonka olen määrännyt sinulle, kuuluu olewan kaunis ja älykäs nuorimies, joka on vuosikausia matkustellut ulkomailla oppiansa enentämässä ja nyt palajaa kotia naidaaksensa. Nämä syht, tyttöseni, suostuttivat minun hänen kosio tuumiinsa. No, mitäs siihen sanot?

Emeli. Ei mitään. Raikesta, minä olen kuullut, olisin valmis mielelläniki hänelle menemään, jos sen voisin. Waan minä olen itselleni welkapää antamaan kieltävän wastauksen.

Morli. Sitelleksi welkapää . . . Ja mikä sinua welkottaa?

Emeli. Entiset lupaukset, walani wakaifet.

Morli. Mitäs kummia kuulentaan! Kuinka, tyttäreni, ilman minun luvattani!

Emeli. Ei isäseni, ei suinkaan ilman teidän luvattanne. Jos lupaatte olla nuhtelematta ettekä estä mieltäni noutamasta, niin selitän teille kaikki.

Morli. Sanokaas, ken tuota olisi voinut uskoa. Kuudentoista vuotias tyttönen, jol' ei koskaan ole luopunut minusta, jol' ei näe ketään! — Sano sanottavasi.

Emeli. Sen tiedätte, että minua kasvatti tässä luonanne vanha tätini Saara.

Morli. Sisko=wainajani, tämä siweä ja kelpo tyttö, jonka ainoa wirhe oli se, että päivässä luki romanin läpi, waikkapa wiissi=niteisenki.

Emeli. Niistä juuri hän opetti minua lukemaan ja minulla, oli silloin uskollisna kumppalina Kaarlo serkkuni, joka köyhäksi orwoksi jäänyt otettiin tieltä holhottavaksi.

Morli. Se hywä, entä sitte?

Emeli. Sittell! Waikka hän oli minua vanhempi, wietimme toki päiväkaudet yhdessä, näimme yhäti toinen toisitamme, oli oppi=aineet sekä leikitkin samat meillä; minä kutsuin häntä weikoksi, hän minua siskoksensa aina sitä päivästä kun Saara=täti jutteli meille Paul ja Virginia tarinan; minä olin muka Virginia ja hän Paul olewinaan. Ja loppupäätös oli se, että rakastuimme innollisesti toinen toisehemme ja wannoimme walat walaiset ikuisesti pysyäksemme uskollisina toisillemme.

Morli. Heitä jo ne serkkuset sillensä. Ja minä, joka niin olin warowa olewinani! No hywä, tyttäreni!

Emeli. Gräänä päivänä läksi hän meistä poikkeen; hänen tuli mennä kauwas Wenäjänmaahan sotapalvelukseen; mutta ennen lähtöänsä wirkkoi hän minulle: „Sinä olet rikas ja minulla ei ole mitään; epäilemättä sinua pakotetaan miehelle menemään, sillä isät owat tawallisesti julmat ja ankarat käskyisjään, niinpä kaikei ne oliwat, joista me olemme luke=

neet". Silloin, lohduttaakseni häntä, lupasin hänelle, en mennä naimisiin ennenkuin hän joutuisi takaisin; hän antoi minulle tämän formuksen ja minä annoin hänelle omani: sitä päiwin olen aina muistellut häntä, waikk' en sen koommin ole häntä nähnyt.

Morli. Etkös sitte päiwin ole nähnyt häntä?

Emeli. Sen tiedätte itsekin, sillä ei hän sen perästä ole käynyt meillä.

Morli. Ettekö ole keskenänne kirjittäkään wahtaneet?

Emeli. Ei ollenkaan, paitsi kuutamella; joka ilta mää=rätyllä hetkellä käwin kuuta katsomassa ja samaten hänkin; näin oli meidän kesken puhuttu.

Morli. No, semmoinen kirjeen wahto eipä toki hai=tanne!

Emeli (laulaa).

Kun kuu=kulta loistawi taimolla,
Armas ystävä rakkauden,
Silloin katselen häntä ja kaiholla
Kaarlo=serkkua muistelen!

Morli. No, sekö se teitä waan yhdistääkin?

Emeli. Onko sitte lujempata sidettä? Etkö silloin pidä rakastaa kuolemaan asti, kun taimas itse on kuullut walamme?

Morli. Olkoon jos! Kuitenkaan ei näy asta olewan niin pahalla jäljellä kuin luulin, sillä serkkusi matkusti täältä jo vuosikausia sitte; ja elä närkästy, jos sanon semmoisen rakkauden pelkäksi lapsellisuudeksi.

Emeli. Siinäpä juuri petyttekin. Ette tiedä, isäni, ensimmäisten sydämen liikutusten ei koskaan menewän mielestä; sillä ensimmäisen kerranhan oikeen waan rakastetaanki; niin kai=keti täti=wainaja monesti minulle wakuutti ja jopa olen itse=kin sen tokenut. Hamasta Kaarlon lähtö=päiwästä ompi hän ainoastaan mielessäni, häntä waan rakastan; ja syhy, miksilä en ole mieltynyt yhteenkään tarjoamista sulhoistanne, on ensi=ksikin Kaarlosele antamani lupaus ja toiseksi se, että kun heitä

nden, heti arvelen: Voi mikä eroitus! ei ole tämä Kaarlo, ei ole hän!

Morli. Semmoista se on lapsen mieli, naisen mieltä! Nyt olet mielehesi kuwitellut Kaarloa kuin jaloa romanti= san= karia ikään.

Emeli. Basten tahtoanne, ilman teidän luvattanne en tahdo nähdä häntä jälleen; mutta sitä ennen, vähintäkin, etkää vaatiko minua miehelle menemään. Kieltäkää herra Aholaa tänne tulemasta.

Morli. Mitäs läkeät? Vanhan ystävän poikaa sillä tavoin kohdella! Ei tyttöseni, sinä saatat sanoa sekä käyttää itseäsi kuinka hyvänsä; mutta tänäpäinä, sen sanon vieläkin, olen järkähtämätöin sanoissani enkä anna perään.

Emeli. Ja vastikään senkuin sanoitte, minun onneani waan tarcoittawannel! Minun on oloni niin armas ja suotuissa tässä Sin kullassa kodissa, että syystä pelkään, miehen mieltä murehuttawani kun tänne taas en ikävöitsisin.

Morli. Hän on rakas ja helläsydäminen; yleiseen kilt= tävät hänen leppeää luonnettansa.

Emeli. Olkoon waikka enkeli; ei hän sittenkään voi korvata sitä, mikä hänen tähden täytyisi jättämäni.

Morli. Kyllä kyllä. Sinä tahdot suostutella minua.

Emeli. Ah, minun Jumalani! ei, ei suinkaan. Mutta hywin tunnen, että tämä turmelee minulta terweyden.

Morli. Mitäs sanotkaan?

Emeli. Silisestä asti on pään=kiivistys tahti kuumetauti waiwannut minua, en tiedä warmaan kumpanenko; mutta se niin tuntuu kipiältä.

Morli. Kuumetauti! olisiko mahdollista! ja minä olis= sin syypää siihen!

Emeli. Epäilemättä; jo olen jotenkin muuttunut, sen hawaitsen; päivä päiväältä tämä paha on enenewä ja sitte, kuin minua ei ole enää, ehkä sanotte: „lapsiparka, Emeli rauk= kaseni, joka aina oli niin siwä!“ Mutta silloin on jo myöhään.

Morli. Voi kova=onnista! joll' on yksi ainokainen tytär, waan ei mitenkään woi pysyä sanassaan kiini. Emeliseni, minä rukoilen sinua, elä käy sanomaan sairastawasi; minä epuutan tuon nuoren miehen tuloa, minä kirjoitan hänelle.

Emeli. Ah, kun olette armas ja lempeä; tehkää se, isäiseni, nyt paikalla.

Morli (istuu pöytään). Teen kuin teenkin; mutta lempo tietäköön, että se on ihan wasten mieltäni! No kirjoitan kuitenkin; waan ei se ole kohteliaasti tehty.

Emeli. Mutta sen siaan on se rehellisesti. Jos minä, wasta nähtyäni kieltäisin hänelle lähtemästä, niin sillä loukkaisin hänen omarakkauttaan ja hän woisi walittaa tulleen sa meiltä pahasti kohdelluksi; mutta lähettää häntä takaisin ennenkuin on ennättänyt tullaakaan, on paljoo säädyllisempi ja minä olen wakuutettu, että hän siihen hywinkin tyytyy.

Morli (itselleen). Lempo noita puheita jaksakoon kuulla. (äänessä) Kuules, tyttöni, tässä ei auta muu kun wilpitön käytös häntä kohtaan. Minä selitän hänelle siis totisesti kolo asian; mutta elä sentähden luule minun suostuwan sinun ja Kaarlon naimisiin.

Emeli. Minä myöskin, isäiseni, en tahdo muistuttaa teitä siitä, en puolellakaan sanalla; mutta Kaarlo puolestansa, siitä olen wakuutettu, on pysyvä uskollisna minulle; hän ei woi enää olla kauwan tulematta ja sittepä se nähdään.

Morli. Mikä se sitte nähdään?

Emeli. Tahdoin sanoa, että te sitte näette jos hänestä on wäwyypöikää teille. Waan kirjeenne on jo walmis. (tarttuu kelloon) Se on paikalla laitettava, heti nyt. Kiitos siitä, kun kirjoititte sen, isä. (soittaa)

Morli. Siinä se on; joko nyt tyydyt?

Toinen kohtaus.

Entiset. Pekko.

Emeli. Jo tuntui helpommalle. — Pekko, wäljasta heti hewonen ja lähde tätä kirjettä wiemään neljän peninkulman päähän tuonne Aholan hoviin; anna mennä neliseen, että joudut kohta takaisin, sillä minulla on vielä muutamia työtä sinulle. Ja vielä, sano alhaalla ett'emme nyt ota teitä wierasta vastaan.

Pekko. Jatkama lähden ratsusaappaita jalkaani saamaan.

Emeli. Mene ja joudu pian. (Pekko lähtee oikean-puolisesta ovesta)

Morli. Minä lähden omaan kammariini.

Emeli. Minä tulen kerallanne; minä luen teille tahi pelaan korttia kanssanne, tai jos mielenne tekee, laulan tuota laulua, johon niin olette mieltyneet.

Morli. Hywin olet hyvä, tyttöseni.

Emeli. Todellakin, nyt olen taas niin iloinen kuin ennenkin.

Kolmas kohtaus.

Pekko.

Pekko (tulee ratsusaappaisja oikealta puolelta pitäen kirjettä kädessä). Neljä peninkulmaa neliseen! aiwan hupaista! ja paikalla takaisin, että vielä muitakin töitä ennättäisin tehdä, niillä warmaankin wäshnyttä ruumista wirwoittaakseni! Tämä nuori emäntämme ei kauwan wiwyttele; kun pälähti juoni päähänsä, silloin Pekko hewosen selkään. No, no, enhän sitä sano, ett'ei tässä olisi hyvä ollakseni ja ettei waiwoja palkittaisi. Mutta jos löytyisi keino, millä palkan saisi waikei työtäkään tehdä, niin ainahan tuo olisi vieläkin parempi. Ken sinä tulee? nuori herra, jota en muista ennen koskaan nähneeni.

Meljäs kohtaus.

Pekko. Ahola.

Ahola (kulisien takaisille). Niin, voisitte wiedä ne talliin, sillä minä jään tähän. (Pekolle) Missä Morli-herra, isäntänne!

Pekko. Sivättkö siellä alhaalla sanoneet teille?

Ahola. Sanoivat täällä olewan.

Pekko. Voi minua hölmöä! pyydän nöyryimmästi anteeksi siitä, ett'eivät paikalla laittaneet teitä takaisin; siihen olen minä syypää, kun en muistanut valmistaa heitä edeltäksin. Asta on, näet, herraseni, jahka minä selitän sen teille. Isäntämme on kyllä kotona, mutta mamseli läski sanomaan, ett'ei häntä olisi kotona; ja tässä talossa enemmän mamselia totellaan.

Ahola. Se on oikeen, niin se olla pitääki. Minulle paljon puhuttiin Morliherran hemmoittelewan ainokaisista tyttäristään. Minusta se ei kummaa ole, sillä omaa luvaansa hän siinä rakastaa. (antaa rahaa Pekolle) Koettelehan kuitenkkin, eikä millä keinoin päässi isäntäsi puheille. Minä waikka odotelen tässä niinkauvan.

Pekko (ottaa rahat). Astukaa waan rohkeasti esiin, koska herran täällä olette. Minä laitan jonkun tovereistani sanaa wiemään, sillä itse en jouda; täytyy, näetsä, paikalla lähteä wiemään tätä kirjettä Aholaan.

Ahola. Aholaan? minä palajan täältä sinne; ja jos kirje on howin isännälle . . .

Pekko. Niinkuin arvasitte.

Ahola. Minä otan sen hänelle wiedäkseni.

Pekko. Sulimmat kiitokset, herra kulta, kun otitte sen waiwan päällenne. Sillä päästitte minun matkanteosta, jol' ei ensinkään ollut mieliksi minulle. Tätä hywää kostaakseni, minä koettelen toimittaa asiatanne ja saattaa Morliherraa tänne puheillenne, jott'ei mamseli minusta tiedäkään (menee).

Viides kohtaus.

Ahola.

Ahola (yhänsä, lukee). „Herra Aholalle“. Oikeen, se on minulle ja appeni kirjoittama; sillä waikk' en itseänsä tunneksaan, niin tunnenpa toki kirjoituksensa. (awaa kirjeen) Tästä arwaan, ett'eivät odotelleet minua tulewaksi ennenkuin parin tunnin perästä; waan minä olin tärkäs näkemään morstantani . . . ja sitte, ennenkuin hänen eteen astuisin, oli aikomukseni tutkistella isältä, millä keinoin tyttöä paraiten saisin mieltymään minuun; liekö arwannut sen isä ja tahtoo nyt tässä edeltäpäin wastata aikomille kysymyksilleni. (lukee hiljaan) Ah, tässä saan tietää enemmän kuin tahtoiskukaan: hän rakastaa toista: se on hupaista kuulla kosijalle! Ja minun isäni, joka kirjoitti minulle Saksaan ja pyysi kiiruhtamaan kotiin, sillä nyt oli muka mieleinen morstanti minulle tarjona, nuori, älykäs ja wiaton kuin lapsi. Isäni arwasi oikeen, tänne piti kiirehtiä. Waan nyt on se minulta jäänyt; etkäämme ajatello sitä enempää; ja kaitheen katsoen, niin yhtä se minusta taisi ollakin. Ohtä? ei, lempo kuulkoon, ei kuitenkään ole yhtä minusta. Hänen säätynsä, hänen rikkautensa, naapuristo, kaitki tekisi tämän liiton niin soweliaaksi! Kehuwatpa päälliseksi tätä nuorta impeä kauniiksi; toista kymmentä kosijaa jo sanotaan häneltä rukkaset saaneen. Minä jo sanoin sydämesfäni: „Sinä olet se woitonsankari, joka tuon hempyen omistat“. Olinpa jo niinkin astastani wakuutettu, että kerskailin sitä ystäwilleni, jotka nyt saawat syytä minulle irwistelläsfensä; ja minä lähtisin täältä häntä näkemättä, kilwoittelijani kanssa taistelematta! (lukee kirjettä) „Kaarlo=herra, serkkunsa, jota hän lapsuudesta on rakastanut . . .“ Lapsuudesta! se hyvä! vähimmältään se todistaa hänen uskollisuuttaan. Ei muuta ole tarwis, kun että tämä kiitetävä ja harwasä nähtävä tunto käännettäisi toisaappäin. (lukee) jota hän on rakastanut lapsuudesta ja jota

hän seitsemään eli kahdeksaan vuoteen ei ole nähnyt". Onko se mahdollista; en uskoisi sitä, elleen tuntisi ensi-ijän uskollisuutta. Mitäs jos? todellakin, mikä juolahtaa mieleheni? seitsemässä, kahdeksassa vuodessa woipi paljon muuttua, yksin serkunkin kasvoissa, että kyllä luulen minua ei tunnettavan jos rupeaisin. Ja jospa tuntisivatkin. Mitäs siitä? Pitkällä nenällä mennä matkoihini? Sen saan nyt ilmanki. Koettelen kuin koettelenkin, jos ei muun tähden, niin nähdäkseni häntä ja koston=himoani tyydyttääkseni. Jo tullaan; se warmaanakin lie appiseni; antaa hänen alottaa puhetta.

Kundes kohtaus.

Morli. Ahola.

Morli (syrjään tullessaan). Pekko tuli niin salaa ja kuis= kasi minulle korvaan, että täällä wieras pyrki minun puheileni. (Aholalle) Teko minua pyysitte tulemaan.

Ahola. Minä juuri.

Morli. Millä teitä woinen hyödyttää.

Ahola (syrjään). Lähes nyt into ja hartaus awukka! (äänessä) Ettekö tunne kasvojeni! Woisiko kahdeksan vuoden pois=olo niin wierastuttaa minua omaistenkin filmissä . . .

Morli. Mitäs sillä tarkoitate.

Ahola. Eikö oma werenne jo ilmoita sitä teille? eikö se liikuta sydäntänne? eikö se sano teille, rakas setäni

Morli. Onko mahdollista! Sinä olisit?

Ahola (heittäiksen Morlin syliin). Kaarlo, oma nepanne!

Morli (kääntyen pois). Sekö lempo sinua tänne saattoi!

Ahola. No setäni. Mikä teihin tuli?

Morli. Ei mitään, ei mitään. Se oli niin outoa minusta, minä niin hämmästyin . . . Täytyy tunnustaakseni, ett'en iki=päiwinä olisi sinua tuntenut; sillä, olkoon se meidän kesken sanottu, ei sinusta kahdeksan vuotta takaperin noin reimaa miestä luultu tulewan, päinvastoin.

Ahola. Sen parempi, sehän se Teidän iloksenne pitäisi olla, kun poika on hyvillä jäljillä.

Morli. Ei, minä mieluisammin näkisin sinua toisilla jäljillä.

Ahola. Miksiä niin?

Morli. Maltas poikani. Näin sukulaisten kesken ei sowi salassa nuhjustella, minä siis selitän sinulle asian wilpittömästi. Minä otin sinua huostahani, kaswatin sinua, pidin huolta sinusta, annoin sinulle wuotuisesti 500 ruplaa eläkkeeksi.

Ahola. Niin kaiteti, setäseni.

Morli. No hyvä, minä enennän eläkerahasi 1 tuhanteen wuotuisesti; mutta sillä ehdolla, että paikalla matkustat täältä ja jotta tästälähtein joku wuosikausi eteenpäin emme näe toistamme.

Ahola. Miten! Te laitate minua takaisin, ajatte omaa sukulaistanne owesta ulos.

Morli. Niinpä niin, poikaseni.

Ahola. Saanko wähimmältä tietää?

Morli. Minä luulen sinua kunnanmieheksi ja tahdon täydellä luottamuksella selittää koko asian sinulle. Sinä kaswoit tässä tyttäreni kanssa ja siitä ajasta muistelee hän sinua eräällä tawalla, jos ei ollenkaan sowellu minun tuumihini, waan kumoaa kaiikki hartahimmatkin toiveeni. Minä tahtoisin naittaa häntä wanhan ystäwäni pojalle, nuorelle Aholalle, reima ja kunnan poika, josta olen niin paljon hyvää kuulut; waan sinä et siitä syystä saa wihaastua päälleni.

Ahola. Ei setäseni, ei wähintäkään. (syrjään) Dikein oiwallinen isä tuo setäni!

Morli. Minä tahtoisin jos jollakin tawalla, waikka millä nimellä, esitellä tätä nuorta miestä tyttärelleni, jott' ei waroisi mitään.

Ahola (nauraen). Kelpaisihan koetella.

Morli. Mutta minun täytyy wartoa sopiwaista aikaa

sihen, muuten en voi; sillä minä en ole tottunut wiefastelemaan tyttärenteni edessä; jos mitä salamähkää tahtoisiinkin tehdä, hän sen paikalla arwaisi.

Ahola (syriään). Hywä, kun se tiedetään.

Morli. Nyt tiedät millainen minun ja sinun välissä on; saadakseni tuota nuorta miestä hänen näkywiin, siihen ennen kaikkea waaditaan että sinä menet matkoihisi.

Ahola. Vaikealle se minusta näyttää!

Morli. Ei mitenkään, hän ei tiedä sinua täällä oleswan, hän ei aawistakaan tullessi ja jos paikalla lähdet. . . .

Emeli (ulkopuolella). Pappaseni, pappaseni!

Morli. Ah, minun Jumalani! jo tulee. Etä wirta mitään, minä olen wakuutettu, että hän niinkuin minäkin ei ensi wilahduksella tunne sinua.

Seitsemäs kohtaus.

Entiset. Emeli.

Emeli (ei hokkaa ensimmältä Aholaa). Pappa, pappa, mitä tämä merkitsee? Minä olen niin liikutuksissani että koko ruumistani wapisuttaa. Siellä alhaalla on mies, joka tahtoo puhutella teitä.

Morli. Kuka se fitte on?

Emeli. Muukalainen, juutalainen hän sanoi minulle, että serkkuni ehkä kohta tulee.

Ahola (syriään). Johan minä olen tässä.

Emeli. Ja sentähden hän tahtoi ennakoita puhutella teitä, liekö mikä raha-asia, joka koskee nepaanne, Kaarlova.

Morli (kääntyy Aholaan terävästi). Sinuako? (malittaa miensä) Voi minua, mitäs nyt tein!

Emeli. Ah, isäni! mitäs sanoittekaan?

Morli (koettelee ruumiillansa peittää Aholaa). Ei mitään, lapseni, ei mitään, ole wakuutettu siitä. Minä haastoin tälle herralle, joka on wieras, ja sattui tässä olemaan.

Emeli. Ei, ei todellakin, te pettelette minua; se minä juuri vastikään sanoitte, teidän hurmionne, hämmästyksenne, hänen silmänsä jotka yhä katsowat minuun: noin hänkin katseli minua. (luoksee hänelle) Kaarlo, sinähän olet!

Morli. Semmoista se on, hän tunsi hänet!

Emeli. Kuinka, sinähän olet? Kun vielä piti näkemäni sinua. Todellakin, hän on paljon muuttunut, eiö niin isä. Waan mitäs siitä, lasten näky on sama kuitenkin, warsin-kin owat silmät samat; ne eiwät muutu milloinkaan. Entäs sinä, serkkuni, mitäs minusta arvelet?

Ahola. Paljon kauniimpana kuin olisin luullutkaan. Minusta on ikään kuin ensikerran wasta näkisin teidät.

Emeli. Todellako! no, minä en ole muuttunut niinkuin sinä.

Ahola. Ja te tunsitte minun.

Emeli. Seti kohahteen; ensin siitä astuesani oli mieheni, en tiedä mistä syystä, kuohussa; se oli aawistus, joka sanoi: hän on tässä.

Morli. Minulla puolestani ei ollut aawistusta ollenkaan. Ja jos ei olisi sanonut minulle joka puustawin nimestään

Emeli. Teillä! Waan teidän ja minun välillä on suuri eroitus, isäni. Sielun salaiset tunteet eiwät petä milloinkaan; jos Saara-tätini vielä olisi elossa, hän selittäisi sen teille Mutta minä unohdan tuon miehen, joka odottaa alhaalla ja joka näytti niin malttamattomalle.

Morli. Minä lähden puhuttelemaan häntä ja kosket näy tietävän koko miehestä, tutkimaan mitä hän sinusta tah-
too. (Aholalle, jota hän saattaa wafemmalle puolelle teatteria) Minä jätän sinun täydellä luottamuksella tähän tyttäreni, serkkusi kanssa ja toiwon, ett'et hänelle rakkaudesta mainitse sanaakaan; lupaa se!

Ahola. Minä wannon sen päälle, ett'ei Kaarlo siitä puhu sanaakaan.

Morli. Hyvä se! Nyt olen tyytyväinen ja jos vielä päälliseksi voisit millä keinoin suututtaa häntä, että hän karttaisi sinua, niin ei olisi paha sekään; olisi askele eteenpäin.

Ahola. Olkaa huoletta, minä kyllä saatan kaikki parempaan päin.

Kahdeksas kohtaus.

Ahola. Emeli.

Ahola (syrjään). Täytyy tunnustamani, että kyllä on kummallisesti ensikerran yhteen tultu.

Emeli. Joko wainenkin nyt olet tässä?

Ahola. Jopa jo, mamseliseni.

Emeli. Mamseliseni! enkö minä ole serkkusi.

Ahola. Miin serkku=kultaseni; tässä nyt olen luonanne; sitä yhä toiwinki.

Emeli. Luonanne! Miten, Kaarlo, sinä et sinuttele minua enempää!

Ahola. En uskaltanut, waan jos tahdot.

Emeli. Epäilemättä; serkkujen kesken kuka sitä katsoisi pahaksi? Miinhän se oli ennen lähtöäsi?

Ahola. Miin kaitetikin.

Emeli. Kuinka useasti enkö ole muistellut sitä aikaa! Lapsuuden muistot owat niin wiehättäviä! Muistatko miten iloiset, miten onnelliset olimmekaan! Ja wanhaa Saara täti=raukkaa, kuinka häntä suututettiin! Hänestäpä et ole vielä sanaakaan sanonut!

Ahola. Todellakin, tämä eukko=raukka! hän nyt jo mahtanee olla hywinki wanha.

Emeli. Kuinka! hywin wanha! johan hän leppää neljättä vuotta haudassa.

Ahola (syrjään). Ah, se oli tuhmasti!

Emeli. Ettö sitä tiedäkään?

Ahola. Dikeen, niin, mutta minä tahdoin sanoa, että hän nyt olisi hywin vanha.

Emeli. Ei niinkään; waan muistatko miten kerran me nimme ilman luvatta tuonne karjakartanoon kermaa saamaan. Sinä silloin söit suurimman osan.

Ahola. Ei, sinäpä.

Emeli. Ei, serkkuseni; ja miten rankka sade kerran tapasi meidät tiellä.

Ahola. Rastuimmeko paljonki?

Emeli. Sinun takkisi suojaasa, jonka lewitit päälleni sillä sinähän Paul olit.

Ahola. Ja sinä Virginia.

Emeli. Niin, niin! Hän ei ole unohtanut mitään! ja se ilta, jona wiatonta leikkiä laskimme; waan silloin olit sinä jo aiwan julkea.

Ahola. Todellako?

Emeli. Niinpä niin; kyllä muistan tuon suudelman, jonka minulle annoit; waan etkäämme siitä puhuko!

Ahola. Päinwastoin, puhukamme siitä! kuinka sanoitkaan, suudelman!

Emeli. Niin, tuohon postikelleni; etkö muista miten minä vielä suutuin ja nuhtelin sinua: „Kaarlo, heitä pois se, taikka minä kaipaan tätille“. Waan en toki milloinkaan sitä sanonut hänelle.

Ahola. Dikeen, niin, nyt juohtuu mieleheni . . . Minä luulen, että toisena päivänä taasen tein sitä samaa.

Emeli. Ei, ei suinkaan, sillä tämä tapahui päivää ennen lähtöäsi.

Ahola (syrjään). No, Jumalan kiitos, minä jo pelkäsin liian julkea olleeni!

Emeli. Se oli päivää ennen kuin läksitkään. Muistatko mitä erotessamme lupasimme toinen toisellemme?

Ahola. Hywin sen muistan.

Emeli (latsoen ylhäälle). Tiedäthän, tuolla ylhäällä.

Ahola (hätäisenä katsoen ylös). Niin, niin tuolla ylhäällä, kyllä muistan.

Emeli. Minä, serkkuseni, en ole yhtäkään kertaa lainkaan lyönyt sitä, entäs sinä?

Ahola. Enkä minäkään. (syrjään) Mitäs hittoa tuo mahtanee olla!

Emeli. Ja kaikki muut lupaukset, oletko niitäkin pitänyt?

Ahola. Ohtä uskollisesti, ole wakuutettu siitä.

Emeli. Ah, sinä muistat vielä kaikki, niinkuin minäkin. Poulapa minulle tuo lysti laulu, jolla aina minua tanssimaan wiettelit.

Ahola (hämmästyneenä). Tuota lystiä laulua?

Emeli. Kylläpä tiedät.

Ahola. Ah niin, todellakin.

Emeli (laulaa hyräilee).

Tulkaa nyt tanssimaan

Ahola. Se on aina pysynyt muistossani. (syrjään) Onnekseni olen kuullut sitä kerran laulettawan. (alkaa laulella)

Tulkaa nyt tanssimaan,

Tulkaa nyt tanssimaan.

Tulkaa, tulkaa tanssimahan

Emeli (tanssien).

Kyll' tullaan, kyll' mennään

Till, till, till, till, till, till.

Kyll' tullaan, kyll' mennään

Till, till, till, ti.

Ahola. Ah, kun on wiehättävä tanssisi.

Emeli. Ja sitte, muistaakseni, taisit syleillä minua.

Ahola (syleilee häntä). Nyt on kaikki kuin silloinkin!

Yhdeksäs kohta.

Entiset. Morli.

Morli. Sekö vielä piti näkemäni? Kaarlo, poikani! Sellaisetko lupaukset olivatkin!

Ahola (syrjään). Ah, tostaan; en muistanut koko serkkua.

Emeli. Etkää hätäilkö, isäni; se oli waan wanhoja lapsuuden muistoja.

Morli. Niin, lapsuuden muistoja. Piisatkoon tällä kertaa; ja sinä, Kaarlo, kosk' et sanaasi pitänyt, en voi enempää luottaa sinuhun, waan ole hyvä ja mene sinne mistä olet tullutkin jo tänä iltana.

Emeli. Kuinka, isäni; hän on tuskin ennättänyt tullaan ja te jo läskette hänen menemään.

Morli. Niin, tyttöseni, sinun tähtesi ja ehkä hänenkin, sillä tiedätkö mikä mies tuo Zacharias oli, jota ei Kaarlo nepani sanonut tuntewansaakaan.

Ahola. Minä wannon sen päälle, ett'en tunne.

Morli. Wain et tunne! no, minä sanon sinulle, että hän oli muuan koron-kiskuri. Hänellä oli welkakirja muassa, jonka sinä olet kirjoittanut. Minä lunastin sen häneltä ja tässä se nyt on.

Ahola. Todellako?

Morli. Dampa niinkin. Wai kiellätkö nimeäsi siihen kirjoittaneesi.

Ahola. Ei, ei suinkaan; waan minä en kammo sitä nähdäkseni, (syrjään) jos ei muun tähden niin omaa nimeäni oppiakseni. (lukee) Kaarlo Tenhola. (syrjään) Wain Tenholaksi minua kutsutaan; se hyvä!

Morli. No, sanotko nyt vielä mitä?

Ahola. Minä sanon, että tuo on tawallinen welkakirja. Welkakirjoja saattaa joka mies kirjoitella!

Morli. Oliko tämä ainoa, niin en sitä sanoisikaan; waan herra Zacharias wakuntti niitä kohta ilmestymän wiisi, kuusi, joita en aiwo maksaa.

Emeli. Mitäs kuulentaan. Kuinka Kaarlo! sinä olisit semmoinen heittiö?

Ahola (astuen Emeliä kohti). Niin se ensimmäältä kyllä näyttää; waan minä wakuut

Morli. Oh, se ei ole mitään vielä. Herra Zacharias puhui minulle asiasta, joka on vieläkin pahempi.

Ahola. Astasta! mitä se merkitsee?

Morli. Niin, nepani! mitä se merkitsee? minä kysyn sinulta sen, sillä herra Zacharias ei tahtonut sanoa sitä. „Wika on suuri, sanoi hän, hywin suuri; ja sentähden heitän newallenne itse selitellä syynsä puhtaaksi“. Ja waikka minä kuinka olisin pyytännyt häntä, niin ei hän wirkkanut sen enempää.

Emeli. Wikaa! suurta wikaa sinussa! Kaarlo! mikä sinun on wikana?

Ahola. Oh, se on waan pieni seikka semmoinen, jota en sinulle woi jutella.

Morli. Muista, että totisella tunnustuksella waan voit saada rikokset anteeksi.

Emeli. Niin, niin serkkuni, tunnusta kaikki, minä ruokoilen sinua.

Ahola. Suoraan sanottu, minä näen, ett'en mitenkään woi sitä tehdä.

Emeli. Etä sitä huoli, serkkuni; tunnusta waan kaikki. Sinua arweluttaa! Ah, minun Jumalani! se on fitte niin kauhia rikos! Mikä se on, Kaarlo, sano, sano paikalla mikä se on? Ennen muinaan sinä sanoit minulle kaikki, silloin sinulla vielä oli luottamusta minuun; waan nyt näen, jotta olet muuttunut, sinä et ole enää sama kuin silloin. Sinussa ei ole enää sitä, minkä lähtiessäsi lupasit minulle juuri silloin kuin tämän formuksen annoit, jota niin tarkasti olen säilyt-

tänyt. (katsoen Aholan kättä) Mitä, näenkö oikeen, serkkuni, missä sinun formuksefi?

Ahola. Minunko? (hyrjään) Lempo wietään kaikki rak-
kauden tunnot ja merkit!

Emeli. Sitä ei ole formsesfasi ja sinä et koskaan lu-
wannut luopua siitä.

Ahola (hämmästyneenä). Tunnustan, kuin tunnustanki,
ett'ei sitä nyt ole minulla.

Morli (hyrjään, hieroen käsiään). Hywin, oivallisesti!
tuosta vielä syntyy eri-puraisuus heidän kesken.

Emeli. Siinä se nyt on, jota et uskaltanut tunnus-
taa; waan jo nyt arwaan, sinä olet antanut sen toiselle.

Morli (iloisena). Se on uskottawa!

Ahola. Voitko luulla minun

Emeli. Kyllä kyllä, serkkuseni! se on häwyttöntä! kaikki
olisin anteesfi antanut, welat, lainat, ja mitä ikinä lienet teh-
nytkin; waan ei säilyttää minun formustani! sitä en mahda,
kaikki on loppunut meidän välillämme, minä en enää rakasta
sinua.

Morli. Oikeen! se oli minulle mieliksi.

Kymmenes kohtaus.

Entiset. Pekko.

Pekko. Isäntä, wieraita tulee, nuori herra ajoi wast-
ikään pihalle. Ja siellä ku ei ole ketään vastaan otta-
massa

Emeli. Hän warmaanfin Kaarloa warten tuli; minä
olen walmis seurustamaan wierasta.

Morli. Kuka se nuori herra? mitä hän tahtoo? Me
muita emme nyt odota kuin herra Aholaa.

Emeli (Pekolle). Weithän tän' aamuna hänelle sen kir-
jeen, jonka annoin sinulle?

Pekko. Asia on, näetsä, mamseli, että minulla kyllä oli se aikomus; mutta minä tapasin tässä (osoittaen Aholaa) tätä herraa, joka hyväntahtoisesti otti sitä wiedäksensä sinne, kun täältä palajaa.

Emeli (Aholalle). Ah, mun Jumalani! ja se on sinulla vieläkin?

Ahola. On mamseliseni!

Morli (Pekolle). Se on hän, se on wäwyni, ja minä kun en woinut arwata sitä! Minä kiirehdin waatteita muuttamaan. (Aholalle) Sinua, nepani en kauwempaa tahdo pidättää; sinä tyttäreni joudu pukemaan päällesi; muista että tämä on ensimmäinen kohtaminen.

Emeli. Voi harmia, kun tuon herjän tähden pitää päälleni pukemani, joka niin minua inhottaa, ett'en tahtoisi häntä silmihini tulemaan. (Aholalle) Ja sinä, serkkuni olet tämän saattanut päälleni, olet syypää kaikkeen. No, sen parempil tämä sattuu oiwallisesti; minä nyt wäkisinkin ko'en mielistyä häneen ja rakastaa häntä, sinulle sillä koostaakseni sekä isäni mieltä noudattaakseni.

Morli. Niin pitää tytär olla kuuliainen! Tule, tyttöni; ja sinä Pekko, anna wieraan astua sisään ja pyydä häntä odottamaan hiukkasen aikaa.

(Menee Emelineen wasemmasta owesta ja Pekko taka owesta.)

Ykstoistakymmenes kohtaus.

Ahola (yksinänsä). Hei! oikeenhan tämä käypi oiwallisesti! Isän kanssa riidasja, tytön kanssa riidasja; sepä sutkaus minulta hywin onnistui! Waan asia on sitä enemmän arweluttawa, kun tässä ei nyt synny leikitellä. Emeli on kaunis ja minä en luowu wähhällä. Sen kyllä tiedän, että yksi ainokainen sana woisi puhdistaa minut hänen filmisä; waan ennenkuin tämä sana wirketään, täytyy tietämäni rakastaako hän minua waike Kaarlon muistoa waan.

Rakitoistakymmenes kohtaus.

Ahola. Kaarlo.

Kaarlo (puhuen tulusien takaisille). Kiitoksia paljon neuvostanne, minä mielellänikin istun vähän lepäämään, sillä nuo hollimiehen wankkurit tuike runtelewat ruumista, warssinkin kun eineettä lähdet matkahan.

Ahola. Sepä nuorimies on erinomainen käytökseltään.

Kaarlo. Morli-herraa ei näy olewan tässä.

Ahola. Ei, herraseni!

Kaarlo. Eikä hänen tyttärensäkään.

Ahola. Ei ole häntäkään.

Kaarlo. Sen parempi!

Ahola. Miksiä niin?

Kaarlo. Minä sanoin sen parempi, koska minulla on vähän heille puhumista ja nyt saan aikaa mieltäkseni, mitä heille aivoinkaan sanoa. Te warmaankin olette talon wäkeä?

Ahola. Wähää waiilla.

Kaarlo. No silloin voitte tehdä minulle hyvän työn; se ehkä ei liene jäädyllistä, waan nuorten miesten kesken

Ahola. Sanokaa, millä tawalla?

Kaarlo. Eikö täällä ole lähnyt Zacharias nimistä miestä, juutalainen kauppias?

Ahola. Koronkiskuri? wasta senkuin läksi.

Kaarlo. Sitäpä juuri pelkäsin; en ymmärrä mistä hän lie tietänyt enoni täällä asuwan.

Ahola. Mitä! Tekö te olette Kaarlo-herra! Kaarlo Tenhola?

Kaarlo. Minä juuri, joka nyt kahdeksan vuoden luttua monen waiheen ja erhetuksen perästä tulen tuntemattomana, niinkuin muinen kadonnut poika, enoni isälliseen huoneeseen. Minä toiwoin tänne ennättäväni ennenkuin tulos-tani mitä tiesiwätkään; sentähden otin minä hollipaikasta ke-

peät wanffurit enkä antanut aikaa syödäkseenikään pikemmin waan joutuakseni; ja sillä aikaa on tuo lempo Zacharias käynyt täällä ja nostattanut koko talon wihaan minua vastaan.

Ahola. Ei suinkaan, hän näytti waan welkafirjan, jonka enonne maksoi, ja jonka nyt saatte tässä takaisin (antaa hänelle welkafirjan).

Kaarlo. Onko se mahdollista! oiwa enoni! Niin, niin! weren ja heimolaisuuden siteet owat pyhät! Siinä nyt toteutuu, mitä kaiken matkaa sanoin itselleni: Taitka meillä on wanhempia, taitka ei ole. (katsoen welkafirjaa) Todellakin, se on minun welkafirjani; mutta missäs ne toiset, tämän fiskookset, sillä se suku on laaja ja lukematon?

Ahola. Morli=herra ei tahdo maksaa niitä; hän on jo kyllästynyt siihen työhön.

Kaarlo. Nyt jo! Entäs mitä enoni wirkkoi siitä toisesta asiasta? Taisi suuttua kowin?

Ahola. Mikä toinen asia?

Kaarlo. Se joka mennä talwena tapahtui Moskowassa. Ettekö tiedä sitä?

Ahola. En, eikä enonnekaan!

Kaarlo. Todellako! No, etkää sitte sanoko mitään siitä; jääköön se mainitsematta koska nyt olen itse tässä armoa ja anteeksi antamusta rukoilemassa; minulla on vähän luonnollista älyä ja olenpa hiukan oppiakin saanut; minua kaswatti wanha tätini Saara, joka romanikirjoista ja leikkinäytelmistä opetti minua lukemaan. Tiedän mä wiisi, kuusi eri keinoa olewan, millä enojen sydämiä saattaa liikuttaa ja pakottaa heitä anteeksi antamaan, kunhan waan eiwät tunne sinua; mutta siinä juuri se temppu onkin, ett'et saa olla tunnettu; ja minä en tiedä miksilä itseni muuttaisinkaan enoni filmisä.

Ahola. Tahdotteko, minä neuwon keidon?

Kaarlo. Se olisi warsin mielehen minulle.

Ahola. Tänne odottawat tulewaksi nuorta kosijata, herra

Aholaa, howin haltija näiltä seuduin. Minä hywin tiedän, ett'ei hän tule ja ett'eivät sukulaisenne tunne häntä.

Kaarlo. Maltas! minulle juolahtaa jotain mieleheni! minä rupeen häneksi.

Ahola. Sitäpä juuri tahdoin sanoakin.

Kaarlo. Totta todenkin! sitä sutka syntyy oivallinen! tämä kuje olkoon kaupan=päällisiksi; olenpa niitä jo tehnyt kylliksi monta maailmassa, waikk' en luekaan niitä, joihin toiset minua wiettelivät. Waan sallikaa minun kysyä, ketä tästä hyvästä neuwosta kiittää saan?

Ahola. Minä olen enonne napa.

Kaarlo. Mitä, serkkusiako ollaan? Ah, te olette Wilho-setän poikia.

Ahola. Dikeen arwattu! Mutta hywät hywillä palkitaan! Kun nyt rupeatte herra Aholaksi, niin pyydän teitä, etkää puhuko ollenkaan minusta enollenne; sillä me olemme wähän riitautuneet ja hän wasta senkuin ajoi minua pois tykönsä.

Kaarlo. Tosiaankin! teilläkin sitte on ollut kujeita?

Ahola. Samat kuin teilläkin.

Kaarlo. Mitä hittoja! Sepä kummallista on! Näyttää kuin olisi weresämme wika! Siinä läsi, orpana, tehläämme keskinäinen liitto.

Ahola (tarttuu hänen käteen). Mitä teillä on tuossa? Kenenkä antama se formus?

Kaarlo. Se on muinoisista ajoista, jolloin wielä wiatomana olin; se on serkkuni lahjoittama; lapsuuteni muisto; ja minä olen wakuutettu siitä, että hänkin on säilyttänyt omansa.

Ahola (ottaa sen hänen formestansa). Etkää sitte pitäkö sitä päällänne, joll'ette tahdo, että hän tuntisi teidät.

Kaarlo. Tosiaankin, sitä en muistanutkaan.

Ahola. Suuremmaksi wisseydeksi minä tänä päivänä säilytän sen.

Kaarlo. Pitäkää se kuinka kauvan lystäätte!

Ahola. Baitti! siinä tulee talonväkeä, ja minä en tahdo, että minua nähtäisiin. Muistakaa, että Ahola-herraa, kossijata odoteltiin; antaa heidän sitte tehdä mitä tahtovat; ja etkää sanoa mitään minusta.

Kaarlo. Kyllä kyllä; se helppoa työtä, joka ei mieltä eikä kieltä waiwaa. (Ahola menee oikiaasta ovesta.)

Kolmastoistakymmenes kohtaus.

Kaarlo, Morli ja Emeli (tulevat taka-ovesta).

Morli. Missä hän on? missä, jotta saisin syleilläseni! Pyhdän tuhannesti anteeksi siitä, kun annoimme sinun odotella sen aikaa kun juhla=waatteihin kävimme pu-keimassa.

Kaarlo. Etkäähän turhia rakas herraseni . . . (syrjään) Voi, kun on oudoksi muuttunut tuo enofeni! tuskin olisin arwannut häneksi!

Morli. Tässä on tyttäreni, Emeliseni, jonka nyt saat oppia tuntemaan.

Emeli (astuen esiin ja kumartaen). Terwe tultua, herraseni (hiljaa isälleen) Voi, kun hän on ruman=näköinen ja kempelo käytökseltään.

Morli. Ei suinkaan, sitä en voi hawaita, tämä nuorimies on kuin olla pitää; hänellä on paljoa nuorempi ja wewämpi näkö kuin serkullasi.

Emeli (syrjään). Isälläni on hyvä sanoa; waan mikä eroitus Kaarlon ja hänen välillä!

Morli (Kaarlolle). Tästä on jo monta aikaa sitte, kuin näillä seuduim viimein käwit?

Kaarlo. En sitte poikana ollessani; ja woitteko uskoa, että minä nyt kammosin tänne tullakseni.

Morli. Todellako!

Kaarlo. Dikeen täyttä totta; minä olin niin arka kuin vasta-alkavainen.

Morli. Kuulitko, tyttöni, hän pelkäsi, ett'ei olisi mieleen meille. (Kaarlolle) Waan nyt toiwon heittäväsi pois kaikki kurfaisemiset, ja jos mitäkin mielestä tekee

Kaarlo. Ah, jos uskaltaisin!

Morli. Dnko sinulla mitään minulta pyhettävää?

Kaarlo. Ei, ei suinkaan minä waan rukoilen teitä muistamaan nämät sananne; te sanoitte: „jos mitäkin mielestä tekee, jos mitäkin“ sillä myöhemmin ehkä, kuka-ties waan tällä erää olisi tarpeellisin saada jotain syödäkseni, sillä tänäpäpä en ole vielä ruokapalastaakaan maistanut.

Morli. Minä wien sinut ruokasaliin vähän suurustelemaan kunnes päivällinen joutuu. (Emelille) Näetkö, miten ompii suorapuheinen ja koristelematon!

Emeli. Hän ei ole vielä yhtä hyvää sanaakaan sanonut minulle ja tuskin ennätti tulla, kun jo rientäwi ruu'an ääreen.

Morli. Joko taaskin romani-hourauksiasi; siinä et sallisi ihmisten syödäkään!

Kaarlo (syrjään). Totta todenkin! Allu on oiwallinen! Tunteuttomana ollessani, on enoni mielen-voittawa ja kohetelias; kun hän lankeaa minulle syliin, silloin minä jalkainsa juureen; se paha waan, että siinä sitte kaikki koirankujeet pitää tunnustamani.

Morli. No lätkäm, wain tuletko, wäwyhjeni?

Kaarlo. Minä olen walmis lähtemään kanssanne. (Emelille) Manseli, kumarran nöyryimmästi!

Heljästoistakymmenes kohta.

Emeli (yösinänsä). Hän mence ruu'alle, kiiruhtaa syömään! Ja semmoinen mies on minulle määrätty; en ikipäi-

winä woifi tottua häneen. Jo ensi wilahukselta hänen paljas näkönsä inhotti minua, jota sitte puheensa sekä käytöksensä waan enensiwät minusa. Kuitenkin olen luvannut huolla hänen, unohtaa Kaarlon eikä koskaan enää nähdä häntä. Ei koskaan enää! epäilemättä, olenpahan niin ylpeä, ett'en hänelle harmiani näytä; waan unohtaa häntä! en ikipäiwinäni! Tätti=wainaja puhui totta: ensimmäinen rakkaus emene koskaan mielestä.

Wiidestoistakymmenes kohta.

Emeli. Ahola.

Emeli. Mitä, serkkuni, wieläkö täällä wiitnyt?

Ahola. Suuri lähtemäisilläni, tulin waan jäähyväisiä sinulle jättämään!

Emeli. Olisit waan mennyt niitä sanomatta. Ettkö kuullut isäni käskyä. Ja kun isäni tahtoo sitä, niin sinun pitää kieltämättä totella häntä, (huokaellen) ja niin myös minunkin!

Ahola. Hänen käskyänsä ei tarwittukaan; jo minua olisi karkoittanut luotasi herra Ahola, tämä uusi kofija, joka warmaankin on löytänyt armoa, ellei jo rakkauttakin filmissä.

Emeli. Siitäpä en tarwinne sinulle tiliä tehdä. Koska minä hänen huolen, niin suotance minun omilla filmilläni katsoa, milta hän näyttää.

Ahola. Dtatko hänen waikk' et häntä rakastakaan?

Emeli. Mistäs tiedät, ett' en häntä rakasta? Ja jos niin olisitkin; sen parempi; enemmän kiitosta sillä ansaittiin.

Ahola. Niinmuodoi minun peräti unohtat?

Emeli. Sinustapa alku läksi.

Ahola. Sano ennemmin, ett'et minua koskaan ole rakastanutkaan.

Emeli. Olen, tätä ennen, hiukkasen; waan nykyänsä ei wähintäkään.

Ahola. Se on selwää, ja koska nyt näen, että meidän wälimme tuffunaan on rikkunut, että ikipäiwiksi eroamme toisistamme, niin tässä annan takaisin sen formuksen, jonka ennen muinaan sain sinulta.

Emeli. Di riemua! Mitä, Kaarlo! sinä et ole antanutkaan sitä toiselle? Dikeen, se on se sama! hän on säilyttänyt sitä! Ah, kun pahasti teit, että minulle niin paljon murhetta saatoit.

Ahola. Minä olen wikapää, epäilemättä.

Emeli. Ei, ei, et ole enää waiikka mitä olisit tehnytkin; en nyt enää syyttele sinua siitä, kaikki annan anteeksi. Sinä säilytit formukseni, sinä kyllä; muu kaikki on mitätöntä. Jos tietäisit, kuinka onnetoin minä olin! minä tunsin rinnan ahdistuksen, tuskan semmoisen, jott' en woi sanoilla selittää; ja vielä nytkin

Ahola. Saattanenko luottaa onneheni! Rakastatko minua niinkuin minä sinua?

Emeli. En uskalla tutkia sydäntäni?

Ahola. Ah, sano vieläkin se sulso sananen!

Emeli. Jo tulewat, mene pois täältä.

Ahola. Paikalla; mutta vielä sananen.

Emeli. Ei, ei nyt, joutu waan pian.

Ahola. Minä heitän sinut hetkeksi, waan saanhan minä toivoa

Emeli. Ah, minä en tiedä itsekään mitä sydämeni sanonee!

(Ahola menee wafemmasista owesta.)

Kuudestoistakymmenes kohta.

Emeli, sittemmin Kaarlo.

Emeli. Voi, raukkaa minua! tuossa nyt tulee herra Ahola; minä tunnustan hänelle kaikki.

Kaarlo (tullen taka-ovesta). Niinkuin itse sanoitte: olkaamme kurjaimmaksi; menkää waan töitänne toimittamaan. (Syrjään) No wälittää kyllä päivällistä odotella, sillä nyt olen sekä syönyt että juonut, yhä waan tuntemattomana. Tuo enoseni on nöyryä ja kohtelias, se on warmaa; jos woi sin millä keinoin luowuttaa tuon serkkuni mielen minusta, ja saisin häntä unohtamaan entisiä lupauksiamme, niin kaikki olisi anteeksi annettu.

Emeli (pelwolla). Herra Ahola

Kaarlo (huomaten häntä). Suokaa tuhannesti anteeksi, mamseliseni, olisiko teillä mitä minulle sanomista?

Emeli. Ollisi, mutta en tiedä, uskaltanenko?

Kaarlo (syrjään). Voi poloista minua! joko hän lie kaswoistani arwannut (äänessä) Warmaankin tuosta naimiskaupasta.

Emeli. Joka saattaa minun onnettomaksi, sillä minä rakastan toista.

Kaarlo (syrjään). No, kun sattui hyvästi se! (äänessä) Sanokaa waan, mamselijeni, ilman pelwotta; tämä toinen, jota rakastatte

Emeli. On lapsiuden ystävä; on Kaarlo serkkuni.

Kaarlo (syrjään). Mitäs hittoja! ei tämä mieltä myöten käy! (äänessä) Kaarlo-serkkunne, se sama, joka tässä kaswoi kanssanne?

Emeli. Se sama, herraseni!

Kaarlo. Hän, joka kahdeksan vuotta sitte läksi täältä vielä poikana?

Emeli. Suuri hän.

Kaarlo (syrjään). Se on minua, jo sen nyt näen; mi-

tenkähän tästä pulasta päästäneen. (äänessä) Kuinka, mamseli, te vielä riiputte hänessä kiini, yhä vielä rakastatte häntä?

Emeli. Koska sen olen luwannut hänelle.

Kaarlo. Totisesti, toiselle sitä syystä woipi tehdä; mutta Kaarlo puolestansa ei ole pysynyt yhtä uskollisena; minä olen luotettavalta mieheltä kuullut, hänellä jo ollen monta lemmittyä.

Emeli. Sen kyllä tiedän.

Kaarlo. Hän on tehnyt paljon welloja.

Emeli. Ei ne haittaa.

Kaarlo. Hän on paha tawoiltansa.

Emeli. En siitäkään huoli.

Kaarlo (syrjään). No, ei nyt muu enää anta, täytyy wiimeisetkin tunnustamani! (äänessä) Näettekö, mamseli, minä hywin tunsin Kaarlo-serkkunne, matkoillani satuimme yhteen; hän oli käytökseltään nöyrä ja kohtelias, mutta aiwan löyhä luonnoltansa; sillä hänen mielensä, joka lapsuudesta asti oli tottunut liepsuttelemaan, johdatti häntä hurjuudesta toiseen, jotka kaikki eivät olleet wiatonta leikkiä waan. Esimerkiksi se wiimeinen seikkansa, jossa itse olin wieraana miehenä.

Emeli. Mitäs tarkoitate? tokko sitä tapauستا, josta tän' aamuna meille niin salaa hoettiin?

Kaarlo. Suuri samaa; hän ei vielä ole julemmut ilmoittaa sitä enolleen eikä muillekaan sukulaisilleen; eikä tiedäkään miten sitä tunnustaisi; waan jos te hywäntahtoisesti rupeisitte häntä auttamaan, jotta hän saisi enolta anteeksi, niin

Emeli. Sanokaa, mitä tulee tehdäkseni; minä tahdon koetella kaikki.

Kaarlo (syrjään). Kas se on oiwa serkkunen! (äänessä) Tietäkää siis, että Kaarlo Moskowassa oppi tuntemaan nuorta, kaunista Olga-nimistä tyttöä, joka säätyhänsä oli kauppiamiehen tytär.

Emeli. Kuinka? mitäs kuulentaan.

Kaarlo. Nähdä ja rakastua Kaarloon oli hänestä tuokion työtä. Kaarlo ensimmältä ei huolinut hänestä; siitä tyttö niin syöntymään, suremaan, että henkeänsä oli menettää. Muuta neuwoa ei ollut, taikka piti hänen saada Kaarloa, tai kuolla!

Emeli. No, mitenkäs kävi?

Kaarlo. No, hän elää vieläkin!

Emeli. Voi raukkaiستا minua! heretkää jo! Kaarlo nai siis hänen!

Kaarlo. Tytön henkeä waan pelastaaksensa, se oli ainoa syy.

Emeli. Voi, minun Jumalani! woipiko se olla mahdollista! semmoinen hurja petturi! Pappa, pappa, misfäs olet?

Kaarlo. Kawattakaa, käykää warowasti. Walmistakaa isäänne edeltäkäsän, ennenkuin sanotte sen

Emeli. Olkaa huoletta. Pappa! ah, jo tulette!

Seitsemästoistakymmenes kohtaus.

Entiset. Morli.

Morli. Tyttäreni, mikä sinun on?

Emeli. Ah, minun isäni! Kuinka kauheasti, kelwottomasti tehty! Kehenkä nyt enää on luottamista? Tietäkää, että Kaarlo-serkkuni

Morli. Mitä hänestä?

Emeli. On nainut!

Morli. Nainut?

Kaarlo (syrjään). Siinä hän nyt ilmoittaa hänelle koko asian, waikka minä niin kielsin häntä.

Morli. Minun luwattani, sanaakaan minulle sanomatta! en koskaan sitä anna hänelle anteeksi; ja welkojansa — joita tehköön mielin määrin, en maksaa lopeekkaakaan . . .

Kaarlo (syrjään). Se siitä nyt läksi; noin innoissaan en ole vielä enoani nähnyt. Voi, kun nuo tytön=tyngät ovat typerdita, varsinkin tuo tuossa. Mikä eroitus waimolani, hän olisi luonut loimensa toisuu ja kaikki olisi anteeksi saanut.

Morli (osoittaen Kaarloa). Tuossa on sulhanen, joka on sinulle sopiwa; hän on wäwyöikani ja tänä päivänä jo laitamme häät; eikö niin?

Kaarlo (syrjään). Tänä päivänä; oi, Olgaeni; mikäs nyt neuvoiksi?

Morli. Jos Kaarlo=serkkusi, tuo nepahylky vielä uskaltaa tulla tänne, niin ikkunasta wiskaan hänet ulos. (Kaarloille joka hätäyenneä aikoo mennä) Mihinäs aivotte, wäwyösi? eikää peljätkö?

Emeli. Olkaa wait! tuossa hän on.

Kaarlo (katsoo ympärilleen). Mitenkä . . . onko hän tässä?

Emeli (Morlille). Mutta isäni minä rukoilen, hillittää itsenne; minä hänet häpäisen, ja sitte, eikää peljätkö, minä tottelen teitä.

Morli. No hyvä, olkoon niin. (Äänessä Aholalle joka on teatterin perässä) Tule lähemmäksi, tule.

Kahdeksastoistakymmenes kohta.

Entiset. Ahola.

Kaarlo. Kuinka? tämäkö se on Kaarlo=nepanne, se heittäkö?

Morli. Niin herraseni.

Kaarlo. Mitä! vieläkö toimenkin on nainut Olga, paitsi minua?

Ahola (silmäilee kaikkia). Sanokaas, mitä tämä juhlallinen meno merkitsee?

Emeli. Paikalla saat tietää. Minä olen wellkapää isälleni ja sinulle (osoittaen Kaarloa) ja warsinkin teille, herrani, selittämään asia suoraan. Minä rakastin sinua, niinpä kai-
ketti oli luuloni, sillä minua petti oma sydämeni, ja päälli-
selksi en tuntenut sinua; mutta nyt tiedän minkälainen olet;
paha käytöksesi ja se viimeinen riköksesi minua kohti

Ahola. Mitä, te sitte jo tiedätte totuuden?

Emeli. Tiedämme kaikki; ja juuri sentähden en enää rakasta sinua, en ikipäinwiniä.

Ahola. Voi onnetonta minua!

Emeli. Ja wakuuttaakseni sinulle, kuinka wähän si-
nusta huolin jos tässä nyt ylennänki ääntäni, en sillä
tahdo syytellä waan pyytää anteeksi=antamusta sinulle. (Morlille)
Jaa, minun isäni, tästä lähin kuulen käskyjänne, noudatan
neuwojanne ja olen kaikessa teille kuuliainen; waan palkin-
noksi tästä kuuliaisuudestani pyydän teitä, antakaa serkulleni
kaikki anteeksi, jotta hän saisi elää onnellisna walittunsa
kanssa.

Kaarlo (jonka on mieli liikutettu ottaa nenäliinan). Ah, tuota
hywää serkkuani!

Ahola. Sitäpä ei minulla enää ole!

Emeli. Antaa hänen mennä, eikä enää koskaan tulla
meidän filmihimme; mutta wielböön muassa teiltä anteeksi=
antamisen ja suostumuksenne hänen awioliittoonsa.

Ahola. Minun awioliittoni! kuka teille sitä sanoi!

Emeli (ittien). Tämä herra tässä.

Kaarlo (ittien). Jaa, herraseni, minä sanoin kaikki, sa-
noin Kaarlon jo naineen.

Ahola iloisnaan). Kaarlo nainut! onko mahdollista. (Van-
tee polwilleen Emelin eteen) Rakas appeni, armas Emeliseni, woi
kun onnellinen olenki! Ei, ei, elkkä katselko minua noin tuolla
tawoin, elkkä peljätkö; wielä minä olen täydesä mielesä;
sillä se, joka tässä mataa jalkainne juuresa, ei olekaan orpa-

nanne; ompahan kosijanne, sulhonne, jonka avio=waimoksi Suoja teidät loi.

Morli. Ahola=herrako?

Ahola. Se sama juuri!

Morli. Ja nepa=hylkyne?

Kaarlo (potwillaan Morlin wasemmalla puolella). Tässä . . .

Morli. Ompa sinua aika weitikka!

Ahola. Minä kun otin häneltä nimen, niin palttioksi annoin omani hänelle.

Kaarlo. Minun tulee teille wäli=hinta maksaa, sillä te häwititte tässä waihto-kaupassa.

Emeli. En wieläkään woi olla hämmästymättä. (Kaarlolle) Mitä, serkkukultaseni sinuako minä niin kauhistuin? ja te, herraseni, jota en kosaa ole nähnytkään

Ahola. Luulittepa minua jo ennen muinaan rakastaneenkin.

Emeli. Siinä petyin; minä olen pitänyt wasta=tulewata aikaa jo mennehenä.

Loppu.

Liukas-kielinen,

Komedia viidessä näytöksessä.

Schiller'in mukaan suomennanut

P. Hannikainen.

Jäsenet:

Marbonne, ministeri.

Leski madami Belmont, hänen äitinsä.

Lotta, ministerin tytär.

Selicour,

Laroche,

Firmin,

} ministerin wirkamiehiä.

Kaarle Firmin, viimeisen poika, luutnantti.

Mikko, ministerin palvelia.

Robinar, nuori talonpoika, Selicourin serkku.

Tapaus on Pariisissa ministerin etu-huoneessa.

Ensimmäinen näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Firmin ja hänen poikansa **Kaarle**.

Kaarle. Arwaatteko isä sen onnellisen sattuman?

Firmin. No minkä sitte?

Kaarle. Kenen minä nyt näin?

Firmin. Kenen sinä sitte näit?

Kaarle. Lotan. Tänne tultua, olen häntä etsinyt joka paikassa, waan turhaan, ja nyt ensikerran kuin tulini teidän wirta-huoneeseen, hän tulee minulle ihan vastaan.

Firmin. Ja sitte?

Kaarle. No ajatella kuitenki! Se siewä neiti, jonka näin tätinsä luona Colmarissa, se Dotta, jota niin rakastan ja olen aina rakastawa, hän on, arwatkaapas kenen tytär?

Firmin. Mistä minä sen arvaisin?

Kaarle. Teidän esimiehen, sen uuden ministerin; minä en tuntenut häntä kuin Lotan nimellä.

Firmin. Ministerin tytär?

Kaarle. Dikein Marbonnin!

Firmin. Ja sinä mielit häntä vielä?

Kaarle. Enemmän kuin koskaan, isä! Tuulen, hän ei minua tuntenut, ja minä rupestin ikään hänelle terwehtimään, kun te tulitte. Ja se oliki hywä, enpä minä olisi tiennyt mitä hänelle sanoa; wiisisti hän keksi minun hämmästyksen, kyllä hän olisi woinut jotain arvata. . . . Nämä kuusi wiikkoa en ole woinut ajatella muuta kuin häntä, hän on ollut joka-paikassa edessäni. Ja se ylistys minä olen saanut kirjoitustillani, se on hänen ansio, hän se minulle antoiki sen lahjan.

Firmin. Tiedät sinä Kaarle, ken rakastaa ja kirjoittelee lauluja kuin sinä, se woi kuwitella paljon. Menetin minäki sinun iälläsi aikani sellaisiin. Bahinko waan ettei puoletkaan sellaisia houreita löy toteen. Ja miten sinä sitä woisit toivoa? Dotta on rikkaan ja korkean miehen tytär. . . meidän rikkaus on minun alhainen wirkani ja sinun luutnantti=palkkasi.

Kaarle. Waan siihen, isä, te oletteki syypää. Etikää pahastuko? Teidän lahjoilla, minä kaikkena te woisitte jo olla ministerinä vähintään, sen staan kuin nyt olette hänen alhaisin käskyläisensä, ja silloin poikanne myös woisi kosioida Dottaa.

Firmin. Sinun mielestäis isäsi on wiisain mies maailmassa! Ole huoletta, poika! minä olen se mikä olen; minä olen tottunut monjaisiin töihin ja woin niitä toimittaa. Mutta kuinka monta suurempaa neroa kun minun jää pimeyteen, ja saapi nähdä liustasteliat menewän edellänsä! Ei poikani, eläkäämme pyrkikö korkealle!

Kaarle. Waan sentähden ei liian alhaallekaan. Mitä esimerkiksi tuo Selicour, teidän lähin esimies, on teidän rinnalla, tuo ylspeydestä paissunut kolopää, joka entisen päämiehen aikana oli kaikki kaikissa, joka wiekastellen sai niin suuren wallan, jakeli wirkoja ja söi pensjonia, ja joka nyt uudenkin ministerin luona, kuin olen kuullut, mahtaa kaikki?

Firmin. Mitä sinulla on Selicouria vastaan? Ken toimittaa wirkansa paremmin kuin hän?

Kaarle. Wisisti, kun te häntä hywin autatte. Te ette woi kieltää että te tiette wähintäin kolme osaa hänen töitänsä.

Firmin. Se on tosi, waan täällä pitää toinen tois-tansa auttaa. Muttaapa hänki toisinaan minua.

Kaarle. Totta kaiheti, waan niinpä te woisitte ollaki hänen siassa ja hän teidän.

Firmin. Minä en tungeite kenenkään tielle, waan pysyn alhaisessa wirassani.

Kaarle. Te woisitte pyrkiä niin ylös kuin pääsette. Että entisen ministerin aikana pysyitte pimeydessä, sitä en ensinkään ihmettele, siitä teitä kunnioitetgan. Te ette woineet kumarrellen pyytää sitä, jonka olitte ansainneet. Waan Narbonne on toinen mies, häntä kiittää jokainen kunnon mieheltä, joka etsii ansioa ja tahtoo hyvää. Miksikäs nytki laslette kawaluuatta edellenne?

Firmin. Kiinandesjasi sinä moittit liiaksi Selicouria, ja ylistät minun ansioani. Selicour olkoon nousnut liian korkealle lahjainsa suhteen, waan hän on rebellinen mies eikä tee kellekään pahaa. Se on yhtä jos hän työnsä tekee itse tahi teettää ne muilla, kuin ne waan tehdyiksi tulewat. Ja woikoon kohta hän wähemmän, minä sen sjaan woin enemmän. Kaswaako minun ansioni hänen huonoudesta? Minä olen tyttö-wäinen alhaisessa tilassani, pitääkö minun wanhoilla päiwilläni ruweta hakemaan uutta wirkaa johon en ole tottunut? Wirka olkoon paremmin huono minulle kuin minä olla huono wirkaani.

Kaarle. Ja minun sentähden pitäisi unhottaa Totta.

Toinen kohtaus.

Entiset. Baroche.

Firmin. Eikös tuossa tule Baroche.

Baroche (surullisena). Hänhän se on!

Firmin. Ja niin alakuloisna. Mikä teille on tullut?

Baroche. Te miekkoiset olette menösssä wirka=huoneesen! minä saan mennä ystäillemään.

Firmin. Baroche! Mitä kaikkea? Ettehän te liene...?

Baroche (nyvästen olka-päitänsä). Heitetty wiralta pois. Minun wirkani on toisella. Eilen sain passin käteeni.

Kaarle. Mitä kummaa!

Baroche. Waimoni vielä ei tiedä mitään. Jos häntä tapaatte, elkkää wirkakko sanaa. Hän on heikko ja woisi kowin säikähtää.

Kaarle. Olkaa huoletta. Meiltä hän sitä ei saa kuulla.

Firmin. Waan sanokaa nyt, Baroche, miten....

Baroche. Minä en tunne mitään. Minä olen toimitannut mitä on waadittu, minua ei ole mistään syytetty, minä olin joka aamu ensimmäinen wirka=huoneessa, ja viimeinen joka sieltä läksi, ja kuitenkin nyt pantu wiralta pois.

Firmin. Joka teidän tuntee ei woii muuta sanoa.

Kaarle. Waan ken teille sen hyvän työn on tehnyt!

Baroche. Ken? Se on Selicourin ystäwyys.

Kaarle. Kuin se olisi mahdollista?

Baroche. Miralla on warmat sanoma=miehet.

Firmin. Waan kuin?

Baroche. Selicour ja minä olemme samasta pitäjästä, niinkuin tunnette. Me olemme pian saman-ikäiset. Sen wähhän minä hän osaa kirjoittaa, hän oppi minulta. Minun isäni oli luffarina meidän pitäjässä. Minä opetin hänelle myös kaikki työt täällä. Kiitokseksi siitä hän laittaa minun pois, saadakseen en tiedä minä ministerin palvelian serkun minun staani kirjoittajaksi.

Kaarle. Kaunis juttu!

Firmin. Waan eikö siihen saisi mitään neuvoa?

Baroche. Sen toivon saada teiltä, herra Firmin! Minä päätin järkiään käännäidä teihin. Te ajattelette rebellisesti. Kuulkaa! Virasta minä nyt enää pidän vähät; waan kosto minä tahdon. Sinä luulet niin saada menetellä muita jotka eiwät julkea liukastella ylhäisten edessä, kuin sinä. Waan kawota Selicour-parka! sinä saat minuista paljon tekemistä; ennen minä olen ikäni wirattomana kun jätän sinulle kostonmatta.

Firmin. Ei, ei, Baroche, parempihan on unhottaa ja jättää anteeksi.

Baroche. Unhottaa koirille, herra! ei koskaan, minä teen hyvän työn kun paljastan hänen koirundet. Jokainen tuntee että hänen paikkansa olisi pitänyt olla teillä. Waan raatakaa, nähtää waiwaa, se on kaikki turhaa, ken kysyy teidän ansioa? Wiefastelkaa, liukastelkaa, kumarrellkaa, nostelkaa häntää, kas siitäkös arwoa lähtee! Kas siitäkös wirka korkenee! Kas siitäkös kunniaa lautuu! Selicour on tehnyt niin ja katsokaa kuin se on hänelle menestynyt.

Firmin. Waan elkkä toki niin panetelko sitä kunnian miestä!

Baroche. Minä panettelisin? Minä en tuntisi hänen tapojansa? So koulussa se näkyi mikä suka siitä tulee. Miten se häntäili, miten se lurikehti, miten se liukasteli opettajan ympärillä ja miten se kiivelsi toisen ansion omaksensa ja osasi aina toisen kaatella tuleen istuita. Sellainenpa suka siitä tuliki, nyt te näette mitä luikeria hän tekee suuremmissa tilassa, mitä hän teki entisen ministerin kansa!

Firmin. Mutta uusi ministeri on niin totuullinen mies, minä en ymmärrä kuin se nyt wielä menestyi.

Baroche. Kuin? Liukastellen, kumarrellen, kyllä hän osaa olla jokaiselle mielin kielin. Se on hänelle yhtäkaikki jos hän tekee hyvää tai pahaa kun sillä waan mitä woittaa.

Kaarle. Mutta Herra Marbonne on niin toimellinen mies, että luulisi hänen kyllä tuntevan miehensä.

Varoche. Se se onki jota hän pelkää. Waan niin tyhjä kuin hänen päänsä on hyödyllistä, niin täysi se on loiruutta. Kyllä hänellä on työtä oleminaan ja aina kiirettä että sillä aina pääsee pakoan kun kysymys tulee hänen taivasta, muutoin ei hänellä olekaan pienet aiheet, kyllä minä ne tunnen waikka hän niitä peittelee.

Firmin. Kuin? mitä hän aikoo?

Varoche. Te tunnette että Marbonnilla on paljon sanomista hallituksen neuvoissa. Hän etsii parailtaan kelvollista miestä tärkeänsä lähetykseen. Se on hänen esiteltävä. Waan Marbonnilla on myös tytär, seitsentoista vuotinen, ihana, hyvä ja rahakas. Selicour on naimaton ja suwattu hänen talossaan. Ministerin äiti on hyvä ystävä Selicourille, joka hänelle joka ilta liwvertelee, laulee ja soittelee laulujansa. Sikä tyttärekään häntä vihaa. Vähettäläisyys on jo pian hänelle määrätty ja se rikas tytär seuraa perästä.

Kaarle. Mitä kaikkia te sanotte? Hän tohtisi kosioida Lottaa?

Varoche. Kyllä hän sen tekee, saattehan nähdä.

Kaarle. Lottaa, jota minä rakastan?

Varoche. Tekö häntä rakastatte?

Firmin. Hän on hulluna, etkää häntä kuunnelko!

Varoche. Onko se mahdollista? Ei, herra Firmin, tämä rakkaus ei ole hulluutta. Odottakaa, se se meitä nyt auttaaki, se se onki mitä minä toiwoin.

Kaarle. Mitä te nyt houvaillette?

Varoche. Selicour on hukassa, ihan hukassa! isä ottaa häneltä wiran ja poika morsiamen!

Firmin. Olkaa Jumalan tähden!

Varoche. Antakaa waan minun laittaa, etkää huoliko, te saatte ministeri-wiran ja Karle naiji Lotan. Niin saakeli se läypäki!

Firmin. Minä ministerin wiran?

Baroche. Miks ei? Miks ei? Teille se sopiiki, waan ei Selicourille.

Firmin. Hyvä Baroche! minä luulen se on parempi että pidätte huolta itsestänne.

Kaarle. Sellainenhan hän on, isä! Nyt wasta minä hänen tunnenki. Mina täynnä suuria aikeita. Waan ystävä, siihen tarwitaan paljon neroa ennenkun se kaikki saadaan aikoin. Muutoin se woipi käydä pahasti teille itsellenne.

Baroche. Sanokaa mitä hywänne, waan minulla on warma toivo. Iseni tähden minä en tekisi mitään, mutta lopettaa sellaisen koiran ja auttaa ystäviä, se on minulle niin sulosta, se on niin ihana työ ja sen menestystä minä en yhtään epäile.

Firmin. Ette epäile? Teillä sitte jo on kaikki warustettu?

Baroche. Minulla? Kuin? Ei mitään warustettu, ei mitään ajateltu, waan kyllä neuwo keksitään, keksitään niinki.

Firmin. No, no eipä teidän aikeet vielä liian peloita!

Baroche. Etkää huoliko, en minä pelkää, ei minua Selicour säikytä, sen minä woin taata. Ja mitä turhista mutkista, minä menen suorastaan ministerin luo, hän rakastaa totuutta, minä sanon järkiään kaikki tyyni.

Firmin. Kuin? Te sen tohtisitte?

Baroche. Miks ei? minä en ole pelkuri, minä en pelkää ketään, minä sanon kaikki ministerille, minä awaan hänen silmänsä, hän saa nähdä miten hän on pettynyt, Selicourin pitää olla pois, häpeällä pois ja minä woitan.

Kaarle. Tehkää kuin hywänne, herra Baroche! waan minun rakkauteni jättäkää rauhaan, minä en toivo mitään, minä en halua mitään korotusta, waan isäni puolesta te ette koskaan woi tehdä liiaksi.

Firmin. Ystäväni, antakaa minun itseni huolia astani! Teidän aikomus on hyvä kyllä, waan se on ensinkin vaaral-

linen ja sitte ihan turha. Minä en halaja pois alhaisesta tilastani, minä olen hyvin tyytyväinen siinä missä olen ja kaiken vähimmän minä suaitfen toisen itselleni kerjäävän suurempaa virkaa.

Baroche. Te molemmat ette siis huoli minun avustani. Se on yhtäkaikki, minä sen teen kuitenkin, huolitkaa tahi ei. (Menee.)

Firmin. Hän on vähän löyhkö, waan hyvä sydän hänellä on, ja minua säälistää hänen onnettomuus.

Kaarle. Surkutelkaa minuaki isä, minä olen onnettomampi kuin hän, minä olen kadottanut Vottani.

Firmin. Minä kuulen tultawan! se on ministeri ja hänen äitinsä, minä en tahdo olla tässä ettei mitään kuulataisi. (Menewät.)

Kolmas kohtaus.

Marbonne. Madami Belmont.

Mad. Belmont. Käwikö Selicour jo sinun luonasi?

Marbonne. Tänään minä en ole häntä vielä nähnyt.

Mad. Belmont. Se sinun kuitenkin pitää tunnustaa, että sellainen mies maksaa paljon.

Marbonne. Hän näyttää siinä oivalliseksi. Ja kun kerran maalta olen tullut tähän suureen kaupunkiin ja näin tärkeään paikkaan, jossa kirjallinen wiisaus minua vähän auttaa, minä luen onnekseni että olen tavannut sellaisen miehen kuin Selicour.

Mad. Belmont. Joka ymmärtää kaikki, jolle mitään ei ole outo ja miten sävyisä sekä oppinut, miten puhelias ja mitkä lahjat! Soittaa, maalaa ja tekee lauluja; kysyköön häneltä waikka mitä, hän tuntee kaikki.

Marbonne. Ja tyttäreni?

Mad. Belmont. Hyvä että minulle muistutit. Nyt hän on täyttännyt seitsentoista vuottaansa. Eikä hän sokea ole

ja Selicour on hywin reima mies, hän on niin nöyvä ja sinä et usko miten hän on iloinen Lotan seurassa. Minä en voi olla näkemättä että se jotain merkitsee, poikani, se ei voi olla loittona rakkaudesta.

Marbonne. Noh! Se ei olisi hulluinta . . . ja minä en katso heimon suuruutta, kun olen itseki tullut alhaalta, ja Selicour, hänen ymmärryksellään, woipi nousta korkealle. Minulla jo onki hänelle arwoisa sia, waan minä tahdon häntä ensin vähän koetella, ja jos hän näyttää sen ansaitsewan, kuin jo luulenki, ja Lotta muutoin suostuu, minä otan ilolla hänen wäwyksi.

Mad. Belmont. Se se on minunki toiwoni. Hän on niin nöyvä, niin stewä ja niin reima mies.

Ueljä's kohtaus.

Entiset. Lotta.

Lotta. Hywä huomenta, isäni!

Marbonne. Noh tyttäreni! Miten sinusta on tämä suuri kaupunki?

Lotta. Todella sanoen isä, minä ikäwödin jälle maalle, sillä täällä minä en tapaa teitäkään joka kerran kuin tahdon.

Marbonne. Kaipaan minäki täällä rehellisiä naapuriani maalla. Heidän kanssa sain puhella leikkiä ja olla iloinen, waan kuitenki arwelen täällä olla samaten. Wirta toki ei woine muuttaa mieltäni; ihminen woipi olla asioissa ja kuitenki säilyttää entisen mielsensä.

Mad. Belmont. Minusta tämä elämä wasta oikein maistuu. Täällä olen kuin taiwaassa. Solaisen kanssa jo olen tuttawa, kaikki juoksee minulle vastaan, ja Selicour tahtoo jo kirjoittaa minun osalliseksi luku-seuraanki.

Lotta. Urwaatteko te mummo ketä äsken luulin nähneeni?

Mad. Belmont. Ketä fitte?

Lotta. Sitä nuorta upseeria.

Mad. Belmont. Ketä upseeria?

Lotta. Sitä nuorta Kaarle Firminiä.

Mad. Belmont. Joka Colmarisja kävi joka ilta tästifi luona.

Lotta. Joka aina teille puheli.

Mad. Belmont. Se oli hywin siwä mies.

Lotta. Eikös se sitte niin ollut, mummo?

Mad. Belmont. Joka myös kirjoitteli niin ihanointa lauluja.

Lotta. Se, se, justiin se!

Mad. Belmont. No koska hän kerran on täällä, wiisisti hän tulee meilleki!

Narbonne. Waan missä kummalla Selicour on? Täällä kertaan hän wiipyy kyllä kauwan.

Mad. Belmont. No tuossahan se onki!

Wiides kohtaus.

Entiset. Selicour.

Selicour (kaikeille kumarrella). Ilmeinen ilo! kuin löydän teidät kaikki yhdessä.

Narbonne. Terwe, terwe, hywä Selicour!

Selicour (antaen paperia Narbonnille). Tässä saan tuoda sen puhellun kirjoituksen; minä lisäsin siihen pari riiviä selitykseksi.

Narbonne. Diwallisesti!

Selicour (antaen madamille lipun). Teille armollinen madami, minä olen ostanut piljetin sitä uutta komediaa wasten.

Mad. Belmont. Se on minulle hywin iloista!

Selicour. Ja teille mamseli, tuon tässä huwittawan ja yhtäikaa opettawan kirjan.

Lotta. Vienettehän sen jo lukeneet.

Selicour. Ensimmäisen osan siitä katselin läpi.

Dotta. No millainen se teistä on?

Selicour. Siinä löydätte liikutawan kuvauffen . . . Onnetoin isä . . . turmeltu tytär . . . vanhemmat köyhyydessä, hyljätty kiittämättömiltä lapsilta . . . hirweitä tapauksia, joita en ymmärrä . . . joita en osaa ajatella . . . sillä palkitseeko koko elin-aikainen kiitollisuus sitä huolta ja murhetta jota vanhemmat ovat näyttäneet meidän lapsuuden heikkoudelle?

Mad. Belmont. No kaikkiin hän saa sitte niin lystiä sanoja vielä, se ankara mies.

Selicour (Marbonnille). Meidän kanseliissa on päällikön virka tarpeellinen, se on tärkeä ammatti ja hakioita on paljon.

Marbonne. Minä luotan teihin, te tunnetta jokaisen ansion, palvelus=vuodet, uurauden ja taipumuksen, waan erin=omattain on katsottawa heidän rehellisyyttä. Mutta nyt unho=tan, minulla on paljon ala=kirjoitettavaa, minun täytyy mennä.

Selicour. Ja minunki täytyy paikalla käydä toimiini.

Marbonne. Odottakaa vähän, meillä on keskenämme vähän puhelamista!

Selicour. Waan minulla on hirveän paljon tekemistä ennen päivällistä.

Marbonne. Jääkää nyt tänne, tahi joutukaa heti ta=kaisin! Minä tarvitsen teitä. Minä tarvitsen juuri sellaista miestä kuin te, sekä opin että rehellisyyden suhteen. Tulkaa heti, minulla on teille jotain hyvää. (Menee.)

Kuudes kohtaus.

Entiset ilman Marbonnitta.

Mad. Belmont. Te ette woi arvata, herra Selicour, miten paljon poikani teistä pitää. Waan woisi minullaki nyt olla tekemistä. Meidän sukulaiset ja monjaat ystäwät tule=wat iltaiselle tänne, olettehan te meidän seurassa?

Selicour. Jos muuten ne monet asiat . . .

Mad. Belmont. Ettehän toki pois jää, muuten meidän pöytä olisi kuin ilman kruunutta. Te oletta meidän seururan henkenä ja tottakai woisi ottaa sen pahaksi jos te . . .

Totta. Minäkö mummo? Waan teidän ja papan ystäwät owat minunki.

Mad. Belmont. Se on hyvä, se on hyvä. Taittai nyt waan walmiiksi, aika on käsisä! Tietäkää, herra Selicour, peilin edessä minä olen ensimmäinen.

Selicour. Kun ihana taito tulee ihanan luonnon awuksi, ken woipi silloin seistä vasten?

Mad. Belmont. Diwallisesti! Ken woipi olla rakastamatta sellaista miestä. Hänen suustansa ei kuule muuta kuin ihanaa ja lystiä. (Mence Lotan kanssa.)

Seitsemäs kohtaus.

Selicour ja Mikko.

Mikko. Wiimenki he owat kaikki poikessa. Nyt saan puhua sanaisen! Minä soisin puhutella herra Selicouria.

Selicour (torkeasti). Minä se olen!

Mikko. Suotteko minulle herra?

Selicour. Enkö minä täälläkään nyt saa olla rauhassa? Mitä te tahdotte?

Mikko. Hyvä herra! jos . . .

Selicour. Se on taas paljasta kerjäämistä, apua? Minulla ei ole mitään . . .

Mikko. Suokaa anteeksi, herra!

Selicour. Ei mitään, tässä ei ole paikka, tule konttuoriin jos sinulla mitä on!

Mikko. Minä en luullut teitä niin jyrkäksi!

Selicour. Mitä teille pitää?

Mikko. Enhän minä tule pyytämään, . . . kiittämään waan minä tulen teitä herra Selicour!

Selicour. Kiittämäänköhän? ja mistä?

Mikko. Että hanfitte weljeni pojan . . .

Selicour. Mitä? Mihin? puhukaa selvemmin.

Mikko. Minä olen vasta toista päivää täällä kun isäntä minun jätti maalle. Minä en teitä tuntenut vielä silloin kun teille kirjoitin herra Selicour!

Selicour. Mitä nyt sanotte? Ystävänä! te sitte olitte ministerin palveluksessa?

Mikko. Hänen kammar-palveliansa, teidän armonne!

Selicour. Herra Jumala mikä hirveä erheys! herra Mikkel! kammarpalvelia, kammarherra, ministerin uskottu mies! Tuhattertaa anteeksi herra Mikkel! Minä luulin teitä asia-mieheksi.

Mikko. Ja jos sekin olisin?

Selicour. Minun siassani on hirveän paljon teke-mistä jokaisen kansa, ja niitä on niin paljon joita ei tunne.

Mikko. Minä luulin kuitenkin että se on keweä jokaista kohdella leppeästi.

Selicour. Wisisti! Totta kai! Se oli waan se tirottu pikaisuus!

Mikko. Joka minulle kävi hywin pahasti, herra Selicour!

Selicour. Se oli hywin tuhmasti, minä kadun sitä itäni.

Mikko. No annetaan se nyt olla!

Selicour. Noh! te olette nähneet kuin kiivas minä olin teitä auttamaan . . . se teidän weljenne poika on saanut siansa, waan miten?

Mikko. Sieltä minä nyt tulenki! Ei se ole kowin järrettömästi!

Selicour. Hän on hyvällä tiellä, luottakaat waan minuun.

Mikko. Ja kirjoittaa jo, uskotteko miten hän jo kirjoittaa.

Selicour. Hän ei kirjoita puhtaasti.

Mikko. Ja ortograhwin fitte?

Selicour. Se se onki!

Mikko. Waan kuulkaa herra! Se mitä teille kirjoitin, se on meidän välillä, meidän isäntä kaupunkiin lähteisään kieltä jyrkästi meitä kaikista supliikista ja rukouksista . . . hän on vähän kummallinen mies niinkuin tunnette!

Selicour. Totta kai! Sitä ei voi kieltää, warmaan te hänen hywin tunnette sen meidän herra ministerin.

Mikko. Minä hänen tunnen ulkoapäin . . . ja woin teille sanoa millainen hän on.

Selicour. Sen woin uskoa; waan enpä minä paljon tahdo tiedustella. Sillä näettekö herra Mikkel, minun tapani on sanoa: tee oikein, elä pelkää ketään.

Mikko. Dikein sanottu! herra Selicour!

Selicour. Niin, jatkakaa waan herra Mikkel! Te sanoitte että se hyvä herra on vähän kummallinen?

Mikko. Se on ihan totinen tosi, hän on kummallinen, mutta hyvä. Hänen sydämensä on kirkas kuin kulta.

Selicour. Hän on rikas, leskimies, iloinen ja paraassa iässään. Tunnuustakaa kuitenkin . . . se on tybläs sillä iällä wihata toispuolia, sen kunnioitetun miehen, waan miten?

Mikko. Hänellä on hywin hellä sydän, uskokaa se herra Selicour!

Selicour (nauraen). Hei hei Pientä seikkoja tosi, eikös niin? herra Mikkel!

Mikko. Se on mahdollista, waan niissä asioissa hän on . . .

Selicour. Kyllä minä sen ymmärrän herra Mikkel! te olette uskollinen palvelia ja osaatte peittää missä on tarwis. En minä kysy missään pahassa aikomuksessa, sillä . . . minä olen wakuutettu ett'ei hänestä woi sanoa muuta kuin joka on hänelle kunniaksi.

Mikko. Niin tosiaan. Nyt minä muistan! kuulkaapas! hän etsii pienoisia asuntoa esi-kaupungissa yhdelle.

Selicour. Todella? ja kelle?

Mikko. Sen saatte kuulla. Waan etkää wirrkako, Jumalan tähden . . . kuulkaa!

Selicour. Warjeko minua, herra Mikkel!

Mikko. Nuoruudessaan hän rakasti . . .

Selicour. Luuletteko että hänellä on nytki . . .

Mikko. Ei juuri sitä, waan . . .

Selicour. Noh! Olkoon se mitä hyvänsä! Te hänen uskollinen palveliansa olette welwollinen sen kristillisesti peittämään, eikös niin Mikkel! Ja miks ei se jota hän salaa woisi olla joku kristillinen työ, miks ei se woi niin olla, herra Mikkel! Minä wihaan kaikkea panettelemista . . . kuin kuolemaa, niin minä sitä wihaan. Meidän pitää aina ajatella hyvää esi-miehistämme. No, no, se on hyvä herra Mikkel! Annattehan te anteeksi minun erheykseni. Me tapaamme useammin toistamme. Minua hävettää kun teitä niin kohtelin (Ojentaa hänelle kätensä.)

Mikko (peräytyen). Ohoh! eihän toki, herra Selicour! minä tunnen flani ja tiedän hävetä.

Selicour. Mitä turhia, minä olen teidän ystäväanne, antakaa nyt minun, herra Mikkel!

Mikko. Sitä en koskaan rohkene, minä olen paljas palvelia.

Selicour. Ystävä, ystävä! ei mitään eroitusta meidän kesken. Antakaa minun kuitenkin . . . herra Mikkel!
(Molemmiin puolin kumarrellen syvästi, esi-riippu lankee.)

Toinen näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Marbonne ja Selicour (istuen).

Marbonne. Olemmeko me nyt wiimentki kahden kesken.

Selicour (pelolla). Niin olemme!

Marbonne. Tästä puhelemisestä jotain toivon. Minä pidän jo entuudesta teistä hyvin paljon, herra Selicour, ja luulen että ennen kun tästä eroamme minä rakastan teitä vielä enemmän. Minulle on sanottu että te olette hyvin tottunut valtakunnan asioihin.

Selicour. Minä olen niissä tehnyt paljon työtä ja ehkä en niinkään turhaan. Waan sitä en pidä juuri suuressa arwossa.

Marbonne. Se on hyvä! Sanokaa minulle ensiksi mitä vaatimuksia te pidätte tärkeempinä kuin kysymys on yhästä lähettikäästä?

Selicour (hämmästyen). Kaikista ensin hänen tulee olla tottunut asioihin.

Marbonne. Tottunut, mutta aina lujemmalla rehellisyydellä.

Selicour. Se se onkin minun meininkini.

Marbonne. Ja fitte.

Selicour. Ja siinä wieraassa maassa jossa hän elää, hänen tulee olla rakastettu.

Marbonne. Se on tosti, waan sentähden ei unhottaa omaa arwoansa. Hän pitääköön waarin oman maansa kunniasta ja arwosta ja ansaitkoon omalla käytöksellä fille kunnioituksen.

Selicour. Se se olisi jota minä tahdoin sanoa. Hän elköön antako kenenkään läskeä itseänsä ja tietäköön itsensä pitää arwossa.

Marbonne. Arwossa, waan ilman ylpeydetä.

Selicour. Se se on minunki meininkini.

Marbonne. Hänen tulee tarkata kaikki mitä . . .

Selicour (keskuuttaen). Tapahuu siellä, hänen pitää tietää salaisimmat asiat.

Marbonne. Olematta mikään nuuskia.

Selicour. Sitähän minä meinasin, ja ettei häntä luultaisi pejuoniksi.

Narbonne. Ja ettei hän se ole. Hänen pitää tietää olla wait eikä puuttua asioihin mitkä

Selicour. Häneen eivät koske; hänen pitää olla kuin sinetillä lukittu kirje, jonka sisällystä kukaan ei tunne.

Narbonne. Waan hän ei sentähden saa olla mitään kummitos jota kukaan ei ymmärrä.

Selicour. Niin minä ajattelin.

Narbonne. Hänen tulee olla rauhan mies ja taikkea eri-puraisuutta hänen tulee kokea

Selicour. Estää niin paljon kuin mahdollista.

Narbonne. Kas se on oikein! Hänellä tulee olla tarkka tieto erinäisistä maista, niiden kansan paljoudesta

Selicour. Niiden hedelmistä ja tuotteista, niiden kaupasta ja teollisuudesta.

Narbonne. Se on oikein, se on oikein!

Selicour (yhä luetellen). Niiden asetuksista, niiden liitoista, niiden waroista, niiden sota=woimasta, niiden aseista, niiden tawoista

Narbonne. Esimerkiksi: jos teitä lähetettäisiin Wienälle tahti Ruotsiin, wisisti te jo tuntisitte näiden maiden tilaisuuden.

Selicour (hämmästyen). Minun täytyy sanoa että minä olen lutenut enemmän Italian asioita. Pohjoisia maita minä tunnen vähemmän.

Narbonne. Wain niin! hm!

Selicour. Waan minä olin juuri rupeemassa niistä lukemaan.

Narbonne. No Italiasta sitte!

Selicour. Cesarein maa oli minulle mieluisempi, se weti minun luokse. Ja siellähän se oli taitojen ja tietojen lehto, sankarein isän=maa, kaiken suuruuden koti.

Narbonne. Hyvä hyvä, waan jälle meidän puheesen.

Selicour. Kuin suaitsette! Ah! ne ihanat taidot, ne

ovat niin mieluiset muistella. Niistä voisi ajatella kokonaisen päivän, niissä on niin rikas

Marbonne. Se on Venesia johon minä olen teitä arwellyt

Selicour. Venesia! Dikein! juuri sama paikka josta olen alkanut kirjoittaa pitempää ainetta, missä kaikki ajatukset tulevat eslin . . . minä juoksen heti sen noutamaan. (Nousee seisalleen.)

Marbonne. Ei, ei, malttakaa, malttakaa vähän!

Toinen kohtaus.

Entiset. Mikko.

Mikko. Ulkona on joku joka hywin tärkeässä asiassa tahtoo kahden keskieltä puhella.

Selicour (kiireesti). Minä en tahdo teitä estää.

Marbonne. Ei, istukaa, Selicour, se joku voipi ainaki jonkun hetkisen odottaa.

Selicour. Waan jos se on hywin tärkeää.

Marbonne. Tärkein kaikista on meidän puhe.

Selicour. Jos suotte nyt minun

Mikko. Se on tehty kahdessa minutissa, sanoi minulle se herra, waan että sillä on hywin kiiru.

(Selicour juoksee ulos.)

Marbonne. Tulkaa heti jälle, niin pian kuin olen yksinäni.

Selicour. Minä oon teidän wallassa.

Marbonne (Mikolle). Anna hänen tulla.

Kolmas kohtaus.

Marbonne. Laroche.

Laroche (alinomaa kumartaen). Minä olen hywin . . . minä luulen . . . että se olette te . . . jonka edessä . . . herra ministeri!

Marbonne. Minä olen ministeri. Tulkaa lähemmäksi!

Laroche. Rukoilen anteeksi . . . minä . . . minä tulen . . . se on . . . minun piti . . . waan minä olen niin hämästynyt . . . minä olen alhainen . . .

Marbonne. Noh, olkaa sitte rohkeampi ja astaan. -Mitä te tahdotte sanoa?

Laroche. Minä antaisin teille vähän wiittausta.

Marbonne. Puhukaa!

Laroche. Te olette uskoneet yhtä kunnotointa miestä.

Marbonne. Ja se mies on?

Laroche. Hänen nimensä on Selicour.

Marbonne. Mitä, Seli

Laroche. Sama mies, sama Selicour on yhtä tietämätöin kuin hän on kunnotoin. Suokaa minun kertoa kaikki hänen työnsä.

Marbonne. Malttakaa vähän. (Soittaa ja Mikko tulee)
Huutakaa Selicouri tänne!

Laroche. Olkaa suinkaan, ei häntä tule tarwis koko tässä puheessa.

Marbonne. Ei teidän, kyllä minä sen arwaan; mutta minun tapa on kerran sellainen. Minä en ota vastaan mitään walitusta ihmisistä jotka eivät voi pitää puoliansa. Kun hän seisoo teidän edessä, kertokaa sitte hänen työnsä.

Laroche. Se on kuitenkin niin työläs sanoa suusta suuhun

Marbonne. Kun todistuksia ei ole, on wiisisti parasta . . . onkos teidän laita niin?

Laroche. Minä en ollut aikonut niin suusta suuhun. Se on niin ulos-oppinut konna, oikea sika . . . Waan minusta nähden se on yhtä-kaikki. Hiis huolikoon, minä en häntä pelkää. Tulkoon, te saatte nähdä jos pelkään.

Marbonne. Hyvä, hyvä! Me saamme sen heti nähdä, tuossa hän onki!

Neljäs kohta.

Entiset. Selicour.

Marbonne. Tunnetteko te tämän herran?

Selicour (hämmästyen). Se on Baroche.

Marbonne. Minä olen kutsuttanut teidän pitämään puolianne. Hän on tullut teitä syyttämään. Noh puhukaal!

Baroche (ryäistyä). Minun täytyy ensin teille sanoa että me olemme koulukumppanit, ja että hän olisi welvollinen minua kiittämään monjaista asioista. Me aloimme molemmat yht'aikaa tiemme, siitä on nyt viisitoista vuotta . . . ja tulimme molemmat samaan kanseliin kirjoittajiksi. Herra Selicour nousi korkealle, minä seison samassa paikassani jossa aloitin. Että hän on unhoittanut wanhan ystävänsä, se oloon niin tahti näin. Siitä en mitään virka. Mutta että hän lisäksi muistaa tätä ystävänsä waan sillä tavalla että ajaa sen pois wirastansa ja leiwästänsä, sitä minä en woi kärkeä. Hän ei woi minusta sanoa mitään pahaa, waan minä sanon ja päätän että tämä herra Selicour, joka teidän ylhäisyhtenne edessä on olewinaan niin rehellinen, on ollut oikea konna, silloin kuin siihen oli tilaa. Kyllä hän nyt woipi teitä auttaa hywäsäksi, waan teidän edellisen tykönä hän auttoi kaikkea ilkeyttä oikein miehen tavalla. Hän on kawala kuin käärme ja muuttuu toiseksi joka kerran kuin hän saa uuden esi-miehen ja uuden ketun päällensä. Hän on liukastelia, lehuja ja ylpeä, kawala kuin salapuriaa koira. Kunnottomi, paha-illinen ja häwyttöin kaikkea kohtaan. Poikana koulussa hänessä vielä oli jotai hywyhtä . . . waan nyt hän jo on ammoin jättänyt sellaiset heikkoudet. Hän on liukastellut itsellensä wiran, johon hän ei kelpaa. Hän osaa wiekastella kunnian kaikista töistä itselleen ja antaa sellaisien miesten olla pimeydessä, niinkuin Firmin ja monet muut.

Marbonne. Kuin, Firmin? Palweleeko herra Firmin meidän kansellisä?

Varoche. Ankarin mies, sen woitte uskoa!

Marbonne. Minä jo olen hänestä kuullut. Erin-omaisen mies toimituksiin.

Varoche. Ja perheen isä. Hänen poikansa tuli Colmarissa tutuksi teidän tyttärelle.

Marbonne. Kaarle Firmin? Se on oikein, nyt sen muistan.

Varoche. Erin-omaisilla lahjoilla!

Marbonne. Mäh ja fitte?

Varoche. Se se oli jota minä halasin teille sanoa.

Marbonne (Selicourille). Bastatkaa puolestanne.

Selicour. Hän syyttää minun kiittämättömyyttä. Minun? Minä luulin että ystävä Varoche minun tuntisi paremmin. Se ei ollut minun tahtoni joka hänen piti alhaalla, se oli voimattomuuteni häntä korottaa. Mitkä lowat syytökset minulle, joka olen kaksikymmentä vuotta ollut hänen paras ystävänsä. Epäillä minun rehellisyyttäni, tuomita minun töitäni ja minua tuossa pikaisuudessa soimata ja halwentaal! Todistukseksi miten totisesti minä olen hänen ystävänsä

Varoche. Hän minun ystäväni. Eunkoko hän minun niin tuhmaksi, ja millä hän on sen osoittanut?

Marbonne. Hän on antanut teidän puhua päähän asti, ja sentähden

Varoche. Minä saan fitte olla wäärässä?

Selicour. Hänen wirka on annettu toiselle, se on tosi, ja kellenkään sellainen kohtaus ei ole wääremmin kuin hänelle. Waan minä toivoin että ystäväni Varoche, sen saan kuin tuli minua syyttämään, olisi tullut ystäväniä luokseni ja pyytänyt minulta selitystä. Sitä, sen minä sanon, minä odotin ja varustin jo kuin hänen olisi ihastuttawalla tawalla tyhdyttänyt. Suuri saman päällikön ammatin, jota äsken teidän ylhäisyydelle puhelin, minä arvelin ehdotella wanhalle ystäwälleni Varochille.

Baroche. Minua päällitöksi, kiitoksia, herra Selicour! Minä olen paljas kirjoittaja, waan en mitään suuren astian toimeen pania; minua auttaa kynäni waan ei pääni, ja minä en ole se joka otan päälleni asioita joita en voi toimittaa, teettääkseni ne salaisesti muilla ja itse pitääkseni niistä kunnian.

Selicour. Sia on sinulle omanfa, kamratti, usko minua, minä tunnen sinun paremmin kuin sinä itse. Hänellä on oivallinen pää, tarkka ja wäsymätöin työssä ja selwä ymmärrys; hän ansaitsee koroituksen ennen kaikkia muita. Hän syyttää etten minä laske nerokkaita miehiä pääsemään ylös, ja nimittää herra Firminia. Tämä esimerkki on huonosti walittu, niinki ankarasta miehestä kuin Firmin. Enstinki hänen nykyinen wirkansa ei ole huono . . . ja toiseksi teidän yhäisyytenne tahtoi korottaa juuri Firminin minun staani, niin pian kuin minä olisin tullut toiseen paikkaan . . . Minä en sopisi tähän ammattiini, syyttää hän lisäksi, minä tunnen myös oman heikkouteni, waan hänen tulisi muistaa ettei tämä syytös koske niin paljon minuun kuin esimieheeni, joka minut on korottanut; ja viimeksi että minä olisin ollut entisen ministerin rikoksin osallinen? Se on suurin wääritys, kuin se olinki minä joka hänen annoin kuulla totuuden silloin kuin kaikki ihmiset kumarteliwat hänen edesfään. Sata kertaa tahdoin erota wirastani ja mitään muu ei minua pidättänyt kuin toivo sillä hyödyttää isän-maatani. Mikä ihana lohdutus sydämelleni, kun tässä woin estää jotai pahaa ja tuossa auttaa jotai hyvää. Minä olen lohtinut asettua hänen woimaansa wästen, minä olen pitänyt totuuden puolta häntä wästein silloin kuin hän oli vielä wallan päällä! hän lankefi ja minä surkuttelin hänen onnettomuutta. Onko se rikas, minä lehun sillä. Se on minulle raskas, hyvä Baroche, tawata sinun wiha-miesteni joukossa, tarwita sinua wästaan puolustaida, sinua jota pidän niin suuressa armossa. Waan tule, sopikaamme, ole ystäwäänti ja unhottakaamme kaikki!

Baroche. Kunnotoin! eikö hän jo liikuta minua itseäni!

Marbonne. Noh, mitä te siihen vastaatte?

Baroche. Minä? . . . En mitään, se kunnotoin hylky on hämmentänyt kaikki ajatukseni.

Marbonne. Herra Baroche! Se on hyvä ja kiitettävä asia, sotia pahutta joka paikassa miehä sen kohtaa . . . waan se ei ole hyvä pitää wäärää wihaa syytöintä kohtaan, se todistaa pahaa sydäntä.

Selicour. Hän ei wihaa minua, ei yhtään! ystäväni Barochin sydän on parain maa-ilmasa, minä tunnen hänen; waan hän on pikainen, hän eli wirastansa, se ei ole ihme että hän on wihastunut. Hän luuli kadottaneen leipänsä . . . ja minä olen tehnyt wäärin, minä sen tunnustan, tule, tule, minä syleilen sinua, unhotamme kaikki!

Baroche. Minä syleilemään? Ei koskaan! Minä en kyllä osaa wastata hänen liwerröksille, waan woinko minä epäillä, woinko minä pettää teidän ylhäisyyden . . . Lyhyesti, minä en peruuta mitään . . . minä en tee mitään rauhaa, ennen kuin hänen työnsä owat walleudessa, ihan paljasna!

Marbonne. Minä olen wakuutettu että hän on wia-
toin . . . kundes woiitte todistaa kaikki.

Baroche. Todistaa? Tuhansilla todistuksilla.

Marbonne. Sanokaa, puhukaa!

Baroche. Minulla on kylläksi, minulla on suuri joukko todistuksia, . . . waan minä en niillä woi mitään todistaa. Sellaiusten sukain töitä ei woi näyttää todistuksilla. Hän oli ennen köyhä kuin minäki. Jos sanoisin että hän on entisen waltansa tehnyt rahaksi, että hänen koko rikkautensa on tullut siitä . . . sitä en woi todistaa kirjoilla ja wieraila miehillä, waan Jumala sen tietää että se on totta, ja siitä minä annan henkeni.

Selicour. Tämä syytös on niin raaka ett'ei se minuun koske. Ja muutoin minä annan tutkia kaikki työni. Minä

olen säästännyt, se on ahkeruudellani ja otsani hiellä saatu. Se on öiden walwonnalla ja kunniallisella työllä ansaittu, ja sillä minä elätän löyhiä sukulaisiani ja pidän hengissä äitiäni.

Baroche. Walheltu! walheltu! Minä en woi todistaa, waan se on walheltu, häwyttömästi walheltu!

Marbonne. Etkää pikastuko!

Selicour. Jumalani! mitä minun pitää kuulla! Se on ystäwä Baroche joka minua niin tuomitsee. Mikä hurjuus sinun on tullut päähäsi? Minä en tiedä jos itken tahi nauran sinun raiwollesi . . . waan nauraa omalle ystäwälleni, sitä en woi, se on liian wakaiista. Niin halwentaan wanhaa ystäwääsi! tule tuntoosi, hywä Baroche, ja elä omalla tahalasi menetä sitä oiwallista wirkaa jonka olen sinulle aikonut.

Marbonne. Suoraan sanoen, herra Baroche! teidän itsepäisyys antaa minulle huonon ajatuksen teistä. Minunkä täytyy rukoilla teidän olemaan totisempi ystäwääänne kohta. Se on ihan tosi, minua säälistää Selicour=paran tila!

Baroche. Kyllä minä sen uskon, armollinen herral! Etkö hän ole tehnyt minunkä epäilemään. Waan se ei ole mahdollista, minä olen wakuutettu kaikesta. Sota, sota meidän välillä. Minä näen että pitempi puhe on turha. Waan ennen kuolen nälkään kuin stan vastaan jotai ammattia sellaisen konnan kädestä kuin hän. Teidän palvelianne. (Wenee.)

Wiides kohtaus.

Marbonne. Selicour.

Marbonne. Ymmärrättekö sitä yksipäisyhtä?

Selicour. Se ei merkitse mitään. Hän on hywä=tah=toinen löyhkö! minä lepytän hänen kohta.

Marbonne. Hän on kiwas ja ajattelematon. Waan totuudessa hän saattaa olla hywä ihminen.

Selicour. Pohjalleen hywä, sen woin teille taata.

Waan pää ei ole oikein paikoillaan. Joku woipi olla häntä ylllyttänyt.

Marbonne. Luuletteko sen?

Selicour. Melkein niin minä luulen . . . Ken sen woi tietää? joku salainen wihamies ja kadehtia . . . sillä se nyt wisfi on, että hän waan on paljas ase, jota toiset lykkäävät mihin tahtowat.

Marbonne. Waan ken se fitte woifi

Selicour. Sellaisia on paljon jotka toiwowat minulle kadotusta.

Marbonne. Te woinette jo ketä luullaki?

Selicour. Minä painan sen nahkaani! Sillä ajatella sellaista Firministä, hyl se olisi häwyttömästi, se ei woi olla mahdollista!

Marbonne. Niin minäki sen luulen! hän näyttää minusta liian rehelliselle ja liian siwälle.

Selicour. Siwä hän kyllä on.

Marbonne. Tunnetteko te hänen?

Selicour. Me olemme ystävät.

Marbonne. No mitä te hänestä arvelette?

Selicour. Herra Firmin on juuri sellainen mies kuin kanselissa on tarwis, jos kohta hänellä ei ole päätä, kuitenkin hywä työ-mies. Ei sentähden että hän laipaisi ymmärrystä ja tietoja. Ei suinkaan. Hän woipi tietää paljon, waan se ei tule kysymykseen.

Marbonne. Te nostatatte minussa halun häntä tuntea.

Selicour. Minä jo olen kauwan häntä ylllyttänyt näyttämään, waan hän tuntenee alhaisen paikan itselleen parhaaksi eikä halua ylemmäksi. Minä en tahdo häntä kuitenkaan

Marbonne. Olkaa huoletta. Niin anstollista miestä kohti, meikäläinen woipi ilman wahingotta ottaa ensimmäisen askeleen. Minä tahdon itse mennä Firminin luo . . . waan nyt entiseen astaanme jonka tämä Baroche keskuutti.

Selicour (hämmästyen). Nyt on jo vähän myöhä.

Marbonne. Se ei tee mitään.

Selicour. Taitaa jo olla aika ottaa vastaan ihmisiäki.

Marbonne (katsoo kelloon). Todella jos se ei jo oleki.

Selicour. Sen voisimme jättää huomiseksi.

Marbonne. Hyvä, me sen voimme niin tehdäki.

Selicour. Ja minä saan fitte

Marbonne. Vielä sanainen

Selicour. Kuin suaitsette?

Marbonne. Ohden toimen minä kuitenkin voin teille antaa, joka vaatii yht'aikaa kuntoa sekä rohkeutta.

Selicour. Käsketään vaan!

Marbonne. Minun edelliseni on huonolla hoidolla antanut tulla monta wikaa hallitukseen, joita kaikki meidän waiwat eivät woi poistaa. Sentähden olisi tarwis panna koon sellainen muistutus jossa kaikki puutokset tulisiwat näkyywiin ja hallitus saisi ilman säälimättä kuulla totuuden.

Selicour. Waan suolaa anteeksi, teidän ylhäisyytenne, sellainen kirjoitus woi tulla waaralliseksi tekiällensä.

Marbonne. Se ei tarwitse peloittaa meitä. Mikään waara, mikään yksinäisen kohta ei saa tulla kysymykseen siinä mitä yhteinen welvollisuus vaatii.

Selicour. Se on ylewästi ajateltu.

Marbonne. Te olette mies sellaiseen työhön. Muuta minä en tarwitse teille sanoa. Te tunnette kaikki puutokset paremmin kuin minä.

Selicour. Ja minä ajattelen siinä afaassa samalla tapaa kuin te.

Marbonne. Epäilemättä. Tällä afaalla on kiiru. Minä jätän nyt teidän, elkkä yhtään wiuwytelkö, meillä on nyt paras tilaisuus, minä sen tahtoisiin jos suinkin mahdollista vielä tänä iltana antaa hallituksen käsiin. Vyhyesti ja selkeästi . . . vähillä sanoilla saattaa sanoa paljon. Jääkää terweeksi! Menkää järkiään työhön. (Menee.)

Kuudes kohtaus.

Selicour. Madami Belmont.

Mad. Belmont. Olettekos yksinänne herra Selicour? minä tahdoin odottaa, kunnes hän meni pois . . . hänen ei tule sitä tietää.

Selicour. Mistä se on puhe, rouva! jos woin kysyä?

Mad. Belmont. Me tahdomme tänä iltana vähän laulua, ja totta aikoo antaa kuulla ääntänsä.

Selicour. Ah! Hänen sulloista ääntänsä!

Mad. Belmont. Olettehan teki toisinaan koetellut tehdä lauluja. Eikös se ole niin?

Selicour. Ken se ei jollon-kullon elämässään tekisi niitä!

Mad. Belmont. Tehkääpäs nyt laulu tahti joku sel-lainen täksi illaksi! Teille se on vähäinen työ.

Selicour. Joku romansi, wain miten?

Mad. Belmont. Hyvä, tehkää romansi, niittä me erit-täin rakastamme.

Selicour. Jos kiivaus minussa edes täyttäisi neron puutoksen!

Mad. Belmont. Se on hyvä, se on hyvä, minä ymmärrän.

Selicour. Ja minä tarwitsenki sellaisen keweän työn waiheen wirwoitukseksi! Minä olen koko yön walwonut, lu-leissa juttu-kirjoja ja parannellen luwun-tekoja.

Mad. Belmont. Niitä inhoittawia töitä!

Selicour. Että todellaki jo tunnen wäsyttävän. Waan-ken tietää, runoilemisen kulkainen ehkä wirwoittaa minua sulloisella hengellänsä ja siinä, sydämen balsami, ystäwyyden pyhyys!

Seitsemäs kohtaus.

Entiset. Robinau.

Robinau (oven takana). Noh, noh! Kun hän on siellä, mikö minä en sinne woisi päästä?

Mad. Belmont. Mitä se on?

Robinau (tullen ovesta). Nuo häijyn palveliat ovat ylpeämmät kuin itse wallat. Minä tahdon tawata herra Selicourin!

Selicour. Minähän se olen.

Robinau. Sen minä tahdon ensu katsoa ... totta minun henkentä ja ruumiini jos se ei ole hän ... ihan elävänä ... minä näen hänen vielä miten hän meidän kylän poikien ja koirien kanssa paljain jaloin juoksenteli. No katsookaapas minua. No, noh ... katsokaa tarkasti ... minä olen pikkuisen muuttunut ... Tunnettekos minua?

Selicour. En mitenkään.

Robinau. No, noh, eiköhän nyt minua tunne! minä-hän se olen, se Robinaun Nisto, sen torpparin, joka nai sen pöykkiän Deenan, tunsittehan sen, teidän ukon welsen=pojan tytären, herra Selicour ja serkku!

Selicour. Uhaa, sekö!

Robinau. Noh! serkkuihin tapa, minä luulisin, on antaa lättä ja syleillä niin kauwalle nähtyä.

Selicour. Hloolla, olkaa terve-tultua, serkku!

Robinau. Suur kiitosta, serkku! Noh nyt wasta minä teidän oikein tunnen.

Selicour. Waan lähkäämme minun kammariin, minä en ole tässä kotona.

Mad. Belmont. Elkää minua kaihtiko, herra Selicour, tehkää kuin minua ei tässä olisikaan!

Selicour. Teidän luwalla rouwa, te olette kowin hywä! Hänen tuhmalle käytökselle ei woi tehdä mitään. Se on rehellinen maa=mies ja minulle serkku jota hywin rakastan.

Mad. Belmont. Se on teille kunniaksi, herra Selicour!

Robinau. Minä tulen nyt ikään kaupunkiin, herra serkku!

Selicour. Wain niin, ja mistä?

Robinau. Hei, mistäs muualta kuin meidän omasta kylästä. Waan tämä Pariisi on kuin sata kylää yhteiseen. Jo on pari tuntia kuin läksin posti-kärryistä etsimään teitä ja Parochia, tunnettehan sen naapurinne ja koulu-kumppanin, no, ja nyt wiimentki teidän löysin . . . ja nyt se olkoon sillä hyvä!

Selicour. Wisisti sinä tulet astoilte tänne Pariisiin, serkku!

Robinau. Astalle! Totta kai! Wisisti minulla astia on.

Selicour. Ja se on?

Robinau. No nyt . . . täällä tulemaan herraksi, serkku!

Selicour. Hahaha!

Robinau. No, no, minä ajattelen se astia on yhtä tärkeä kuin joku toinenki, herra serkku!

Selicour (rouwalle). Elkää pahaštuko!

Mad. Belmont. Hän minua oikein huvittaa.

Selicour. Todella, hän on hywin lysti.

Robinau. Kärrin=tekiä Pietar, jonka hywin tunnette, arweli näin: serkku on Pariisissa ajanut wakonsa hywin wiisaasti . . . kotona ollessa serkku oli muka ollut oikea weitikka, ja siellä hänestä oli sanottu: ei se nälkään kuole sellainen koira. Me jo olimme hänestä vähän kuulleetki, waan ne sanomat oliwat kowin kauneita jotta lukaan hullu niitä hänestä olisi uskonut. Waan wihdoin niitä ei enää woiu epäillä, ja silloin isäni sanoi-minulle: Risto hoi! menepäs sinäki Pariisiin Selicour serkun luo! Sinä woit siellä pitää hywät markkinat. Jos siellä osaitt hywällä naimis=kaupalla rikkaaksi tulla! Minä samassa matkaan ja nyt oon tässä.

Etikää panna pahaksi armollinen rouva! meidän suku puhelee astat suoraan; mikä sydämessä se suussa . . . ja kun näin tuon armaan serkun, näättekö, se, se vasta kävi minun sydämelle.

Mad. Belmont. No, se on luonnollista.

Robinau. Kuulkaapas serkku! te ette usko kuin mielläni minä tulisin herraksi! Te warmaan jo tiedätte mikä konsti siinä paratte auttaa, mistä sitä pitää alkaa, sanokaa se minulle, herra serkku!

Selicour. Ole aina rehellinen, totinen ja nöyrä! siinä se on koko konsti. Serkku, minulla ei ole mitään muuta. Kotona on wiisisti kaikki hywin?

Robinau. Jumalan kiitos, kaikki! Pere waan kaswaa, sen siinä tiedät. Benja se jo nai Susannansa, joka parailaan on raskaana ja taitaa kohta saada, hän toiwoo että serkku tulisi kummiksi. Muut kaikki owat hyvällä jalalla, paitfi teidän köyhä äitinne. Hän sanoo meille joka päivä: kyllä se outoa olisi minun puutosta kärsiä kuin niin äveriäs poika on kaupungissa.

Selicour. Suu kiini! tarha=pöytä!

Mad. Belmont. Mitä hän teidän äitistä sanoo?

Selicour (kowasti). Kuin? Etkö hän sitte ole saanut ne tuhat taaleria mitkä hänelle äsken lähetin? Hiss! kuin se minua harmittaa! Näättekö nyt miten huonot meillä on postilaitokset! Mitä raiska, mitä kaikkea hän lie saanut kärsiä!

Mad. Belmont. Todella! häntä tulee auttaa!

Selicour. Se on tietty. Minä pyydän järkiään ministeriltä luwan, se vaatimus on kohtuullinen, minä woin sen waikuttaa. Luonnon welvollisuus on kallimpi muita . . . minä riennän koti-paikalleni, se on tehty wiikkaudessa, hän ei ole tahtonut tulla Pariisiin, waikka niin usein olen häntä pyytännyt, se mummo-raiska ei woi erota koti-kylästäään.

Robinau. Minä en sitte häntä ensinkään woi ymmärtää! meille hän sanoi että hän mielellään olisi Pariisiin tullut, waan serkku=herra ei ole sitä mitenkään tahtonut.

Selicour. Ummä=parka ei tiedä aina mitä tahtoo, waan luulla hänen kärsiwän puutosta, ah Jumalani! kuin se minua katkeroittaa, se wiilee sydäntäni.

Mad. Belmont. Sen kyllä woin teistä luulla, herra Selicour! Waan siihen te pian löydätte awun. Minä nyt teidät jätän serkkunne kanssa. Onnellinen se puoliso joka teidän kerran saa omaksensa. Niin hempeä poika on myös hellä puoliso. (Menee.)

Kahdeksas kohtaus.

Selicour. Robinau.

Robinau. Toden perään, serkku, minusta on hywin kumma . . . minä en odottanut näin sydämellistä kohtelua. Se on niin ylpeä ja suurellinen, sanoivat kaikki ihmiset, ei hän ole sinua tuntewinaan!

Selicour (katsahtaen jos mad. Belmont oli poikesa). Sanos pas minulle sinä sen tarha=pöytä, mikä sinun tänne toi minulle wastukseksi?

Robinau. No, noh! niin kuin sanoin, tulemaan her-
raksi ja rikkaaksi.

Selicour. Sinä hako=pää!

Robinau. Voi, voi serkku, se on toki synti minua niin haukkua. En minä sellaista pitkään suaitse.

Selicour. Kunhan et hywinki arka olisi, ja joshan sinun wihasi minua ei peloittanel! Vähteä kodista tänne lais-
kehtimaan, wetelys!

Robinau. Waan yht'äkkiä sellainen käytös? serkku! Ensin kohdella niin hempeästi ja nyt noin äkäsesti! se ei ole rehellisesti tehty, elä pane pahaksi, se on petosta . . . ja jos minä kertotin ylemmäksi miten te minua kohtelette, oliskohan se teille hywin kunniaaksi, wain kuin?

Selicour (hämmästyen). Kertoa ylemmäksi? Mitä?

Robinau. Niin, niin serkku!

Selicour. Koettele, kunnottom! minä lopetan sinut... äitistä minä pidän huolen... ja sinä saat hyvän paikan, luota siihen!

Robinau. Dikeinko todella?

Selicour. Mutta siitä emme voi puhella tässä. Suoria minun kammariini!

Robinau. Kuulepas serkku, minä tahtoisin saada oikein huolettoman ja kepeän elämän, esimerkiksi jos saisin sellaisen wiran missä saisi olla ihan jouten.

Selicour. Luota minuun! Kyllä minä sinulle oikean paikan saan! Kotiin nurin-niskojaisi, sinä kylän tarha=pöllö!
(Menewät.)

Kolmas näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Baroche ja Kaarle Firmin (tullen vastakkain).

Baroche. Minä olen jo lauwan teitä etsinyt... Kuulekaa, nyt minä olen pitänyt sanani, minäkös hänen kuvasin ministerille, tuon Selicourin.

Kaarle. Todella! ja hän on siis hukassa, ihan hukassa?

Baroche. Ei juuri niin! ei vielä ihan... sillä minun tulee sanoa, hän walehteli sukkelasti ja minä se oikein hölmistyin... hän teeskeliin liikutetuksi... hän oli olewiinaan paras ystävä... hywin armelias ja tahtoi esitellä minua kanselin päälliköksi.

Kaarle. Kuin? mitä? Se on oiwallisesti! minä toivotan onnea!

Baroche. Minä pidin hänen liukasteliana, minä luulin hänen himoovan ainoasti wirkoja ja rahaa, niin petolli-

seksi häntä en luullut. Se ilkiö makeilla puheillansal Minäpä en ollut hänen narrinsa ja seisoin jyrkästi vasten.

Kaarle. Ja me olemme samalla paikalla johon jäimme . . . ja isäni ei ole tullut sen etemmäksi!

Baroche. Se on totta, waan antakaa minun puuhata, antakaa puuhata!

Kaarle. Enkä minäkään ole sen etempänä! Minä puujahdin tarhaan siellä tawata sitä joka mulle on rakkainta, waan turhaan! Monjaat wärshyt jotka siellä ajattelin owat ainoa woittoini siitä.

Baroche. Diwallisesti! tehkää te lauluja morstamelennel! Sill'aikaa minä ajan saalistani. Hän pettyy jos hän luulee minun seisattuneen.

Kaarle. Baroche-kulta! Sellainen työ on meille halpa. Antakaamme sen kunnottaman wiljellä likaista työtänsä ja koettakaamme anstolla woittaa minkä hän häwiittää.

Baroche. Pois sellainen ylpeys! Se on heikkous, se on turha luulo! Kuin? odotatko sinä kunnes rehellisyys tulee wallan päälle maa-ilmassa? sinä saisit pitkään sitä odottaa. Kaitki maa-ilma on täynnä kawaluuden juonia. Tehkäämme kerran yhden hyvän asian eteen sellaista. Muutoin se ei liikutta teitä. Tehkää lauluja, taiwuttakaa lahjojanne, minä ne teen tunnetuksi . . . se on minun asiant!

Kaarle. Waan todella . . . Te olette juuri tänään olleet ansassa.

Baroche. Ja se ei ole viimeinen kerta. Waan etkää liikahata, minä edistyn, minä en pelästy ensimmäiseen pahaan, minä ajan häntä perästä kunnes hänen tapaan. Minä olen kylläksi ollut hänen narrinsa, nyt tahdon saman leikin näyttää hänelle. Jos hän saa aina niin tehdä, kuin on alkanut, hän ei seisatu ennen kuin minä olen kelmi ja sinun isäsi tuhmapöytä.

Kaarle. Minä kuulen tultawan.

Baroche. Hän itse se onki!

Kaarle. Minä arwaan mitä naamoja hän meille näyttää. Waan minä palaan tarhaan ja päätän lauluni. (Menee.)

Baroche. Pois minäki menen! Minä käyn paikalla työhön. Waan se on vielä parempi, minä jään . . . se kunnottomoin woisi luulla minun häntä pelkäävän!

Toinen kohtaus.

Selicour. Baroche.

Selicour. Uhaa, täällähän minä löydän teidät, herra Baroche!

Baroche. Hänen itsensä, herra Selicour!

Selicour. Ja luulen hywin häpeisfään.

Baroche. Ei kowin tuntuwasti.

Selicour. Teidän wiha on mennyt ihan turhaan . . . hukkaan te tällä kertaa ruutinne ammuitte.

Baroche. Se ei ole suuri wahinko.

Selicour. Todella, ystävä, waikka te niin sadattelitte . . . minua säälisti teidän typerä houraus.

Baroche. Eihän nyt herra Marbonne ole saapuwilla, puhukaa ihan wapaasti.

Selicour. Mitä te sillä meinaatte?

Baroche. Olkaa häwytyöin sydämenne pohjasta!

Selicour. Katsokaa nyt taas!

Baroche. Olpeikkää voitollenne . . . minä olen antainut . . .

Selicour. Niin hirweän wihollisen voitettua, se ei olisi kumma jos kehuisin.

Baroche. Sen mikä minulle ei menestynyt tänään, minä woin teidän koulusfa oppia.

Selicour. Kuin? Herra Baroche! te ette ole vielä herenneet minulle etsimästä wahinkoa?

Baroche. Ohteen pahaan ei saata säikähtää.

Selicour. Ettehän ole herra Firminin uskollinen tuulen näyttäjä. Katsokaas?

Baroche. Wisisti se on usein sinun pelastanut häädästä, tuo rehellinen Firmin.

Selicour. Mitäs hän maksaa sinulle kaupasta?

Baroche. Mitäs sinä hänelle maksat töistä joita hän sinulle valmistaa?

Selicour. Kawata, ystävä Baroche! Minä woisin sinulle antaa pahempaa tekemistä.

Baroche. Elä suutu, ystävä Selicour! Wiha merkitsee pahaa omaa tuntoa.

Selicour. Wisisti minun pitäisi nauraa sinun hurjundellesi!

Baroche. Sinä pidät halpana vihollisen joka sinusta näyttää heikolle. Minä koetan mieltä kuin sinut saisin itseäni kunnioittamaan. (Renee.)

Kolmas kohtaus.

Selicour.

Selicour. He tahtowat saada Firminin lähettilääksi. Etkää kiirehtikö! Se on vielä loittona. Mutta Firmin on aina ollut hyvä minua kohti. Se on wisisti sen poika, se joka on tekewinään lauluja . . . ja tämä Baroche se on joka heitä yllättää! Firminillä, minä tunnustan, on suuri ansio ja jos he kerran saawat hänen ahnehtimaan kunniaa ja korkeutta, niin minä en tunne ketään joka minulle woisi tulla waarallisemmaksi. Waan se on estettävä! Mutta missä pulassa minä kuitenkin olen! Suuri näitä molempia Firminiä nyt tarwitsen, isää tietojensa tähden ja poikaa wärshyensä. Waan minä otan heistä ensin hyötyä ja sitte raiwaan heidät tielläni hit'alle.

Heljäs kohtaus.

Firmin, isä ja poika. Selicour.

Selicour. Tekö se olette herra Firmin? minä olin juuri teille tulossa.

Firmin. Minulle?

Selicour. Teitä puhuttelemaan . . .

Firmin. Missä astassa?

Selicour. Hywin katalassa, Firmin=kulta! Minua lohduttaa tawata teitä. Meitä on koeteltu panetella.

Firmin. Meitä?

Selicour. Jhan wisstisti! Waan se ei menesty. Minä olen teidän totisin ystäwänne, ja olen sen näyttänyt juuri tänään kuin tuo hurja Baroche tahtoi pahentaa minua itsensä ministerin filmisä.

Firmin. Kuin? Baroche olisi . . .

Selicour. Hän on oikein häwyttömästi minua sadatellut.

Firmin. Hän on kadottanut wirkansa, tekö hänen siälensä tulifitte!

Selicour. Sanokaa muuten, kuin kiittämätöin hän on! Ja kaikki mitä juuri minä olen tehnyt hänen eteensä . . . ja lisäksi sanon sen olleen teidän hyväksi. Waan hän auttoi teitä huonosti kun rupesti minua painamaan. Olenko minä tahtonut muuta kuin teidän onnea? Mutta minä tunnen paremmin kuin tämä wimma=päinen, mistä teille on onnea. Sentähden minä jo olen teille arwellytti jotain. Te ette suaitse kanselin hälinää, sen minä tyllä tunnen. Teistä pidetään huoli, etkää peljätkö, herra Firmin! Te haatte yksinäisen rauhallisen paikan, saatte kohtuullisen palkan ja minä lähetän teille työtä . . . te raadatte mieluisesti ja työ ei ole teiltä puuttuwa.

Firmin. Kuin? minä en ymmärrä!

Selicour. Ne owat wasta aikeita, joilla ei ole kiirettä.

Onnellinen joka maalla ihanan luonnon keskellä voi wiettää päivänsä! Herra Firmin! Sitä onnea ei ole suotu minulle! Minä olen tuomittu kaupunkiin, kuin lameli kantamaan tuhanten keskuusten kuormat, kateuden terävään nuolten keskellä. Sentähden minä pidin welvollisuutenani lähettää maalle takaisin monjaan serkun joka tahtoi ruweta tänne elämään. Minä maksoin ilolla hänelle matka-kulungit, sillä sanokaa itse, eikö se ole sanomattoman iloisempi elää maalla hiljaisuudessa kuin kaupungissa olla alituisessa kiusauksessa.

Firmin. Se on minun ki luuloni. Waan mitä te oikeastaan minulle aiwoitte?

Selicour. Esinnä kaikilla tulla wakuutetuksi wirta-towerini ystäwyhdestä, ... ja sitte ... te olette niin usein auttaneet minua pulasta ... minä en woi peittää että olen teille suuresa, hywin suuresa welassa. Tämä wirta tappaa minun. Minulla on aina sata rautaa ahjossa, mill'en ole pyörreksissä. Te olette wisisti tyhtywäinen meidän uuteen ministeriin?

Firmin. Minä ihmettelen häntä.

Selicour. Sillä miehellä wiinenki on neroa. Kyllä se olisi hywä aika että saimme sellaisen miehen, muutoin kaikki olisi mennyt nurin-narvin. Waan kaikki ei ole vielä paikoillaan, sanoin minä hänelle tänään, ja kaikki ei tulekkaan jos ette anna hallitukselle sellaisen muistutus-kirjan jossa kaikki entisen tawan puutokset tarkoin ja rehellisesti saisiwat hallituksen silmään eteen. Tämän minun antaman neuwon ministeri omisti samassa ja tahtoi sellaisen kirjan järkiään saada koon pannuksi. Hän käskee minun sen tehdä, waan ne hirtmuiset työt jotka jo owat minun niskoillani ... ja todella minua wapisuttaa kun ajattelen niille jotai lisää, eikö se ole totta herra Firmin?

Firmin. No, ja te luotatte siinä minuun?

Selicour. No, on se pian niin, sen minä tunnustan.

Firmin. Tällä kertaa te ette woineet paremmin walita.

Selicour. Se on tietty, se on tietty! herra Firmin!
 Firmin. Sillä minä, joka niin kauvan aikaa olen nähnyt kaikki entisen hallituksen puutokset ja virheet, en ole woinut jouten niitä katsella ja walittaa, waan olen jo ammoin pannut muistiin . . . paperille kaikki parannuksen ehdotukset . . . ja nyt se sattuu että sama työ jota teiltä waaditaan minulla jo on tehty. Minä en ajatellut sitä juuri mihinkään käyttää, minä kirjoitin sen ainoasti kewentääkseni omaa sydäntäni.

Selicour. Onko se mahdollista? Teillä olisi . . .

Firmin. Ihan valmiina, jos sen tahdotte käyttää.

Selicour. Jos sen tahdon! O, hywin ilolla! Se on kauhean onnellinen sattuma!

Firmin. Waan nämä paperit eivät ole juuri paraassa järjestyksessä.

Selicour. Sen vähäisen waiwan minä otan päälleni. Vielä tänä iltana minä ne annan ministerille; minä ilmoitan että ne owat teidän kirjoittamat, kunnia tulee niistä teille.

Firmin. Te tunnette etten minä sitä halua. Kun jostai hyvää waiikutan, niin se on minusta yhtä kenen nimesä se tapahtuu.

Selicour. Mikä arwollinen, ankara mies! Kukaan teidän anstoa ei pida suuremmissa arwossa kuin minä . . . Te annatte siis minulle ne paperit.

Firmin. Minä woin ne heti noutaa, jos suaitsette odottaa.

Selicour. Menkää, minä odotan tässä.

Firmin. Tuolla tulee poikani, hän woipi sen ajan teillä olla seurana . . . waan elkkää hänelle mitään wirkkalo . . . minä rukoilen, kuulkaa!

Selicour. Olkaal miäs ei hänelle?

Firmin. Minulla on syyt.

Selicour. Noh, kuin tahdotte. Waikka teidän hywyyttä minun tyllä on tybläs salata. (Firminin mentyä) Ukko-parha! hän pelkää että poika ne wälisin ottasi häneltä pois.

Viides kohtaus.

Kaarle. Selicour.

Kaarle (tulee lukien paperista jonka hän, nähnytä Selicourin, peittää). Taas tuo Selicour! (tahtoo mennä.)

Selicour. Elkää niin kiirehtikö, nuori ystäväni! Miksi te niin kaihutte ihmisiä?

Kaarle. Suokaa anteeksi, herra Selicour! (itseksään) Tuohon löppöön minun piti yhtyä!

Selicour. Minä jo olen kauvan halannut teitä nähdä ystäväni . . . Runo-wirta se juoksee wisiin hyvästi. Teidän isä on kyllä sitä vastaan, waan hän on wäärässä. Teillä on erinomainen lahja. Kun se kerran waan tulee maa-ilman korwiin . . . waan se ei woi wiipyä enää kauvan! Tänä aamuna minä viimeksi teistä puhelin.

Kaarle. Minusta?

Selicour. Meidän ministerin äitille waan . . . ja teistä jo on ylempänä hyvä ajatus . . . miten jo minäki teistä siellä mainitsin.

Kaarle. Todella, mistä syystä se tuli?

Selicour. Se forkea nainen, ministerin äiti on tietävinään paljon . . . minä en tunne mistä se tulee . . . waan ihmiset liukastelewat hänelle hänen poikansa tähden. Kuinpas? jos te hyvin sukkelaan tekeytyisitte tuttavaksi! . . . ja suoraan sanoen, se minulla oliki tarkoituksena tällä käynnölläni. Hän pyysi minulta pari laulua tänksi illaksi . . . kyllä minäki aikoinani tein sellaisia missä toinenki, waan mahti on nyt sekaantunut paljaihinkin asioihin! Mitähän jos minun siassani te pyöräyttäisitte pari laulun-päätä . . . te ne jättäisitte minulle . . . minä ne lukisin . . . jokainen ihastuisi . . . koko maa-ilma kyselisi minulta ja minä nimittäisin teidät tekiäksi. Minä en woiisi jättää tilaisuutta teistä pitää pitkäa puhetta, jokainen ylistäisi teitä . . . ja yks, kaks, mainio runoilta olisi walmis, jonka wärsyt olisimat yhtä kuuluisat kuin sen miekka!

Kaarle. Te awaatte minulle sängen ihanan näkö=alan.

Selicour. Se on teidän wallassa se totuudessa tawata.

Kaarle (itseksseen). Hän tahtoo minut pettää! Se on paljasta kavaluutta, minä sen kyllä tunnen . . . waan kuinka heikko minä olen seisomaan ylistystä vastaan! Wasten tahtoni minä woin antaa itseni pettää. (Selicourille) Te sanoitte että sitä laulua on tarwis täksi illaksi.

Selicour. Se on niin mitätöin, niin joutawa asia . . . vähäinen laulun palainen, jossa juuri kuin satunnoissa tulisi monjasta sana ministerin kunniaksi . . .

Kaarle. Ylistys=wirret . . . ne eivät ole minun asiani. En minä alenna runoillusta niin alhaiseen työhön. Jokaisen ylistys, olkoon se jos kuinka hywin ansaittu, on liehakoimista, niin pian kuin sillä tarkoitetaan suuria.

Selicour. Dikean neron jalo ylpeys! Se on oikein! pois siis kaikki ylistys=wirret . . . waan minä arwelen jos rakkaudesta, hellistä tunnoista . . .

Kaarle (katsellen paperiansa). Woinko minä ajatella noita kirjoittaessani ne niin pian woiwan tulla . . .

Selicour. Mitä, kuin? eihän ne kuitenkään jo lauluja liene?

Kaarle. Suokaa anteeksi . . . nämä wärsyt owat hywin heikkoja, aiwan vähä=pätöisiä.

Selicour. No sanoakaas! Jumalani! siinähan se onki mitä tarwittiin . . . antakaa . . . joutukaa! te saatte kohta kuulla niiden vaikutuksen. Ne eivät tarwitse olla juuri romanstit . . . Sellaiset vähäiset . . . sellaiset pienet leikit wai kuttawat usein enemmän kuin luulisi . . . naiset rakastawat juuri sellaisia, ja naistenhan kautta me woiimme kaikki. Noh, antakaa, antakaa . . . kuin te wielä epäilette! Noh, kuin lystäätte, waan minä luulin woiwani teitä hyödyttää . . . tehdä teidät tunnetuksi. Te sitä ette tahdo . . . pitäkää wärsynne. Se oli teidän hywäksi, ei itseni jota tarkoitin . . .

Kaarle. Jos waan . . .

Selicour. Ihme kuin paljon te koristeleitte.

Kaarle. Waan enhän minä tiedä . . .

Selicour (repäsee paperin häneltä kädestä). Te olette lapset . . . antakaa . . . minä teen teille hyvää vasten tahtoanne. Teidän isänneki täytyy kohta osoittaa kunnian teidän töillemme. Tuossapa hän tuleeeki. (Panee paperin powellensa.)

Kundes kohtaous.

Molemmat Firminit ja Selicour.

Firmin. Tässä ystäväni! . . . waan tietäkää pitää suunnen kiini. (Antaa salaisesti paperit.)

Selicour. Minä sen osaan. (Pistää taka-tastuunsa paperit.)

Kaarle (itseksään). Teinköhän minä wäärin kuin ne hänelle annoin. Waan mitäpä muuta niillä olisin tehnytään?

Selicour. Armaat ystäväni! te olette minua ihanasti huwittaneet, waan teidän seuraan woipiki pian unhottaa ajan kulun . . . Ministeri odottaa . . . minun on hywin työläs erota teistä, sillä niin jaloin henkein luona woittaa aina jotaki. (Menee pois, pitäen molempia käsiään taka-tastuunsa päällä.)

Seitsemäs kohtaous.

Molemmat Firminit.

Firmin. Siinä se nyt on se mies jota luulit niin kavalaksi ja juonikkaaksi . . . kuta minulle on parempi ystäväni kuin hän!

Kaarle. Te woitte sen sanoa houraukseksi . . . waan se on totinainen tosi, kuta enemmän hän teitä ystäwöi sitä wähemmän minä häntä uskon . . . tuo suloinen säwen jolla hän teitä puhuttelee . . . minä en woi uskoa muuta kuin että hän teitä tarwitsee, tahi tahtoo teitä painaa.

Firmin. Hui mikä epäluulo! Ei poikani! ja waikka toisen pahuus minun tekisi onnettomaksi . . . minä tahdon kuitenkin niin myöhdäs kuin mahdollista uskoa toisesta ihmisestä pahaa.

Kahdeksas kohtaus.

Entiset. Baroche.

Baroche. Olettehan täällä, herra Firmin! ... Se on minulle iloisista ... ministeri on tulossa katsomaan teitä.

Kaarle. Isäni?

Firmin. Minua?

Baroche. Teitä, juuri teitä. Minä näin jo silloin kuin teistä mainitsin miten hän jo oli teidät huomannut. Selicour on siitä hyvin peljästynyt. Minun käyntini ei mennyt kuitenkään turhaan.

Kaarle. Ah, nyt te saatte vasten tahtoanne tulla walteuteen! Mikä onnellinen tapaus!

Firmin. Niin, niin kyllähän sinä minut jo näet ministerinä ... herra Marbonnilla on wissisti minulle joku työ ... joku vähäinen toimi ... ja sinä se on kaikki.

Baroche. Ei, ei, minä sanon ... hän halua teidän tuttavuutta, eikä ainoasti sitä, ei, hänen filmänsä owat awatut! Selicour, sen jo tiedän, on lähellä loppuansa ... waan minä en wirka mitään. Ministeri antoi kysellä teitä, teidän sanottiin olewan kanselisä. Se on wissit että hän tulee käymään teidän luona ... ja enkös minä sanonut ... tuossa se jo onki! (Pakenee oweenpäin perälle.)

Yhdeksäs kohtaus.

Entiset. Marbonne.

Marbonne. Minä olen nähnyt teiltä töitä, herra Firmin, jotka owat minulle näyttäneet teidän suuren kuntonne, ja olen joka haaralta kuullut ylistettävän teidän totuullisuutta ja hywyyttä. Teidän laatuiset miehet owat minulle hywin kalliit. Minä tulen sentähden itselleni pyytämään teidän apua, teidän neuwoa ja teidän toimellisuutta raskaassa wirassani. Tahdotteko siis olla ystäväni, herra Firmin?

Firmin. Niin suuri luottamus minua hävettää ja tekee minun ylpeäksi. Ilolla ja kiitollisuudella minä otan vastaan teidän tarjonne, waan pelkään että teille on minusta annettu liian suuri ajatus.

Kaarle. Teille ei ole sanottu muuta kuin totuutta, herra Narbonne! minä rukoilen, elkkää tässä asiassa uskoko isäni sanoja.

Firmin. Olä lehu liioin poikani, minun ansioni on hyvin tawallinen.

Narbonne. Tässä sitte on teidän poikanne, herra Firmin?

Firmin. Se on totta.

Narbonne. Kaarle Firmin, josta äitini ja tyttärenti minulle puheliwat tänä aamuna?

Kaarle. Äitinne ja se armas Lotta owat vielä muistaneet Kaarle Firminin?

Narbonne. He owat minulle puhelleet teistä paljon huwittawia asioita.

Kaarle. Kuin minä ansaitsefin niin suuren hywyhden!

Narbonne. Minulla on iloista tulla teidän, jalo nuori mies, ja arwollisen isänne kanssa lähempään keskuuteen. Herra Firmin! jos se on minun welvollisuus teidät etsiä, niin teidän se on sen siaan itsenne löydyttää. Minoasti kykenemättömyys piteleikse waan laiskuudessa. Kunnan mies, joka isän-maatansa rakastaa, hakee esi-miehensä ja sen ammatin jonka luulee ansainnensa. Tuhnuus ja kunnottomuus owat aina saapuvilla lehumassa teeskellyillä ansioilla. Se on tyhäs eroittaa kuntoa kunnottomuudesta kuin se ei tule riittäweljensä kanssa taistelemaan. Muistakaa herra Firmin, että me saamme wastata yhden werran siitä hywästä jota emme tee kuin siitä pahasta jonka laskemme tapahtumaan.

Kaarle. Kuulettekos nyt isä!

Firmin. Antakaa minulle tilaisuutta palwella isäni maata, minä teen sen ilolla.

Marbonne. Ja enemmän minä en waadi. Miski, tullaksemme paremmin tuttaviksi, te molemmat tulette nyt iltaiselle tyköni. Siellä löydätte huwittawan seuran, parin hyviä ystäviä ja monjaita sukulaisia. Kaikki rajoitukset meidän seurassa ovat poistetut, ja minun äitini, jota minun uusi wirka ei ole tehnyt ylpeäksi, on teitä kohteleva suurella ilolla.

Firmin. Teidän hywään pyytöönne me suostumme.

Kaarle. Ja minä saan nähdä Lotta!

Baroche (syrjässä). Afiat ovat hywällä tiellä . . . hetki on tärkeä . . . nyt kiiruusti, vielä eräs wäkewä ryntäys Sellicouria vastaan! (tulee esiin) Niin te olette antaneet ansiolle arwonsa; se on hywä. Nyt on pahuus vielä saatava ilmiin. Onneksi woin nyt alkaa siitä mihin tänä aamuna päätin. Sellicour sai minut tänään waikenemaan. Minä olin malttamatoin että tuln niin yht'äkkiä, waan minä olin totuudessa. Te waaditte todistuksia . . . nyt minulla ne owat.

Marbonne. Mitä, kuin?

Baroche. Hän sanoo olewansa äitinsä ja koko sukunsa turwa, ja on äsken ikään juuri kauniisti kohdellut yhtä serkkuparkaansa joka kaupunkiin tuli ja tuhmuudessaan pyysi hänen hakemaan itselleen wähäistä paikkaa. Se kunnoton ajoi hänen tiehensä! Niin hän kohtelee sukulaisiaan, ja miten paha sydän hänellä on, sen todistaa hänen kurjuudessa elämä äitinsä.

Firmin. Te teette hänelle wäärin aina, hywä Baroche! Sama serkku palasi kotiinsa rikkaasti lahjoitettuna ja parannettu turhista toivoista.

Marbonne. Juuri samaa serkkua hän kohteli hywin siwästi.

Baroche. Kuin, Mitä?

Marbonne. Äitini oli heidän puhellesa saapuvilla.

Firmin. Hywä Baroche! elkää seuratto alhaista koston himoa.

Baroche. Somasti, herra Firmin! pidellä edelleen hänen puolta!

Firmin. Hän on poikessa, minun welvollisuus on häntä puolustaa.

Marbonne. Sellainen mieli-ala on teille kunniaksi, herra Firmin! Herra Selicour ei ole puhunut teistä kuin hywää. Kuin iloinen minä olen nähden ympärilläni sellaisia miehiä. (Barochille) Waan te, joka niin kiivaasti esitte wahtinua Selicourille, ette näytä olewan se totuullinen mies joksi teitä sanotaan. Mitä teistä olen tähän asti nähnyt, se ei teitä suuresti kunnioita.

Baroche (itseksensä). Minä en häntä vielä sukaise . . . waan malta!

Marbonne. Minä tahdon Selicourista ajatella sitä paremmin mitä enemmän hänestä kuulen pahaa, ja muutoin minä arwelen tulla hänen kanssa lähempään keskuuteen.

Kaarle (hämmästyen). Kuin niin?

Marbonne. Mitilläni on joku aikomus, johon myös minä suostun. Waan teilleki minä olen arwellut jotain hywää, herra Firmin! Tän' iltana sitä enemmän. Elkkää wiipykö. (Kaarlelle) Te, nuori ystäväni, hyväilette runoillusta, kuin olen kuullut. Mitini ylisti tänään teidän merkillistä lahjaa. Antakaa pian kuulla töistänne! Minäki rakastan runotaria. Nöyryin palvelianne, hyvät herrat! Elkkää waiwaitko minun tähteni. (Menee.)

Kymmenes kohtaus.

Entiset, paitsi Marbonnia.

Kaarle. Minä saan häntä nähdä, häntä puhutella! Waan ne wisfit äitin aikomukset, ah, minä wapisen, epäilemättä hän on määrätty Selicourille.

Firmin. Noh, poika, eikös tämä päivä ole onnellinen?

Baroche. Teille, herra Firmin, waan ei minulle.

Firmin. Olkaa huoletta, minä toivon että kaikki tulee paikalleen. (Kaarlelle) Ole nyt siivosti, poikani. Wähintäin ministerin silmäin edessä elä unhota.

Kaarle. Olkaa huoletta! Waan teki, isä, liikkukaa nyt kerranki!

Firmin. Somasti, haha! minäki saan läksyni.

Kaarle. Entäs minä ole totuudessa, herra Baroche?

Firmin. Anna vähintäin hänen esi=merkkinsä olla wa=roitukseksi. Olkaa rohkea, herra Baroche! Jos minun sanani mitä auttaa, niin teidän asia vielä ei ole kadotettu. (Menee.)

Yksitoistakymmenes kohta.

Kaarle ja Baroche.

Baroche. Mäh mitä te siihen sanotte? Onko se luwal=lista että teidän isä minun tekee walehteliaksi ja auttaa sel=laista konnaa?

Kaarle. Hywä ystäwä! minä olen tän' aamuna ylen=katsunut teidän awun, nyt minä sitä rukoustan. Se on wisfi että Selicour on määrätty Lotan puolisoiksi. Minä en häntä ole ansainnut, waan vielä wähemmän se kunnotoin häntä on ansainnut!

Baroche. Tarwitsenko minä vielä mutta ylllytystä? te olette nähneet kuin minulle on tehty wäärin hänen tähtensä. Kuulkaa minua! Minä sain kuulla että ministeri tänä päi=wänä on hänelle antanut hywin waikean työn, joka tän' il=tana pitäisi olla walmisna. Hän taikka sitä ei saa aikoin, taikka sen tekee huonosti. Siinä hänen kunnottomuus tulee ilmi. Jokainen odottaa hänen lankeemusta, katsomatta hänen suloisia puheita. Kukaan ei tule hänelle awuksi, sen minä woin taata, sillä niin yhteisesti wihattu hän on.

Kaarle. Isäni minä sitä estän. Kyllä minä nyt näen mihi tarpeesen hän minulta wietтели sen laulun. Sul=teisiko hän minun saapuilla sanoa sen omaaksi työksensä?

Paroche. Tulkaa minun keralla puutarhaan. Hän ei saa tavata meitä yhdessä. Selicour parka, sinä luulet olevasi minun mestarini . . . kawahda . . . sinun opetuslapsesi edistyy, ja ennen iltaa sinä voit tulla hänen kouluunsa!

(Menevät.)

Heljäs näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Madami Belmont. Lotta.

Mad. Belmont. Jää tänne Lotta, meillä on wähän puhelemista ennenkun wieraat tulewat. Sanopas nyt lapseni, miten tuo Selicour on sinusta?

Lotta. Minustako, mummo?

Mad. Belmont. Niin niin, sinusta!

Lotta. No, hywin huwittawa, anskollinen ja arwoisa mies hän minusta näyttää olewan.

Mad. Belmont. Sitä käypi kuunnella! Se on iloista, rakas lapseni, että hän sinusta on niin hywä, sillä jos isäsi ja minä jotain mahdamme, niin Selicour on kohta sinun puoliso.

Lotta (hämmästyen). Minun puolisoni!

Mad. Belmont. Mille se kuuluu sinusta?

Lotta. Herra Selicourko?

Mad. Belmont. Me emme luule sinulle olewan mitään parempaa.

Lotta. Teidän ja isäni käpistä minä otan puolisoni hywin mieluisesti. Waan ettehän minua sanone hulluksi! Minä en tiedä kuin . . . waan tuo Selicour, minä en tiedä, mutta kun häntä ajattelen puolisoikseni, niin sydämeni pohjaassa tuntuu jotain joka on kuin . . .

Mad. Belmont. Eihän se kuitenkään voi olla vihaa?

Lotta. Minä sen sanoisin peloksi. Minä tunnen että sinä teen väärin, mutta sille minä en mahda mitään. Minä pelkään häntä paljon enemmän kuin rakastan.

Mad. Belmont. Se on hyvä, se on hyvä! Sen pelon me hywin tunnemme, tyttäreni.

Lotta. Ei ei, kuulkaa!

Mad. Belmont. Ihana tyttöyden kainous! Kyllä minä sen tunnen, usko minua. Enkö minäki ole ollut nuorena? Muutoin tämä kauppa sopii meidän suvulle. Sellainen mies, joka tietää kaikki, jolla on sävy ja tunto, joka on nöyrä ja iloinen, entuudesta jo niin tuttu ystävä! Ja miten hänen ympärillä pyöritään joka talossa. Jos hänellä ei olisi ollut tän' iltana huolta äitistään, hän olisi minulle tuonut romanssin, ihanan laulun, sillä hän taitaa kaikki ja sinulle hän woipi olla mieliksi jokaisessa pienimmässäki asiassa. Waan tuolla hän jo kuuluu tulewanki . . . häntä ei tarvitse koskaan odottaa . . . totta hänen=laista ei ole toista Pariisissa.

Toinen kohtaus.

Entiset. Selicour.

Selicour. Te halasitte minulta tänään liikuttawan, hempeän laulun! Minä olen kokenut, rouwa, panna kaiten woimani . . . ja minä sen tuon tässä teidän jalkoihin.

Mad. Belmont. Kuin! herra Selicour? Sekö olisit teillä jo walmisina? Todella, minä pelkäsin että ne pahat sanomat . . .

Selicour. Mitkä sanomat?

Mad. Belmont. Teidän äitiltä . . .

Selicour. Minun äitiltäni! niin . . . niin . . . se on tosi. Minä jo sain kirjan jossa hän ilmoittaa että hän wii=menki . . .

Mad. Belmont. Du saanut ne tuhät taaleria, se nyt oli oikein iloista.

Selicour. Muutenkos minä olisin woinut pitää ajatukseni niin koossa? Waan Jumalalle kiitos! nyt on se kiwi pudonnut minun rinnastani, ja ensi ilossa minä tein nuo wärsäyt jotka kunniakseni sain antaa teille.

Mad. Belmont (Totalle). Potta, sinä olisit häntä surkutellut . . . jos olisit nähnyt, ja sinä minä tulin tuntemaan hänen oivallisen sydämensä. Herra Selicour! Minä rakastan teidän laulua ennenkun sen olen lutenutkaan.

Kolmas kohtaus.

Entiset. Narbonne.

Narbonne. Selicourko täällä? Voi, woi, äitiseni! te wiettelette hänen tärkeemmistä töistänsä. Hänellä on niin kiireitä töitä ja te annatte hänelle wielä turhia asioita.

Mad. Belmont. Kas, kas, poika, ethän nyt meihin suuttunel!

Narbonne. Tällä tawoin, mitä meidän aineesta tulee jolla oli niin kiire?

Selicour. Se on jo walmis, tässä se onki.

Narbonne. Kuin, walmisko?

Selicour. Entisen hallituksen wirheet owat olleet minulle rasfaat nähdä, minä en woinut niitä jouten katsella ja walittaa . . . minä panin muistiin ja paperille, kaikki walitukseni, moitteeni ja ehdotukseni parannuksista, ja nyt se sattui että se työ minä annoitte minulle tehdä, jo oli ammoin hiljaisuudessa minulta walmisna. Minussa wissisti ei olisi puuttunut rohkeutta ne tehdä julkiseksi, jos hallitus wihdoin itse ei olisi nähnyt niiden tarpeellisuuden ja teissä saanut miehen joka hankkii kaikki uuteen järjestykseen. Nyt on aika nämä paperit tehdä hyödylliseksi, niissä ei puuttunut muuta kuin asettaa ne paikoilleen ja se oli tehty yhdessä minutissa.

Mad. Belmont. No nyt, poikaseni! sinä voit olla tyytyväinen, arvelen minä. Selicour on täyttänyt toivoisi ennenkun hän sen tiesikään, hän on tullut puolittiesä sinulle vastaan.

Marbonne. Nolla minä näen nyt että meidän ajatukset sopivat yhteen. Antakaa tänne, herra Selicour! vielä tänä iltana minä lähetän ne hallituksen käteen.

Selicour (ylsin). Kaikki menestyy... nyt tuo Firminin ruika raiwata tieltä pois. (Kowasti) Suotteko te minulle anteeksi herra Marbonne? Minun on hywin raslas sitä teille ilmoittaa... waan minua peloittaa että herra Barochin tämän-aamuinen walitus on woinut kuitenkin painua teidän mieleen.

Marbonne. Ei wähääkään herra Selicour!

Selicour. Minä olen kuitenkin sitä peljännyt... ja kaikesta kuin näen... minä en woi uskoa muuta kuin että herra Baroch jo on antanut minun ammattini toiselle.

Marbonne. Kuin?

Selicour. En muuta kuin hyvää minä ole ajatellut herra Firministä, mutta nyt minä sen tunnustan... Minä en ala häntä oikein ymmärtää.

Marbonne. Kuin? Te olette vielä tänä päivänä minulle ylistänyt hänen totuullisuutta.

Selicour. Kaiken totuullisinta ei ole uskomista kuin wisstin määrään. Minä olen wihollisten keskessä. Minulle pannaan ansoja joka haaralle.

Marbonne. Te olette wäärässä herra Firminin suhteen. Minä tunnen hänen paremmin ja menen takaukseen.

Selicour. Minä toivoisin että woisin hänestä ajatella samaten.

Marbonne. Barochin häwytdin kiittämättömyys on luonnollisesti teidän pannut epäilemään. Waan jos teillä olisi vähänkään epäilystä Firministä, niin te saatte paikalla tilaisuuden oikeista erheyksenne.

Selicour. Kuin?

Marbonne. Hän on paikalla itse täällä.

Selicour. Herra Firminkö täällä?

Marbonne. Täällä ... minä en sitä sanonut erhekkösesä ... minä näin häntä.

Selicour. Te näitte häntä? Diwallifestil! Se nyt iloista on kuulla.

Marbonne. Hän poikinensa on meidän kanssa iltaisella.

Selicour. Iltaisella ... poikinensa! oiwallifestil! ihanasti!

Mad. Belmont ja Lotta. Kaarle Firminkö?

Marbonne. Se nuori upseeri, jonka ansioa te olette minulle kiitelleet. Minä kutsuin isän sekä pojan ilta=ruuivalle.

Mad. Belmont. Minä sanon heille terve=tultua.

Marbonne. Sihän teillä mitä liene sitä vastaan?

Selicour. Minä rukoilen, ... ihan vastoin! se minua ilahuttaa.

Mad. Belmont. Edeltäpäin minä jo rakastan isää pojan tähden. Ja mitäs meidän Lotta sanoo?

Lotta. Minäkö, mummo! minä suostun ihan teidän meininkiin.

Marbonne. Te voisitte sitted selittää wälinne ihan julkesesti.

Selicour. Oh! Sitä ei ole tarwis. Jos oikein tunnustan, niin minä olen pitänyt herra Firminiä rehellisimpänä miehenä ... ja jos milloin hänelle tein wäärin, niin nyt olen walmis tunnustamaan erhekköseni. Minä puolestani olen wakuutettu että hän on minun paras ystäväni.

Marbonne. Hän on sen todistanut. Hän puhelee teistä suurella kunnioittamisella ... waikka minä häntä tunnen wasta tästä päivästä, waan wisisti hän ansaitsee ...

Selicour (teskeyttäen). Kaikki ne ylistykset jotka, niin kuin tunnette, minä äsklen hänelle annoin. Sellainen minä olen aina, minun sydämeni ei tunne mitään katetta.

Marbonne. Hänellä on terve ymmärrys ja viivallinen sydän, ja lukea ei halua niin vähän ylistyksiä ja kuuluisuutta kuin hän. Hän voisi antaa toiselle koko kunnian siitä mitä itse on toimittanut.

Selicour. Luuletteko te sen?

Marbonne. Hän olisi mies sen tekemään!

Mad. Belmont. Hänen poikansa sellaisessa tapauksessa varmaan ei tekisi niin.

Lotta. Se on wissti, hän on nuori innokas runoilija, joka ei ymmärrä leikkiiä.

Selicour. Voisiko hänki antaa töistensä kunnian toiselle?

Lotta. Oh siitä minä epäilisin.

Marbonne. Minä rakastan sellaista intoa nuoressa sotamieheessä.

Selicour. Lotta kaikeksi sellaisesta on toivoa.

Marbonne. Jokainen oikealla paikallaan, silloin molemmat hyödyttävät paraite.

Selicour. Se on kuitenkin ihanaa kuulla ja nähdä kuin te löydätte aina soveliaat miehet paikkaansa!

Marbonne. Se on minun velvollisuuteni. (Puhelee tyttärensä kanssa.)

Selicour. Se se on! (mad. Belmontille) Ossi sanainen, rouva! Teidän luultiin kuitenkin minua viivyyttäneen töissäni... sentähden, jos minun värsyni tän' iltana tulisi laulettavaksi... niin etkää nimittäkö minua sen tekiäksi!

Mad. Belmont. Jos ette sitä tahdo, olkoon!

Selicour. Niin, vaan minulle juohtuu mieleen... Kuinkahan, jos wakuudeksi pyytäisin jonkun wieraista ilmoittamaan sen tekiäksi?

Mad. Belmont. Miten? te voisitte antaa siitä kunnian toiselle.

Selicour. Hoh! Se on vähä kaikki. (Molemmat Firmit tulewat.)

Lotta (katsohtaa iloisesti). Tuossapa he tulewat.

Heljäs kohtaus.

Entiset. Molemmat Firminit.

Marbonne (heitä vastaan). Minä jo olen teitä kauvan odottanut, hyvät herrat! tulkaa, tulkaal sydämellisesti tervehdustua! Tässä, herra Firmin, on minun äitini ja tässä tyttäreni . . . te ette ole enää meille wieraat.

Mad. Belmont (Kaarle Firminille). Minä en woinut toivoakaan teitä nähdä täällä Pariisissa; se on iloista niin äkkiä tawata hyviä ystäviä.

Kaarle. Sellainen nimitys on minulle hywin kallis. (Rotalle) Te olette sillä tawoin jättäneet tätinne.

Sotta. Niin, herra Firmin!

Kaarle. Minä en voi unhottaa niitä iloista päiviä jotka elin hänen huoneessa. Siellähän se oli, mamseli . . .

Marbonne (isä Firminille). Annamme näiden nuorten uudistaa tuttavuuttaan. Koh herra Firmin, tässä on nyt Selicour!

Selicour (Firminille). Todella, minä olin . . . minä en voi niin sanoa kuin iloinen minä olen, kun näen teidät herra Marbonnin tuttavana.

Marbonne. Te olette molemmat miehiä jotka katsowat rehellisesti toisensa silmiin. (Firminille) Hänellä on jotain sydämessä, minä toivosin että sen kanssa nyt sellenisitte, hyvät herrat!

Selicour. O, se ei ole mitään, ei mitään! herra Firmin tuntee minun ystäväkseen.

Marbonne. Ja olkaa wakuutettu, hän on myös teidän. Te olisitte woineet kuulla millä kiwandella hän teitä puolusti. Wisisti se on sama Baroche, joka taas . . .

Selicour. Waan mikä maa-ilman ihme sen Barochin on niin ylllyttänyt minua vastaan.

Marbonne. Baroche ei ole minun miehiäni, wähintäin minulla on hywin paha luulo hänestä.

Firmin. Te olette väärässä. Minä puhuin tänään häntä vastaan, waan tällä kertaa minun täytyy häntä puolustaa.

Selicour. Se ei ole ensinkään tarpeellista. Minä pidän häntä suuressa arvossa, minä tunnen hänen hyvän sydämensä ja tunnen myös hänen juonensa . . . ja hän paneutellaan minua koko maa-ilman edessä, kuinkan te häntä etten usko! Näettekö, me olemme valmiit . . . meidän riittä on lopussa, selityksiä ei tarvita.

Mad. Belmont. No hyvät herrat, ettekö suaitse istua?

Selicour (Kaarle Firminille). Se on jo annettu se laulu. Kaarle. Dikein todella?

Selicour. Se on tuolla vanhalla mummosta, ja minä en ole peittänyt sen tekiää. (Wieden mad. Belmontin syrjään) Arwaatteko mitä minä tein?

Mad. Belmont. Noh! Mitä se taas olisi?

Selicour. Nuori Firmin . . . niin kuin tunnette, se pittelee lauluja.

Mad. Belmont. Se on tosi, . . . waan sitte?

Selicour. Minä pyyhstin häntä olemaan laulun tekijänä . . . ja hän suostui!

Mad. Belmont. Suostui, sen woin uskoa!

Selicour. Ettette luulisi minun walehtelewan.

Marbonne. Waan kunnes toiset wieraat joutuwat, äitiseni, emmekö saisi mitään huwitusta toimeen. Kortti-pöytään minä en teitä pyyhä . . . meillä on parempaa työtä.

Firmin. Se on teidän wallassa.

Kaarle. Se on teissä, rouwa!

Lotta. Vieläkö te aina rakastatte soittoa, herra Firmin?

Marbonne. Niin, se on tosi, Lotta . . . laulathan sinä toisinaan . . . annas nyt kuulla! Eikö sinulla olisi jotain uutta?

Kaarle. Jos se ei tule waikkeakfi mamselille!

Lotta. Minä sainki äsken monjaita wärshyjä.

Marbonne. Se on hyvä. Teidän luwällä minä tahdon sill'aikaa lukea tuon ystävän kirjoituksen.

Selicour. Waan me woimme teidät hämmentää, herra Marbonne!

Marbonne. Etkää peljätkö! minä olen tottunut tekemään työtä pahimmasa hälinässä, ja tämä on waan lukemista. (Menee toiselle puolelle johon hän istuikse.)

Selicour. Jos kuitenkin paremmin . . .

Marbonne. Antakaa anteeksi, täällä on kiiru, wirantoimi täytyy mennä esinnä!

Mad. Belmont. Antakaa hänen olla, kun hän niin tahtoo, ja me otamme laulumme. (Raitit istuivat ja Lotta perimäisä. Mad. Belmont Lotan wieresä. Selicour hänen ja Kaarlen välillä, ja viimeisen wieresä Firmin.)

Lotta. Nuotti on hywin walittu, niinkuin näen.

Mad. Belmont. Teitä ei ole kaukana, minä näen hänet ilman silmä=lasitta.

Selicour (mad. Belmontille). Etkää nyt minua pettäkö! (Kaarlelle) Se on meinattu teille, ystäväni!

Lotta. Hänellekö, kuinka? sitä minä en ymmärrä.

Firmin. Onko se tosti Kaarle? sinä siis olisit . . .

Selicour. Se on hänen tekemänsä.

Lotta (mummollensa). Kuin? Tämä laulu olisi herra Firminin tekemä?

Mad. Belmont (kowasti). Niin. (Siljaan) Dikeaa tekiä ei saa nimittää.

Lotta. Miksi ei?

Mad. Belmont. Syistä. (Selicourille) Ettenkö tahdoisi auttaa Lottaa?

Selicour. Mielelläni!

Firmin (tylysti pojallensa). Wisfisti taas joku keskoinen työ . . . kuinhän sinä runoillet!

Kaarle. Waan, isä=kulta, kuunnellaahan ensin, ennen=
kun tuomionne langetatte!

Sotta (laulaa).

Poika istui lähtehellä,
Sito kulkas't seppeleiks',
Näki lehdet aaltoloisja
Pian laikki kadonneiks';
Niinpä rientävät mun päivät,
Kuin nuo lähteen aallot pois,
Niin mun katos nuoruuteni,
Kuin nuo kulkas't aaltolois's'!

Mad. Belmont (katsoen Selicouriin). Mikä lupaa pal=
jon! se on oikein suloišta.

Selicour (Kaarlelle). Kiitos on tulewa teille, herra!

Mad. Belmont. Hyvä, hyvä, minä ymmärrän.

Firmin. Matuus on hywin joka=päiväinen, tavallinen.

Kaarle. Waan se on tosi.

Marbonne (toisella puolella lukeissaan). Mikä on kohdas=
taan hyvä ja kehoittaa jatkamaan.

Sotta (taas laulaen).

Kyselkötte miks' mä suren,
Nuoruuteni ajalla;
Minon riemun, toivon kuulen,
Kewät=kullan tullessa;
Mutta ihanimmat äänet,
Kuin mä kuulen luonnossa,
Herättävät rasfaat murheet,
Dnnetoin, mun rinnassa!

Mad. Belmont. Yhanasti! taiwaallisesti!

Firmin. Ei juuri pahasti.

Selicour (Kaarlelle). Nählää kuin jokainen ihmettelee!

Marbonne (lukein). Diwallisesti ajateltu ja selkeästi esi=
telty ... lufekaa minun kansani, herra Firmin! (Firmin menee
ministerin taa ja lufee sen olkapäin yli.)

Mad. Belmont. Jumalallisesti!

Selicour (Marbonnin luokse mennessä). Mutta tästä minun tulee suureksi osaksi kiittää herra Firminiä. (Menee takaisin toiselle puolelle entiselle paikalleensa, jättämättä filmältä toista seuraa.)

Lotta (laulaa).

Ei nyt mua ilahuta
Kevään sulo, ihana,
Ohtä etsin ainoata,
Hän on läsnä, laukana;
Turhaan awaan syliäni
Tälle haahmo-kuwallein,
Ah! sen nään mä edessäni,
En saa painaa sydämeini.

Ihanainen! jos sä tulet
Lumo-linnastais mun luo;
Kuffkais't kylwän missä tulet
Kauneimmat kuin kevät tuo.
Kuule laulum lehwikoissa,
Kuin myös lähde lirisee!
Armas, pienimmässä koissa,
Löytyy onni rakkaille.

Mad. Belmont. Ah! kuinka liikuttawa loppu! . . .
Lappi-parka on kokonaan liikutettu siitä.

Lotta. Olkoon sen tehnyt ken tahansa, se on lähtenyt sydämeistä joka tuntee rakkauden, wain miten?

Selicour (nojaiten Lottaan päin). Se on hywin huwittawa ylistys.

Kaarle. Mitä? hän kiittää . . .

Selicour (pikaisesti kääntyen Kaarle Firminiin päin). Eikö se ole totta, ystävä!

Mad. Belmont. Minulle se käwi luita myöden.

Selicour (mad. Belmontia kohti). Se on liika hywisyys, rouwa!

Kaarle. Kuin minä sen hymärrän?

Selicour (jälle yhtä pikaisesti Kaarlea kohti). Noh! enkös minä teille sanonut? Te olette saaneet täydellisen voiton.

Kaarle. Pidättekö te minua narrina?

Marbonne. Työ on oivallinen, oikein ankara.

Selicour (isä Firminille). Te näette että minä olen seurannut ihan teidän ajatuksia.

Firmin (nauraa). Minun täytyy tunnustaa, että se kuuluu sille.

Lotta. Minä en tiedä, kummaista näistä herroista...

Selicour (Lotalle, osottaen Kaarle Firminia). Suloinen riemu runoilialle.

Marbonne (käärien kokoon paperinsa). Todella, se on oikean mestarin työ!

Selicour (hyvätien Marbonnia kohti). Se on liian suuri kunnia!

Mad. Belmont (kertoo viimeiset värshyn sanat).

Kuule laulua lehwikoissa,

Kuin myös lähde liriseel

Urmas, pienimmässä koissa,

Löytyy onni rakkaille.

Ihanasti, taiwaallisesti, hymärtäköön sen ten woipi... Selicour, se jää niinkuin on sanottu, Lotta on teidän!

Kaarle. Oh Jumalani!

Lotta. Mitä nyt kuulin?

Marbonne (nousee seisalleen). Minä tunnen vähän niin oivallisia töitä... Selicour, te olette lähettiläs!

Kaarle. Jumalani!

Marbonne. Te se olette, minä takaan että se wahwistetaan! Joka sen woi kirjoittaa piti olla totuullinen mies, piti olla korkea neroinen mies!

Selicour. Waan suokaa minun, minä en tiedä jos minä sitä woin ottaa vastaan... minä olen tyytyväinen nykyiseen kohtalooni.

Marbonne. Teidän tulee erota kaikesta silloin kuin valtakunta teitä tarvitsee.

Selicour. Entkö minä vähintään saisi Firminin sihteeriksi?

Firmin. Mitä te ajattelette? minua? minuako teidän sihteeriksi?

Selicour. Niin, herra Firmin, minä tarvitsen teitä, teidän neroa, teidän tointa, teidän ahkeruutta.

Kaarle. Sen minä woin arvata.

Marbonne. Siihen löytyy neuvoja. Noh! joskos laulanto on lopussa.

Selicour Mamseli on laulanut sanomattomasti.

Viides kohtaus.

Entiset. Mikko.

Mikko. Bieraat ovat salissa.

Marbonne. Äiti kulta, tehkää se hywyys mennä heille vastaan . . . minä tahdon paikalla tämän lähettää pois. (Siljaan Selicourille) Jos saatte tyttäreni suostumaan, niin minulla ei ole mitään sitä vastaan. Vielä uudesti, työ on ankara ja minä antaisin paljon jos voisin olla sen tekiä.

Selicour (Kaarlelle). Nyt, nauttikaa suurta riemuanne, herra Firmin! (Lotalle) Meidän nuori ystävä osaa sängen hywin vastaan ottaa kiitoksia.

Lotta. Kuultua hänestä kaikki ne ihanat asiat, minä en kuitenkaan olisi uskonut hänellä olevan tarwista wierailta hyyhenillä pöyhistellä.

Selicour. Se on paljasta nöyryyttä, mamseli. Waan senra odottaa.

Firmin (pojallensa). Noh! sinä olet saanut wahvasti ylistyksiä! (Selicour antaa läsiwartensa Lotalle.)

Kaarle. Kyllähän minulla nyt on syytä ylpeillä.

Mad. Belmont (Selicourille). Dikein, oikein, saattakaa

Lotta. Kaikki häntä kaunistaa. Se on oikein ankara mies.
(Antaa lätensä Firminille.)

Selicour (osottaen Firminia). Tuolle herralle, ei minulle, tulee kiitos. Todella minä en tiedä kuin sitä woin omistaa . . . kaikki mitä olen, mitä woin, se on hänen ansionsa.
(Renewät.)

Kuudes kohtaus.

Kaarle (yksinään).

Minä olen niin lewotoin että he woisuwat arvata . . . Minun täytyy wähän hengähtää, ennen kuin heitä seuraan. Ohme että woin sen kaiken kärkeä! Kaunis kunnia minulle siitä oli! Pikkalla he minua kiittiwätki! Se on wissti että he sen pitivät hänen waan ei minun tekemänä. Minä sain olla heille narrina ja se ilwetöin sai kunnian.

Seitsemäs kohtaus.

Kaarle. Varoche.

Varoche. Kas, herra Firmin . . . niin yksinään . . . Wissti kaikki mence toiwoa myöten?

Kaarle. O, hywin ankarasti.

Varoche. Minäki olen hyvässä toiwossa.

Kaarle. Selicourin asiat owat paremmin kuin koskaan.

Varoche. Kas nyt, mitä te sanotte!

Kaarle. Kellään ei ole parempaa päätä, misjään ei ole enää rebellisempää miestä.

Varoche. Onko se mahdollista! Waan se tärkeä kirjoitus jonka ministeri antoi hänen tehdä, ja jota hän ei ensinkään ole mies tekemään?

Kaarle. Se jo on tehty.

Varoche. Olkaa nyt!

Kaarle. Minä sanon, se on walmisna.

Baroche. Te puhutte leikkiä, se ei ole mahdollista!

Kaarle. Se on ankara työ sekä kirjoitus-tawan että siinälyksen suhteen.

Baroche. Minä sanon teille vielä, että se on mahdointa.

Kaarle. Minä taas sanon se on valmis. Kirjoitus on luettu, ihmetelty ja jo lähetetty hallitukselle.

Baroche. Sitte hänellä on itse piru apulaisena, joka sen on tehnyt.

Kaarle. Ja se lähettilään, se ministerin sia.

Baroche. Noh, se lähettilään siako?

Kaarle. Sen saa hän ja mamseli Lotan lisäksi.

Baroche. Totta ei suaitse häntä filmissään.

Kaarle. Hän on wihdoin siihen myöntynvä.

Baroche. Ministerin sia sekä tyttö? Ei saakeli wie niinkään! Se ei tapahdu, se ei saa tapahtua. Ruin? Mitä? Se ilwetdin, se hylkyläinen kiiveltäisi itselleen mikä on tulewa ansiolle. Ei, niin totta kuin minä elän! Sitä ei saa antaa tapahtua, me jotka hänen tunnemme. Se on wasten meidän omaa tuntoa; me olisimme yhtä rikolliset kuin hän jos sen kärsisimme.

Kaarle. Minä haen paikalla mummon ja awaan hänen filmänsä edes näkemään miten sen laulun kanssa oli laita.

Baroche. Taulustako tässä on puheli ... sen wanhan mummon luona hän woipi liukastella lauluilla, waan luulettelekko että ministeri pitää lukua lauluista, sellaisista joutawista! Ei, herra, se kirjoitus se on joka on niin oiwallinen ja jonka hän mistä lie wiekoitellut, ... sillä hänen työtä se ei ole, ei koskaan, sen minä woisin wannaa ... waan hänen kaikki taikansa on hänen kujeisla! Meidän täytyy hänet lyöä omilla aseillansa. Suoralla tiellä se ei menestynyt ... täytyy koetella wäärällä ... Oles! minulle juohtuu mieleen ... niin sen pitää nyt mennä, pois, nyt pois ... ettei meitä tawata yhdesä.

Kaarle. Waan nyt ei ole enää mitään wiivyttelamista, herra Barochel miettikää miten tärkeät asiat ovat waarasfa.

Baroche. Minun kunniani, se on tosi, herra Firmin! ja se ei ole minulle halvempi kuin rakkauts on teille. Pois . . . fisaän . . . te saatte minusta kuulla enemmän. (Kaarle menee.)

Kahdeksas kohtaus.

Baroche (yffinään).

Olkoon menneeksi . . . hän on aina nuuskinnut est-miestensä heikkouksia, tekeytyä heille tarpeelliseksi. Vielä tänä aamuna hän koetteli fisa-palveliaa . . . joka suoraan sanoin on wähäinen löryppö . . . se kuului kuin joku salaisuus ministerin heikkouksista . . . Hänen piti muka estitellä kortteeria est-kaupungissa . . . Minä en usko fittä yhtä sanaa . . . waan filla woifsi koetella. Waan wait, finä se nyt tulee!

Yhdeksäs kohtaus.

Baroche. Selicour.

Selicour (näkemättä Barochia). Kaikki on mennyt paremmin kuin woin toivoa, ja kuitenkin minä en woi olla huoletta . . . Vielä minulla ei ole enemmän paikkaa kuin morsianta, ja poika sekä isä jotka wäijywät molempia, wirkaa sekä tyttöä ja woivat ne joka silmän-räpäys minulta ottaa. Jos heidät toki woifin poistaa, waan miten? Nämä ihmiset jotka kulkevat suoraa tietänsä eiwät tarwitse ketään, heitä on mahdotoin saada waltaansa . . . Waan jos tapaisin jonku hänen omia salaisuuksia, jos saisin käffini hänen, ministerin itsensä . . . minä woifin tulla hänelle wälttämättömäksi!

Baroche (itselleen). Oikein, hän tulee jo itse minun käffini.

Selicour. Ah! kas se! herra Barochel!

Baroche. Minähän se olen, herra Selicour!

Selicour. Mitä te nyt tahdotte?

Baroche. Tunnustaa syntini!

Selicour. Ahaa.

Baroche. Jotka minua ei ole auttaneetkaan.

Selicour. Se on parasta! Sillä se ei ole teidän paha suu, joka on estänyt minun lankeemisen.

Baroche. Se on kyllä totta ja sentähden minulla ei ole mitään toivoa, että sen antaisitte minulle anteeksi.

Selicour. Ahaa! joko se nyt on niin? Jokos ruvetaan leppymään?

Baroche. Sitä oivallista paikkaa jota minulle ehdottelitte minä nyt en voi toivoakaan . . . waan entisen ystäwyhden tähden, etkää edes minua kowin wahingoittako!

Selicour. Minä teitä wahingoittaa?

Baroche. Ettenkös sitä tee? Säälittekö te sellaista keltwotointa?

Selicour. Mutta . . .

Baroche. Ja kun monjasta kuitenki on joka ministeriin tykönä tahtoo puhua minun puolestani . . .

Selicour. Todella! Onko teillä joku? ja ken se on?

Baroche. Se on nainen, jonka luo minua neuvoi Mikko.

Selicour. Ministerin palvelia? te sitte hänen tunnette, sen Mikon?

Baroche. Ei paljon! waan koska hänen welsensä poika minut ajoi wirastani . . . niin hän nyt tahtoo sen parantaa . . . antaa minua.

Selicour. Ja nainen on wisisti ministerin sukulainen?

Baroche. Hän kuuluu olewan ihana kuin taiwaan enkeli, ja ministeri etsii sille asuntoa josjoi syrjä-paikkaassa.

Selicour. Hyvä, hyvä, sitä minä en tahdo tietää mitään. Ja mikä sen naisen nimi olisi?

Laroche. Sitä vielä en tunne.

Selicour. Hyvä, hyvä!

Laroche. Mikolta sen saatte kuulla.

Selicour. Minäkö? Luuletteko minun kuuntelewan sellaisia.

Laroche. Eihän minä sitä sano.

Selicour. Minä en sitä kysely, sellaisia asioita minä en ensikään kysely. . . Ja te tahdotte huomenna puhutella sanottua naista, wain miten?

Laroche. Huomenna.

Selicour. Siinä näyttää olewan tärkeä salaisuus. . .

Laroche (pitäessästi). Wiisisti, wiisisti! ja sentähden minä rukoilen että siitä etten wirkkaisi kellekään.

Selicour. Hyvä, hyvä! annamme sen nyt olla. . . minä en tahdo teitä wahingoittaa, herra Laroche! Se on kerran minun kohtaloni, tehdä hyvää kiittämättömille. . . waiikka te minua koetitte painaa, minä rakastan kuitenkin teitä. . . ja nähdäksenne kuin paljon minä woin tehdä teille hyvää, minä tahdon yhdistää kaiken mahtini sen sanotun naisihmisen kanssa auttaakseni teitä. . . sen minä tahdon, olkaa wakuutetut!

Laroche. Ah! miten kauhean hyvä te olette!

Selicour. Waan ottakaa se nyt wast'edes opiksi!

Laroche. Wiisisti, te saatte sen nähdä. . .

Selicour. Nyt se wälittää, olkoon se nyt niin!

Laroche. Siihen onkeen hän tarttui. Hän jo on pian woitettu. Mitä wälemmin kuitenkin maa-ilmassa auttaa ka-waluus, kuin rehelliisyys! (Menee.)

Selicour. Nyt paikalla Mikon luo! . . . Wiisisti tämän ihanan naisen seikka ei ole wäharwoinen ministerille. Sen minä woisin wannoa. Diwallisesti! Minä tapasin sinut kiini. . . Narbonne! Sinäki toki olet ihminen! Sinullaki on heikkouksia joita tahdot salata. . . ja minä teen nyt sinulle mitä tahdon. (Menee.)

Viides näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Laroche (yhtin tulee).

He istuvat vielä pöydässä ... Hän on heti täällä, ministeri! Milt' en ole tukeuksin itseni juosut ... Waan Luojalle olkoon kiitos ... nyt tiedän kaikki. Tapasinkos sinut, ystävä Selicour! Ministerin kanssa en mihinkään juoneen tullut, niin kauwan kuin hän oli hurstas ... waan Jumala suunnitkoon hänen pahuutensa, silloinkos hänellä on salaisuuksia peitettävänä, silloinkos palveluksia tehtävänä! ja se uskottu ystävä, se hankkija on woittanut wallan! Hän luulee huomanneensa ministerin heikkoudet. Mikä lauea alanko nyt häntä kujeillansa petellä! Waan se ei ole sillä tehty herra Selicour! me tunnemme jo enemmän, ... ja sinä et wainusta tunne minä pahan ansan olemme panneet eteesi! Ministeri tulee ... rohkeutta waan ... nyt viimeinen sätkäys!

Toinen kohtaus.

Marbonne. Laroché.

Marbonne. Mitä kaikkia? Tekö minua taas olette pyytäneet ulos?

Laroché. Olkoon tämä viimeinen kerta kuin teitä saan puhutella, herra Marbonne! Jos nytkään teitä en saa uskomaan, teidän oma kunnianne yhden werran kuin minun käskevät vielä koetella. Kaikki millä olen tähän asti kokenut saada herra Selicouria teidän luulossa lankeemagn, on tullut hänelle kunniaksi ja minulle häpeäksi. Sittenkään minä en luowu toivostani saada hänet vielä paljastetuksi.

Marbonne. Se mence kowin loitos! Nyt minä en enää jaks!

Baroche. Nyt ainoa sana, herra ministeri! te etsitte asuntoa esi=kanpungissa? Eikö se ole niin?

Marbonne. Kuin? mitä te sanotte?

Baroche. Se on aiwottu nais=ihmiselle, joka pereinensä on suuressa kurjuudessa, eikä se ole oikein?

Marbonne. Kuin, mitä? . . . te rohkenette tutkistella minun askelia?

Baroche. Elkkää wihaastuko! minä sen olen tehnyt ai=noasti teidän ystävä, Selicourin mukaan. Hän se oli joka sen sanoman tän' aamuna onki teidän palvelialta. Hän se=litti tämän aivan pahimmalla tavalla, waikka minä siitä luu=ten ihan toista. Ja minä sen tunnustan . . . sen naisen minä näin josta on puhe. (Nauraa) Hänellä on melkoinen ikä . . . Selicour pitää häntä nuorena, ihanana . . . Oh! elkkää suut=tuko minuun, minä rukoilen, antakaa hänen tulla. Kuunnellkaa häntä loppuun, ja jos ette tule häntä tuntemaan kelwotto=maaksi, niin minä tahdon olla elin=aikani kelminä. Tuossa hän tulee, . . . minä teen hänelle tilaa, että saisitte hänen tutkia paikalla.

Kolmas kohtaus.

Marbonne. Selicour.

Selicour (siwulla). Hän on yksinään! Nyt minä sen woin sanoa . . . jos se ei tapahdu nyt että minä hänet saan waltaani, niin tuo Firmin on pian=aikaa hänen ystäwyhdessä . . . Kun kerran olen saanut hänen salaisuuden, silloin hän on minun käsis=äni.

Marbonne. Minä ajattelen tässä paraillaan, hywä Se=licour, mitä teidän kirjoituksesta tullaan sanomaan hallituk=ses=sa. Minä annoin sen samassa sinne, . . . nyt se on pa=raillaan luettawana . . . ja minä en epäile että se woittaa yhteisen suosion.

Selicour. Kun se kerran on woittanut teidän . . . sil=

loin minun kaikki toivot ovat täytetyt. (Itsekseen) Kun sen nyt vaan alkanen? Baaraa sitä minulle ei ole, sillä asia on tosi . . . minä woin mennä suorastaan . . .

Marbonne. Te näytte olewan sywisissä ajatuksissa, hyvä Selicour!

Selicour. Niin . . . minä . . . minä ajattelen miten pahasti ihmiset woiwat selittää wiattomimmat asiat.

Marbonne. Mitä te sillä meinaatte?

Selicour. Sen täytyy tulla ulos . . . minä en tahdo sitä teiltä salata . . . kuinka pahat kielet ovat tohtineet teitä panotella. He owat luulleet tietävänsä . . . minä rukoilen . . . suwaitkaa wastata minulle pari kysymystä . . . ja antakaa anteeksi tälle ystäwyhden warowaisuudelle, jos näyttäisän liian rohkealle . . .

Marbonne. Kysykää, minä vastaan kaikki.

Selicour. Jos woin uskoa teidän siä=palveliaa, . . . te etätte vähäistä asuntoa syrjäkässä?

Marbonne. Kun sen jo tiedätte, niin . . .

Selicour. Ja ihan salaisesti, kuin olen kuullut.

Marbonne. Tähän asti vähintään olen sen pitänyt salassa.

Selicour. Ohtä naimatointa nais=ihmistä warten?

Marbonne. Niin!

Selicour. Joka on teille (hölmistyen) . . . hywin . . . kallis?

Marbonne. Sen tunnustan, että minä pidän häntä suuressa arwossa.

Selicour (itseksään). Ei hän sitä juuri peitätkään, asia on silloin oikea. (Rowasti) Ja te soisitte ett'ei se tulisi ilmi?

Marbonne. Jos se woiisi olla mahdollista . . . niin . . .

Selicour. Ah! se on hyvä, hyvä, minä ymmärrän. Asia on hellä luontoinen ja maa=ilma tuomitsee niin pahasti . . . waan minä woin siinä teitä auttaa.

Marbonne. Te?

Selicour. Voin teitä auttaa! Luottakaa minuun!

Marbonne. Mutta kuinka?

Selicour. Minä hankin teille sen mitä tarvitsette.

Marbonne. Kuin fitte? Mitä fitte?

Selicour. Minä saan, minä hankin teille . . . hiljaisen talon, syrjässä . . . ulkoa halwan, josta ei voi mitään luulla! Waan siinästä ihanimmasti laitettun . . . huonekalut, tapetit, kaikki uusinta kuosta . . . pienoinen kammari, soma ja wiettelävä, . . . lyhyesti, ihanimman asunnon jota voisitte ajatella.

Marbonne (itseksään). Olisikoan Baroche oikeassa? (Kovasti) Ja mikä salainen syy minulla olisi sellaista asuntoa etsiä?

Selicour (muhailien). Uskoispa joita minulta tahdotaan salata minä tiedän wälittää kaikki ajattomat kyselymiset . . . Waan tunnustakaa toki että teillä on minuspa nöyryin palveluita . . . Te ette löydä mitään johon minä en olisi walmis teidän awuksi. Käsketään mitä tahdotte ja minä tottelen ilman tutkimatta . . . Ymmärrättehän te minun.

Marbonne. Täydellisesti.

Selicour. Meidän ei tule maa-ilmaspa olla liian totiset . . . minä . . . minä kyllä pidän paljon hywistä tawoista. Mutta mitä tähän asiaan tulee . . . kunhan waan kartamme julkista häwäistystä . . . minä siinä menen ehkä liian loitos . . . waan minun hywä syhdän wiepi minut . . . ja korkein toiwoni on nähdä teidät onnellisena.

Weljäs kohtaus.

Entiset. Mikko.

Mikko. Parasta aikaa minulle annettiin nämä kirjat.

Marbonne (Selicourille). Ne owat teille.

Selicour. Teidän luwalla, ne owat asia-kirjoja jotka

ovat heti suoritettawat. Rutosti työhön ja rutosti huwitukseen. Sellainen minulla on tapa. (Menee.)

Viides kohtaus.

Marbonne (ylsin).

Hämmästykseni on niin suuri etten sitä hopuissa voi selwetä ... tuo Selicour ... nyt sitä en enää epäile, tuo Selicour oli wisisti se häwyttöin auttajan auttaja minun edelliselläni. Minä en sano itseäni paremmaksi muita, jokaisella on omat wiksansa, mutta sellaisella häwyttömyydellä tulla tarjolle, ... ja tälle kunnottomalle olin antamassa tyttäreni ... tällä petturilla minä rupeisin pettämään waltakuntaa? Mistä wyhydestä hän sanoo tahtowansa tehdä minulle kaikki. Neköne ovat meidän ystäwät jotka meitä auttawat pahuteen?

Kundes kohtaus.

Marboane. Baroche.

Baroche. Noh, nyt hän läkfi teiltä ... woinko minä kysyä?

Marbonne. Minä olen päättänyt teistä sekä hänestä wäärin. Te olette tehneet minulle tärkeän työn, herra Barochel ja wiimenki minä teille annan oikeuden.

Baroche (iloisella liikutuksella). Jokos wiimenki saan olla rehellinen mies? Woinko minä nyt jo wapaasti nostaa päätäni?

Marbonne. Te olette woittaneet ... te olette paljastaneet petturin. Mutta kuin minä woin luopua siitä wanhasta totuudesta, ettei teräwä nero ja hywät lahjat woi asua turmellussa sydämessä? Tämä ihminen, jonka nyt tunnen kunnottomaksi, on vielä tänä päivänä minulle antanut kirjoituksen joka suurimmalle waltio-miehelle ja nerolle olisi kunniaiksi. Kuin se on mahdollista? minä en sitä ymmärrä. Niin ter-

weet ajatukset, niin syvä käfitys, niin terävä nero sellaisessa turmellussa luonnossa! Minä jätin kirjoituksen paikalla hallituksen käsiin ja voin taata että kirjat, jotka nyt ikään sain, eivät voi olla muuta kuin täynnä ylistyksiä. (Uvaa kirjat ja lukee) Dikein! se on niin kuin jo sanoin.

Baroche. Siitä minä en voi tulla hullua wiisaamaksi. Työ fitte on todella hyvä?

Marbonne. Niinkuin sanoin, se on oivallinen.

Baroche. Minä woislu lyöä wedon ettei se ole hänen tekemä.

Marbonne. Kenen se fitte woisi olla?

Baroche. Hänen se ei ole, sitä voin antaa henkeni pantiksi, sillä wihdoin kuitenkin luulen hänellä ennen olewan sydäntä kuin päätä. Jos olisi koetella . . . Dikein! nyt se minulla on! Sen täytyy menehtyä . . . herra Marbonne! jos tahdotte minua antaa, niin hän pettyy hywin sukkelaasti.

Marbonne. Kuin fitte?

Baroche. Antakaa minun laittaa . . . hän tulee . . . awittakaa minua.

Seitsemäs kohta.

Entiset. Selicour.

Baroche (tuskitellen). Jumalani! Kuin hirmuinen onnettomuus!

Selicour. Mitä se nyt on, herra Baroche?

Baroche. Mikä muutos yhdesä filmän-räpäyksessä.

Selicour. Mikä teillä on? Mitä te woivottelette, mitä te niin hirweästi huudatte?

Baroche. Minä olen kuin nuolella ammuttu!

Selicour. Mikä se fitte on?

Baroche. Tuo onnetoin kirjoitus . . . Ministeri sai sen juuri nyt. (Marbonnille) Lohdinko minä, pitääkö minun?

Marbonne. Sanokaa kaikki!

Baroche. Herra Marbonne on pantu wirattomaksi.

Selicour. Heittääkää, Jumalan tähden!

Baroche. Hän on wirka=heittona.

Selicour. Minä en sitä voi uskoa, se ei ole mahdollista!

Baroche. Se on waan liian tosi. Se tahtoi jo ennenki sitä kuulua. Minä en woinut sitä uskoa, . . . minä riensin tänne, sitä kuulustamaan tarkemmin, . . . ja nyt sanoo sen mulle ministeri itse!

Selicour. Se sitte on tosi se hirmuinen sanoma?

(Marbonne myönnyttää sen äänettömällä merkillä.)

Kahdeksas kohtaus.

Entiset. Mad. Belmont. Lotta. Molemmat Firminit.

Baroche. Tullaa rouwa! tullaa herra Firmin!

Mad. Belmont. Mitä se on?

Baroche. Rohduttakaa herra ministeriä . . . rohkaiskaa häntä onnettomuudessaan!

Mad. Belmont. Onnettomuudessaan?

Lotta. Jumalani! Mitä se on?

Baroche. Hän on kadottanut wirkansa.

Lotta. Suuri Jumala! millainen tapaus!

Selicour. Minä olen hämmästyinyt yhden verran kuin teki!

Mad. Belmont. Ken voi sellaista aaweffia!

Kaarle (tuskitellen). Niin on kunto nyt häväisty ja rehellisyys paljas rikos tässä turmellussa maaassa! Totuullisin mies seisoo tuskin päivän ja ainoasti kelwottomuudelle menestyy kaikki.

Marbonne (toimesa). Olkaa pikastuko, nuori mies! Taitwaassa on totuus, ja syypää saa rangaistuksen ennen tahi myöhemmin!

Selicour. Waan sanokaa minulle, eikös edes tunneta syytä tähän kauheaan tapaukseen.

Baroche. Sen pahempi! se tunnetaan hywinki liiasti. Wiisfi äsken lähetetty moite-kirja on tuottanut koko onnettomuuden!

Firmin (tulifesti). Moite-kirja. (Ministerille) ehkä se sama jota äsken luitte?

Selicour. Josja hallituksesta puheltiin niin wapaasti niin rohkeasti . . .

Baroche. Jhan oikein! se on se sama.

Selicour. Noh! Siinäpä se nyt on, olinko minä wäärässä kuin sanoin, ettei se ole aina terveellistä sanoa totuutta?

Marbonne. Missä yhteinen welwollisuus waatii, siinä minä en koskaan arwela, ja tulloon peräksi mikä tahansa, minä en kadu tehtyä welwollisuuttani.

Selicour. Kauniisti ajateltu totta kai! waan se maksaa nyt teille oiwallisen wirkanne!

Baroche. Ja se ei ole vielä sillä tehty! Se woisi wetää perästänsä muitaki . . . Jofainen tuntee että ministerit harwoin panewat kokoon kirjoja joita kanseliistaan antawat.

Selicour. Kuin niin? mitä sitte?

Baroche (itseksseen). Siinä ei mene yhtään sanga hukkiaan.

Firmin. Selittäkää se paremmin!

Baroche. Pahasti kyllä nyt jo kuulustellaan kenen sepittämä se kiwas moite-kirja woisi olla.

Selicour. Tahdotaanko sitä? . . . ja häntä kohtaa sama onnettomuus kuin ministeriä?

Baroche. Wiisisti, se on pahoin pelättävä.

Selicour. Noh, Jumalan kiitos, minun tekemä se ei ole!

Firmin. Waan se on minun!

Marbonne. Mitä kaikkia nyt saan kuulla?

Mad. Belmont. Mitä? teidän, herra Firmin?

Firmin. Se on minun ja minä lehmän silli.

Baroche (Marbionille). Koi! mitäs teille jo sanoin?

Firmin. Ylistyksen työstäni minä woin jättää Selicourille, waan en waaraa ja wastauستا. Minä olen tähän asti ollut wait, waan nyt minun täytyy awata suuni.

Kaarle. Se oli oikein, isä! Se on puhuttu kunnian miehen tawalla . . . te woitte lehua, herra Marbionne, wahingollenne, sillä isä ei ole woinut kirjoittaa mitään rikollista. D, nyt sanoo sydämeni että tästä woipi seurata paljon onnea . . . Lotta ei tarvitse antaa kättänsä kelle asiat sen owat määränneet, suuruus häwiää ja rakkauts saa rohkeutta.

Mad. Belmont. Mitä kuulen! herra Firmin?

Firmin. Suokaa anteeksi hänen kiwautensa; hänen täysi sydämensä paisuu yli-määränsä ilmoittaessa sitä mitä tuntee.

Marbionne. Nyt on jokainen ilmaissnut salaisuutensa! Herra Firmin, muistutuskirja hallitukselle oli teidän tekemä, se on siis kohtuus että te siitä saatte kunnianki . . . Hallitus nimittää teidät lähettilääksi. (Kaikkein ihmetellen) Istävät, minä olen vielä ministeri, ja minua ilahuttaa sinä olla, että minulla on walta palkita totista ansioa.

Mad. Belmont. Mitä se on?

Selicour (tuskistuneena). Mitä hurjuutta nyt tein?

Marbionne (Selicourille). Te näette nyt kaikki juonenne paljastettuina. Me tunnemme nyt kuin te olette liukastelleet teeskellyin lahjoin ja awuin kanssa. Kelwotoin ihminen! Woitteko te luulla minua teidän wertaiseksi?

Baroche. Kuinka häwyttömästi hän selitti yhden salon työn. Minä tunnen kaikki saman naisen omasta suusta. Sama nais-ihminen jota kohtaan hän istutteli teille häpeällisen taipumuksen, hän on kiwuloinen iäkäs waimo, yhden hywin ansioollisen sota-herran leski, jolle te, miehen kaaduttua sodassa, maksoitte isän-maan yhteistä welkaa.

Marbonne. Siitä nyt ei sen enempää, miä rukoilen!
(Selicourille) Te näette ettei teitä tässä tarvita. (Selicour menee.)

Varoche. Nyt minun säälittää sitä kunnotointa rauk-
kaa. Tiesinhän minä sen että minun vihani tafautuu niin
pian kuin hänen suurruutensa on kadonnut.

Firmin (puristaa hänen kättänsä). Antakaa sen nyt olla.
Me koetamme häntä lohduttaa.

Varoche. Sanottu, minä suostun siihen!

Marbonne (Kaarlelle). Meidän iloinen nuori ystävä on
yhtäkkiä tullut mykäksi. Minä olen nähnyt teidän sydämenne
pohjaan, herra Firmin! Se äkki-tapaus saattoi ilmi teidän
salaisuuden, ja minä en koskaan unhota että teidän taipumus
oli äänettä meidän onnen aikana ja tuli ilmiin vasta silloin
kuin me olimme onnettomat. Votta! (Tämä viskautse äänettä
isänsä syliin.) Hyvä, me ymmärrämme toisemme! Toivo kaik-
kea nyt isäs rakkaudesta!

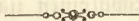
Varoche. Ja minä voin wannoa että herra Kaarle
Firmin on laulun oikea tekijä.

Mad. Belmont. Onko se mahdollista?

Votta (hellästi Kaarleen päin). Minä en sitä koskaan
epäillyt. (Kaarle suutelee tulisesti hänen kättä.)

Mad. Belmont. O, tuo sielvä nuorukainen! viskisti
hän tekee onnelliseksi meidän lapsen!

Marbonne (Kaarlelle). Tulkaa isänne kaltaiseksi. Minä
otan ilolla teidät vävykseni. (Katsojille sekä näyttäjille yht'aikaa)
Tällä kertaa on ansio saanut voiton. Se ei tapahdu aina
niin. Valheen verkot voivat kiertää paraimmanki; rehellinen
ei voi päästä edes ja liukas keskin-kertaisuus kulkee loitom-
maksi kuin paljas kunto; maa-ilma kumartaa näköä, ja to-
tuutta ei suvaita muualla kuin leikissä. (Esi-riippu lankee.)

Selima,

Sadullinen komedia wiidesnä näytöksessä.

Schiller'in Turandot'ista mukailut

P. Hannikainen.

Handwritten text at the top of the page, appearing to be a list or index of items.

Clima

Handwritten text below the title, possibly describing the climate or location.

Schüler in Zambonia

Handwritten text below the second title, likely a list of names.

Handwritten Title

Handwritten text below the third title, possibly a list or index.

Handwritten text below the fourth title, possibly a list or index.

Handwritten text below the fifth title, possibly a list or index.

Handwritten text below the sixth title, possibly a list or index.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a list or index.

Jäsenet:

Karangur, Delhiä Keisari.

Selima, sen tytär.

Abelina, } tämän orjia.
Kirina, }

Purdowar, pakolainen ruhtinas.

Oskinor, sen isä.

Uslak, hänen entinen palvelia ja Purdowar'in ystävä.

Margiana, hänen vaimonsa.

Nantala, Keisarin neuvon-antaja.

Laimur, Samarland'in kuninkaan ystävä.

Rimpi, wartia-wäen päällikkö.

Pampu, kuohittujen orjain päällikkö.

Keisarin tohtorit.

Seliman orjia.

Braman pappia.

Ensimmäinen näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Purdowar ja sitte Uslak.

Purdowar. Jumalan kiitos, kun täällä Delhisissä löydetään hyviä ihmisiä.

Uslak. Mitä kaikkea! Purdowar! wain erhetynkö minä?

Purdowar. Uslak! sinä täällä, ja tässä huoneessa.

Uslak. Ja teidät, ruhtinas, minä näen vielä elossa ja nyt Delhisissä?

Burdowar. Wait Jumalan tähden, wait siitä! mutta kuin sinä tänne jouduit?

Uslak. Kummallisella tavalla, ruhtinas! Sinä kauheana päivänä kun vihollinen wallotti meidän isän=maan ja poltti teidän ihanan linnan, minä juoksin vielä tulen sekaan sinne etsimään teidän äitiä, minä syöksin huoneesta huoneesen ja huusin, mutta en löytänyt mitään. Palaneilla waatteilla ja säretyllä sydämmellä pääsin sieltä ulos ja pakenin Tatariaa kohti. Monjailta pako=kumpanilta sain kuulla että kuningas ja te olitte tappelussa kaatuneet. Tuuskassani minä rientsin aina etemmäksi, ja seisatuin viimeksi Gassanin nimellä tähän kaupuntiin työ=mieheksi. Onneni toi minun tähän taloon, jonka leskenä ollut emäntä muuttui waimokseni. Mutta miten te, ruhtinas, jota itkin kuolleena, olette tänne joutuneet?

Burdowar. Pian yhtäläisellä tavalla kuin sinä. Samana päivänä, kuin viholliset oliwat woittaneet sen viimeisen tappelun, minä ja isäni juoksimme linnaan, ja kerättyä sieltä mitä kalliinta oli, pakenimme äitini kanssa Urtain wuorille päin ja söimme siellä ruohoja ja metsän eläimiä. Harteillani minä kannoin äitiäni ja se wanha kuningas, isäni, astui jalkaisiin ne äärettömät matkat. Niin wiimenki seisatuimme erään sen kaupuntiin Tatariaassa. Puettu huonoihin talonpojan waatteihin ja paljain jaloin, minun täytyi siellä kerjätä elättää wanhempiani. Mutta tässäkin tilassa meitä vielä uhkasi uusi onnettomuus. Se woimallinen walloittaja antoi joka haaralla meitä kuulustella, ja etsijät jo oliwat meidän jälillä. Meidän täytyi paeta aina etemmäksi.

Uslak. Oskaa jo, ruhtinas! teidän jokainen sana wiilee halki sydämmeni, mutta sanokaa, owatko kuningas ja hänen puoliso vielä elossa?

Burdowar. He owat elossa. Totinen jalous, Uslak, näkyy ihmisen onnettomuudessa. Me tulimme kuningas Keikobadin pää=kaupuntiin. Siellä sain palveluksen tämän kuninkaan hoviissa. Alhaisena työ=miehenä minä sain siellä kan-

taa raskaita kuormia ja laiwaä oja hänen lystäys=tarhassaan. Kuninkaan tytär Adalina näki minun siellä, ja minä en tunne aaweksi hän mitä, mutta hän rupefi minua kohtelemaan enemmän kuin ystäwyhdellä. Minun tilani rupefi parane=maan. Waan Adelinan isä, en tiedä mistä syystä, ryhtyi yhtäkkiä sotaan Delhin keisarin kanssa ja kaatui siellä, Ade=lina joutui wangiksi ja oli hukutettu Ganges=jokeen. Minä jään taas kerjäläiseksi.

Aslak. Jättäkää jo, ruhtinas! se on kauheaa sitä kait=kea kuulla; mutta nyt te olette sota=sankarin puwussa, sanokaa, miten onni teille wiimenki leppyi?

Burdowar. Kabul'in ruhtinalta häwisi kallis metsä=koira. Minä olin niin onnellinen että sen löysin. Palkin=notsi siitä hän lahjoitti minulle tämän waatteuksen, korjasi isäni ja äitini kaupunnin waiwais=huoneesen. Siellä, Aslak, waiwais=huoneessa elää nyt sinun kuninkaasi puolisonsa kanssa, ja sielläki vielä wawisten tulla tunnetuksi ja tapetuksi.

Aslak. Voi hywä Sumala!

Burdowar. Minä, saatua tämän waatteuksen ja wä=häisen rahaa, läksin etsimään onneani, tulin tänne Delhiin ja arwelen pyrkiä keisarin sota=wäkeen. Jos täällä woisin löy=tää paremman onnen, tahti lopettaa tämän kurjallisen elämäni, toisen tahti toisen. Mutta Aslak! mikä juhla nyt on kaupun=niissa, joka sen wäen on pannut niin liikkeelle? Minä en tah=tonut saada misäään majaa, ennenkun se hywä nainen otti minun tähän huoneesen.

Aslak. Se oli minun waimoni.

Burdowar. Kiitä onneas, joka sinulle on suonut sel=laisen waimon. Nyt hywästi, Aslak! Minä pistäyn katso=maan tämän kaupunnin elämää.

Aslak. Olkaa nyt ruhtinas! wain tahdotteko te nähdä niitä kauheita töitä!

Burdowar. Kuin? mitä sinä sillä tarkoitat?

Uslak. Miten Selima, keisarin ainoa tytär, on tuottanut kurjuuden tälle kansalle.

Purdowar. Se on se sama satu, jota ämmät juorustivat Kabul'issa, ja jolle olen kylläkseni nauranut. Waan sano kuitenkin, miten sen laita on.

Uslak. Selima keisarin ainoa tytär, joka on sekä wiisäs että niin ihana, ettei kukaan maalari ole woinut häntä oikein kuwata, waikka niin monta kuwaa hänestä kulkee ympäri Afasian, hän wihaa awio-säätyä niin, että suurimmat kunninkaat owat häntä turhaan kofineet.

Purdowar. Jhan sama satu, jolle jo olen usein nauranut. Mutta enemmän!

Uslak. Se ei ole niinkään satu. Keisari on jo usein häntä tahtonut naittaa niille nuorille kuninkaan=pojille, mutta turhaan; hän on seisnut wasten ja sillä tuottanut waltakunnalle monta sotaa. Keisari viimein suuttui ja sanoi: „tottelematon lapsi, päättä nyt wiimenki naida ja lopeta ne alituiset sodat, tahi wirka minulle keino, millä karkoittaa pois ne aina uudet kofijat ja heidän wihat“. Nämä wakaiset sanat liikuttivat, ja kyyneleet silmissä hän vielä koetteli lepyttää isänsä, mutta turhaan. Wiimeksi hän rukoili isänsä hänelle lupaamaan . . . kuulkaa mitä tämä peto rukoili!

Purdowar. Sen sadun minä jo olen sata kertaa kuulut ja sille nauranut. Hän pyysi isältänsä lain, että jokainen sai häntä kofoida, mutta sillä wäli=puheella, että hän jokaiselle kofijalle sai antaa kolme arwoitusta. Joka ne arwasi, se sai hänen, mutta ken ei arwannut, se keisarin piti paikalla mestata; sano, eikö se ollut niin se satu?

Uslak. Ah, jos se olisi satu! Keisari sitä ensin kyllä kauhistui, mutta liukastellen se kunnoton sai keisarin sen lupaamaan ja sanoi sitten wiekastellen isällensä: „eihän kukaan ruhtinas mene sellaiseen leikkiin, ja sen perästä minä saan olla rauhassa; waan jos ken kurja uskaltaisi, silloin, isä, te olette

wiaton", ja niin se laki tuli wannotuksi. Minä soisin, että se olisi satu ja tahtoisin sanoa että se on unta, jota näen.

Burdowar. Kun sinä sen sanot, minun täytyy se uskoa; mutta eihän kukaan toki ole niin hurja ollut ja pannut siihen päätänsä?

Uslak. Katsokaa, ruhtinas, tuo korkea torni tuossa tornilla, se on tehty niiden ruhtinain päistä, mitkä jo owat sen tähden mestatut.

Burdowar. Se on kauhistawa. Ja sen kunnottoman tähden he owat panneet pölkylle päänsä?

Uslak. Etikää sanoa, ruhtinas! Jokainen, ken näkee hänen muotonsa niissä kuivissa, joita hänestä on maalattu, hurjenee ja syököe ummessa filmin surmaansa kofti, toiwossa saada omaksensa sitä erin=omaista ihanuutta.

Burdowar. Ne owat hurjat, ihan hurjat.

Uslak. Jhan wiisaimmat, ruhtinas! juuri tänä päivänä katkeaa Samarkand'in ruhtinan kaula, ja koko kaupuntientää nyt sitä katsomaan. Kyyneleet filmissä se hywä keisari täyttää walansa, ja se nopeä iloittaa ja lehuu sillä. Kuulkaa! rummut tärisewät, nyt se on tehty, se onneton on herrennyt elämästä. Minä tulen warten pois, etten sitä näkisi.

Burdowar. Hirmuiset owat ne asiat, mitä puhelet. Ja Jumala on luonut ihmisen muotoon sellaisen pedon, jolla ei ole sydäntä, ei ihmis=tuntoa!

Uslak. Ruhtinas, waimoni tytär on hänellä orjana. Hän puhelee siitä uskomattomia. Se on hirweä peto se sama Selima, mutta waan miehille. Muuten hän on siwä ja hywä, ylpeys on hänen ainoa wifansa.

Burdowar. Helwettiin sellainen olento, joka ei rakasta kuin itseänsä! Hänen isänä minä polttaisin hänet tulesa.

Uslak. Katsokaa tuossa on Taimur, tuossa on nyt Taimur, sen onnettoman ruhtinan ystäwä.

Toinen kohtaus.

Entiset. Taimur (tulee ja kättelee Aslakia).

Taimur. Hän jätti minun. Se hirveä teko on tehty. Ah! miksi se ei kohdannut minua!

Aslak. Herra Jumala! ja ette te voineet sitä estää!

Taimur. Tarwitsenko minä syyttämistä! Entä minä tehnyt kaikki mitä ihminen tehdä voi, mutta kuuluko sinä minun sanani. Se oli hänen surmansa, joka häntä sinne weti!

Aslak. Unhottakaa nyt pois se hirvuihin tapaus.

Taimur. Minä unhottaa? Ei milloinkaan voi minulta unohtua se kuolema, jonka nyt näin. Wiimeiseen hetkeen minä seisoin hänen wieresellä. Hänen wiimeiset sanat wiilivät minua kun weitsellä: „elä itke, ystävä, sanoi hän; minä kuolen mielelläni, sillä minulle ei ollut sallittu sitä, joka minulle oli rakkain tässä maa-ilmaassa. Isäni antakoon anteeksi, että eroisin hänestä ilman jää-hywäisittä; näytä hänelle tämä kuwa, niin hän ymmärtää kaikki“. (Wetää poweltaan kuwan.) Tätä kuwaa hän vielä katseli ja suuteli tulifesti ja itki. Sitte työnsi sen minulle, ja silloin hänen laulansa katkesi. Ah, hirvuihin näkö! (Wiskaa lattialle kuwan.) Helwettiin nyt sellainen kuwa! minä polen sen jalkoini, ja pakenen pois tästä kauhistuksen maasta sinne, missä ihmisen korwat ei kuule, kun itken sitä ystäväää, jonka kadotin. (Menee raimossa ulos.)

Kolmas kohtaus.

Burdowar. Aslak.

Aslak. Nyt sen kuulitte, ruhtinas.

Burdowar. Minä olen ihan hämmästynyt. Mutta miten paljas hengetön kuwa on woinut sen waikuttaa. (Tahtoo ottaa kuwan ylös.)

Aslak. Jumalan tähden, ruhtinas, te olette kuoleman!

Burdowar. Kuin, olet sinä hulluna? Paljas kuwa! minä tahdon nähdä sen hirveän kauneuden. (Tempasee käteensä kuwan.)

Aslak. Se on mahdoton, ruhtinas, te olette hurjana, minä en voi sitä sallia, te olette hukasja!

Burdowar. Sinä olet hullu, Aslak, luuletko minua niin heikoksi? Ohdenkään naisen filmät eivät ole woineet minua liikuttaa, sen vähemmin tuo hengetön kuwa.

Aslak. Mutta kuitenkin, hyvä ruhtinas! minä rukoilen, antakaa se nyt olla, elkkää sitä katsoko.

Burdowar. Mitä hurjuutta! sinä suututat minun. (Työntää pois Aslakin ja katsahtaa.) Jumalani!

Aslak. Voi minua onnetonta!

Burdowar. Aslak! (Tahtoo jotain sanoa, waan unohtuu jälle katsomaan.)

Aslak. Jumala sen tietää, ettei se ole minun syyni!

Burdowar. Noissa suloisissa filmissä, tuossa hempeässä näössä ei voi olla sitä julmuutta, josta puhelit.

Aslak. Onneton, mitä te nyt sanotte! Tuhat kertaa ihanampi kuin se kuwa on Selima itse. Kukaan maalari ei ole woinut kuwata hänen totista ihanuutta, mikään kieli ei voi kertoa hänen filmäinsä suloutta. Oh, ruhtinas! wiskatkaa pois se onneton kuwa, ja elkkää antako sen näön myrkyttää teidän nuorta elämäänne!

Burdowar. Turhaan sinä koet minua säilyttää. Mitä koko tämä elämäni maksaa, jos en saa häntä! Minä tahdon tuon ihanimman waimon tahi menetän pääni. Mutta Aslak! luuletko sinä, että minä, ennenkun tuomio lankee, saan nähdä hänen kaswonsa? (Uusi rummun lyönti kuuluu.)

Aslak. Kuulkaa, katsokaa, ruhtinas, ja paetkaa! Sen äsken mestatun päätä nostetaan tuohon kaunistawaan torniin. Minä luulen näkeväni teidän oman pääänne sen ylä-puolella... Paetkaa, paetkaa ruhtinas!

Burdowar. Sinun pelkosi on turha, Aslak! Jos

meitä säilyttäisi kaikki ne päät, mitkä ovat katkenneet jalon aikomuksen tähden, luuletko sinä, että mitään suurta ja jaloa työtä maa-ilmassa tapahtuisi? Zhanimmat voitot, Ašlak, ovat ne, mitkä me hengen vaarassa voitamme. Ja kun kerran häntä rakastan, mitä koko elämäni maksaa, jos häntä en saa? Ole siis huolelta, ystäväni! minä en unhotta sinua, jos arvoitukset selitän. Nyt hyvästi!

Ašlak. Ei, ei, ruhtinas, te ette saa mennä, minä ruhtoilien, hoi, vaimo hoi, Margiana! tule sinäki, pidätä, elä laške! Ah! hän menee! Voi minua onnetonta!

(Esi-riippu lankee.)

Toinen näytös.

(Keisarin linnassa.)

Ensimmäinen kohtaus.

Pampu. Nimpi.

Pampu (sauva kädessä). Viikkukaa nyt sukkelaan! Asetelkaa kaikki paikoilleen! Keisari tulee istumaan tuossa ja tällä puolella hänen ihanuutensa, se minun ruhtinattarein.

Nimpi. Kuin Pampu! mitä te meinaatte? mitä se sellainen kiire taas?

Pampu. Ja tuohon pankaa istuimet niille viisaille tohtorille! Ne eivät täällä mitään toimita, mutta heidän pitävät parrat pitää olla, missä viisautta tarvitaan.

Nimpi. No sanokaa, mistä se puuha taas tuli?

Pampu. Mitä ja mistä! Sitä ja sitä, kun keisari ja hänen suurin armonsa, minun ruhtinattarein sekä ne viisaat tohtorit tulevat diivaniin. Yhden ruhtinan kaulaa syyhyttää taas tulla päätänsä lyhemmäksi.

Rimpi. Mitä? Sitä on tuskin kolme tuntia kun wiimeinen sai osansa.

Pampu. Sumalan kiitos, meidän asiat kulkewat hyvästi!

Rimpi. Ja sillä te voisitte lehua, sillä hirweällä työllä!

Pampu. Miks ei, miksi minä sillä en lehuisi? Sillä, näät sinä, Rimpi, joka uuden kossijan aikana linnassa paistetaan hää-kokkarat walmiiksi, se on kerran sellainen tapa, ja tähteet niistä annetaan meille. Kuin monta päättä, niin monta juhlaa meillä!

Rimpi. Se on kauhistawa! Sellaiset ajatukset owat yhtä mustat kuin sinun naamasi. Jos sinä olisit oikea ihmisen, sinä et voisit niin haastaa. Eikö sinua yhtään säälitä ne ihmis=parat?

Pampu. Säälitätkö? Ken hiis heitä tänne kääsee? Ja luuletko sinä, että me otamme keltään päättä, kellä sitä tänne tullessa on ollut? Ei suinkaan, he owat jo ennen aikojaan sen häwittäneet.

Rimpi. Wiisas laitos, oikein wiisas! hakata päät poikki niiltä siemiltä ruhtinoilta, jotka owat tehneet sen kunnian ja tulleet kossin, siksi etteiwät ole arwanneet kolmea arwoitusta!

Pampu. Se ei ole niinkään hullusti kuin luulit, ystävänäni! se on onkin oikein sukkela keino, jos tahdot tietää. Sokainen osaa kossoida, ja se on hywin lysti ajaa kossissa ja pitää hyviä päiviä morsiamen kotona. Waan se ei ole niinkään lysti olla rahtöörinä kailille löyhkille, jotka ojentawat kätensä tarwoittamaan ihaninta naista. Toinen olisi heille pannut jotki ehdot, mietintä=ajat ja muut toimitukset. Meidän ruhtinatat pani kolme arwoitusta. Ne woipi jokainen, kellä on älyä, selittää lämpimässä tuwasssa istuen, mutta löyhkiltä ne kattasewat pään pois, eikö se ole sukkela keino, wain miten, Rimpi?

Rimpi. Minä arwelen, että moni woisi olla hyvä

sulhanen ja oivallinen mies, mutta olla tottumaton sellaisiin tapineihin, kun teidän arvoitukset.

Pampu. Se se onkin, ystäväni, jota ruhtinatat meinaa. Sillä, näät sinä, hän arvelee, että se on parempi kun naiset antavat miehillensä sellaiset arvoitukset ennen häitä kuin perästä häiden. Eikö se ole viisaasti tehty, ystäväni! Sillä, näät sinä, nyt he pääsevät yhdellä sivauksella koko asiasta. Mutta ne mies-raukat, jotka sellaiseen pulaan tarttuvat perästä häiden, ne ovat todellaki hukassa.

Rimpi. Teidän keralla puhella on ihan turha. Minun nähdäni, arvoitukset voisivat olla arvoituksina, mitä warten hänen tarvitsee juuri mestata ne onnettomat, jotka niitä eivät arwaa?

Pampu. Mitä warten, mitä warten? Sitä sinä et ymmärrä! Se on sen syvän wiisauden tähden! Kyllä jokainen hölmö voisi tulla kosiin keisarin tyttärtä, ja kun se ei meneesty, palata yhtä kunniallisena kotiinsa. Kyllä se sinulle läwisi; mutta, näät sinä, maa-ilma ei ajattele niin. Joka niin suuria aikoo ja sinä ei meneesty, joka tohtii kosioida keisarin tyttärtä ja wähällä waiwalla woittaa suuren walta-kunnan, mutta siitä saapi pitkän nenän, ystäväni, tiedät sinä, että sellaiset ovat löyhkiä, ja että heille on parempi että järkiään lyödään kaula poikki, kun olla ikänsä löyhklänä.

Rimpi. Mutta mitä sinä luulet tästä wiisaudesta seu-raawan muuta, kun että se ihana ruhtinattaresi jääpi arwoitukseineen istumaan?

Pampu. Se kauhea onnettomuus sittel ilman miehettä, kas se on suuri wahinko, se!

Rimpi. Waan keisari tulee.

Pampu. Suoria kyökkiiin! minä noudan tänne sen ihanan.

Toinen kohtaus.

Karangur. Kantala.

Karangur. Uskollinen ystävä! sanokaa milloin tämä kuusaus minulta loppuu! Yhdeltä on tuskin pää poikki, kun toinen on jo siassa. Hirvuihin tytär, joka mulle teit sellaisen ristini! voinko minä nyt peruuttaa walanani, wain karkoittaa ne alituiset kostat, tahi pakoittaa tyttäreni?

Kantala. Ken teidän majesteetille tässä woisi mitä neuwoa? minun koti=maasfani, siellä ylhäällä pohjoisessa, luokaan ei tunne sellaisia waloja ja lakia. Sitä meidän naisilla ole niin kiwiset sydämmet, etteiwät ne miehiin suostuisi. Sillä ensiksi ne rakastawat hywin miehiä ja toiseksi ne taipuwat niihin ilman arwoituksefta. Mutta hiis tälläisiä lakia ymmärtää, ja todella sanoen, niille nauraisi meidän wariksetki.

Karangur. Oletteko te nähneet sen uuden löyhkän?

Kantala. Teidän majesteetin luwalla, se asuu tämän linnan kylkeisissä, misä ne muutti ulko=maan ruhtinat. Waan se on erin=omainen mies. Minua säälistää, minun sydämeni halkeaa, kun ajattelen että niin nuoren, niin kauniin ruhtinan pitää niin pikaisesti kuolla meidän teurastus=pölkkyllä. Minä en ole elämäsfäni nähnyt niin siwää, niin hywää miestä.

Karangur. Onneton laki, joka minun piti wannoa, onkos uhrattu, niin että Jumalan armo antaisi hänelle woiman arwata?

Kantala. Siinä ei ole mitään säästetty. Kolme sataa härkää on uhrattu Bramalle, ja kolme sataa hewoista ja kolme sataa sikaa on annettu muille pyhille.

Karangur. Niin antakaa hänen tulla. Koetelkaa häntä peloittaa siitä hurjasta aikomuksefta. Sanokaa kaikki syyt mitä ymmärrätte.

Kantala. Jos puheen woima mitään auttaa, niin siitä ei ole puutofta. Waan jos hän sittenki antaa leikata kau-

Iansa niinkuin kirjawa kulkko! Ah, minua peloittaa ne sen käärmeen arvoitukset.

Kolmas kohta.

Entiset. Burdowar.

Karangur. Nouse seisalle, tule lähemmäksi, ajattelematon nuorukainen! Hänen jalo muotonsa, hänen rohkea näkönsä ne willewät minun sydäntäni. Puhu onneton, ken sinä olet ja missä maassa sinä olet syntynyt?

Burdowar. Suuri hallitsija, sallikaa minun teiltä vielä se peittää.

Karangur. Kuin! Sinä rohkeat tuntematon tulla kostmaan meidän keisarillista tytärtä!

Burdowar. Minä olen kuninkaallista sukua ja ruhtinas, jos minun täytyy täällä kuolla, niin te sitä ennen saatte kuulla nimeni ja sukuni. Siihen asti sallikaa minun olla tuntematon.

Karangur. Millä rohkeudella hän puhelee. Ah! kuin minä häntä nyt surkuttelen. Waan jos sinä selität arvoitukset ja olet jotai alhaisista sukua.

Burdowar. Suuri keisari! Daki, joka minun tuomitsee, on tehty waan kuninkaita wasten. Jos siis woitan ja en ole kuninkaallista sukua, silloin langetkoon pääni ja kostakoon se minun petokseni, ja ruumiini jääköön ruuaksi taiwaan linnuille. Nyt olkaa siis sitä huoletta. Tässä kaupunnissa on yksi joka minun tuntee.

Karangur. Jalo nuorukainen! Minä uskon sinun puhees totisuuden, mutta sinä voit myös uskoa minun keisarillisen waroitukseni. Pakene pois, pakene sitä waaraa, johon ajattelematta tahdot syöstä. Pyydä minulta puolta walta-kuntaani, niin minä sen annan ja pelastan sinun warmasta kuolemasta. Niiden kaatuneiden weri jo painaa minua hirweästi, niin jos sinulla on sydäntä, joka tuntee toisen onnettomuutta, pelasta minut tästä uudesta murheesta ja pakene.

Burdowar. Olkaa minusta huoletta, suuri keisari! minä surkuttelen teitä, waan en woi suostua pyyntöönne! Osottakaa paremmille suurta hywyttänne. Jos minulle on sallittu osa teidän walta=kunnasta, niin minä en woi sitä ottaa kuin teidän ihanan tyttärenne kädestä, tahti kuolla.

Rantala. Ruhtinas, sallikaa minunki teille tehdä wä= häinen kysymys. Oletteko te nähneet ne ruhtinain päät tämän kaupunnin torilla? Uskokaa, että niistä oli monta wiisasta päätä. Me itse tämän suuren keisarin neuwon=antajat, wanhat läpi tottuneet kirja=miehet, me olemme turhaan halaisheet päättämme sen arwoitukfilla. Uskokaa, ne eiwät ole tawallisia lapsen leikkiä niin kuin: isä wielä syntymättä, poika jo sotta käy. Ei ruhtinas, ne owat ihan toista, meidän wiisaimmat tohtorit eiwät saa niistä selwää. Sentähden te, maito=suu ruhtinas, menkää ajoisfa kotinne, minua säälistää teidän nuoruus, sillä tässä leikisä teidän pää on niin irti kuin nauris naatistansa.

Burdowar. Teidän puheet owat turhat, hywä wanhus; minä tahdon Seliman, tahti kuolla.

Rantala. Se! Seliman! Siidelle sellainen hurjuus. Luuletteko, että tässä on kysymys kaalin päistä ja sipulista ja lantuiista? Teidän omaista päästä, herra, ja tunnetteko te, mikä leikki se on, kun pää leikataan pois? Jos koko maailmasfa ei olisi muuta naista kun hän, se olisi silloinki hullusti panna ainoan päänsä sen alttiiksi. Minä en puhu kun säälistä, herra, se ei woi olla mahdollista, että te olette niin hurja.

Burdowar. Te puhutte honkaan sen sywän wiisautenne. Minä tahdon Seliman tahti kuoleman.

Karangur. Ottakaa se sitte, syöskää turmelukseen, tehkää minulle se uusi murhe. (Bartialle) Kutsukaa tyttäreni, saakaan hän tänään wielä toisen uhrinsa.

Burdowar. Minä saan sitte hänen nähdä! Zumalani, wahwista minua tänä hetkenä, ettei se näkö woisi sowaista

ajatuksiani. Minua wapisuttaa. Wiisaat tuomarit, ellää syht-
tälö minua hurjaksi, minä en woi seišta wasien, se woima
joka minua wetää, on wäkwämpi tahtoani.

Ueljas kohtaus.

Pampu tulee edellä orjain kanssa, sen perästä **Kirina**, **Adelina**
ja viimeksi **Selima**, joka terwehdittyä ruhtinata, istuikse
ja hänen kahden puolen Adelina ja Kirina.

Selima. Ken taas, niin monen waroituksen perästä,
on rohennut tulla tutkimaan minun arwoituksiani, ja joka tah-
too päällänsä lisätä niitä monia uhrja?

Karangur. Tuo se on, tyttäreni! Hän ansaittisi, että
wiimenki ottaitt hänen puolisoiksest ja säästäisit minulta sen
uuden murheen, joka repii sydämmeni.

Selima. Ah, Kirina! kuin minun tuntuu nyt niin ou-
dosti.

Kirina. Mikä teillä on ruhtinatar?

Selima. Kukaan ei ole minua liikuttanut niin kuin
tuo.

Kirina. Mäh, kolme helppoa arwoitusta, ja se ylpeys,
ja se ylpeys, se jättäkää toistaiseksi.

Selima. Mitä sinä sanot? Sinä rohkenet, ja minun
kunniani.

Adelina. Erhetyntö minä, waan se on merkillistä kuin
yhden=näköinen! Jumalani, se on sama nuorukainen, joka isäni
Keikobadin howissa oli työ-miehenä. Hän on ruhtinas, sitä
minä jo arwelinki, ja se sitte oli tosi.

Selima. Ruhtinas! teillä on vielä aika palata. Jät-
täkää se waarallinen aikomus. Ihmiset sanowat minua jul-
maks. Jumala sen tietää, että he walehtelewat. Minä en
ole julma. Minä tahdon olla wapaa. Sen edun ou saanut
alhaisinki jo äitinsä kohdussa. Pitääkö minun sitä kälwata juuri
siksi, että olen keisarin tytär! Minä näen kuin waimo on kolo

Ustiasfa tehty miehen orjaksi. Minä tahdon kostaa heille sen wääräyden. Minulla ei ole munta asetta kuin hywä ymmärrys, jolla woin wapauttani puolustaa. Minä en tahdo miehestä tietää mitään, ja wihaan sitä ja sen itse=waltaa. Minä en suaitse, että hän luntee woiwansa kaapata kaikki, mitä mielensä haluaa. Jos luonto minulle on antanut paremmat lahjat kuin muille, pitääkö minun olla fiksi jokaisen otettawana, silloin kuin halvemmat saawat olla rauhasa? Pitääkö kauneuden yksin olla joka ajajan omaisuus? Eikö se saa olla wappaa kuin aurinko, joka ei ole kenentään omaisuus, ja antaa walonsa ja lämpimänsä kaikille.

Burdowar. Minä kunnioitan teidän jaloa mieltä. Mutta voitteko te syyttää sitä nuorukaista, joka uskaltaa henkensä sellaisen omaisuuden woittamiseen. Kuin moni kauppias wähestä raha=woitosta uskaltaa henkensä myrskyisen meren waltaan? Kuin moni sota=sankari syökssee tulen ja keihästen sekaan halwan kunnian tähden! Wain onko ihanuus ja mielen jalous halwin kaikista? Onko se teidän filmissä wiika, että nuorukainen halajaa sitä, jota se pitää korkiampana kaikkia ja siitä uskaltaa henkensä!

Kirina. Kuuletteko ruhtinatar! Jumalan tähden, kolme helppoa arwoitusta! hän sen ansaitsee.

Udelina. Miten jalo ja mikä woima hänen puheessa! Woi, jos minä silloin tiesin hänen ruhtinaksi! kuin kauheasti minä häntä nyt rakastan, kun hänet tunnen wertattsekseni! mutta rohkeutta, ehkä wieläkin hänen woittaisini! Mutta ruhtinatar, te hämmästyitte, te olette wait, muistakaa nyt kunnianne, ja elkkä antako tuollaisen itseänne woittaa!

Selima. Hän oli ensimmäinen mies, jota tuli minun säälini. Ei, ei, se ei woi niin mennä, minun pitää woittaa itseni. Uskaltas! warustatkaa nyt wastaamaan!

Karangur. Ruhtinas! Te sitte pysytte päätöksessänne?

Burdowar. Selima tahi kuolema, minä en woi lisätä muuta.

Rantala. Se on hirveää, ah! se on hirveää!

Karangur. Niin lukekaa hänelle laki. Kuulkaa se ruhtinas!

Rantala (ottaa laki-kirjan, lumartaa otsansa maahan ja sitted lukee). Jokaisella on lupa kostoida Selimaa, waan joka sitä tehdä tahtoo, hänelle ruhtinatar antaa kolme arwoitusta. Ken niitä ei arwaa, se mestattakoon Delhin torilla kaikkein nähdä; mutta ken arwaa, se woittaa morstamen. Niin on laki ja sen me wannomme auringon alla. (Suutelee kirjaa, painaa sen rintaansa wasten ja antaa keisarille.)

Karangur. Ah! se werinen laki, murheeni ja tuskanil Minä wannon sen korkiamman nimesssä, se pitää täytettämän. (Antaa jälle ministerille) Selima, sinä saat alkaa.

Selima (nousten seisalleen ja sitten juhallisesti):

Oks' eine löytyy maassa,
 Se yhteinen on kaikille,
 Et wiitwy sitä korjaamassa,
 Se piisaa myöskin raawaille;
 Ei oo niin köyhää kerjäläistä,
 Ei ruhtinaa niin äweriästä,
 Kuin tättä einettä wois hetken olla,
 Mut kaikki kalat siitä täytyy luolla.
 Mikä eine sellainen woip' olla?

Burdowar (wähän mietittyä). Teidän palvelijanne, ruhtinatar, on hywin onnellinen, jos häntä ei odota pimeämmät arwoitukset, kuin tämä. Se kaikille yhteinen eine, jota paitfi kukaan ei woi elää, se, jota ainoasti kalat eiwät woi kuin wedessä sekoitettuna nauttia, se on . . . ilma, se sama ilma, jota te, ruhtinatar, sekä kaikki teidän orjat yhtä wapaasti saawat nauttia.

Rantala. Kuulitteko te sen, se on ihan hiwuksen päälle ilma.

Tohtorit. Ilma, ilma, ilma, se on ilma!

Karangur. Jumalan armo tulkoon sinulle, poikani!

Kirina. Jumalani, auta häntä vielä!

Abelina. Eikä nyt auta häntä enää, hyvä Jumalani! elä anna tuon julman häntä saada, ja sen kadottaa, joka häntä rakastaa!

Selima. Hän minun voittaisi ja minä tulisin häpeälle, ei, se ei saa tapahtua! (ruhtinalle) Ruhtinas, etkää huutako hoi ennen kun olette yli ojan! kuulkaa ja arvatkaa!

Uks' kuwa löytyy ihana,

Sit' ei oo maalari tehnyt,

Sill' onpi oma walonsa,

Se muuttun joka hetkty;

Se on yksi kuwa pienoinen,

Sen suuruus on kuin helmi,

Waan suurimanki suuruuden,

Sun sielus' sillä tunsi.

Ja helmistä se kallein on,

Ja kallimp' kuin timantti,

Ja walo sillä on werraton,

Ja loistawamp' briljanttii.

Se niin kuin tuli lämmittää

Waan ketään ei se polta,

Se mahtuu lehdään pienimpään,

Waan koskee awaralta.

Sen siivään mahtuu koko maa-ilman launeus

Waan kauniimp' kaikki on sen oma loistoisuus.

(Jstuihsen.)

Burdowar. Etkää suuttuko, ruhtinatar, jos minä us-
kallan senki arwata. Se ihana kuwa, joka mahtuu pienim-
mään tilaan, mutta näyttää minulle äärettömyydet, se helmi,
jonka siällinen loisto on ihanampi kuin kaikki maa-ilman iha-
nuudet, se on silmä, jossa kuwaisien koko maa-ilman iha-
nuus, se on sinun oma filmäs silloin kuin se rakkaudella kat-
sahtaa minuun päin.

Kantala. Kohti, kohti, ihan keskellen reikää.

Tohtorit. Silmä, filmä, filmä, ihan filmä!

Karangur. Mikä toivomaton onni!

Kirina. Voi, jos tämä olisi jo ollut viimeinen!

Adelina. Voi minua poloista! Minä olen hukassa, minä jään ilman miehettä... Mutta ruhtinat, teidän kunnia on vaarassa, missä teidän on kaikki entiset voitot? Jumalan tähden, miettikää syvemmin.

Selima (vihastuneena). Maa-ilman pitää ennen hävitä, ruhtinas, minä wihaan sinua sitä enemmän kuta lähempänä sinä toivot olewasi; pakene nyt, jätä tämä huone, ja pelasta henkes, se viimeinen arwoitus tuottaa sinulle kuoleman.

Purdowar. En kuolemaa minä pelkää, ruhtinat, teidän wiha on ainoa, joka minua hämmästyttää.

Karangur. Rakas poikani, peräydy, elä kiusaa Sumalaa, sinä olet pelastanut kunnias ja henkes, nyt voit vielä erota. Ja tyttäreni, hylkää se kolmas arwoitus, anna hänelle käteksi ja minä seuraan teitä temppeleihin.

Selima. Minä hänelle käteni? Minä jättäisin kolmannen. Ei, ei koskaan!

Purdowar. Ja minä sanon päähän asti, ... minun kaulani katketkaan, se on Jumalan kädesä siis Selima tahii kuolema.

Selima. Kuolema, kuolema, sinä saat sen kuulla. (Noussee seisalleen.)

Se kapine nyt arwatkaa,
 Kuin itfessään on halpa;
 Se puusta on ja raudasta,
 Ja haawoittaa kuin kalpa.
 Ei werta to' se wuodata,
 Ei keltään ryöstiä, ota,
 Mutti' tuopi aina rikkautta,
 Ne tuop' se ilman sotaa;
 Se perustan't on monta walta-kuntaa

Ja synnyttänyt monta kaupuntii;

Ei maa=ilmasi' oo yhtä kansa=kuntaa,

Ken ilman vaaratta voi sitä halveksii;

Ja onnellinen on se kansa,

Ken sitä pitää turwanansa.

(Repäsee peitteen silmiltänsä ja näyttää koko ihanuutensa.) Katsokaa nyt ja elkkä hämmästykö, tahi kuolkaa niin kuin olette tahtoneet!

Burdowar (hämmästyen). Ah, mikä ihannuus! filmäni huikenewat! ajatukseni seisattuu.

Karangur. Woi Jumalani, hän hämmästy!

Kirina. Minä wapisen.

Udelina. Minä saan sinut vielä, minä pelastan ja sitte . . .

Rantala. Jumalan tähden, selwitkää, rohkaitkaa! woi, woi, hän pyörtyy, wiinaa, ätikää, tuolaa ätikää, minä juoksin työkkiin, waan tämä korkea wirkani, ah minä en woi.

Selima. Onneton! Sitä sinä halasit; nyt sen satt.

Burdowar (selwiten ja nauraen Selimaan päin). Se ihannuus, ruhtinatar, jota ensi kerran näin, löi minut hämmästyksellä, waan minä en sentähden ole woitettu. Se rautainen ase joka ahkeruudella on woittanut maan piirin, joka erä=maat on tehnyt ihmisten asunnoiksi, joka tuottaa onnea ja rikkautta ilman sodatta ja sitä toiselta ryöstämättä, tämä sinattu kaupine on aura.

Rantala. Hoh, minä en jaks enää seistä paljaasta ilosta, minä pyörryn, tulkkaa, antakaa minun syleillä itseänne. Keisari, teidän murhe on loppunut, hahaha! naurakaa, naurakaa nyt jokainen!

Tohtorit. Aura, aura, aura, se on aura!

Kirina. Mutta ruhtinatar, katsokaa toki ylös! Hän woitti, se kaunis ruhtinas teidät jo woitti.

Udelina. Minä olen hukassa, minä jään nyt miehettä. Waan ei sittenkään, minä toiwon sittenki . . . ja ken tiefi, miten se vielä horjahtaa . . .

Karangur. Nyt, tyttäreni, sinä et voi minua pitem-
pään kiusata. Ruhtinas, lähestykää, antakaa minun tervehtiä
teitä wävykseni.

Selima (raivossa syösten heidän wäliin). Seiskaa! Minä
en tahdo! minulla on vielä toiset kolme, minulla on sata ar-
woitusta, hänen pitää ne kaikki arwata.

Karangur. Julma tytär, sinä raiwoot. Laki on täy-
tetty, juokse hänen syliinsä, sen on diiwan jo päättänyt.

Tohorit. Siinä on kyllä, laki on täytetty, hää-pöydät
katettu.

Karangur. Papit odottawat temppeleissä, wihkimys pi-
tää paikalla olla täytetty.

Selima (wiskautuu isänsä eteen). Mikä, isä, minä tahdon
aikaa, minä tahdon miettimisen aikaa.

Karangur. Ei minuuttia, kiittämätön lapsi, minä jo
olen kyllin kärsinyt, kymmenen päätä on jo katkennut sinun
juonillasi, ja nyt minä wannon, että kaikki päät saawat si-
nusta olla rauhasa.

Selima. Yksi päivä vielä, se luwatkaa minulle, isä.

Karangur. Ei minuuttia; suorita temppeleihin ja wihille.

Selima. Tulkaan sitte temppeleihin minulle haudaksi, minä
en voi häntä ottaa. Tuhannen kertaa minä ennen kuolen
kun tulen hänelle waimoksi.

Burdowar. Hirmuinen, leppymätön! Olkoon sitte. Sinä
tahdot minun wertani, sinä sen saat, minä sen sinulle annan.
Mutta sitä ennen sallikaa minun teille antaa yksi ainoa ar-
woitus. Minä olen teille tuntematon. Arwatkaa nyt, ruhti-
natar, ken minä olen ja ken minun on isäni? Jos te huo-
miseen aamuun sitä etten arwaa, silloin te olette minun wai-
moni, waan jos arwaatte, silloin kaulani katkettoon, ja te
iloitkaa sitte woitollanne.

Selima. Siihen minä suostun, sillä wäli-puheella minä
olen huomenna teidän waimonne.

Kirina. Voi, kun minua taas peloitaa!

Adelina. Ja vielä kerran minä saan toivoa.

Karangur. Waan minä en suostu. Saki pitää täytettämän, suorittaa wihiille.

Burdowar. Jos rukoukset teissä mitä woivat, niin kuulkaa minua, antakaa hänen arvata, jos woipi.

Selima. Hän pilkkaa, kawahtakaa, ruhtinas!

Karangur. Hurja, te ette ymmärrä, mitä pyydätte. Te ette tunne sen kawaluutta, hän saa kiwi-seinätki puhumaan, hän onkii teidän salaisimmat ajatukset. Mutta kun sitä tahdotte, olkaan vielä, mutta mitään werta sen tähden ei saa wuotaa; jos hän arwaa, silloin hän olkoon teistä irti, waan jos ei, liitto olkoon silloin päätetty. Nyt tulkaa minun kanssani.

Kolmas näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Adelina (yksin).

Nyt tahi ei koskaan. Wiisi vuotta olen ollut hänellä orjana, sillä julmalla, joka murhasi isäni ja welsjeni, ja jota nyt ikäni wihaan. Minun suonissani juoksee yhtä kuninkaallinen veri kuin hänen, ja minun täytyy häntä palwella. Ei ensinkään, siitä pitää tulla loppu, ja se tänä päivänä; minun pelastaa hänestä rakkauts. Se salaisuus, ne nimet minä ongitan, tahi säilytän hänen karakaamaan tästä linnasta ja menen itse keralla. Hänen täytyy minut ottaa, jos ei muuten, niin iwäksin. Sinä rakastat häntä, ylspeä ruhtinatar, rakasta waan ja peitä se ylspeydellä, mutta minä hänen otan, minä petän sinut, sinä uskot minua, sinä luulet minun niin kauhean nöyräksi . . . Waan tuossa se jo onkin . . . Wiha ja rakkauts owat maalatut hänen kaswoillansa.

Toinen kohtaus.

Selima. Adalina. Kirina.

Selima (tulee puhellen Kirinan kanssa). Muta nyt minua, neuvo minua Kirina, minä en voi ajatella sitä häpeää, jos minun täytyy hänelle antautua.

Kirina. Ja niin kunnis ja niin nuori ja siwä ruhtinas; kuin te voitte häntä wihata? inhota?

Selima. Wihata, inhota? se on tosi, minä en voi kuin wihata. Suomis-aamuna minun pitää diivanisissa ilmoittaa hänen ja hänen isänsä nimen. Koko kaupunnissa ei ole ketään, joka hänen tuntee. Minä en ajatellut mitä tein, minä lupasin mahdottomia ja jouduin ansaan. Sano nyt, mitä minun pitää tehdä.

Kirina. Kaupunnissa, ruhtinatar, on wiisaita naisia, jotka woiswat katsoa kahwin porosta ja kortista, te etten usko, miten paljon ne tietävät.

Selima. Sinäki pilkkaat minua, Kirina, ah, mihin nyt olen joutunut.

Kirina. Waan miksi sellaiset konstit? ruhtinatar. Eikö teitä liikuta se nöyryys, jolla hän pyysi keisarilta . . . tuskin hengen waarasta päässyt, hän tarjosi koko elämänsä jälle teidän käsliin.

Selima. Ole siitä wait, ole nyt wait, hyvä Kirina.

Kirina. Te käännytte minusta pois, te olette liikutettu, teidän silmissä on kyhneleet, miksi häwetä niin wiatontä tuntoa . . . ruhtinatar, te häntä rakastatte, jättäkää kaiikki, juostaa hänelle laulaan.

Selima. Ei yhtä sanaa siitä, Kirina, hän on mies ja minun täytyy häntä wihata. Minä jo tunnen, millaiset he owat. Heissä ei ole kuin petos ja ylpeys; nöyrimmät palvelijat meitä pyytäisä, he owat julmat isännät silloin kuin owat tahtonsa woittaneet. Ei, Kirina, en koskaan minä tahdo olla hänen, ennen eläwänä hantaaan kun minkään miehen sylkin.

Kirina. Sallikaa minun vielä sanoa, ruhtinatar, te häntä rakastatte, ja ylpeys on turha leikki sinä, missä rakkaus puhuu. Mikä koko maa-ilman pilkka on rakkauden rinnalla. Suoskaa sen rakastetun syliin ja unhottakaa kaikki.

Adelina (on kuunnellen tullut esiin). Kirina, mitä Jumalan armoa, sinä tohdit puhella rakkaudesta? Paljaan työmiehen tytär, sinä voisit neuvoa meidän ruhtinatarta! ai, ai Kirina, se on hywin pahasti, sinä antaisit meidän suuren keisarin tyttären sellaiselle; sen häntä tuntee mikä maan kulkia hän on? Ja diivanisfa niin tulla häväistyksi, voitetuksi! Ja rakkaus mitä kaikkia se on? Pitääkö kuninkaan tyttären ajatella sellaista? se on talon-pojan tyttöin, se on sellaisten orjain asia kuin sinä, Kirina.

Selima. Hyvä Adelina! auta minua, minä pistän weitsellä rintaani jos en saa niitä nimiä.

Adelina. Olkaa huoletta, ruhtinatar. Se ei ole niin mahdoton kuin luulette. Wiisaus tahi kavaluus ne meille antaa.

Kirina. Jos Adelina ymmärtää paremmin, ja jos hän on uskollisempi ja totisempi kuin minä, olkaan fitte!

Selima. Adelina ystäväni, minä en häntä tunne, minä en tiedä mistä hän on tullut, miten me nyt saamme hänestä mitään jälkiä?

Adelina. Te kuulitte, ruhtinatar, että kaupunnissa on yksi, joka hänen tuntee. Siksi on tarwis etsiä, kuulustella, panna kultaa ja hopeaa liikkeelle. Sitä tehdään turhempihin asioihin, ammoin tällaiseen.

Selima. Ota kaikki kalliit kivet ja timantit, elä säästä mitään. Koko valta-kunnan warat owat sinulle awoinna.

Kirina. Ja viimeksi, se ei ole ruhtinattaren ansio, se on paljas Adelinan petos.

Adelina. Ja Kirina on wisstiin ensimmäinen, joka sen ilmoittaa?

Kirina. Se on liiaksi . . . mutta koska sitä tahdotte,

niin tietkää että se yks, joka ruhtinan tuntee, on minulta tunnettu. Mitäni kävi äsken täällä, hän oli kauhean iloinen, että ruhtinas oli arwannut, sillä se sama ruhtinas asuu äitini talossa ja isintimäni on se, joka hänen tuntee. Sanokaa nyt, enkö ole uskollinen!

Selima. Kirina-kulta, anna minulle anteeksi! Olä jätä minua nyt suutuksissa!

Adelina. Antakaa hänen mennä. Me olemme nyt päässeet jälille, se on meidän asia niitä seurata. Minä wannon, wäkisin tahi petoksella minä otan sen salaisuuden.

Selima. Adelina, paras ystäväni, minä suostun kaikkeen kun waan se muukalainen ei saa voittaa. (Menee.)

Adelina (yksin). Nyt rakkaus, auta minua! Anna minun päästä tästä orjuudesta ja pettää tuo suurin wiholliseni, ja sen avulla voittaa sen, jota rakastan... ah, miten sydämmeni nyt on täynnä rakkautta ja... petosta.

Kolmas kohta.

Purdowar. Aslak.

(Ulkona puutarhasa.)

Purdowar. Se on ihan mahdoton, koko kaupunnissa ei ole ketään pait sinua, joka minun tuntee. Ja muuton minä olen jo kahdeksan vuotta ollut pakolaisena, meidän isänmaa on niin kaukana, monta sataa penin-kulmaa täältä, siellä pohjoisen kylmässä, jota täällä kukaan ei tunne.

Aslak. Ja kuitenkin se oli pahoin tehty ruhtinas; se, joka on onneton woipi pelätä kaikkea; äänettömät kiwet woivat sitä vastaan todistaa, minä sanon sen vieläki, se oli hywin tuhmasti. Saada sellaisen naisen ja lisäksi koko waltakunnan, ja se panna jälle sellaiseen leikkiin!

Purdowar. Jos sinä olisit nähnyt hänen tuskansa, hänen kyyneleensä!

Uslak. Naisten kyyneleet? Te etten niitä näy vielä tuntevan, ruhtinas! Elkkä luottako niihin, ne ovat aina walmiit silloin kuin petos ja wiekkaus niitä käskewät.

Burdowar. Eikö käytökseni woi hänen sydäntä wiimen hellyttää?

Uslak. Odottakaa sitä, sen käärmeen sydäntä!

Burdowar. Hän ei woi minusta päästä, hänen on mahdoton arvata, wain oletko sinä jo sanonut waimollesi?

Uslak. Mitä siihen tulee, ruhtinas, en puustawiaakaan; siitä olkaa huolta, luottakaa minuun.

Heljäs kohtaous.

Entiset. Rantala. Sota-miehiä.

Rantala. Kas, kas nyt, sakferment! Kun minä tulin paikalle. Mistä te tulette, ruhtinas, mitä te täällä teette. (Nähtyä Uslakin.) Ja tuo, jonka kanssa te haastoitte, mikä mies se on?

Uslak. Minä poloinen!

Rantala. Sanokaa, ken tuo mies on?

Burdowar. Sanokaa itse, jos tunnette. Minä tapasin hänet tässä ja kyselin monjaita kaupunnin tapoja.

Rantala. Ruhtinas, te ette tunne misjäs waarassa te olette. Te olette piipusja, ihan piipusja, jos me teidät jätämme, he nytiistävät teidät kuin kirjawan kufon; sentähden sallikaa astua tuohon huoneesen . . . sota-miehet, wartioikaa hänen owella, ei itikkaa sisään eikä ulos, se on keisarin käsky. Te näette nyt, miten hän teitä rakastaa . . . mutta aamuun asti, ne nimet, säilyttäkää ne kun filmä-teränne, warokaa sei-niä, warokaa kaikkia, yksin untanne . . . mutta meidän kesken, jos hywin hiljaan sopottaisitte minulle korwaan, minä woisin teille sen monin kerroin palkita . . . sillä näettekös, meidän täytyy elää wirastamme ja totella ei ainoasti keisaria, muttg arwaattehan te.

Burdowar. Kuin wanhus, te täytätte niin keisarin käskyt?

Rantala. Dikein, oivallisesti, kas niin teidän pitää olla . . . Nyt astukaa tuonne, ja Kimpi, sinä tunnet welvollisuutesi, se maksaa pääsi, jos mitä tapahtuu.

Kimpi. Minun pääni on yhtä lujasti kiini kun jonku toisenti! Hiiskään ei pääse minun kästeni läpi.

Rantala. Se on hyvä, nyt hyvästi.

Burdowar (Aslakille). Toiste näkemäksi.

Aslak. Teidän palvelijanne!

Kimpi. Astukaa, suoritkaa, ja hiiteen kaikki puheet! (Burdowar piiritetty sota-mäeltä astuu huoneesen, hänen isänsä Olkinor tulee perästä, leikki hänen ja hämmästy.)

Viides kohtaus.

Olkinor. Aslak.

Olkinor. Pettiwätkö minut filmänil mutta se on kauhistus, onnettomuus seuraa minua joka paikkaan. Ensi askeleella tähän kaupunkiin, näen poikani wankina. (Huutaa) Burdowar, Burdowar!

Aslak (juosten hänelle eteen ja asettaa miekan hänen rintaa kohti). Wai onneton, tahi tämä on sinun viimeinen hetkesi! Ken sinä olet ja mistä sinä tunnet sen nuorukaisen?

Olkinor. Mitä kummaa nyt näen! Aslak, sinä täällä, ja se on sinun työtäsi, sinä hänen petit, sinä olet tehnyt kaupan ja rohkenet miekalla uhkata omaa kuningastasi.

Aslak. Jumalani, kuin se on mahdollista, Olkinor!

Olkinor. Petturil minä se olen, sinun onneton kuningaskaasi, jonka kaikki maa-ilma on pettänyt. Mitä sinä wiinnyt, ota nyt henkeni tahi syysää minut samaan wankuteen kuin poikani.

Aslak. Ah! te se olette, herrani ja kuminkaani! ja seläisessä tilassa! Unhottakaa sokea kiwauteni, waan se oli tei-

dän poikanne puolesta. Jumalan tähden, elkkää hänen ja teidän oman nimenne antako tulla huuliltanne, te olette muu-
ton kuoleman omat . . . Mutta sanokaa, elkkö se armas ku-
ningatar, ja onko hän seurannut teitä tänne?

Elkinor. Ah! elä mainitse häntä. Murhe ja kurjuus
lopettivat hänen päivänsä minun sylissäni. Minä pakenin
samasfa tänne kuulustamaan poikaani ja onnettomuuteni toi
minut näkemään häntä sillä hetkellä kun hän wiettiin wangiksi
ja kuolemaan.

Uslak. Tulkaa pois, kuningas, teidän poikanne ei ole
niin waarassa kuin luulette, ja huomenna hän woi olla on-
nellisin ihminen maa-ilmasfa. Mutta siihen asti, elkkää an-
tako hänen nimensä tulla huuliltanne, ei millään ehdolla.

Elkinor. Mitä salaisuuksia, selitä paremmin.

Uslak. Tulkaa pois, tässä ei ole paikka . . . waan
mitä kaikkea, nyt waimoni tulee linnasta. (Waimollensa) Mitä
sinä tänne tulet, onneton, mitä sinä täältä etsit?

Kundes kohtaus.

Entiset. Margiana.

Margiana. Tiedät sinä ukkoseni, kun minä läwin lin-
nassa, ja sen tein sinä ilossa, kun kuulin että meidän maja-
kas oli woittanut . . . ja se oli niin lysti nähdä sitä ylpeää
morsianta . . . Kirina se wei minut oikein sen luo.

Uslak. Sinä lennät kuin hännätön harakka räfsättä-
mään, mitä tunnet ja mitä et tunne. Minä tahdoin sinut
kieltää sinne menemästä. Mitä kaikkea sinä siellä ehdit räfs-
ättää? Wisisti, että se tuntematon ruhtinas asuu meillä?
sano, kerkefit sinä sen ilmoittaa?

Margiana. Jos minä olisin kerinnyt, mitä sitte?

Uslak. Sano suoraan, wirkoitko sinä sen?

Margiana. Taisinhan minä sen wirkkaa, ja mitä minä

ittä olisin peittänyt . . . ja tiedät sinä, he tahtoivat nimenki tietää, ja minä sen heille lupasin.

Aslak. Hurja! nyt me olemme jokainen hukassa. (Oskitorille) Paettaamme . . . etkää wiipykö.

Oskitor. Mutta sanokaa nyt, mikä salaisuus! . . .

Aslak. Pois tästä . . . aika kuluu, me olemme hukassa, waan se onki jo myöhään, he jo minua etsivät, tunnoton eukko, mihin pulaan sinä meidät saatit! . . .

Seitsemäs kohtaus.

Entiset. Pampu.

Pampu. Seiskaa paikalla, no, noh, niin kuin nauhatut!

Margitana. Voi minua poloista!

Aslak. Te etitte Hasjan'ia, tässä minä olen, wiekää minut.

Pampu. Eet! Hiljaan, ilman hälinättä! se on hyvässä aikomuksessa, se erinäinen armo, joka teille tapahtuu.

Aslak. Te wiette minun keisarin linnaan, minä olen walmis.

Pampu. Nonoh! ei kiirettä; katsokaa, se armo, joka teitä kohtaa, se on ylen suuri, se on ääretön. Keisarin tyttären linnaan, onnelliset ihmiset, arwaatteko te, mitä se on? Joune itikka ei laskea ennen kun tarkoin tutkitaan, jos se on mies- tai nais-puoli. Jos se on mies, se hirtetään ilman armotta, järkiään . . . waan ken tuo wanha ukko on, ken se on?

Aslak. Köyhä kerjäläis-ukko, jota en tunne, nyt läheteleää!

Pampu (katsoo irwitzellen Oskitor'ia). Nonoh! nonoh! köyhä kerjäläis-ukko! me olemme tänä päivänä hywin armolliset, me olemme päättäneet tehdä onnelliseksi tuon kerjäläis-ukonki . . . mutta tuo nainen? ken se on? ken se on?

Aslak. Mitä te viivytte? Minä olen valmis, tulkaa jo! woinko minä tuntea kaikki alat, mitä on kaupunnissa? Tuota en ole koskaan nähnyt, minä en tunne, en tiedä.

Pampu. Sinä et tunne et tiedä? tuhat tulimainen! Sinä et sitä ole koskaan nähnyt? Sakferment! Sinun oma waimosi, Kirinan äiti, sata kertaa olen hänet nähnyt linnassa, kun hän Kirinalle tuo walkeita pesuja, . . . kaikki kolme linnan, suorittaa linaan! se on sen armollisen ruhtinattaren läsky.

Olkinor. Jumalani! mihin nyt jouduin!

Margiana. Minä en voi ymmärtää!

Aslak. Mihin me nyt joudumme? Tietkää että hirmuinen kiusaus on meillä edessä, . . . waan muistakaa, teidän ja poikaanne nimet eivät saa millään ehdolla tulla meidän huulilta . . . muuten me murhaamme hänen, nyt eukko, sinä sait, mitä hait.

Margiana. Suojelkaan meitä Jumala!

Pampu. Est, wait! ihan äänettä! suorittaa! (Renewät.)

Heljäs näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Selima. Kirina. Margiana. Olkinor. Aslak.

Selima. Minä alennun teitä vielä rukoilemaan, tuo kulta-läjä on teidän, jos hyväällä minulle wirtatte ne nimet. Waan jos kiellätte, minä läsken paikalla nuo miekat sysätä teidän rintoihin. Drjat olkaat valmiina heidät tappamaan. (Drjat asettawat miekat heidän rintoja kohti.)

Aslak. Eukko, nyt näet mihin sinun lärpätös meidät saatti . . . Ruhtinatar, pistättäkää minut kuoliaksi. Drjat, to- telkaat julman haltianne läsky, pistäkää! . . . minä tunnen

molemmat nimet, se ruhtinas on minun ystäväni . . . mutta kaikki teidän kulta-läjät, kaikki teidän uhkaukset eivät säilytä minua vaikuttamaan sitä, jota en tahdo.

Margiana (rukoillen Selimaa). Ah, ruhtinatar, armoa, armoa!

Diknor. Minä olen vanha ja onnettomuus on katkeraksi tehnyt minulle elämän tässä maa-ilmassa. Minä voin ja pelastan nyt, ystävä, sinun henkesi.

Aslak. Jumalan tähden, me olemme kaikki hukassa, jos sen vaikuttaa. Nimet eivät saa tulla teidän huulilta.

Selima. Kuin, sinäki tunnet hänen, vanhus?

Diknor. Jos minä tunnen? . . . waan, ystävä, miksi minä en saa ilmoittaa?

Aslak. Te surmaatte hänet ja meidät kaikki.

Selima. Hän säilyttää sinua, ukko, elä pelkää, orjat, tappakaa tuo ilkeä. (Orjat rupeevat pistämään.)

Margiana. Hyvä Jumala! minun mieheni!

Diknor. Päättäkää, ruhtinatar! wannokaa Jumalan nimesä, että hän ja se tuntematon ei tarvitse peljätä; minä annan henkeni heidän puolesta ja ilmoitan sen mitä tahdotte; te saatte minulta tietää kaikki.

Selima. Minä wannon, ettei hänelle eikä ruhtinalle eikä kellenkään teistä tapahdu mitään vaaraa.

Aslak. Kawala walehtelija! wiekas käärme, sen walan takana piilee petos ja kawaluus. Wannokaa että te olette ruhtinan puoliso, sillä hetkellä kun kuulette hänen nimensä. Wannokaa, jos woitte, ettei hän, teiltä hyljättynä, lopeta omaa elämäänsä, ja ettei meille mitään pahaa tapahdu.

Diknor. Mitä salaisuuksia. Jumalani! ota minulta tämä tuska!

Selima. Mitä pikkistä puheista! orjat tappakaa heidät kaikki.

Margiana. Oh! ruhtinatar! armoa, armoa! (Orjat rupeevat pistämään.)

Diknor. Poikani, rakas poikani, minä kuolen sinun edestäsi. Sinun äitisi meni edellä, minä seuraan nyt perästä.

Selima. Sinun poikasi! mitä se on! Sinä olisit hänen isänsä, ruhtinas ja kuningas . . . sen tuntemattoman isä?

Diknor. Minä se olen, hirvuinen ruhtinatar! Minä olen kuningas ja isä, onnettomuus on minun painanut täälläiseksi.

Aslak. Oh! kuningas, mitä te olette tehneet!

Margiana. Kuningas, ja tuossa kurjuudessa?

Kirina. Armollinen Jumala!

Selima. Kuningas ja sellaisessa tilassa! Hänen isänsä, sen onnettoman nuorukaisen isä; ja hän itse raakana työmiehenä elättänyt henkensä. Ah! mikä hirvuinen onnettomuus!

Aslak. Hän on kuningas, kauhistuttava ruhtinatar ryhtyä häneen! Jos teillä ei ole sydäntä, joka tuntee toisen onnettomuuden, niin hävetkää teidän oman isänne tähden mursertaa hänen wanhuuttansa.

Kirina. Te olette liikutettu, ruhtinatar! armahtakaa nyt ja surkutellakaa onnettomuutta!

Toinen kohtaus.

Entiset. Adelina.

Selima. Tulet sinä, Adelina? Auta minua, hyvä Adelina. Minä en tiedä enää mitään apua. Tuo on hänen isänsä ja kuningas.

Adelina. Minä kuulin jo kaikki. Pois heidät, ajakaa heidät pois, keisari on paikalla täällä.

Selima. Kuin, isäni? Minä olen hukassa!

Adelina. Hän jo on tulossa, ajakaa, ajakaa heidät pois alimaisiin wankentseen, kunnes toisin käsketään. Kaikki wäki-walta, ruhtinatar, on tässä turhaa, wicklaus on ainoa, mikä meitä auttaa. Minulla on kaikki walmisna, sinä Margiana jätät tänne ja Kirina kanssa.

Uslak. Kuulkaa, ruhtinas, meillä on uusi kiusaus edessä. Pysykää wahvana, Margiana, Kirina! pysykää uskollisina. Nuo molemmat käärmeet kiertävät teidän ympäri.

Selima. Te olette kuulleet, suoritkaa, salassimmat wans-
teudet owat teidän asunto.

Uslak. Tulkaan teidän wihanne minun päälleni, waan
säälikää poikaani!

Uslak. Hän sääliä? Tuo syöjätär, joka syöä meidät
wiattomat sinne, missä ei kuu ei päivä paista; ja mintähden?
että hän saisi näyttää maa-ilmalle miten ihmiset owat hänelle
leikki-kaluja. Mutta kawahtakaa, ruhtinatar, taiwaassa on
kosto. (Menewät.)

Kolmas kohtaus.

Selima. Adelina. Kirina. Margiana.

Selima. Minä luotan nyt sinuun, Adelina! Sano,
miten sinä minut pelastat?

Adelina. Ruhtinan wartiat, mittä keisari hänelle lä-
hetti, owat jo voitettut. Pääsy hänen luo on wapaa, me
wiettelemme hänen, hän on herkkä-uskoinen; minä tarwitsen
Margianan ja Kirinan awukseni.

Selima. Sinun miehesi elämä on minun kädesäni.

Margiana. Minä olen walmis kaikkeen, kun waan
pelastan hänen.

Selima. Ja jos tahdot olla minun ystäväni, Ki-
rina!

Kirina. Luottakaa minuun, ruhtinatar!

Adelina. Sitte tulkaa, meillä on kiiru.

Selima. Mentkää, mentkää, tehkää mitä hän käskää.

Neljäs kohtaus.

Selima (yksin).

Voipiko hän minua auttaa? Saanko minä vielä tämän voiton? Kenen nimi on sitte kuuluisampi kuin minun ympäri Naftan? Ken tulee sitte minun rinnalleni älyn ja neron voimassa? Millä ilolla huomenna diivaniissa woin wiskata niiden wiisaiden neuvosten silmille nimet, joita oli mahdoton arvata ja löytää! Ah! ja kuitenkin pelkään ja wapien, jos tämä voitto hänen mufertaa, ah! se on ainoa pelko, mikä koskee sydämmeeni. Mutta woinko minä peräytyä? se on mahdoton, Abdelina sanoo oikein, se on nyt jo myöhään, voitettu yhdestä, se on voitettu kaikilta.

Viides kohtaus.

Selima. Karangur.

Karangur (ottaen tyttärensä käden). Minä tulen pelastamaan sinun kunniasi, Selima.

Selima. Minun kunniani? Sen waiwan woitte säästää, korkea majesteetti. Minä arwelen huomenna-aamuna sen pelastaa itse.

Karangur. Sinä petyt, Selima, minä näen sinun silmistäsi, ettet sitä itse woi uskoa. Minä olen isäsi, ja sinun tuskasi minua säällittää. Selima, me olemme kahden kesken, sano nyt suoraan, tiedätkö sinä jo ne nimet?

Selima. Huomenna diivaniissa te saatte kuulla, jos ne tiedän.

Karangur. Sinä et vielä niitä tunne, sinä et woi tuntää, mutta lapseni, jos ne jo kuitenkin tuntisit, sano nyt... minä annan sen muukalaisen yöllä paeta... sinä ilmoitat huomenna hänen nimensä, niin on kaikki pelastettu.

Selima. Minä ne tunnen ja en tunne, sanalla sanottu, te saatte huomenna julkisesti kuulla, jos ne tunnen.

Karangur. Etä pilastu, tyttäreni! Minä uskon ettet sinä vielä niitä tunne . . . Mutta Selima! Minä ne tunnen, ne owat kirjoitetut tuossa paperissa, näet sinä, merkittinen sattuma ne toi minulle nyt ikään; lähetys kaukaisesta maasta toi minulle kertomuksen hänestä ja hänen isästänsä. Tyttäreni, wanno nyt, että huomenna annat hänelle kätesi ja lopetat häneltä onnettomuuden, niin sinä saat tällä hetkellä minulta hänen ja isänsä nimet . . . ykskään ihminen ei saa tietää, mistä ne sait, sinun voittosi on täysi ja kaikki menee hywin.

Selima (liikutettuna). Isäni yllättää minua hirmuiseen petokseen . . . Mitä minä nyt teen? . . . Luotanko Adelinaan ja jätän kaikki epä-wakaisen onnen nojaan . . . wain otanko nyt, kun tarjotaan, ja teen sen wihatun liiton . . . Mas nyt ylpeä sydän . . . ja eihän se ole häpeä täyttää isän pyyntöä? Waan jos Adalina saa nimet . . . missä on silloin voittoni?

Karangur. Sinä arvelet, tytär! se on turha arwella niin kohtuullisessa asiassa.

Selima. Ei, ei sittenkään! Minä luotan Adelinaan. Minä näen nyt koko wiefkauden, he owat häneltä itseltään saaneet nimet . . . he pettäisiwät minua kuin lasta.

Karangur. Se on turha niin lauan mieltä, pääätä Selima, minä wirkan nimet sinulle paikalla.

Selima. Minä olen päättänyt. Namulla diwanissa te saatte kuulla.

Karangur. Hurja, sinä uskallat ottaa sen häpeän, sen julkisen häpeän! koko kaupunki sinua pilkkaa, he naurawat sinulle wasten silmiä, he näyttäwät sinulle hampaitansa ja kaikki ne entiset voitot owat unhotetut . . . niin monta pääätä on leikattu turhaan! Etä nyt tai kuole, minä en sinusta tahdo tietää. (Menee.)

Selima. Adalina, missä sinä olet, paras ystäwäni, pelasta minua, koko maa-ilma on minut hyljännyt, isäni jätti minut suutuksissa, sinä ainoa voit minun pelastaa!

Kundes kohtaus.

Purdowar (yffin wankeudessa).

Kello on lyönyt kolme, sanoi hän, minun wartiani. Hän pyysi minun panna maata. Mutta pääni on niin täynnä, että tuskin saan unta. Waan hullua se kumminkin oli, että hän minua waroitti kummituksista. Huh! minä woin arwata, he koettawat nimiä minulta wiekoitella. Ja waikka keisari on kieltänyt tänne ketään lastemasta . . . ne kurjalliset orjat! wä= häisän lahja, moniahta rupla heidät saa unhottamaan sen itse= waltiaan käslyt. Sellainen, sinä Delhin suuri itse= waltias, on sinun woimasi! sinulla on walta käskää, se on se ainoa, jolla sinä voit kehua . . . Waan jos nyt koettaisin wähän nukah= taa. (Wiskautuu sohwalle.)

Seitsemäs kohtaus.

Purdowar. Margiana.

Margiana (nyästen ruhtinasta). Hyvä ruhtinas, armol= linen herra, herättää, minua wapifuttaa, sallikaa minun . . .

Purdowar. Ken te olette ja mitä tahdotte?

Margiana. Ettekös te minua tunne? Teidän ystä= wänne waimoa, Margianaa, maja= talonne emäntää?

Purdowar. Puhukaa, mitä teillä on sanomista?

Margiana. Minulla on hywin tärkeä asia, . . . minua wapifuttaa sitä ilmoittaessa, . . . ruhtinas! teidän isänne on meillä.

Purdowar. Mitä kaikkia? Suuri Jumala!

Margiana (itkein). Ja hän on tullut leskeksi, teidän äiti on kuollut ja haudattu.

Purdowar. Rakas äitini, ah!

Margiana. Ja se isä parka on kauheassa tuskaassa teistä, hän pelkää teidän hengen olewan vaarassa, hän uhkaa mennä keisariin ja ilmoittaa ken hän on, ja ken te olette, ja

mieheni sanoi, että sellainen ilmoitus teille tuottaa kuoleman. Hyvä ruhtinas, pelastakaa häntä, hän pyysi teiltä yhden sanan, teidän nimenne waan . . . se hänelle tuottaa lewon, hän siitä ymmärtää, että te olette elossa.

Purdowar. Isäni täällä ja äitini kuollut, mitä kummaa te sanotte, se ei ole mahdollista!

Margiana. Minä en tahdo tulla autuaaksi, jos se ei ole totta.

Purdowar. Isä parka! Mitä raukka!

Margiana. Joutukaa nyt, ruhtinas! aika kiirehtää, teidän isä woisi mennä keisariin; kirjoittakaa. (Ottaa taulun ja tarjoo sen ruhtinalle.)

Purdowar. Antakaa se tänne, minä kirjoitan. (Peräytyy äkkiä ja katsoo häntä silmiin.) Mutta Margiana! Sinulla on tytär, joka palvelee Selimaa? ja niin se on, sinun miehesi sen on sanonut.

Margiana. Ja jos se niin olisi, mitä se tähän koskee, mutta miten te nyt siihen tulette?

Purdowar. Mene nyt kotiisi, Margiana, ja sano paljon terveisiä sinne. Isäni olkoon huoletta, ja sanokoon keisarille, mitä tahtoo.

Margiana. Ja te etten kirjoita ne pari sanaa?

Purdowar. Ei ystäväni, minä en kirjoita . . . te saatte huomenna kuulla minun nimeni . . . mutta ystäväni waimo ei olis tarwinnut tulla minua pettämään.

Margiana. Minä teitä pettämään? (Itsetseen) Adalina tulkaan itse. (Ruhtinalle) Olkoon teidän tahtonne, ruhtinas. Isällemme minä sanon sen kun pyysitte. (Mennesään) Adalina on walweilla ja tämä ei makaa. (Menee.)

Kahdeksas kohtaus.

Purdowar. Kirina.

Kirina. Minä olen ruhtinattaren orja ja tuon teille hyviä sanomia.

Burdowar. Wiimenki, se on hywin iloista kuulla.

Kirina. Teille menestyi, mikä ei kellenkään muille, te liikutitte wiimenki sen kovan sydämmen. Hän kieltää sitä vielä, mutta totuus nähy jo kaikesta. Minä annan henkeni pantiksi, että hän teitä rakastaa.

Burdowar. Se on hyvä, minä uskon sinun sanasi, mutta sitte?

Kirina. Oh ruhtinas, tietkää, se onneton on nyt kauheassa tuskaassa, hän katuu koko työtänsä, ja itkee ja woivottelee kuin lapsi, hän ei tiedä miten päästä siitä häpeästä, mikä häntä huomenna odottaa. Minä annan henkeni, jos se ei ole totta, mitä teille sanon!

Burdowar. Sinä annat liian usein henkesi, sinä voit sitä säästää ja sanoa ruhtinattarellesi, että tässä asiassa hänen on helppo voittaa. Vohduttakoon sitä onnetonta se, joka häntä rakastaa, niin se korottaa hänen kunnian enemmän kun se liika ymmärrys. Vain sitäkö sinä tahdoit ilmoittaa?

Kirina. Ruhtinas, se ei ole sillä tehty. Teidän pitää wähän kärsiä meidän heikkouksia.

Burdowar. Puhelkaa.

Kirina. Ruhtinatar lähetti minun teitä rukoilemaan: wirtakkaa hänelle ne nimet ja luottakaa hänen rakkauteensa. Hän ei tahdo enää muuta kun diiwanissa pelastaa kunniansa ja sitte wiskautua teidän laulaan, päättäkää nyt ruhtinas, te ette sillä enää mitään kadota, waan voitatte häneltä sydämmellisen kiitoksen, hän ei tule silloin wäkisen, mutta rakkaudesta teidän syliinne.

Burdowar. Mutta hyvä tyttö, sinä unhotit lopun.

Kirina. Minkä lopun?

Burdowar. Minä annan henkeni, jos se ei ole totta.

Kirina. Herrä Sumala! Te luuletta minun walhelleen?

Burdowar. Minä sen luulen, enkä koskaan suostu teidän pyyntöön. Sano hänelle, että minä sen teen rakkaudesta.

Kirina. Mutta arvaatteko te, mitä se teille maksaa?

Burdowar. Maksakoon se minulle pääni.

Kirina. Se on wissti; sen se teille vähintään maksaa.
Te ette sitte ilmoita mitään?

Burdowar. En sanaa.

Kirina. Hyvästi. (Mennesfään) Sen waiwan olisin woinut olla näkemättä. (Menee.)

Burdowar. Menkää kurjalliset olennot ja tahdottomat läskyn täyttäjät. Minusta te ette woita mitään. Minä tunnen jo teidän wiekkauden. Totisuus on teissä paljas ulkopuku, jolla te lehtute, teidän sisällä on paljas kavaluus. Mutta isäni täällä ja äitini kuollut, missä piinassa minun pitää odottaa aamua! Koetan vähän nukahtaa. (Wiskailee sohvalle ja nukkuu.)

Yhdeksäs kohtaus.

Burdowar. Adelina peitetyillä kaswoilla ja waffi-lyntteli lädesfä.

Adelina. Raikki ei saa mennä hukkaan, ja jos kohta minä nimeä häneltä en saa, niin Delhiistä minä hänen pois wien, se minun pitää tehdä, ja sitte, o autuus! Rakkaus, sulata nyt puhe minun huulillani ja anna minun woittaa tässä tulisesa sodassa. (Katseltua makaawata) Kultani makaa, ja sydämmeni sykkää niin kauheasti! Synti se on karkottaa tuon kultaisen unen noista suloisista filmistä! Mutta päivä walkeenee, aika ei anna wiipyä. (Vähenee ja koskettaa hellästi) Ruhtinas, herätkää!

Burdowar. Uusi kummitus! haahmo, pakene pois ja anna minun lewätä.

Adelina. Elkää suuttuko, ruhtinas! Elkää peljätkö, enhän minä teidän nimiä tahdo.

Burdowar. Jos sinulla on se aikomus, niin se on ihan turha.

Adelina. Minä nyt tulisin teitä pettämään! Ah! ruhtinas, . . . waan eikös täällä käynyt Margiana teitä wiettelämässä?

Burdowar. Täällä käwi sellainen . . .

Adelina. Ja eräs Seliman orjia?

Burdowar. Käwi seki, waan se sai pitkän nenän, niin kuin saat sinäki.

Adelina. Sen soimauksen minä kärsin, mutta kuulkaa minua ensin.

Burdowar. Puhukaa, mitä te tahdotte?

Adelina. Katselkaa minua! Keksi te minua luulette?

Burdowar. Teidän käytöksestä minä woisin arwella hywinki paljon, mutta teidän waattens on alhaisen orjan, jonka näin jo diivanisfa. Minä surkuttelen teitä.

Adelina. Minäki jo olen surkutellut teitä. Siitä on wiissi vuotta kun minä näin teidät halpana orjana. (Ottaa peitteen kaswoiltaan) Katsokaa, ruhtinas, tunnetteko te minua?

Burdowar. Adelina! Suuri Jumala, mitä pitää näkemäni!

Adelina. Niin, ruhtinas, tälläisessä tilassa te saatte nähdä sen kuninkaan tyttären!

Burdowar. Maa-ilma piti teidät kuolleena, ja misä kurjuudessa minä teidät löydän! Sen jalon kuninkaan tyttären!

Adelina. Ja sen julman Seliman orjana, ruhtinas, sen, joka tappoi isäni ja welsjeni, sen rakastetun welsjeni. Ah ruhtinas, kuin minä häntä olen itkennyt, sitä hywää welsjää, jonka se peto tairoillaan hurjensi ja sitte surmasi. (Itkee) Sen pään te näätte nyt torilla. Mikä hirweä näkö! minä kauhistun, misä sen rakkaan welsjen pää nyt pitää olla!

Burdowar. Onneton, se sitte oli tosi, se sanoma, jota pidin waan satuna?

Adelina. Diian tosi! Isäni tahtoi kostaa sen rakkaan poikansa kuoleman, hän kaatui tappelusfa ja kaikki nuorem-

mat weljeni. Minä jouduin orjaksi tänne, onnellinen vielä saada viholliseni armosta lahjaksi henkeni. Surkutellkaa minua, ruhtinas, jos teillä on sydäntä joka tuntee toisen onnettomuuden!

Burdowar. Minä surkuttelen teitä sydämmeistäni, ruhtinatar. Mutta kuitenkin, te syytätte sitä wäärin ainoasti Selimaa. Oma paha onnenne on teidät siihen wetänyt. Teidän weljenne uskallus, isänne typerys ja sen huonot neuvoantajat, ne owat teidät onnettomuuteen sysänneet. Jos huomenna saan woiton, ensi työni on teitä auttaa, waan nyt, ruhtinatar, me olemme samassa kadotuksessa.

Adelina. Te ette woineet minua tuntematta uskoa, waan kuninkaan tyärtä te woitte uskoa, silloin kuin se teitä surkuttelee. Ah! josko nyt saisin teidät uskomaan!

Burdowar. Adelina, puhukaa, mitä teillä on sanomista?

Adelina. Tietkää nyt ruhtinas, . . . waan kuitenkin, jos luulette minun, kuin alhaisen orjan, teitä wiettelewän, jos ette tee eroitusta minun ja heidän välillä!

Burdowar. Elkää minua kiusatto, minä rukoilen, puhukaa Sumalan tähden, onko teillä mitä sanomista hänestä, jossa riippuu koko elämäni?

Adelina (itseksään). Sallikoon nyt luoja, että minä hänen petän! (Ruhtinalle) Ruhtinas, sama Selima, se häwytön, julma, wiefas peto on antanut käsken teidät murhata tänä aamuna. Sellainen on se rakkauts, jossa on teidän elämäne.

Burdowar. Minut murhata?

Adelina. Teidät murhata. Ensi askeleella tästä huoneesta te saatte rintaanne kaksikymmentä leihästä, sen se peto on käskenyt.

Burdowar. Minä ilmoitan sen heti wartioille. (Tahto mennä.)

Adelina. Mihin te tahdotte? Teidän pelastus on mahdoton, samat wartiat owat pallatut teitä murhaamaan.

Burdowar. Olkinor, Olkinor! Onneton isä, niin loypuu Burdowar, sinun poikasi. Delhiin sinun piti tulla itkemään poikasi haudalla. Hirvuihin kohtaasi! (Peittää silmänsä.)

Adelina (itseksensä). Burdowar, Olkinorin poika! Onnellinen löytö! Nyt koetellaan pauloistani mennä! Nämä nimet hänen antavat minun käsini.

Burdowar. Sellaiset sitte ovat teidän käskyt, itsevalttias Delhiin keisari! Sinun kurjalliset orjasi, jotka panit minulle wartioiksi, niin he täyttävät nämä sinun käskysi. Hyvästi sitte maa-ilma ja kaikki toiwoni! Se sitte on sinun rakkautesi, julma, minun werelläni sinä tahdot silmiäsi huwitaa! Ota se nyt, se on sinun wallassasi!

Adelina. Ruhtinas, minä yksinäni woin teidät vielä pelastaa. Seuratkaa minua, paetkaa minun kansani, hewoiset ovat warustetut, paetkaamme tästä murhaajain maasta, Kabulin kuningas on minun enoni, turwaitkaamme häneen, te woitte yhdistettyinä minun kansani woittaa takaisin isäni waltakunnan. Waan jos minä teille olen halpa, Tatariassa on teille monta ihanaa kuningaan tyttäätä, walitkaa kaunein ja parain niistä; minä tuleutan sydämmeni äänen . . . pelastakaa waan itsenne! (Tulifesti, ottaen häntä kädestä) Tulkaa, tulkaa nyt vielä on aika, päivä jo walkenee ja pelastus-hetki on pian ohitse.

Burdowar. Jalo Adelina! Miino ystäväni! Minun sydäntäni willeksii, etten woi teitä seurata ja teiltä ottaa wappauttani. Minä en woi pettää keisaria, jonka talossasi olen, ja hänen orjansa kansasi paeta; sydämmeni ei ole enää minun, Adelina, minä säilytän sen sille, joka sen on walloittanut; kuolema on minulle suloinen ottaa häneltä, ja minä kuolen hänelle, kun en woinut elää.

Adelina. Mieleton! te jäätte tänne, te olette sen päättäneet?

Burdowar. Minä jään ja odotan kuolemaani.

Adelina. Riittämätön! Teitä ei pitele rakkaus häneen,

te ette voi olla niin hurja, että häntä rakastaisitte, ei ensinkään; mutta minä waan teille olen halpa. Te menette surmaanne kohti, ennen kun minulta otatte wapauden, te luollette mieluisemmin kuin otatte minun! . . . Ruhtinas! paekkaa kuitenkin, pelastakaa edes oma henkenne!

Burdowar. Teidän puheet owat turhat. Minä en voi tehdä muuta kun jäädä tänne ja odottaa sitä, mikä kohtaa.

Adelina. Jääkää sitte! Orjaksi minäki jään. Oksin minä en voi enkä tahdokaan paeta. Saadaanpas nähdä, kumpainko meistä rohkeemmin näkee surmansa filmät! (Groten hänestä) Oksin minä ainoa joka pysyväisyydellä en woittanut! (Itsekseen) Burdowar, Oksinorin poika. (Ryhkiestyen ylenkatseella.)

Tuntematon. Ruhtinas! jääkää hyvästi! (Menee.)

Burdowar. Milloin tämä kauhea yö päättyy? Millaista kiusaa minun on tähtynyt kärkeä! Mikä kauheus minulla on edessäni! Ansaitisko minun rakkauteni tämän menestyksen? Mutta kun sinä sitä tahdot, olkaan! Namurusko jo on taiwaalla, aurinko pian nousee ja tuopi kaikille muille elämän, minulle se tuopi surman. Mutta kärke nyt sydämeni!

Kymmenes kohtaus.

Burdowar. Rimpi.

Rimpi. Diivan jo kokoontuu, ruhtinas! hetki on tullut, joutukaa!

Burdowar (katselee häntä raiwoisin silmin). Sinäkö se olet yksi niitä palkatuista? Missä sinun on leihääsi? Tähtä pian se, mitä sinulle on käsketty!

Rimpi. Mitä kummaa te puhelette, mitä käskyjä, herra? Minulla ei ole muuta kun teidät saattaa diiwaniin, jossa kaikki teitä jo odottelee.

Burdowar. Tule sitte, sinä saat nähdä, pelkääntkö minä kuolemaani. Elävänä minä en sitä huonetta enää näe.

Rimpi (katselee häntä kummeksien). Sitä tulimaistako te tässä kuolemasta haastatte! Kirotut naiset, ne eivät ole sen antaneet silmäänsä ummistaa ja nyt hän on tullut hulluksi.

Burdowar. Tuossa on nyt miekkani! Se jääköön tänne, minä en tahdo sotta vastaan. Se julma saakoon nyt nähdä, että minä aseetonna olen tarjonnut rintani hänen palkatuille murha=miehillensä. (Menee, ja ulkona kuuluu soitto.)

Wiides näytös.

(Toisen näytöksen paikka ja kaikki muut samallaiset koristukset.)

Ensimmäinen kohtaus.

Karangur. Mantala. Tohtorit. Wartiat
ja sitte Burdowar.

Burdowar (ulkona katsellen ympärilleen). Ja minä tulin elävänä tänne, joka askeleella luulin ne kaksikymmentä kehästä saawani rintaani. Adelina siis walehteli. Hän oli yhtäläinen kuin ne toisetki. Tahi Selima on saanut nimet ja minä olen hukassa?

Karangur. Poikani! sinun muotois on niin synkeä ja epäilyks on sinun kaswoillasi. Et pelkää, minulla on hyvät sanomat, kärke nyt vähän, ne saat kohta kuulla. Ja muista, ettei onni tule koskaan yksinään, sillä on keralla monet hyvät antimet. Wäwy, Selima on sinun, kolmesti hän on tänä yönä rukoillut minun häntä pelastamaan tästä kuusanteesta; siitä voit arwata, onko sinulla syytä wawista.

Mantala. Luottakaa siihen, ruhtinas! Luottakaa minun sanaani, se on julkinen totuus. Rahdeesti hän noudatti mi-

nunki tänä yönä luoksensa, ja minulla oli tuskin aikaa saada kengät jalkaani, aamusetta ja suuruksetta niin=kuin olin, minun piti yö=tylmällä juosta, että partani vielä nytki järisee; minun piti hankkia lisäksi aikaa, minun piti puhutella majesteettia, ja mitä sen juutasta minun piti tehdä ja lentää kieli pitkällä ympäri kaupunnin; waan minä nauroin partani wälistä, ja sen minä tein hänen tuskaileessa.

Karangur. Katsokaa, miten hän wiipyy, hän odottaa viimeiseen rippuun, mutta nyt se ei auta . . . käsky jo on annettu hänen tulla ja saada se viimeinen häpeä, jota turhaan häneltä koin säästää. Sloitse nyt, poikani, se on nyt sinun wuorosi.

Burdowar. Kiitoksia teidän hywydestä! Waan iloita minä en voi hänen tuskalle, johon kokonaan olen syypää. Minä jättäisin hänen jos voisin. Ainoa toiwoni on, että wiimenki saisin hänen itseäni rakastamaan, fitte tahdon elin=aikani olla hänen orjansa, kaikki ajatukseni ja mieleni olkoot yksinään hänessä.

Karangur Työhön fitte, aika on käsisä. Tämä huone muuttukoon temppeliksi, alttari olkoon walmisna ja papit waurustakoot työhönsä. Hänen pitää jo tullessaan nähdä kaikki, mikä häntä odottaa. (Braman alttari ja papit tulewat nähtymään huoneen perällä.)

Rantala. Hiljaa, hiljaa! Est! hän tulee! kuulkaa, mikä murheellinen soitto, se on paremmin hautais= kuin hää= soitto. (Se musta orja tulee edellä ja muut kuin toisessa näytöksessä, Selima orjineensa huoli=waatteissa.)

Toinen kohtaus.

Entiset. Selima. Adelina. Kirina ja muita.

Selima. Tämä surullinen näkö ja huoli, mikä minua seuraa, on teidän filmille wisstiin hywin iloista. Alttari odotelee, ja minä näen pilkan teidän jokaisen filmisä. Minä

olen koetellut kaikki taikat ja konstit, joilla teiltä ottaa tämän voiton, joka minut musertaa . . . Ja kuitenkin, minun täytyy nyt antautua onneni nojaan.

Burdowar. Selima! jos te näkisitte, kuin teidän murhe tukeuttaa sydämmeni ilon, se wisstiin poistaisi teidän vihanne. Olisko se minulta rikos, haluta sellaista omistusta? Se olisi rikos se hyljätä.

Karangur. Ruhtinas, hän ei ansaitse sitä alentumista. Kaikki taistelut ovat nyt turhat. Kun ei suostunut hyvällä, suostukaan pahalla. Nyt käytälkön toimeen, nyt iloinen soitto sen ilmoittakaan kaikelle kansalle.

Selima. Odottakaa! Ei niin pikaisesti! (Nousee seisalleen.) Minun voittoni ei voinut olla suurempi. Warten minä nukutin sinun pidetyn sydämmesi niillä suloisilla toivoilla, syfättäkseni sinut sitte pohjattomaan sywyhteeseen. (Werkalleen ja juhlaallisesti) Burdowar, Dskinorin poika! Pakene tästä, ne mollemmat nimet minun henkeni woima käsitte. Eisi toinen puoliso, ja kadotus tulkoon sinulle ja jokaiselle, ken Selimaa rohkenee tavoittaa!

Burdowar. Oh! minua poloista!

Karangur. Suuri Jumala, kuin se oli mahdollista?

Rantala (tohtoreille). Menkää kotiinne, wiisaat tohtorit! ajattakaa pois pitkät partanne!

Tohtorit. Meidän ymmärrys seisoo.

Burdowar. Kaikki on hukassa! Kaikki toiwoni ovat kuolleet. Ken minua poloista auttaa! Minä rakastin liian palawasti ja sentähden kadotin kaikki. Miks' en eilen jo warten sanonut wäärin? Nyt olisin rauhassa, kuoleman ikuisessa lewossa, ja sieluni olisi nyt vapaa. Miksi te, suuri keisari, minulle huojensitte sen werisen lakinne? Mielelläni nyt antaisin pääni. Hänen voittonsa olisi täydellisempi ja hänen sydämmensä olisi tyydytetty! (Murina kansassa.)

Karangur. Tätä murhetta minä en woi kantaa; se odottamaton kohtaus minut musertaa.

Selima. Voi, miten sen murhe minua liikuttaa. Kirina! nyt en voi sydäntäni enää hillitä.

Kirina. Niin antautukaa wiimenki, lopettakaa kaikki ja kuulkaa, miten kansa murisee.

Abelina. Tämä hetki antaa minulle elämän tahti kuoleman.

Purdowar. Ja miksi vielä laia, lopettaa kurjallista elämääni! (Vähestyä Seliman istuinta) Leppymätön! Tässä näet nyt jaloissasi Purdowarin, jonka jo tunnet, ja jota tuntematonna vihasit. Miksi sen elämää vielä pitkitit? Minä tydytän sinut ja auringon valo elvön minulle enää paistako. Tässä jaloissasi nyt lopetan (vetää puikon poweltansa ja uhkaa sen pistää rintaansa, Abelina rupee hyppäämään sitä estämään, ja Selima syöksyy istuimeltansa alas.)

Selima (temmausten hänen kätensä). Purdowar! (Molemmat katsovat äänettä toisensa silmiin.)

Karangur. Mitä kaikkia, minun keisarillisen istuimeni edessä?

Purdowar. Sinä, Selima, sinä estäisit minun kuolemani? Seis sinun on säällisi? Minun antaa elää toivotta ja rakkautta? Minun tuskani sinä waan pitkittäisit. Ei, ei, siihen sinun voimaasi ei ulotu. Surmata minun voit, waan et pakottaa elämään kurjallista elämää. Jos mitä voit sääliä, niin osota se isälleni, joka on täällä Delhiässä. Hänen wanhuutensa ainoa turwa katoo tällä hetkellä.

Selima. Gläkää, Purdowar! Gläkää minulle! Minä olen voitettu. Minun sydämeni jo on teidän... Kirina! hae tänne ne peitettyt, tunnethan sinä, tuo heitä kuulemaan wapautta ja lohdutusta, joutu kulta Kirina!

Kirina. Kuin ilolla minä sen teen!

Abelina. Nyt on aika kuolla, minulla ei ole enää mitään toivoa.

Purdowar. Untako tämä on, Sumalani!

Selima. Minä en voi kehua voitollani, ruhtinas!

Tietkää ja tietkään sen maa=ilma! Ei minua wiisauteni, waan sattuma, teidän oma pikaisuus, toi minulle teidän nimenne. Te wirkotte ne Adelinalle, ja häneltä minä ne sain. Minä se voitettu olenki, ja voittaja olette te. Mutta minä en waan tottele lakia, ruhtinas, kun teille antandun, minä totte= len siinä oman sydämmeni ääntä. Se jo oli teidän ensi=wi= lauksessa, kun . . . minä rakastin teitä.

Adelina. Voi hirmuinen piina!

Purdowar (wähitellen tointuen, puristaa häntä tulisesti rin= taansa). Te, Selima, minua? Suloinen autuus, elä minua kuoleta!

Karangur. Siunatkoon sinua Jumala, tyttäreni. Tässä ilossa minä annan sinulle kaikki anteeksi. Tämä hetki paran= taa kaikki sydämmeni haawat.

Rantala. Nyt on aika ruweta häihin, tehkää tilaa, herrat wiisfaat tohtorit.

Tohtorit. Häihin, häihin, häihin, wannokaa!

Adelina. Eläkää nyt, hirmuinen, eläkää onnellisena hänen kanssa, jota minä ikuisesti wihaan. (Selimalle) Ja tiet= kää, ruhtinatar, minä en ole teitä koskaan rakastanut, ja pal= jas wiha ja lateus minun kiihdytti siihen, minä tein. Minä tahdoin hänet teiltä ryöstää ja paeta hänen kanssa parempaan maahan. Vielä tänä yönä minä koetin häntä kaikella kawa= luudella wietellä, mutta turhaan. Tuskaasaan hän wirkoi minulle ne molemmat nimet ja paljasta kawa=luudesta minä ne wirkoin teille. Minä luulin hänen, sinulta hyljättynä, juoksewan omaan syliini. Turha toivo! hän rakasti sinua enemmän, ja walitsi ennen kuoleman kun minun. Oski ainoa minulla on vielä tehtävä; minä olen kuninkaan tytär, kuin sinätki. Sinä surmastit isäni ja welsjeni, ja sinun orjanasi minä en woi enää elää . . . Minä lopetan päiväni tässä sinun edessäsi. (Tempasee Purdowarilta pudonneen puikon ja tahtoo sen syfätä rintaansa.) Tuo sama rauta on löytännyt sydämmen, jonka se halkasee.

Purdowar. Seisattukaa, Adelina! (Tarttuu hänen käteensä.)

Adelina. Kiittämätön, jätä minut . . . nähdä sinut hänen sylissänsä, ei milloinkaan, minä kuolen.

Purdowar. Te ette saa kuolla, Adelina, teidän onnellinen petos toi hänet minun syliini. Suuri keisari, jos minun rukoukseni auttaa, niin lahjoittakaa hänelle vapaus. Meidän ensi-työ olkoon yhden ihmisen onni.

Selima. Ja minä yhdistyn samaan rukoukseen.

Rantala. Jumalan tähden, majesteetti! antakaa hänelle passi käteen ja valta-kunta lisäksi. Minua wapisuttaa niin kauan kuin raiwoinen nainen on saman katon alla.

Karangur. Tälläisenä ilo-päivänä meidän armomme on ääretön. Minä lahjotan hänelle vapauden ja sen lisäksi isänsä valta-kunnan, jonka hän, jos halajaa, woipi jakaa rakastetun puolison kanssa. Mutta sanokaa silloin hänelle, että hän olkoon wiisaampi ja elköön suututtako sitä, joka on woi-mallisempi häntä.

Adelina. Korkea majesteetti, ruhtinatar, minä olen rangaiistu. Niin suuri hyvyys minut musertaa, ja aika waan woipi parantaa sydämmeni haawat. Minä en woi kuin wai-keta, minulla ei ole wastausta kuin kyyneleeni. (Menee.)

Kolmas kohtaus.

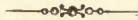
Entiset pait Adelinää ja sitte Olfinor, Aisak ja Margiana.

Purdowar. Isäni, rakas isäni, missä sinä olet, että tulisit näkemään minun onneni.

Selima. Purdowar! Teidän isä on minun huoneissani, nyt parailaan hän kuulee onnensa. Etäkää kysykö enemmän, etkää pakottako minua tunnustuksiin, joista minun täytyy pu-nastua.

Karangur. Diknor sinun luonasi, Selima! Missä hän viiyy? Minulla on hänelle tärkeitä ilmoituksia. Poikani, tämän valta-kunnan hallituksen minä nyt jätän sinulle. Mutta se ei ole vielä kaikki. Se hirmu-waltias, joka walloitti isäsi maan, on kukistettu. Se ahdistettu kansa on jälle woittanut wapautensa ja on ympäri Aasian sinua kuulustellut ja kutsunut sinua isäsi istuimelle, minkä uskolliset ystäväsi owat sinulle säilyttäneet. Tässä paperissa on sinun onnettomuutesi loppu.

Purdowar. Suuri Jumala! Minun sydämmeni kiittää sinua ylhäistä ja huuleni waikenewat. (Sali awautuu ja alttari tule nähtywiin. Diknor, Aslak, Margiana ja Kirina tulewat esiin. Purdowar, nähtyä isänsä, juoksee sen vastaan, Aslak lankee Purdowarin jalkoihin, sil'ailaa kun Margiana ja Kirina lankeewat Seliman eteen, joka heidät hywyhdellä nostaa ylös. Karangur, Kantalala ja Tohtorit owat liikutetut. Zhana walo walailee wiimeksi kaikki ja silloin esi-riippu lankee.)

Emilia Galotti,

Murhe-näytelmä viidessä näytöksessä.

G. E. Lessing'in Saksan-kielisestä suomennanut

Erik Joh. Blom,

Syömän kappalainen.

Ensimmäinen näytös.

Palkittu yli-oppilaiden näytelmä-seuralta.

Ensimmäinen näytös.

Millia Blatt

Wurde-und-Verleumdung-Verfahren

in der Sache des Herrn

Herrn Dr. Blum

in der Sache des Herrn

Herrn Dr. Blum

in der Sache des Herrn

Herrn Dr. Blum

in der Sache des Herrn

Herrn Dr. Blum

Herrn Dr. Blum

Herrn Dr. Blum

Herrn Dr. Blum

Herrn Dr. Blum

Herrn Dr. Blum

Jäsenet:

Emilia Galotti.

Odoardo ja } **Galotti, Emilian vanhemmat.**
Klaudia }

Pettore Sontsa, Guastallan ruhtinas.

Marinelli, ruhtinaan kamari-herra.

Ramillo Rota, ruhtinaan neuvoksia.

Rontti, kuvaaja.

Kreivi Appiani.

Kreivinna Orsina.

Angelo, ja muutamia palvelijoita.

Ensimmäinen näytös.

(Näytelmä-paikka, ruhtinaan kylki-kammari.)

Ensimmäinen kohtaus.

Ruhtinas työ-pöydän ääressä, täynnä asia-kirjoja ja paperia, joista hän muutamia silmäilee.

Walituksia, ei muuta kuin walituksia! Anomus-kirjoja, yhä waan anomus-kirjoja! . . . Noita onnettomia asioita; ja meitä vielä kadehtitaan! . . . Kyllä mä sen luulen; jospa waan kaikkia woisimme auttaa: silloin sopisi meitä kadehtial-
kin . . . Emilia? (Hu'aistuaansa vielä yhden anomus-kirjan ja kat-
sastaen alle-kirjoitusta.) Emilia tosin! . . . Mutta eräs Emilia
Bruneschi . . . ei Galotti. Ei Emilia Galotti! . . . Mitä tah-
too hän, tämä Emilia Bruneschi? (Lukee.) Paljon waadittu,

liian paljon . . . Kumminkin, hänen nimensä on Emilia. Saa-
kohon! (Kirjoittaa alle ja heliyyttää palvelijatansa, joka kohta tulee
sisään.) Eihän siellä vielä lie ketäkään neuvoksiani etu=huo=
neessa?

Palwelija. Ei.

Ruhtinas. Minä olen liian aikaiseen alottanut päi=
väni . . . Namu on niin ihana. Arvelen lähteä ajelemaan.
Markisi Marinelli on tulewa seurakseni. Anna hänelle sana.
(Palwelija menee.) Työtä en kuitenkaan enään voi tehdä . . .
Minä olin niin huoletoin mielestäni, niin huoletoin . . . Sa=
massa sattui eräs Bruneschi=polonen olemaan nimeltä Emilia
. . . poisja on rauhani, poisja laikkil . . .

Palwelija (tullen uudestaan sisään). Markisia on jo lai=
tettu hakemaan. Ja tässä olisi kirje kreivinna Orsinalta.

Ruhtinas. Orsinalta? Pane se tuohon.

Palwelija. Kirjeen=juoksettaja odottaa.

Ruhtinas. Minä lähetän vastimen; jos sitä tarwin=
nee . . . Missä kreivinna on? Kaupungisfako wai huwilas=
fansa?

Palwelija. Hän on eilen tullut kaupunkiin.

Ruhtinas. Sitä pahempi . . . parempi, sanoakseni. Sen
wähemmin tarwitsee juoksettaja odottaa. (Palwelija menee.) Kal=
lis kreiwinnani! (Häikeästi, ottaen kirjeen käteensä.) Mhtä kuin jo
luettu! (Wiskaa sen takaisin.) No niin, minä olen luullut ra=
kastawani häntä! Mitä kaikkea sitä ei luulla? Woipi olla
että olen häntä tostaan rakastanut. Mutta . . . rakastanut!

Palwelija (astuen taas sisään). Kuwaaja Kontti pyytäisi
armon saadaksensa . . .

Ruhtinas. Kontti? Sepä hyvä; anna hänen tulla . . .
Se on tuopa toista ajatuksesta mieleeni. (Nousee ylös.)

Toinen kohtaus.

Kontti. Ruhtinas.

Ruhtinas. Hyvä huomenta, Kontti. Kuinka jaksatte? Mitenkä taide loistaa?

Kontti. Ruhtinas, taide ajaapi leipää.

Ruhtinas. Sitä sen ei pidä tehdä; sitä se ei saa tehdä, ... ei ainakaan minun vähässä piiri-kunnassani ... Mutta taiturin pitää tahtomanki työtä tehdä.

Kontti. Työtä tehdä? Sehän se on hänen halunsaakin. Niinostaan täytyä tehdä liian paljon työtä, sillä woipi hän menettää koko taituri-nimensä.

Ruhtinas. Minä en sano paljoa; mutta paljon: vähän, waan uutteraan ... Ettehän, Kontti, toki tyhjänä tulene?

Kontti. On mulla muassani se muoto-kuwa, jonka käs-kitte minun tehdä, armollinen herra. Ja tuonpa vielä toisenkin ilman käslyttänne tekemäni; mutta koska se sietäisi katselmaa ...

Ruhtinas. Ja se olisi? ... Eipä nyt juolahda mieleeni ...

Kontti. Kreiwinna Orsina.

Ruhtinas. Niin tostaan! ... Waan käslyni täytäntä on vähän myöhistynyt.

Kontti. Meidän ihanoita impejämme ei saadakaan joka päivä kuwaajan eteen. Kreiwinna on kolmeen kunkauteen waan yhden kerran woinut päättäidä istumaan edessäni.

Ruhtinas. Missä ne owat, nämä kuwanne?

Kontti. Etu-huoneessa; minä haen ne.

Kolmas kohtaus.

Ruhtinas.

Hänen kuwansa! ... Woipi olla! ... Mutta kuwansa ei ole kumminkaan hän itse ... Ja kenties, joll'en mä löy-

täne jälleen kuvasa, mitä en itsesänsä peri=kuvasa enään hawaitse . . . Entä tahdotkaan sitä jälleen löytää . . . Sen harmi, tuo kuwaaja! Minä luulen varmasti, hänen olewan lahjoilla voitettun . . . Baikkapa niinkin! Kuinhan waan eräs toinen kuwa, joka toisella wäri=sekoituksella, toiselle pohjalle kuwattu on, . . . tahtoisin sydämessäni antaa hänelle uudestaan sias . . . silloin, totisesti, olisi se mieleheni. Silloin kuin rakastin, olin aina niin hilpeä, iloinen ja wallatoim . . . Nyt olen perin toisin . . . Ei toki; ei, ei! Suloisempi eli sulotto= mampi; min' olen parempi näin.

Neljäs kohtaus.

Ruhtinas. Kontti kuwinensa, joista hän asettaa toisen nurinpuolin tuolia wasten.

Kontti (asettaen toisen oikein puolin). Minä pyydän, ruhtinas, miettikää taiteemme rajat. Paljon, mitä wiehättäwintä kaunundesä, on kokonansa haettava ulompana sen rajosta . . . Miettukaa näin!

Ruhtinas (wähän katsastettuaansa). Hertainen, Kontti, . . . erin hertainen! . . . Tästä on taiteenne, tästä siweltimehne onni riippuwa . . . Mutta ihannettu, Kontti; yli määrin ihannettu!

Kontti. Itse peri=kuwa ei näkynyt olewan sitä lunloa. Ja oikein katsottu, ei se olekkaan enemmin ihannettu, kuin taitehen tulee ihantaa. Taitehen tulee kuwata, kuten kaawallinen luonto, . . . jos sitä liekkään . . . ajatteli kuwan, ilman sitä poikkeemisetta, joka wälttämättömästi tulee itse teko=ainehen wasta=rinnasta; ilman sitä turmeluksetta, jolla aika sotii sitä vastaan.

Ruhtinas. Maltillinen taituri on vielä kahta ansiollisempi. Mutta peri=kuwa, sanoitte, löysi kuitenkin . . .

Kontti. Suokaa anteeksi, ruhtinas. Peri=kuwa on hen=

kiä, jota minun tulee kunnioittaa. En ole tahtonut mitäkään haitallista hänestä esitellä.

Ruhtinas. Niin paljon kuin tahdotte! . . . Ja mitä peri=kuwa sanoi?

Kontti. Minä olen tyytyväinen, sanoi kreiwinna, ellen mä waan rumemmalta näytä.

Ruhtinas. Ei rumemmalta? . . . O sitä oikeata peri=kuwaa!

Kontti. Ja hän sanoi sen mokomalla suun=wedolla, josta warmaan tämä kuwan=sa ei osoita niin aanaa, ei aawetta.

Ruhtinas. Sitähän minäkin; siinä se juuri on, kuin se ylöllinen imartelu ilmoitaks. Ah, enkö mä sitä tunne, tätä ynseätä illku=sunta, joka rumistaisi itse Sulottarenki muodon! . . . En tahdo wäittää, suloisin suun, joka wäännäks wähän iwaan, usein olewan sitä kauniimman. Mutta, älytätävästi, hiukan waan; tämä suun wäännelmys ei saa kääntyä irwi=suuksi, kuten tämän kreiwinnamme. Ja filmien tulee pitää waari hekkumallisesta pilkkaajasta . . . filmien, joita tällä kreiwinna=hywällä nyt, suorastaan sanoen, ei olekkaan; ei edes tässä kuwasafaan.

Kontti. Armollinen herra! Minä olen lopen hämmästynyt . . .

Ruhtinas. Ja mistä? Kaiken sen, minkä taide on woinut tehdä kreiwinnan suurista, tuijottawista mulju=filmistä, sen olette te, Kontti, rehellisesti niistä tehneet . . . Rehellisesti, sanon minä? . . . Ei niin rehellisesti, ett'ei rehellisemmästi. Sillä sanotaa itse, Kontti, woipiko tästä kuwasta päättää, mikä kuwatun luonne on? Ja se kuitenki pitäisi. Hänen ynseytensä olette waihtaneet korkea=ryhtiin, pilkkansa myhäilyyn, hennon suru=mielisen aiheensa hiljaiseen raskas=mielisyhteen.

Kontti (wähän suutukfissa). Ah, minun ruhtinaani, . . . me kuwaajat luotamme siihen, että walmiss kuwa tapaa ra=

kastajansa yhtä lämpimänä, kuin hän oli lämmin sitä tila-
tessaan. Me kuvaamme rakkauden filmillä ja ainoastaan
rakkauden filmillä pitäisi meitä tuomitakkin.

Ruhtinas. Jaa noh, Kontti; miksi ette tuoneet sitä
kuukautta ennemmin? Bankaa se pois ... Mikä se on tuo
toinen lappale?

Kontti (tuodesaan sitä edes ja pitäen vielä nurin-päin kädes-
sänsä.) Eräs naisen-kuwa sekin.

Ruhtinas. Niin woin minä kohdasteen heittää sen en-
nemmin ihan katsomatta. Sillä itse juuri-kuvaa tässä (formi
otsassa), ... eli pikemmin täällä (osottaen sydäntä) se ei kum-
minkaan ennätä ... Minä soisin, Kontti, saawani taidettanne
ihmetellä toisissa kohdin.

Kontti. Ihanamman taiteen woi tawata; mutta war-
maan ei ainetta tätä ihanampata.

Ruhtinas. Niinpä lyön wedon, Kontti, että tämä on
taiturin oma lemmitty ... (kuvaajan kääntäessä kuwan esin.)
Mitä näen minä? Teidänkö teoksenne, Kontti? Wai omanko
mieli-johdoni? ...

Kontti. Mitä mä kuulen, ruhtinas? Te tunnette tä-
män enkelin?

Ruhtinas (maltaiden, mutta kääntämättä filmänsä kuwasta).
Eitan puolimainen! ... juuri siksi että tuntea hänen woi ...
Sii't on muutama wiikko, kuin mä tapasin hänen äitinsä Beg-
ghiasa ... Sitten ei ole hän sattunut tieheni paitsi pyhillä
paikoilla, ... kuska wähemmin käy suin filmin katsominen ...
Tunnen minä hänen isänsäkin. Hän ei ole ystäväni. Se
oli hän, joka enimmin wastusti minua saamasta Sabionettaa
... Tämä wanha soturi; ylpeä ja karu; muuten rehellinen ja
hywä! ...

Kontti. Isänsä niin! Mutta nyt on tässä meillä hä-
nen tyttärensä ...

Ruhtinas. No totta tosiaan! Ihan kuin peilistä wa-
rastettu! (Wielä filmillään riippuen kuwasä.) O, tiedättehän, Kontti,

että silloin vasta taituria oikein ylistetään, kuin hän teoksensa rinnalla unhotetaan itse.

Kontti. Kuitenkin on tämä heittänyt minun vielä vähemmän itseeni tyytyväksi . . . Ja tyydyn kumminki taas hyvästi siihen, ett'en itseeni tyydy . . . Haa, ett'emme voi suorastaan filmillämme kuvata! Sillä pitkällä välillä, filmistä läden kautta siweltimeen, kuinka paljon eiö sinä turhaannut! . . . Mutta, kuten mä sanon, siitä, että tiedän, mikä tässä on turhaantunut, ja kuinka se on turhaantunut, ja minikätkähden sen on tähtynyt turhaantua; siitä olen minä yhtä ylpeä, vieläpä ylpeämpi, kuin kaikesta siitä, mitä en ole antanut turhaantua. Sillä edellisestä tunnen minä paremmin, kuin jälkimäisestä, todella olewani jalo kuvaaja; mutta käteni waan ei olewan se aina . . . Bai luuletteko, ruhtinas, että Raphael ei olisi ollut jalohin kuvaaja=neros, jos hän, onnettomasti tyllä, olisi syntynyt kädettömänä? Luuletteko sen, ruhtinas?

Ruhtinas (kääntäen ikään filmänsä kuvasta). Mitä sanotte, Kontti? Mitä tahdotte tietää?

Kontti. Ah, ei mitään, ei mitään! . . . Jonni joutawaa waan! Teidän sielunne, näen minä, oli tykkynään filmisänne. Minä rakastan semmoisia sieluja, ja semmoisia filmiä.

Ruhtinas (wäkisen kylmistyen). Te luette siis, Kontti, Emilia Galotin myös meidän kaupunkimme esimmäisiksi launottariksi?

Kontti. Siis? myös? myös esimmäisiksi? ja meidän kaupunkimme esimmäisiksi? . . . Te teette pilkkaa minusta, ruhtinas. Elikkä näitte te, koko ajan, yhtä vähän, kuin kuulittekän.

Ruhtinas. Armas Kontti! (Käännettyä uudestaan filmänsä kuvaan.) Kuinka tohtii minun=moinen filmiänsä uskoa? Diakastaan ymmärtää waan kuvaaja yksinään launeutta arwostella.

Kontti. Ja itse=kunni tunne odottaisi muka ensin ku-

waajan päättämystä? . . . Tuostariin se, joka meiltä tahtoo oppia, mikä kaunis on! Mutta sen minä kuitenki, ruhtinaani, tahdon kuvaajana teille sanoa: elämäni suurin autuus on, että Emilia Galotti on istunut edessäni. Tämä pää, tämä muoto, tämä otsa, nämä silmät, tämä nenä, tämä suu, nämä posket, tämä kaula, tämä rinta, tämä wartalo, tämä koko ryhti ovat fitte muuttaman ajan olleet minulle ainoana naiskauneuden perustelu-aineena. Itse kuvaileman, jonka wuokki hän istui, on hänen poisja olewa isänsä saanut. Mutta tämä kopia . . .

Ruhtinas (äkkiään kääntyen häneen). Noh, Kontti? Ei hän se vielä lie luwattu pois?

Kontti. On teidän warallanne, ruhtinas; jos waan halunne pitää.

Ruhtinas. Haluni! . . . (Myhäillen.) Tämän teidän naiskauneuden perustelemisenne, Kontti, mitenkä woisin minä paremmin tehdä, kuin tehdä sen minunkin omakseni? Tuolla, tuo kuwa, ottakaatte se waan mukaanne taas, . . . teettääksenne siihen reunus-puittehet.

Kontti. Hywä!

Ruhtinas. Ja niin kaunihit, niin loistawat, kuin weistäjä waan konsanaan woi ne saada. Se tulee muka luwastoon asetettawaksi. Mutta tämä jää tänne. Piirtäyksestä ei pidetä niin paljon mahtia. Eikä sitä seinällekään ripusteta; muutoin waan pidetään mielellänsä käsillä . . . Minä kiitän teitä, Kontti, minä kiitän teitä kiittämällä . . . Ja kuten sanottu on, minun piiri-kunnassani ei tarwitse taiteen leipää ajella, kunnella ei ole itsellänikään. Paittaikaa, Kontti, raha-wartiani luo, ja maksattakaa, teidän kuitillenne, kumpaisestaki kuwasta . . . mitä waan tahdotte. Niin paljon kuin tahdotte, Kontti.

Kontti. Olispa nyt syytä pian pelätäkseni, ruhtinas, näin tahtowanne palkita vielä jotaki muuta, kuin taidetta.

Ruhtinas. Ah, mikä luuloisa taituri! Ei toki! ... Kuulkaapas, Kontti; niin paljon kuin tahdotte. (Kontti menee.)

Viides kohtaus.

Ruhtinas.

Niin paljon kuin tahdot! (Kääntyneenä kuvaan.) Sinua omatakseni on hinta mikä hyvänsä vielä liian vähäinen. Ah, sinä ihana taiteen teos, onko se totta, että sinä olet minun omani? ... Joka sinun itsestikin omistaisi, luonnon ihanampi mestari-teos! ... Mitä waan tahdotte hänestä, rehellinen äiti! Mitä waan tahdot siitä, wanha jörö! Waadi waan! Waatikkaa waan! Mieluisimmin ostaisin minä sinun, Lumojatar, itseltäsi! ... Tämä flmä, täynnä lemмен wiettelystä ja kainoutta! Tämä suu! ah, kuin se aukeaa puhumaan! kuin se hymyilee! Tämä suu! ... Siellä tulee joku. Enpä soisi vielä muiden sinua nähdä. (Kääntäen kuwan seinää wasten.) Se mahtaa olla Marinelli. Jos en toki olisi häntä kutsuttanut! Mikä aamu eikö tämä woisi minulle olla!

Kuudes kohtaus.

Ruhtinas. Marinelli.

Marinelli. Armollinen herra! Elkkä pahaksi panko. En osannut olla waroillani niin aikaiseen käskyhymne.

Ruhtinas. Minua halutti lähteä ajelemaan. Namu oli niin ihana ... Mutta nythän se jo on kulunut; eikä ole haluakaan enään ... (Wähän wai'ettuaansa.) Mitä uutisia, Marinelli?

Marinelli. Eipä erinäistä mitään, tietääkseni ... Kreiwinna Orsina on eilen tullut kaupunkiin.

Ruhtinas. Tuossa on jo hänen hyvä=huomenensaki (osottaen hänen kirjeesensä) wai mitähän fitte lienee. En ole

mutta ollenkaan kärkeä tuota tietämään . . . Oletteko häntä puhutelleet?

Marinelli. Entkö minä, walitettawasti, ole hänen uskottunsa? Mutta jos siksi rupeen taas naiselle, jonka on lentänyt mieleen rakastaa teitä oikein toden perästä, ruhtinas, niin . . .

Ruhtinas. Etkää mitäkään walallisesti luwatko, Marinelli!

Marinelli. Miinkö? Toisaanko, ruhtinas? Voisiko tuo kuitenkin siksi läydä? . . . Ah, niin eihän sitte kreiwinnakaan liene niin wäärässä . . .

Ruhtinas. Kaiketi, ihan wäärässä! . . . Minä ja Marsan ruhtinatar kuin kohta wihitään, niin on peräti wälttämätöin, että minä ensinksi katkaisen kaikki ne semmoiset yhteydet, kuin Orsinan kanssa.

Marinelli. Jos se olisi sitä waan; niin täytyisihän Orsinan osata yhtä hywin sowittaida onneensa, kuin ruhtinaanlin omaansa.

Ruhtinas. Joka wäittämättä on kowempi, kuin hänen. Minun sydämmeni tulee surkean waltio-waadinnon uhriksi. Hän ei tarwitse, kuin ottaa sydämmensä takaisi, waan ei wadsten tahtoansa kenkätä sitä kenellekään.

Marinelli. Ottaakko takaisi? Minkätähden ottaa takaisi? Ehsyy kreiwinna: ellei muuta mitään ole, kuin puoliso, jota ei rakkaus tuota ruhtinaalle, mutta waltio-waadinnot? Semmoisen puolison ohella löytää lemmitty vielä aina flausa. Etikä hän semmoisen rinnalla pelkää lainiin-löytävänsä, mutta . . .

Ruhtinas. Uuden lemmityn rinnalla . . . Entäpä sitte? Eufisittenko sen minulle wiakki, Marinelli?

Marinelli. Niin minä? Etikää toki, ruhtinaani, hämentäkö minua tuon hupakon kanssa, jonka sanoja minä waan esitän . . . säälimyksestä esitän. Sitä eilen tosiaan säälisti hän minua kunnallisesti. Hän ei tahtonut ollenkaan puhua

teidän leskinäisistä asioistanne. Hän oli olewinaan ihan kylmä ja huoleton. Mutta leskellä haluttominta puhetta warastihe suustansa ehtimiseen käänteitä ja wiittauksia, jotka ilmaisivat hänen särjetyh sydämmensä. Silpeimmin suin puhut hän surullisimpia asioita; ja taas hulluimpia leikki-puheita kaikkein surkeimman näköisenä. Hän on ottanut pakonsa kirjoihin; ja niiden, pelkään minä, tekewän viimeisen.

Ruhtinas. Samote kuin owat antaneet ensimmäisenki lomauksen hänen järki-parallensa . . . Mutta mikä minua parahite myös on wieroittanut hänestä, sitä hän, Marinelli, ette toki tahtone käyttää uudestaan wetääksenne minua häneen? Jos hän rakkaudesta tulee hulluksi, niin olisi hän pikemmin eli myöhemmin fiksi tullut, ilman rakkaudettakin . . . Ja nyt, hänestä kyllä . . . Muuta siis jotakin! . . . Eikö mitäkään tapahdu kaupungissa? . . .

Marinelli. Melkeinpä ei mitäkään. Sillä että kriwi Appiani tänä päivänä wihittää, . . . ei ole paljon enemmän kuin ei mitäkään.

Ruhtinas. Kriwi Appiani? ja kenenkä kanssa? En ole vielä kuullut, hänen olewan kihlatunkaan.

Marinelli. Asia on pidetty hywin salaisena. Eikä tuosta paljon ollut huudettavaakaan . . . Te olette naurawa koko astalle, ruhtinas . . . Mutta, niin se käypi wieno-luontoisille! Rakkaus tekee heille aina mitä pahimmia sutkauksia. Eräs neito, waratoin ja arwotoin, on osannut kietoa hänet paulohinsa . . . teeskennellen wähän itseänsä; mutta hywin korskellen siweydestä ja helleydestä ja nerosta . . . ja mitä-päs minä tiedän?

Ruhtinas. Joka niin kokonansa, ilman muuta katsomatta, woipi heittäidä wiattomuuden ja kauneuden wailutuksille; . . . sen luulisin olewan pikemmin kadehdittawan, kuin naurettawan . . . Ja mikä on sitte tämän miellekoisen nimi? . . . Sillä, kaikfine näine, on Appiani . . . Kyllä mä tiedän, Marinelli, teidän suwaitsewan häntä yhtä wähän, kuin hä-

nenki teitä . . . kaikkine näine on hän kuitenkin erin arvollinen nuori mies, rikas mies, kaunis mies, kunnian mies. Minä olisin hyvin toivonut voida fitoa häntä itseent. Tähdonki vielä asiata arwella.

Marinelli. Joshan waan ei ole liian myöhhäistä . . . Sillä mitä minä olen kuullut, niin ei hän ai'o onneansa ta=woitella suinkaan teidän howinne tienoilla. Hän miellii muka lemmittynensä lähteä itsensä laaksoihin, Piemonttiin . . . kau=riita ajelemaan Alpin tuntureilla; ja morrinkaisia kesyttämään . . . Mitäpä parempaa hän woi tehdäkkään? Täällä on hä=nen olonsa kumminki lopussa sen epä=saätyisen awion tähden, johonka hän nyt joutuu. Esmäisten sukujen seura on hä=nelle tästä lähden suljettu . . .

Ruhtinas. Teidän esmäiset sukunel joissa howin ta=pa, pakko=käytös ja ikäwä, wälistäpä warattomuuski wallitsee . . . Mutta, nimittäkää nyt wiimeinki se, jolle hän on tekewä näin suuren uhrin.

Marinelli. Se on eräs Emilia Galotti.

Ruhtinas. Kuinka, Marinelli? Eräs . . .

Marinelli. Emilia Galotti.

Ruhtinas. Emilia Galotti? . . . Ei kuuma päiwänä!

Marinelli. Toden totta, armollinen herra.

Ruhtinas. Ei, sanon minä; se ei ole, se ei woi olla . . . Te hairahdutte ninessä . . . Galottien suku on laaja . . . Galotti woi se olla, mutta ei Emilia Galotti; ei Emilia.

Marinelli. Emilia . . . Emilia Galotti.

Ruhtinas. Niin löytynee fitte vielä joku toinenki, jolla on molemmat nimet . . . Wieläpä paitfi fitä sanoitte, eräs Emilia Galotti . . . eräs. Esmäisestä woiifi waan nariin puhua . . .

Marinelli. Te olette kiwastuffissa, armollinen herra . . . Tunnetteko siis tätä Emilia Galottia?

Ruhtinas. Minun tulee tšysä, Marinelli, eikä sinun . . . Emilia Galottiko? Dwersti Galotin tytär, Sabionetasta?

Marinelli. Jhan se.

Ruhtinas. Joka asuu äitinsä täällä Guastallasfa?

Marinelli. Jhan se.

Ruhtinas. Lähellä Pyhäin=Miesten kirkkoa?

Marinelli. Jhan se.

Ruhtinas. Sanalla sänven ... (tuosten hakemaan tu-
waa, ja antaen sen Marinellin käteen) Tuosfa! ... Tämäkö Emi-
lia Galotti? ... Sano vielä kerran tuo sinun saakelin „Jhan
se“, ja lyö samassa puukkoä sydämmeeni.

Marinelli. Jhan se!

Ruhtinas. Noh, pyövelin ruoka! ... Tämäkö? ...
Tämä Emilia Galotti tulee tänä päivänä . . .

Marinelli. Kreiwinna Appianiksi! ... (Tässä tempaisee
ruhtinas muoto-kuvan täläisin Marinellin kädestä ja wiskaa sen syrjään.)
Wihkiäiset tapahtuwat hiljaisuudessa, hänen isänsä maa-tilalla
Sabionetasfa. Puoli-päivän rinnassa lähtewät äiti ja tytär,
kreiwi ja kenties pari ystäwää sinne ulos.

Ruhtinas (joka epäilyksissä heittäke tuoliin). No, niinpä
olentkin onnetoin. Enkä tahdo tästä-lähden enemmän elää-
kään!

Marinelli. Mutta mikä teillä on, armollinen herra?

Ruhtinas (töydaten taas häntä vastaan). Kawaltaja! . . .
mikäkö minulla on? . . . Niinpä noh, minä rakastan häntä;
minä jumaloitsen häntä. Tottahan sen tietänette! tottahan
jo aikaa sitte lienette sen tietäneet, kaikki te, joiden mielestä
minun pikemmin pitäisi ikuisesti kantaman tuon hölmön Dr-
finan häpeällisiä kahleita! . . . Mutta, että te, Marinelli, joka
niin usein olette wakuuttaneet minua wilpittömästä ystäwyy-
destänne, . . . oi, ruhtinaalla ei ole ystäwää! ei woi olla ys-
täwää! . . . että te, te, niin kawalasti, niin pahan=elksisesti
ollette woineet aina tähän asti salata minulle sen waaran,
joka uhkasi minun rakkauttani: jos minä sen teille konsana
anteeksi annan, . . . niin elköön annettako niin syntiäni an-
teeksi!

Marinelli. Tuskin löydän sanoja, ruhtinas, . . . jos antaisitteki tilaa siihen . . . osoittaakseni teille hämmästykseni . . . Te rakastanette siis Emilia Galottia? . . . Wala siis wailaa vastaan. Jos minä tästä rakkaudesta olen niin vähintäkään tietänyt, niin vähintäkään aawistanut; niin elkööt enkelit eikä pyhät minusta mitäkään tietäkö! . . . Saman tahoisin wannoa Drsinanki sielun puolesta. Hänen luulonsa wäikkyy tykkynänsä toisilla matkoilla.

Ruhtinas. Noh, suokaa sitten anteeksi, Marinelli; . . . (heittäiden hänen syliinsä) ja surkutellkaa minua.

Marinelli. Kas, siinä se nyt on, ruhtinas! Tunneteko tässä warowuutenne hedelmän! . . . „Ruhtinoilla ei ole ystävää! ei woi olla ystävää“! . . . Entäpä syh siihen, jos niin olisikin? . . . Sillä te ette tahdo ketäkään ystäväksi . . . Tänä päivänä he kunnioittawat meitä luottamuksellaan, ilmoittawat meille salaisimmat toiwotuksensa, aukaisewat meille koko sielunsa, ja huomenna olemme heille taas niin wieraat, kuin ei sanaakaan olisi konsana waihdettu.

Ruhtinas. Ah, Marinelli! kuinka saatoin minä teille uskoa, mitä en tahtonut tuskin itselleni tunnustaa?

Marinelli. Ja tottahan vielä vähemmin tuskanne tuottajalle?

Ruhtinas. Hänellekö? . . . Kaikki kokeeni saada häntä toisen kerran puhutella on ollut turha.

Marinelli. Ja ensi kerran . . .

Ruhtinas. Puhuttelin häntä . . . ah, minä tulen hulluksi! Ja minäkö sitte vielä kauwan teille kertomaan? . . . Te näette olewani aaltojen wallassa; mitä te enempätä kysytte, mitenkä olen siiksi tullut? Pelastakaa minut, jos woitte; ja kysykää sitten.

Marinelli. Pelastaa? Siin' on paljon pelastamista? . . . Mitä olette, armollinen herra, laimiin-lyöneet tunnustaa Emilia Galotille, sen tunnustatte te nyt kreiwinna Appianille. Tawaroita, joita ei woi ensi . . . kädestä saada, ostetaan toi-

sesta: . . . ja tämmöisiä tavaroita usein toisesta lädestä sitä halvemmasta.

Ruhtinas. Leikittä, Marinelli, leikittä, eli . . .

Marinelli. Tosin kyllä ne ovat sitä huonompiakin . . .

Ruhtinas. Te rupeette hävyttömäksi!

Marinelli. Ja paitsi sitä tahtoo kreivi tavaroinensa heittää maamme. Jonkatahden siis täytynee tuumia jotaki munta.

Ruhtinas. Ja mitä? . . . Urmas, hyvä Marinelli, ajatellaa te minun edestäni. Mitä tekisitte te, minun siasfani jos olisitte?

Marinelli. Epäilemättä, vähän asian vähänä pitäisin; . . . ja sanoisin itselleni, etten tahdo turhaan olla, mikä olen . . . herra!

Ruhtinas. Etkää mielitelkö minua wallasta, jota en ymmärrä mitenkä tässä kohdin käyttäisin . . . Tänä päivänä, sanotte te, jo tänä päivänä?

Marinelli. Wasta tänä päivänä . . . pitää sen tapahtuman. Ja waan tapahtuneista ei ole enään neuwottelemista . . . (Wähän mietittyänsä.) Tahdotteko, ruhtinas, heittää minulle wapaat kädet? Tahdotteko hyväksi ottaa kaikki, mitä minä te'en?

Ruhtinas. Kaikki, Marinelli, kaikki, ku on waan pois-tawa tätä pulsaani.

Marinelli. Niin etkäämme nyt yhtälään wiivytelkö . . . Waan etkää tekään jääkö kaupunktiin. Pähtekää tuossa paikkaa huwi-linnaanne, Dosalaan. Die Sabionettaan tulkee siitä ohitse. Ellen onnistuisi saada kreiviä samassa poikkeen, niin aiwon minä . . . Mutta, mutta, minä luulen hänen warmaan menewän tähän ansaan. Ettekös, ruhtinas, arwele naimisenne suhteen laittaa lähettilästä Massaan? Bankaa kreivi lähettilääksi; sillä ehdolla muka, että hän vielä tänä päivänä lähtee . . . Ummärrättekö?

Ruhtinas. Diwallinen! ... Tuokaa hänet ulos minun luokseni. Menkää, joutukaa. Minä wiskaan paikalla waunuihin. (Marinelli menee.)

Seitsemäs kohtaus.

Ruhtinas.

Paikalla! paikalla! ... Mihinä se jäikään? ... (Katsoen ympärillensä tuwan perän.) Maahanko? Siian se on halpa stäl (Nostaen sen ylös.) Enkö mä häntä toki katsone! katsastaa sinua ensinnäkin en mä enään huoli ... Minkätähden pitäisi minun painaman nuoli vielä sywemmästi haawaan? (Panee sen syrjään.) ... Palanut, huo'annut olen jo kauwan kyllä, ... kauwemmin kuin olisi sopinutkaan; mutta en mitäkään tehnyt ja wennon tehoittomuuteni tähden ollut menettämäisilläni kaikki! ... Entäpä jos nyt kumminki kaikki olisi menetetty? Jos Marinelli ei mitäkään toimittaisi? ... Miksi mä tahdonki turwata ainoasti häneen? Suohtuupa mieleeni ... tällä ajoin (katsoo kelloansa), juuri tänä hetkenä on tuo hurstkas neitonen tawallisesti Dominikanein messua kuulemassa ... Mitähän jos siellä koettelisin saada häntä puhutella? ... Mutta kumminki, tänä päivänä, tänä hänen juhla-päiwänänsä, tänä päivänä hänellä on muuta mielessä, kuin messu ... Waan ei tiedä? ... Woip' häntä koetella ... (Helisyttää, ja syfatesfänsä sukkelasti kokoon muutamia paperia pöydällänsä, astuu palvelija sifään.) Anna waljastaa! ... Eikö siellä vielä ole ketäkään neuwosta?

Palwelija. Kamillo Nota.

Ruhtinas. Tulokohon sifään. (Palwelija menee.) Waan wiivytyellä minua hän ei saa. Tällä kertaa ei! ... Mielelläni olen toisen kerran hänen tuumisfansa sitä kauwemmin awullinen ... Wielähän tässä oli erään Emilia Bruneschinkin anomus-kirja ... (Etsien sitä.) Tässä hän se onki ... Mutta, hyvä Bruneschi, jos sinun puolustajas ...

Kahdeksas kohtaus.

Ruhtinas. Kamillo Nota, paperi-wihko kädessä.

Ruhtinas. Tulkaa, Nota, tulkaa . . . Tuoss' on, mitä tänä aamuna olen au'aisnut. Ei paljon lohduttavaa! . . . Te näette kyllä itsestänne, mitä niihin tulee päättää . . . Ottaa waan.

Kamillo Nota. Hywäl armollinen herra.

Ruhtinas. Vielä tässä on yks anomus=kirja eräältä Emilia Galot . . . Bruneschilta sanoakseni. Myhönteeni siihen olen jo tosin kirjoittanut. Mutta kuitenkin . . . asia ei ole wähä=päätöinen . . . Etkää vielä antako sitä ulos . . . Ei waikapa annattekin: miten waan tahdotte.

Kamillo Nota. Ei miten minä tahdon, armollinen herra.

Ruhtinas. Vieläkö muuta? Jotakin alle=kirjoittaa?

Kamillo Nota. Eräs kuoleman=tuomio olisi alle=kirjoitettava.

Ruhtinas. Hywin mielelläni . . . Tänne waan! sulke-
laan.

Kamillo Nota (hämmästyneenä ja tuimasti katsoen ruhtinaan silmiin). Kuoleman=tuomio, sanoin minä.

Ruhtinas. Kuulenshan minä sen . . . Disi sen woinut jo nähdäkin. Minull' on kiire.

Kamillo Nota (katsellen kirjojansa). Ja nyt en ole kumminkaan ottanut sitä mukaani! . . . Suolaa anteeksi armollinen herra . . . Woipihan sen lykätä huomeneksi.

Ruhtinas. Niinpä niinkin! . . . Pankaa waan paperinne kokoon: täytyy lähteäni . . . Huomenna, Nota, enemmän! (Menee.)

Kamillo Nota (päästä nyyhkyttäen ottaa paperit luoksensa ja menee). Hywin mielelläni? Kuoleman=tuomio hywin mielellään? En olisi tänä hetkenä woinut antaa hänen kirjoittaa sen alle, olisiko vielä koskenut waikka oman poikani murhaa-

jata . . . Hywin mielelläni! hywin mielelläni! . . . Se tunkee
fieluni läpitse tuo lauhistawa „hywin mielelläni“!

Toinen näytös.

(Näytelmä-paikka, sali Galottien hoviassa.)

Ensimmäinen kohtaus.

Klaudia Galotti. Pirro.

Klaudia (astuen Pirroa vastaan, joka tulee toiselta puolen
sisään). Kuka sinä täyttä neliä pihalle lennätti?

Pirro. Herramme, armollinen rouwa.

Klaudia. Puolisoni? Onko se mahdollista?

Pirro. Hän tulee ihan kanta-päisfäni.

Klaudia. Niin odottamatta? . . . (Nientäen häntä was-
taan.) Ah, minun armahani! . . .

Toinen kohtaus.

Entiset. Odoardo Galotti.

Odoardo. Hywää huomenta, lempeni! Eikö tosi, tämä
on tulla luulematta?

Klaudia. Ja erin ihastuttaen! . . . Jos se muutoin
waan on ihastukseksi alottu.

Odoardo. Ei miksiläkään muuksi! Ole huoletta . . . Tä-
män-päiwäinen onnellisuuteni herätti minun niin warhain;
aamu oli niin ihana; matka on niin lyhyt; luulin olevanne
täällä niin puuhaassa . . . Kuinka pian ei unhoteta jotakin,
juohtui mieleeni . . . sanalla sanoen: minä tulen, katson ja
palajan paikalla takaisin . . . Missä Emilia on? Epäilemättä
koristelemassa, . . .

Klaudia. Sieluansal! . . . Hän on kirkossa . . . Mi-

nun tulee tänä päivänä hartaammin, kuin muulloin, anoa armoa korkeudesta, sanoi hän, ja heitti kaikki silleensä, otti silmikkonsa ja riens! . . .

Doardo. Ehan yksinänsä?

Klaudia. Ne muutammat askeleet . . .

Doardo. Oks! on kyllä horjahaaskaen! . . .

Klaudia. Elä nyt suutu, armahani; ja tule sissään lewähämään hetken, ja, jos haluat, nauttimaan wähän wirtistystä.

Doardo. Kuten tahdot, Klaudia . . . Mutta hänen ei olisi pitänyt mennä yksinään.

Klaudia. Ja sinä, Pirro, jääät tänne etu-huoneesen, kieltämään wieraita tulemaasta tänään.

Kolmas kohtaus.

Pirro, ja kohta jälestänsä Angelo.

Pirro. Jotka ilmoituttawat itsensä waan uutista kuul-lakseen . . . Mitä kaikkea eiö minulta ole jo hetken ajalla kyselty! . . . Ja kempä tuollaki tulenee?

Angelo (wielä puoleksi näkywisä, lyhyessä lewätissä, jonka hän on wetänyt kaswoinsa ylitse, ja hattu filmillä). Pirro! . . . Pirro!

Pirro. Tuttawa? (Angelon astuessa tähdellensä sissään, lyöden lewättinsä auki.) Mitä ihmeitä! Angelo? . . . Sinäkö?

Angelo. Näethän sen . . . Olen jo kauwan kyllä hii-winyt kartanon ympäri, saadakseni puhutella sinua . . . Oks sana waan!

Pirro. Ja sinä uskallat tulla wielä näkywiin? . . . Sinä olet sitte viimeisen murha-työsi julistettu lain . . . suo-jattomaksi; päästäsi on pantu palkinto . . .

Angelo. Jota kumminkaan sinä et tahtone ansaita? . . .

Pirro. Mitä tahdot sinä? Minä rukoilen, elä tee mi-nua onnettomaksi.

Angelo. Täälläkö muka? (Näyttäen hänelle raha-kuffaron.)
 Otal! Se on sinulle tuleval!

Pirro. Minulleko?

Angelo. Oletkos unhottanut? Tuo saksalainen, entisen herrasi . . .

Pirro. Häneti sitä!

Angelo. Jonka weit meidän ansaamme, tiellä Piisaaan . . .

Pirro. Jos luki meitä kuulisi!

Angelo. Hän oli muka niin hyvä, että jätti meille kalliin formuksenkin . . . Etkö muista? . . . Se oli liian kallias, se formus, saadaksemme se kohdastaan ilman luulotta rahaksi. Viimeinkin olen sinä onnistunut. Olen, näet, saanut siitä sata pistolia! Ja se on sinun osasi. Heh!

Pirro. En huoli mitäkään . . . pidä hyvänä.

Angelo. No, hyvä! . . . jos se on sulle yhden tekevä, mistä hinnasta kantanut pääsi kaupaksi . . . (aitovinaan pistää kuffaron takaisin lakkariin.)

Pirro. No, anna hänet! (Ottaa.) . . . Ja mitä nyt? Sillä että waan tämän vuoski olisit etsinyt minua . . .

Angelo. Sen riividi! mitä sinä ajattelet meistä? . . . meidänkö muka voiwan pidättää palkkansa keneltäkään? Se saattaa olla niin kutsuttujen rebellisten ihmisten tapana: meidän ei . . . Hyvästi nyt! (On lähtewinä, mutta käännäksensä takaisin.) Oks mun olis kumminki vielä kysyttävä . . . Tuossa tuli tuo wanha Galotti ihan yksinänsä ratsastaen kaupunkiin. Mitä tahtoo hän?

Pirro. Ei hän tahdo mitäkään: hän waan huwittelessen. Hänen tyttärensä wihittää tän' iltana maa-tilalla, josta hän tulee, kreivi Appianin kanssa. Hän ei malta aikaa odottaa . . .

Angelo. Ja ratsastaa kohta taas sinne ulos?

Pirro. Niin kohta, että hän tapaa sinun täällä, jos

wielä kauwan viivyt. Mutta ethän toki väijyne häntä. Wa-
rota waan. Hän on mies . . .

Angelo. Entö mä häntä tuntene? Entö mä liene hä-
nen allansa jo palvellut? . . Jos tuolta olisi waan edes
jotakin otettawaa! . . . Milloinka nuori wäki lähtewät jällestä?

Pirro. Noin puoli=päivän rinnassa.

Angelo. Suurellako saatolla?

Pirro. Yksillä waunuilla: äiti, tytär ja kreivi. Pari
yhtäwää Sabionetasta tulewat todistajiksi.

Angelo. Entä palvelijoita?

Pirro. Kaksi waan; paitsi minä, joka ratsastan edeltä.

Angelo. Se on hyvä . . . Vieläpä yks: Kenenkä ajo-
kalut? Teidänpö? wai kreivin?

Pirro. Kreivin.

Angelo. Lempo tokinsa! . . . Siinä on wielä yks edeltä=
ratsastaja, paitsi rawakka ajaja. Mutta! . . .

Pirro. Minua hämmästyttää. Waan mitäs sinä nyt
tähdot? . . . Se wäjäinen koristus, mikä morsiamella saattaisi
kukaties olla, taitaa tuskin waiwaasi maksaa . . .

Angelo. Niin maksaahan sen morsian itse!

Pirro. Ja pitääkö minun tässäki rikoksessa oleman si-
nun kumppalis?

Angelo. Sinä ratsastat edellä. Ratsasta waan, rat-
sasta! ja elä huoli mistäkään!

Pirro. Siihen en mene ollenkaan!

Angelo. Kuinka? taidatpa muka olla hellä=tuntoinen
olewina . . . Loweril arwelen tuntewasti minut . . . Jos sinä
waan joutawia puhut! Jos yks ainoa kohta on toisin, kuin
olet minulle sanonut! . . .

Pirro. Mutta, Angelo, Jumalan tähden! . . .

Angelo. Tee, mitä et woi wälttää! (Menee.)

Pirro. Haal anna perkeleen saada waan yhdestä hiut-
sestasi kiini, ja sin' olet hänen omanja iankaikkisesti! . . . Minä
onnetoin! . . .

Neljäs kohtaus.

Pirro. Odoardo ja Klaudia Galotti.

Odoardo. Hän viipyy mielestäni liian kauvan . . .

Klaudia. Vielä silmän-räpäys, Odoardo! Hänen olisi paha mielensä, jos jäisi täten sua näkemättä.

Odoardo. Minun täytyy vielä pistäidä kreivinki luona. Tuskinpa maltan odottaa, kunneka saan tätä nuorta, kunnian miestä pojakseni kutsua: Kaikki hänessä viehättää minua. Ja ennen kaikkea hänen päätöksensä elää itsellensä isäinsä laaksoissa.

Klaudia. Sydämmeni halkeaa tätä ajatellessani . . . Niin kokonansa kadotamme hänet, tämän ainoan armahan tyt-
täremppe?

Odoardo. Mikä on sitte mielestäsi kadottaa hänet? Tietääkö hänen olevan rakkauden sylissä? Toista on ihastukseksi häneen, toista hänen onnensa. Sinä voisit uudistaa vanhan luulon: että se oli enemmän maa-ilman hällinä ja huwitus, enemmän howin lähistö, kuin tyytyninen antaa tyt-
tärelemme säädylisen kasvatuksen, joka waikutti sinua hänen kanssansa jäämään tänne kaupunkiin; . . . kaukana puolisoista ja isästä, joka niin sydämmellisesti teitä rakastaa.

Klaudia. Kuinka wäärin luultu, Odoardo! Mutta anna minun tänä päivänä puhua waan yksi ainoa puolustus-sana tästä kaupungista, tästä howin lähöstöstä, jotka ovat niin inhottawat siweyden innolles' . . . Täällä, ainoastansa täällä, saattoi rakkaus yhdyttää sen, mikä oli toinen toisellensa luotu. Täällä ainoastaan voi kreivi löytää Emilian; ja löysi hänen.

Odoardo. Sen kyllä myödytän. Mutta, hyvä Klaudia, oliko sulla oikein sentähden, että asian loppu antaa sulle oikeuden? . . . Hyvä, että tämä kaupungin-kasvatus on niin tolti päättynyt! Eläämme tahtoko olla wiisaat, missä emme ole olleet muuta, kuin onnelliset. Hyvä, että niin on käynyt! . . . Nyt he ovat löytäneet toisensa, jotka olivat toinen

toisellensa määrättyt. Nyt anna heidän mennä mihin rauha ja wiattomuus waatii . . . Mitäpä kreivin olisi täällä teke mistä? Kumartaakko, liehakoida ja nöyristellä, ja tokea saada Marinellilaiset syrjemmälle? tehdäkseenkö onnen, jota hän ei tarwitse? armostako viimein woittaaksensa kunnian, joka hänelle kunnia ei olisi? . . . Pirro!

Pirro. Tässä olen.

Ddoardo. Mene ja taluta heivoiseni kreivin kartanolle. Minä tulen jälestä, ja istun siellä taas ylös. (Pirro menee.) . . . Minkä vuoksi pitäisi kreivin täällä palwella, kuin hän siellä woi itse käskä? . . . Vieläpä et ajattele, Klaudia, ruhtinaan ja hänen leskinäisen välinsä olewan tyttäremme kautta tykkynään turmellun. Ruhtinaas wainoo minua . . .

Klaudia. Ehkä vähemmin, kuin pelkää.

Ddoardo. Pelkää! Jäään kuin en pelkäisi jotakin!

Klaudia. Sillä, lienenkö jo sulle sanonut, ruhtinaan jo nähneen tyttäremme?

Ddoardo. Ruhtinaanako? Ja missä sen?

Klaudia. Wiimeisessä Begghiasa, kansleri Grimaldin luona, jota hän läsnä-olollansa kunnioitti. Hän käyttihe häntä kohtaan niin armollisesti . . .

Ddoardo. Niin armollisesti?

Klaudia. Hän puheskeli hänen kanssansa niin kauan . . .

Ddoardo. Puheskeli hänen kanssansa?

Klaudia. Käytti niin ihastuneelta hänen hilpeyteensä ja neroonsa . . .

Ddoardo. Niin ihastuneelta?

Klaudia. On puhunut hänen ihannudestansa niin monilla ylistys-sanoilla . . .

Ddoardo. Ylistys-sanoilla? . . . Ja kaikkea tätä kerosot sinä minulle ihastuksen tapaan? Ah, Klaudia, tyhmä, turhallinen äiti!

Klaudia. Kuinka niin?

Doardo. No hyvä, no hyvä! Tuokin on niin päätynyt . . . Haa! kuin waan kuwittelen mieleeni . . . Se olisi juuri se kohta, jossa kuolettawimmin saatan haawoitettaa! . . . Oks hekkuman orja, joka ihmettelee, himoitsee . . . Klaudia! Klaudia! pakas ajatus panee minun wintmaan . . . Sinun olisi pitänyt paikalla ilmoittaa se minulle . . . Mutta, en tahtoisi mielelläni tänä päivänä sanoa sulle mitäkään pahoitawaa. Ja sen tekisin (Klaudian tarttuessa hänen käteensä), jos mä kauvemmin wiipyisin . . . Sentähden laske minut! laske minut! . . . Jumalan halttuun, Klaudia! . . . Tulkaa onnellisesti jälestä!

Viides kohtaus.

Klaudia Galotti.

Millinen mies! . . . Ah, sitä tylhä siweyttä! . . . jos se muutoin ansainnee tätä nimeä . . . Kaikki on sen mielestä luultawa, kaikki nuhdeltawa . . . Ei jos tämä on tuntea ihmistä: kuka toivoisi heitä tunteakseen? . . . Mutta mihinkä se Emilia jäi? . . . Ruhtinas on isän wiha-mies: sentähden . . . sentähden, jos hän on silmin mielistynyt tyttäreen, niin on se waan isää häwäistäksensä.

Kuudes kohtaus.

Klaudia Galotti. Emilia.

Emilia (työväisten sisään hävän hämmästyksissä). Jumalan kiitos! Nyt olen turwassa. Bai onko hän minua kenties seurannut? (Wiskaten silmikkonsa taakse-päin ja nähden äitinsä.) Onko hän, äiti kulta? onko hän? . . . Ei, no kiitos Jumalan!

Klaudia. Mikä sull' on hätänä, tyttäreni? Mikä sulla on?

Emilia. Ei mitään, ei mitään . . .

Klaudia. Ja katsot niin tuimasti ympärilles? Ja wa-
piset joka jäsenessä?

Emilia. Mitä ei minun ole tähtynyt kuulla! Ja
missä, missä sitten on tähtynyt se kuullani!

Klaudia. Minä olen luullut olewasi kirkossa . . .

Emilia. Suuri siellä! Mitä on ilkeydelle kirkko ja alt-
tari? . . . Ah, minun äitini! (Wislauden hänen syliinsä.)

Klaudia. Puhu, tyttäreni! . . . Lopeta mun pelkoni
. . . Mitä pahaa on woinut siellä, pyhillä paikoilla, sinulle
tapahtua?

Emilia. Ei koskaan olis minun hartauteni pitänyt olla
sywemmän ja palawamman, kuin tänä päivänä; ei koskaan
ole se ollut wähemmin sitä, mitä sen tuli olla.

Klaudia. Me olemme ihmisiä, Emilia. Rukouksen
lahja ei ole alati wallasamme. Tainwalle on tahtoa ru-
koilla jo rukoileminenkin.

Emilia. Ja tahtoa syntiä tehdä jo syntiä tekemi-
nenkin.

Klaudia. Sitä Emiliani ei ole tahtonut!

Emilia. En suinkaan, äitiseni; niin sywään armo ei
toki antanut minun upota . . . Mutta, että toisen ilkeys woipi
tehdä meitä, wästen tahtoamme, rikokseen osallisiksi!

Klaudia. Malta mieleksi! . . . Toinnu mitä mahdollista
. . . Sano kerrassaan, mikä on tapahtunut?

Emilia. Ikään olin langennut polwilleni . . . etem-
pänä alttarista, kuin muutoin on tapani . . . sillä minä tulin
liian myöhäiseen. Ikään rupestin ylentämään sydäntäni, kuin
joku asettui ihan taakseni! Niin ihan taakseni! En woinut
wäistäidä en edes, en syrjään, . . . kuinka mielelläni tahdoin-
kin; pelwosta, että toisen hartaus woisi häiritä minunkin . . .
Hartaus! se oli pahin mitä pelkäisin . . . Mutta, eipä aikaa-
kaan, niin kuulen lähellä korwaani, . . . sywän huokauksen
perästä . . . ei jonkun pyhän nimen! . . . waan, . . . elkkä
wihastuko äiti kulta . . . teidän oman tyttärenne nimen! . . .

Minun nimeni! . . . Ah, että ankarin ukon jylinä olisi estänyt minua enemmän kuulemasta! . . . Se puhui launudesta, rakkaudesta . . . Se walitti, että tämä päivä, joka on tekewä minun onneni, . . . jos se sen muutoin tehnee . . . oli hänen onnettomuutensa iäksi päättävä . . . Se rukoili minua . . . kuullahan täytyi minun tämä kaiikki. Mutta en katsunut taakseni; en ollut kuulewinani . . . Mitä taisin minä muuta? . . . Rukoilla hyvää Enkeliani lyömään minua kuuroudella; ja waikka, waikkapa iäksi päiväks! . . . Sitä rukoilin; se oli ainoa, mitä taisin rukoilla . . . Wiimein tuli aika palata kotiin. Pyhä toimitus päätettiin. Minä wapisin kääntäidä. Minä wapisin silmätä sitä, joka rohkesti tehdä tämän ilkimystyön. Ja kuin käänsime, kuin näin hänen . . .

Klaudia. Kenenkä, tyttäreni?

Emilia. Arwattaapas, äitiseni; arwatkaa . . . Minä olin wajota maan poween . . . Hänen itsensä.

Klaudia. Kenenkä, hänen itsensä?

Emilia. Ruhtinaan.

Klaudia. Ruhtinaanko! Ah, sinattu olkoon isäsi malttamattomuus, joka ikään oli täällä, eikä tahtonut sinua odottaa!

Emilia. Isäntä täällä? . . . ja ei tahtonut minua odottaa?

Klaudia. Jos sinä vielä hämmästyksisäs' olisit antanut hänenki kuulla tämän!

Emilia. Entäpä sitten, äitini? . . . Mitä moittittawaa hän olisi minussa woinut löytää?

Klaudia. Ei mitäkään; yhtä wähän kuin minussakin. Ja kuitenkin, kuitenkin . . . Haa, sinä et tunne isääsi! Wimmassansa hän ei olisi eroittanut rikoksen wiatointa esinettä rikkojasta. Tässä mielessänsä olisit minä hänestä ollut syynä siihen, mitä en woinut, en estää, en aawistaa . . . Mutta vielä tyttäreni, puhu vielä! Kuin ruhtinaan tunsi . . . Minä arwaan olleesi tunnossa tyllä, yhdellä filmäyksellä osottaakses hänelle sen ylönkatseen, jonka hän ansaitsee.

Emilia. En ollut, äiti kulta! Sen filmäyksen perästä, jolla mä hänen tunsin, ei ollut minulla sydäntä, toista häntä kohtensa luoda. Minä pakenin . . .

Klaudia. Ja ruhtinas jälestäs . . .

Emilia. Jota en tiennyt, kunnella kirkon pylwäästössä tunsin jonkun tarttuwan käteeni. Ja hänen sitten! Häpeästä täytyi minun tauvota: irroitaidu hänestä taas olifi kääntänyt puoleemme ohitse=käyppien liiemmäisen huomion. Tämä oli ainoa arvelu, johonka tykenin . . . eli joka taasen muistiini juohtuu. Hän puhui; ja minä olen vastannut häntä. Mutta . . . mitä hän puhui, mitä minä olen vastannut; . . . jos se vielä juohtuu mieleeni, niin tahdon sen teille puhua äitini. Nyt en kaikesta tästä tiedä niin mitäkään. Mistini olivat heittäneet minun . . . Turhaan muistelen, mitenkä lienen pääsenyt hänen käsiöstänsä ja pylwäästöstä. Wasta kadulla löydän hänen taas; ja kuulen hänen tulewan takanani; ja kuulen hänen yhtenä minun kanssani rientävän taloon, minun kanssani astuivan rappuita ylös . . .

Klaudia. Pelwolla, tyttäreni, on oma erikoinen luontonsa . . . En ole ikänäni unhottawa, millä katsannolla lennähdit sisään . . . Ei; niin kau'as hän ei tohtinut toki seurata sinua . . . Hyvä Jumala! jos isäsi tietäisi tämän! . . . Kuinka eikö hän jo julmistunut, kuin waan kuuli, ruhtinaan sinua äskettäin ei ilman mielistyksettä nähneen! . . . Kuitenkin, ole huoletoin, tyttäreni! Pidä sitä unena, mikä on sattunut. Siitä onkin olewa vielä vähemmän seurantoa, kuin unesta. Sinä pääset tänä päivänä terrasfaan kaikki paulat ja wäijymykset.

Emilia. Mutta, eikö niin, äitini? Kreiwin pitää saaman tietää tämä. Hänelle täytyy minun sanoa se.

Klaudia. Etä hulluja! . . . Miksi? Minkätähden? Tahdotko tyhjästä, ja taasen tyhjästä tehdä hänen lewottomaksi? Ja josko kohta hän nyt ei huolettuisikaan, niin tiedä, lapseni, että myrkkyy, joka ei paikalla waituta, ei sentähden ole vähemmin waarallinen myrkkyy. Mikä ei tuota huolta rakasta-

jalle, woipi sen tuoda puolisolle. Rakastajaa woisi jopa mielitellä, että saisi niin korkeaa hangoittelijaa syrjään tunteksi. Mutta, saakoon sen waan kerran: ah, minun lapseni, . . . niin tulee rakastajasta usein tuffunaan toinen olento. Syvä onnessi warjellkoon sinua tätä kokemasta.

Emilia. Te tiedätte, äiti-kulta, kuinka mielelläni kaitsisa nöhyrytän itseni teidän paremman tietonne alle . . . Mutta, entäpä jos hän saapi muilta tietää, että ruhtinas on minua tänä päivänä puhutellut? Eikös minun wirksamattomuuteni, ennemmin eli myöhemmin, enentäisi hänen huoltansa? . . . Minä arwelistin pikemmin ei salata häneltä mitäkään.

Klaudia. Heikkous! rakastunut heikkous! . . . Ei, ei niin mitäkään, tyttäreni! Eikä wirka hänelle mitään. Eikä anna hänen mitäkään kekstä!

Emilia. Hoh, olkoon niin, äiti-kulta! Minulla ei ole tahtoa niin mitäkään waastu teidän . . . Hoh, hoh! (Sywästi hengähtäen.) Tuntuuki taas ihan kepeältä . . . Mikä tyhmä, arka lappale enkö mä olekkin! . . . Eikö niin, äitini? . . . Disinpa woinut tuossa wielä toisinki menetellä, ja yhtä wäähän antaa sitä itselleni anteeksi.

Klaudia. En tahtonut sitä sinulle sanoa, tyttäreni, kunnella oma järeellinen järkesi sen sinulle sanoisi. Ja minä tiesin, sen niin tekewän, jälleen toinnuttuasi . . . Ruhtinas on imartelewa. Sinä olet liian wähän tottunut imarruksen tyhjää-peräiseen kieleen. Siinä on muka kohteliaisuus yhden sanowa, kuin tunnollisuus; imarrus, kuin wakutus; mieli-johto, kuin toiwotus; toiwotus, kuin päätös. Ei mitäkään soipi sillä kielellä, kuin kaikki: ja kaikki, kuin ei mitäkään.

Emilia. Ah, minun äitini! . . . niin tuleneehan sitte minun tätä arwuuttani nauraa! . . . Nyt hän warmaan ei saa siitä mitäkään tietää, armas Appianini! Hän woisi pitää minua pikemmin turhallisena, kuin siweänä . . . Taitaapa siellä tulla kkin! Se on hänen astuntansa.

Seitsemäs kohtaus.

Entiset. Kreivi Appiani.

Appiani (astuu sisään syvässä ajatuksissa, katsoen alas eteensä, lähestyen keuhkimättä heitä, tunneka Emilia juoksee häntä vastaan). Ah, minun armahimpani! En luullut olevas täällä etu-huoneessa.

Emilia. Toivoisin teidän, herra kreivi, olevan iloisen, jos ette luulisi minuakaan tapaavanne . . . Niin juhlallinen? niin toden-peräinen? Eikö tämä päivä ansaitsi riemullisempaa mielen kuohahdusta?

Appiani. Se on suuremmasta arvosta, kuin koko elämäni. Mutta mieleni täynnä niin paljoa autuaallisuutta, . . . mahtaa se tosin olla juuri tämä autuaallisuus, joka tekee minun niin yksivakaiseksi, niin juhlalliseksi, kuten te kutsutte sitä, ryökkynäni . . . (Keskien äitin.) Haa! Tuli täällä, armollinen rouva! . . . koki' sillään kunnioittava minua tutummalla nimellä!

Klaudia. Joka on oleva minun suurin ylpeyteni! . . . Kuinka onnellinen sinä, Emiliani! . . . Minkätähden ei isäsi ole tahtonut riemuita yhtenä meidän kanssamme?

Appiani. Ilkään irroittime hänen sivistänsä, . . . eli pikemmin hän minun . . . Mikä mies, Emiliani, tuo isänne! Kaiken miehuullisuuden esi-kuva! Mihinlä mietteihin eikö seluni kohene hänen parisansa! Ei koskana ole päätökseni olla aina hyvä, aina jalomielinen, elävämpi, kuin häntä nähdes-säni . . . häntä ajatellesani! Ja millä muutoin, ellei tämän päätökseni täyttämällä, woin minä ansaita kunnian kutsuttaa hänen pojaksensa; . . . olla teidän omanne, Emiliani?

Emilia. Ja hän ei tahtonut minua odottaa?

Appiani. Arvatakseni sen wuoksi, että hänen Emiliaansa, tänä lyhyenä tervehdys-hetkenä, olisi häntä liiaksi wihättänyt, liiaksi koko hänen selunsa liikuttanut.

Klaudia. Hän luuli tapaavansa sinun koristeilemas-
sasi vihille: ja kuuli . . .

Appiani. Mitä minä sydämmellisellä ihmetyksellä taas
olen häneltä kuullut . . . Dikein, Emiliani! Minä olen teissä
saapa hurskaan rouwan; ja joka ei ole ylpeä hurskaudesta.

Klaudia. Mutta, lapseni, toinen on tehtävä, toinen
ei heitettävä! Aika on täperillään; joutu nyt, Emilia!

Appiani. Mitä? armollinen rouwa!

Klaudia. Ettehän toki, herra kreivi, tahtone häntä
noin, . . . noin kuin hän tuossa on, wiedä alttarin ääreen?

Appiani. No, tosiaansa! Nyt minä sen vasta hawait-
sen . . . Ken woipi teitä nähdäkään, Emilia, ja yhtenä tar-
kata pukuanne? . . . Ja mikö ei niin, niinkuin hän tuossa
on?

Emilia. Ei, rakas kreivini, ei niin; ei ihan niin.
Mutta ei paljo koreampanakaan, ei paljon . . . Oks laks,
niin olen valmis! . . . Ei mitäkään, ei niin mitäkään sitä
koristuksesta, jonka teidän ylöllinen korkeamielisyhtenne minulle
lahjoittii! Ei mitäkään, ei niin mitäkään, ku vaan semmoiseen
koristukseen on soveltuwa! . . . Minä woisin vihata sitä, tätä
koristusta, ellei se olisi teidän antamanne . . . Sillä kolmasti
olen sitä unta nähnyt . . .

Klaudia. No, siitähän minä en tiedä mitäkään.

Emilia. Itään kuin olisin sitä koristusta kantanut, ja
kuin yht'äkkiä olisi jol'ainoa sen kallis kiwi muuttunut hel-
meksi . . . Mutta helmet, äitini, helmet merkitsewät kyyneleitä.

Klaudia. Lapseni! Merkitys on unekiwampi, kuin uni
. . . Etköö alusta alkaen ole enemmän pitänyt helmistä, kuin
kiivistä? . . .

Emilia. Kyllä, äitini, kyllä niin . . .

Appiani (mieltien ja ala-kuloisena). Merkitsewät kyyne-
leitä . . . merkitsewät kyyneleitä!

Emilia. Kuinka? Käykö se teistä ihmeeksi? Teistä?

Appiani. Totta niin; minua hävettäisi . . . Kuin mieli on kerran taipunut murhe-luwituksiin . . .

Emilia. Ja miksi sen pitää niin oleman? Ja mitä luulette te minun arvelleni? . . . Mitä kannoin minä, milta näytin minä, minun ensi . . . kerran mielistysesänne? . . . Muistatteko sen vielä?

Appiani. Josko vielä muistan? Minä en näe teitä mielesäni koskaan muutoin, kuin niin; ja näen teidät niin, jos en niin teitä näkisiikään.

Emilia. Siis, sama pukuni, samaa näköä, samaa kuofia; heikalehtawa ja irrallinen . . .

Appiani. Diwallinen!

Emilia. Entäpä tulla . . .

Appiani. Omasa mustan-ruskeassa kiillosansa; luonnon lyömisä kiemuroissaan . . .

Emilia. Ja tulkaiset niissä! Oikein! oikein! . . . Siis kan waan malttia, ja minä seison semmoisena tuossa edesfänne!

Kahdeksas kohtaus.

Kreivi Appiani. Klaudia Galotti.

Appiani (katsoen hänen perästänsä alla silmin). Helmet merkittewät kyhneleitäl! . . . Siis kan waan malttia! . . . Jaa, jos aika waan olisi ulkonamme . . . Jos minuutti waan wilsarilla meisä ei woisi wenyä vuosiksi! . . .

Klaudia. Emilian miete, Herra kreivi, oli niin nopea, kuin oikea. Te olette tänä päivänä tavallista nulompi. Vielä waan askele toiwonne periltä, . . . katuisittako, herra kreivi, sen olleen toiwonne tarkoituksen?

Appiani. Ah, äitini, ja te woisitte luulla tätä pojastanne? . . . Mutta, se on tosi, minä olen tänä päivänä ihmeen synkeä ja suru-mielinen . . . Waan näette sen, armollinen rouwa; olla vielä yhden askeleen periltä, eli vielä ei

lähtenytkään, on oikeittain yhtä ja samaa . . . Kaikki mitä mä näen, kaikki mitä mä kuulen, kaikki mitä mä unelmin, saarnaa minulle sitten eisen ja toisenki päivän tätä totuutta. Tämä yksi ajatus kietoi kse jokaiseen toiseen, jota sekä täydyn että tahdon ajatella . . . Mikä on se? Sit' en ymmärrä . . .

Klaudia. Te huoletatte minua, herra kreivi . . .

Appiani. Toinen tulee sitte toisensa lisäkksi! . . . Minä olen harmistunut; harmistunut ystäviini, itseeni . . .

Klaudia. Mitenkä niin?

Appiani. Istäväni waatiwat ehdottomasti, että minun pitäisi ruhtinaalle wirkkaman sana naimisestani, ennen sen täytettyäni. Se myödyttävät kyllä, ei olewani siihen welka-pään; mutta kunnioituksen häntä kohtaan waatiwan sen niin . . . Ja minä olen ollut heikko kyllä heille sitä lupaa-maan. Iskään arvelin lähteä vielä hänen luokseensa.

Klaudia (ällistyen). Ruhtinaanko luo?

Vhdeksäs kohtaus.

Entiset. Pirro, ja kohta jälempiä Marinelli.

Pirro. Armollinen rouwa, markisi Marinelli seisahdi portille ja kysyy herra kreiviä.

Appiani. Minuako?

Pirro. Hän on tässä. (Aukaisee hänelle oven ja menee.)

Marinelli. Pyydän anteeksi, armollinen rouwa . . . Herra kreivi, minä olin kodissanne, ja sain tietää, teidän olewanne täällä. Minulla on erin tärkeä asia teille . . . Armollinen rouwa, minä pyydän vielä anteeksi; se on tehty muutamassa hetkessä.

Klaudia. Soita en tahdo wiivoyttää. (Nyhlähyttää päänsä ja menee.)

Kymmenes kohtaus.

Appiani. Marinelli.

Appiani. Noh, mitä nyt, herra?

Marinelli. Minä tulen hänen korke-arvoisuutensa ruhtinaan luota.

Appiani. Mitä hänellä on käskettävää?

Marinelli. Minä olen ylpeä olemastani niin erinomaisten armon tuojana . . . Ja ellei kreivi Appiani väkisen tahdon väärin tuntee minussa yhden uskollisimmista ystäväistään . . .

Appiani. Ilman esi-puheetta; jos mä tohdin pyytää.

Marinelli. Voinko niinkin! . . . Ruhtinaan täytyy paikalla lähettää Maassan herttuan luokse astra-miehen naimattuumisensa hänen tyttärensä ruhtinattaren kanssa. Hän oli kauvan epäilyksissä, kenenkä siksi määrätä. Viimein on hän päättäinnään, herra kreivi, lähettämään teidät.

Appiani. Minut?

Marinelli. Ja sen . . . jos ystävyys tohtisi kehua . . . ei ilman minun esittämättäni . . .

Appiani. Totisesti, te panette minun pulaan kiitoksen tähden . . . En ole ammoin aikoihin enään odottanut, että ruhtinas näkisi hywäksi minua käyttää . . .

Marinelli. Minä olen wakuutettu, että se on waan arvollisen tilaisuuden puutteesta. Ja ellei tämäkään vielä olisi kyllä arvollinen semmoiselle miehelle, kuin kreivi Appiani, niin on tosin ystävyhteni ollut liian ajatoin.

Appiani. Ystävyys ja ystävyys, joka kolmantena sanana! . . . Kenenkä kanssa minä sitte puhun? Markisi Marinellin ystävyhtä en olisi koskana uneksinnutkaan . . .

Marinelli. Minä myödytän tehneeni väärin, herra kreivi, lähimättömästi väärin, että olen teidän myönten=antamattanne tahtonut olla ystäväanne . . . Waan, jospa niinki;

mitä se tekee? Ruhtinaan armo, teille tarjottu kunnia seisowat, enkä epäile teidän tawoittawanne niitä mielellänne.

Appiani (wähän mietittyänsä). Epäilemättä.

Marinelli. Hoh, niin tulkaatte nyt.

Appiani. Minnekkä?

Marinelli. Dosalaan, ruhtinaan luokse . . . Kaikki on jo valmis; ja teidän täytyy vielä tänä päivänä lähteä.

Appiani. Mitä sanotte? . . . Vieläkö tänä päivänä?

Marinelli. Parempi, vielä jos ihan tänä hetkenä, kuin seuraawana. Asia on erin kiirehtiwä.

Appiani. Tosiaanko? . . . Niin on mieleni paha, että täytyy luopuani siitä kunniaista, jonka ruhtinas on minulle arwennut.

Marinelli. Kuinka?

Appiani. Minun ei käy tänä päivänä lähteminen; . . . eikä huomennakaan; . . . eikä vielä yli-huomennakaan . . .

Marinelli. Te laslette leikkiä, herra kreivi.

Appiani. Niin teidänkö kanssanne?

Marinelli. Werrattomasti! Kuin pila koskee ruhtinaan, niin on se vielä sitä hullumpi . . . Te ette woi siis?

Appiani. En, herra, en. . . Ja minä toiwon itse ruhtinaan ottawan esteeni hyväksi.

Marinelli. Sitä minä haluaisin kuulla.

Appiani. Ah, vähänen asia waan! . . . Näette sen; minä aiwon vielä tänä päivänä ottaa itselleni waimon.

Marinelli. Hoh, entäpä sitte?

Appiani. Entä sitte? . . . entä sitte? . . . Tuo kysymyksenne onkin ihmeen arwelematoin.

Marinelli. On niitä esi=merkkiä, herra kreivi, että pitoja sopii tuonemma lykätä. . . . En suinkaan luule siitä aina olewan morsiamelle eli sulhaiselle etua. Astalla olkoon myötänään wastuksensakin. Mutta kuitenkin, arwelen, että herran käsky . . .

Appiani. Herran käskykö? . . . Herran? Herra, jonka

itse walitsemme flksi, ei niin oikeastaan olekkaan meidän her-
ramme. Sen myödytän, että teidän tulisi osoittaa ruhtinaalle
täydemmän kuuliaisuuden. Mutta ei minun. Minä tulin
hänen howiinsa vapaa=tahtoisesti. Minä tahdoin kunnian
häntä palwella; mutta en orjanansa olla. Minä olen suurem-
man Herran ala=waltias . . .

Marinelli. Suurempi tai pienempi: Herra on herra.

Appiani. Vieläpä minä teidän kanssanne tästä riit-
telemään. Lyhyesti, sanokaa ruhtinaalle, mitä olette kuulleet:
. . . mieleni muka olewan pahan, etten woi ottaa hänen ar-
moansa hyväkseni, sen wuoksi, että mä tänä päivänä päätän
yhden liiton, joka on tekewä koko minun onneni.

Marinelli. Ettekö tahdo antaa hänen samalla tietää,
kenenkä kanssa?

Appiani. Emilia Galotin.

Marinelli. Tämänkö talon tyttären?

Appiani. Tämän talon.

Marinelli. Hm! hm!

Appiani. Mitä mielenne?

Marinelli. Arwelisin, olewan siis sitä vähemmän es-
tettä, wiivyttää wiiskiäiset, kunnekka palajatte.

Appiani. Wiiskiäiset? Ainoastaan wiiskiäiset?

Marinelli. Hyvät wanhemmat eiwät tuosta niin tark-
kaa pitäne.

Appiani. Hyvät wanhemmat?

Marinelli. Ja jääpihän Emilia teidän waroillenne
warmaan toki.

Appiani. Warmaan toki? . . . Te olette tuolla to-
kissanne . . . toki koko apina!

Marinelli. Minulleko niin, kreivi?

Appiani. Miks ei?

Marinelli. No taiwas ja helwetti! Me tawataan toi-
semme.

Appiani. Pah! Ukäinen on apina; mutta . . .

Marinelli. Kuolema ja kadotus! Kreivi, minä waadin hyvitystä.

Appiani. Se on tietty.

Marinelli. Ja ottaisın sen nyt kohdastaan: . . . waan en toki turmelle tätä hellän sulhaisen ilo-päivää.

Appiani. Hento-sydämminen kappale! Ei toki! Ei toki! (Tarttuen hänen läteensä.) Massaen en laitetikaan anna tänä päivänä itseäni lähettää: mutta käwelykseen teidän kanssanne on minulla aikaa jälellä . . . Vähdetään! Vähdetään!

Marinelli (tempaisesse irti ja menee pois). Waan malttakaahan, kreivi, malttakaa! . . .

Ykstoistakymmenes kohta.

Appiani. Klaudia Galotti.

Appiani. Mene, heittä! . . . Haal se teki hyvää. Bereni on tullut kiehuksin. Sekä tunnen itseni toisin ja paremmin.

Klaudia (kiiressä ja huolestuneena). Jumalan tähden! Herra kreivi . . . Minä olen kuullut kiivaan riidan . . . Teidän kaswonne palawat. Mikä on tapahtunut?

Appiani. Ei mitään, armollinen rouwa, ei niin mitään. Kammari-herra Marinelli on osoittanut minulle erin hyvän työn. Hän on wapauttanut minun käymästä ruhtinaan luona.

Klaudia. Todellako?

Appiani. Me saatamme nyt sitä aikaisemmin lähtää. Minä menen kiiressäni wäkeäni liikkeelle, ja tulen paikalla takaisin. Sillä wälin on Emiliaakin valmistuwa.

Klaudia. Woinko minä olla ihan huoletoin, herra kreivi?

Appiani. Ihan huoletoin, armollinen rouwa.

(Rouwa menee sisään ja hän pois.)

Kolmas näytös.

(Näytelmä-paikka, etu-sali ruhtinaan huvi-linnassa.)

Ensimmäinen kohtaus.

Ruhtinas. Marinelli.

Marinelli. Turhaan; yleästi halveksien hylkäsi hän tarjotun kunnian.

Ruhtinas. Ja se jääpi nyt sillensä? Se käypi siis toteen? Emilia on siis vielä tänä päivänä olewa hänen?

Marinelli. Niinpä näköjää.

Ruhtinas. Minä odotin niin paljon hänen moni-mielisyydestänsä! . . . Kuka-ties, kuinka typerästi lienette astian toimittaneet . . . Kuin tyhmän neuvo kerran on hyvä, niin tulee wiisaan panna se toimeen. Se olisi minun pitänyt muistaa.

Marinelli. Kas noin olen muka hyvästi palkittu!

Ruhtinas. Ja minkä-tähden palkittu?

Marinelli. Että mä tahdoin yksin henkeni uskaltaa sen edestä . . . Nähtyäni, ei toden eikä pillan voiwan taivuttaa freiviä pitämään rakkauttansa kunniota halwempana, koin häntä yllättää riitautumaan. Sanoin hänelle asioita, joista hän wimmastui. Hän mätti loukkauksia minua kohtaan: ja minä waadin hywitystä, . . . ja waadin sitä heti paikalla . . . Arvelin muka näin: Taikka hän minun, taikka minä hänen. Minä hänen: niin on kettä kokonansa meidän. Eli hän minun: noh, josko niinki; niin täytyy hänen paeta, ja ruhtinas woittaa ainakin aikaa.

Ruhtinas. Ja sen te olisitte tehneet, Marinelli?

Marinelli. Haal pitäisihän tuon jo edeltä-päinki tietää, jos ollaan niin tyhmästi walmiit uhraamaan itsensä suuren edestä . . . pitäisihän tuon edeltä-päinki tietää, kuinka tiitolliset he tulewat olemaan . . .

Ruhtinas. Entä kreivi? Hän on tunnettu ei antawan kahdesti sanoa mitäkään itsellensä.

Marinelli. Miten milloinkin sattuu, epäilemättä . . . Kenpä voi häntä sitä moittia? . . . Hän vastasi, tänä päivänä hänellä olewan jotaki vielä toki tärkeämpätä tehtävää, kuin minun kanssani lauloansa katkaista. Ja sitte määräsi hän yhtymys-päivän viikolle jälkeen häiden.

Ruhtinas. Emilia Galotin kanssa! Se ajatus tekee minun hulluksi! . . . Sitten heititte asian sillensä ja menitte tiehenne: ja tulette ja lelutte, uskaltaneenne henkenne minun edestäni; uhranneenne itsenne minulle . . .

Marinelli. Mutta mitä tahdotte sitten, armollinen herra, jota minun vielä olisi pitänyt tehdä?

Ruhtinas. Vielä tehdä? . . . Itään kuin hän olisi jotaki tehnyt!

Marinelli. Ja antakaapas kuulla, armollinen herra, mitä itse olette toimittaneet edestänne . . . Te onnistuitte saada häntä puhutella kirkossa. Mitä wäli-puhetta olette keskenänne pitäneet?

Ruhtinas (pilkaten). Uteliaisuutenne mieliksi! . . . Jota minun nyt täytynee tyydyttää . . . Ah, kaikki käwi toiwoni jälkeen . . . Nyt ette tarwitse enään waiwata itseänne, liian awulias ystäwäni! Hän tuli enemmän kuin puoli-wäliin toiwoni vastaan. Enkä olisi tarwinnut, kuin kohdastaan ottaa hänen mukaani. (Kylmästi ja läskein.) Nyt tiedätte, mitä tahdoitte; . . . ja saatte mennä!

Marinelli. Ja saatte mennä! . . . Saa, jaa; se se on aina wirren loppu! ja samoite, jos niinkin olisi, että mä vielä tahtoisin koetella mahdotointa . . . Mahdotointa, sanoin minä? . . . Niin mahdotointa tuo nyt kyllä ei olisi; mutta uskaliasta . . . Jos morsian kerran olisi wallasamme, niin taan, häistä ei tulewan mitäkään . . .

Ruhtinas. Hoo! mitä kaikkea se mies lupaa toimittaa! Nyt minun pitäisi waan vielä antaman hänelle osa-kunta

howi=wartioitani, ja hän sen kanssa asettui si maantien varrelle wäijymään, ja karkaisi itse wiisikymmentenä waunuin päälle, ja tempaui sieltä naisen, jonka hän woittoriemussa toisi minulle . . .

Marinelli. On semmoista ennenkin tapahtunut, että tyttö on wiety wäkisen, waikka se ei ole näyttänyt wäkisen=wiemiseltä.

Ruhtinas. Jos woisitte sen tehdä, niin ette ensin niin kauwan sitä jaaritteleisi.

Marinelli. Mutta ei ole takaamista, mitenkä onnistuisi. Siinä woisi turmiaksi tapahtua . . .

Ruhtinas. Ja se olisi muka minun tapani, antaa ihmisten wastata asioista, joille eiwät mitäkään woil

Marinelli. Noh menköön sitten, armollinen herra . . . (Kuuluu loitolta pyssyn lautus.) Haal' mitäs se oli? . . . Kunko oikein? . . . Ettekö teki kuulleet, armollinen herra, ammuttawan? . . . Ja vielä taas kerran!

Ruhtinas. Mitä se on? Mitä se merkitsee?

Marinelli. Mitäs luulette? . . . Mitähän jos olisin toimeliaampi, kuin uskotte?

Ruhtinas. Toimeliaampi? . . . Niin sanokaa nyt . . .

Marinelli. Vyhyesti: josta olen puhunut, se tapahtuu.

Ruhtinas. Onko se mahdollista?

Marinelli. Ettekö waan unhottako, ruhtinas, mitä taannoin minulle wakuutitte . . . Minulla on taas teidän sananne . . .

Ruhtinas. Mutta warustukset owat kuitenkin niin . . .

Marinelli. Kuin ne konsana olla taitawat! . . . Niiden täytäntä on uskottu miehille, joihin woin lujasti luottaa. Tie kulkee ihan eläin=tarhan laipioitse. Siinä on yhden osan pitänyt karata waunuihin käsin, ikään kuin ryöstääksensä sitä; ja toisen osan, jossa on muu'an palvelijani, töydätä elikkotarhasta ulos, ikään kuin häädästyneiden awuksi. Tappelun

alla, kuhun kumpiki puoli on näyn vuoski joutunut, pitää palvelijani temmata Emilia pois, tahtowinaan häntä muka pelastaa, ja tuoda hänet elikko=tarhan kautta linnaan . . . Niin on wäli=puhe . . . Mitäs nyt sanotte, ruhtinas?

Ruhtinas. Te hämmästyttätte minua erin=omaisella tavalla . . . Ja eräs pelko tulee päälleni . . . (Marinelli astuu ikkunan ääreen.) Mitä te katsotte?

Marinelli. Tuolla=päin se pitäisi olla! . . . Dikein! . . . ja yksi naamari tulee jo nelistäen oikonaansa laipion ympärä; . . . epäilemättä asian päätyntöä minulle kertomaan . . . Menkää pois, armollinen herra.

Ruhtinas. Ah, Marinelli . . .

Marinelli. Mäh? Eikö tosi, nyt olen tehnyt taas liian paljon; ja tätä ennen liian vähäisen?

Ruhtinas. Ei niin. Mutta, kaikki näin ollen, en ymmärrä . . .

Marinelli. Ymmärrä? . . . Parempi kaikki kerrassaan! . . . Menkää nyt joutuisaan pois . . . Naamarin ei pidä saaman teitä nähä. (Ruhtinas menee.)

Toinen kohtaus.

Marinelli, ja kohta jälestänsä **Angelo**.

Marinelli (joka taas menee ikkunan luo). Tuolla ajawat waunut hiljaksen takaisin kaupunkiin päin . . . Niin hiljaksen? Ja kummallakin owella palvelija? . . . Se on merkki, joka ei ole mieleeni: että kawallus muka on puoleksi waan onnistunut; . . . että haavoitettua kuletetaan werkallensa takaisin, . . . eikä kuollutta ketäkään . . . Naamari astuu alas . . . Se on Angelo itse. Tuo tyhmän=rohkea! . . . Sepäs täällä tuntee salatiet . . . Hän wiittaisee minulle. Mahtaa muka olla warma asiastaan . . . Haa, herra kreivi, joka ette tahtoneet Mas=saan, ja nyt täydytte vielä etemmä! . . . Ken opetti teidät

niin tuntemaan apinoita? (Mennen oween päin.) Kyllä ne to-
siaan owat äkäiset . . . Noh Angelo?

Angelo (pajastaen kaswonsa). Olkaa waroillanne, herra
kammari=herral Hän pitäisi tuotaman tuossa paikkaa.

Marinelli. Ja mitenkä muntoin käwi?

Angelo. Luullakseni, hywin hyvästi.

Marinelli. Kuinka on kreivin kanssa?

Angelo. Tahdostanne! Dmpahan! . . . Mutta hän on
mahtanut saada wihää tästä. Sillä hän ei ollut ihan warus-
tamatoim.

Marinelli. Sano wäleen, mitä on sanomista! Onko
hän kuollut?

Angelo. Minun on säälä sitä kelpo herraa.

Marinelli. No tuossa on hellän sydämmes tähden!
(Antaa hänelle kuffaron kulta.)

Angelo. Entäpä vielä urhukka Mikolonikin! joka kanssa
on saanut maksaa kylwyn.

Marinelli. Bai niin? Tappio kummallaki puolen?

Angelo. Olisin walmis itkemään sen rehellisen pojan
tähden! waikka hänen kuolemansa on jo neljänneksellä pa-
rantanut tämän (punniten kuffaroa kädessään). Sillä minä olen
hänen perillisensä; koska olen kostonut hänen edestänsä. Se
on niin meidän lakimme; asia, niin hyvä, luullakseni, kuin
konsana lie tuumittu uskollisuuden ja ystäwyyden tähden.
Tämä Mikolo, herra kammari=herra . . .

Marinelli. Ole nyt tuosta Mikolostaasi! . . . Mutta
kreiwi, kreiwi . . .

Angelo. Sen tuli! Kreiwi oli kowasti kouristanut
häntä. Sen tähden rupestin taas minäki kreiwihin käsin! . . .
Hän kaatui; ja joskin hän vielä hengissä tuli wauuihin ta-
kaihin, niin takaan, hänen ei tulewan fieltä hengissä ulos.

Marinelli. Kuinhan se waan olisi warma, Angelo.

Angelo. Minä tahdon menettää tuttawuutenne, ellei
se ole warma! . . . Onko teillä mitään vielä käskemistä?

Ällä tieni on pisinmiä: aiwomme muka tän'iltana wielä rajan ylitse.

Marinelli. Niin mene sitte.

Angelo. Ja jos toiste mihin tarwitaan, herra kammari-herra, . . . te tiedätte, missä minua kysytään. Mitä toinen uskoo woiwansa, ei taida taika olla minullenkään. Ja minä olen huokeampi, kuin kukaan toinen. (Menee.)

Marinelli. Hyvä sel . . . Mutta ei kuitenkaan niin aiwan hyvä . . . Hyi, Angelo! ollaikseen semmoinen sairuri! Kylläpä hänki wielä olisi ansainnut yhden laukauksen . . . Ja miten eikö hänen nyt täytyne kitua tuon kreivi-poloisen! . . . Hyi, Angelo! se on toimittaa ammattinsa erin julmasti; ja pilata työnsä. Mutta siitä ei saa ruhtinas wielä mitäkään tietää. Hänen pitää ensin itse oiwaltaman, kuinka hyödyllinen tämä kuolema on hänelle . . . Tämä kuolema! . . . Mitä min' en antaisi wisseydestä! . . .

Kolmas kohta.

Ruhtinas. Marinelli.

Ruhtinas. Tuolla tulee Emilia lehto-kujaa myöten ylös. Hän kiittää palvelijan edellä. Pelko näyttää siwittävän hänen jalkansa. Hän ei mahda wielä mitäkään waroa. Hän luulee waan pelastawan itsensä roswojen käsiästä. Mutta kuinka kauwan woi se kestää?

Marinelli. Niin on hän nyt ensinnäki meidän waskasamme.

Ruhtinas. Ja eiköhän äitinsä etsine häntä ylös? Eikö kreivi tulle hänen jälestänsä? Mitenkäs sitte kanssamme? Kutenka saatan minä hänen salata heiltä?

Marinelli. Kaikkeen tähän en tostaan wielä tiedä mitä wastata. Mutta meidän tulee katsoa. Malttakaa, armollinen herra. Ensmäinen askel oli kumminkin otettava . . .

Ruhtinas. Miksi? Jos meidän täytyy ottaa se taikain.

Marinelli. Kenties emme tarvitse . . . Mitä on tuhansia seikkoja, joihinkä vielä voi perustaida. Ja unhotatko sen erinomaisimman?

Ruhtinas. Mitä voin minä unhottaa, jota en ole tarkasti vielä miettinyt? . . . Se erinomainen? Mikä se on?

Marinelli. Sukkanuosi miellyttää, tainuttaa, . . . joka ruhtinaalta, ku rakastaa, ei ikänänsä puutu.

Ruhtinas. Eikö ikänänsä puutu? Paiti koska hän sitä juuri tärkeimmin tarvitsi . . . Minä olen jo tänä päivänä tehnyt huonon kokeen tästä sukkanuostani. Kaikilla liehityksillä ja wakuutuksilla en woinut kisko hänestä niin sanaakaan ulos. Kieletöinnä, äänistytöksissä ja wapisten seisoi hän siinä, kuten rikkoja, kuullessa kuolema=tuomionsa. Hänen tuskansa tarttui minuun, minä wapisin kanssa, ja lopetin pyhätämällä anteeksi. Tuskinpa uskallan häntä uudestaan puhutella . . . Minäki sille tullessansa en tohdi olla saapuvilla. Teidän, Marinelli, täytyy ottaa hänet vastaan. Minä tahdon tässä liksillä kuunnella, kuinka käypi, ja tulla enemmän toinnuttuani.

Meljäs kohtaous.

Marinelli, ja kohta jälestä hänen palvelijansa **Battista**
Emilian kanssa.

Marinelli. Jos Emilia waan ei itse lie nähnyt hänen kaatuwan . . . Ja sitä hän toki ei ole mahtanut, koska hän niin on lennättänyt . . . Hän tulee. En minäkään tahdo olla ensimmäinen, mikä tääällä hänen silmäänsä pistää. (Wetäitse salin nurkkaan.)

Battista. Astukaa waan tänne sifään, armollinen ryöklynä.

Emilia (hengästyneenä). Ah! . . . Ah! . . . Minä kiitan

sinua, ystäväni; ... minä kiitän sinua ... Mutta, hyvä Jumala! missä minä olen? ... Ja näin ihan yksinäni? Mihinikä äitini jäi? Mihinikä kreivi jäi? ... Tottahan ne tulivat perästä? kanta=päisensä perästä?

Battista. Luullakseni.

Emilia. Hän luulee? Hän ei tiedä? Hän ei nähnyt heitä? ... Eikös ammuttu ihan takanamme? ...

Battista. Ammuttuko? ... Sepäs olisi! ...

Emilia. Niwan varmaan! Ja on sattunut kreiviin, elikkä äitini ...

Battista. Minä lähden paikalla heidän peräänsä.

Emilia. Ei ilman minutta ... Minä tahdon kanssa; minun täytyy kanssa: tule ystäväni!

Marinelli (äikisti astuen edes ja tulewinaan wasta sisään). Ah, armollinen ryökölynä! Mikä onnettomuus, eli pikemmin, mikä onni, ... mikä onnellinen onnettomuus tuottaa meille funnian ...

Emilia (ällistyen). Kuinka? Te täällä, herra? ... Minä olenen siis teidän luonanne? ... Suokaa anteeksi, herra kamaris-herra. Me olemme vähäisen matkaa tästä joutuneet roswojen käsiin. Siinä tulivat hyvät ihmiset awuksemme; ja tämä rehellinen mies nosti minun waunuihsta ulos ja toi minun tänne ... Mutta minä kauhistun nähdä olewani yksinäni pelastetun. Äitini on vielä waarassa. Takanamme yksinpä ammuttiinki. Hän on hukaties kuollut; ... ja minä elän? ... Suokaa anteeksi. Minun täytyy pois. Minun täytyy undestaan sinne, ... johon olisi pitänyt kohdasteen jäämäni.

Marinelli. Rauhoittukaa, armollinen ryökölynä! Kaikki on hyvin; teidän pitää paikalla oleman niiden, niiden rakastettujen luona, joidenka tähden te tunnette niin sydämmellisen wapistuksen ... Sillä wälin, Battista, mene, juokse: kenties ne eivät tiedä, missä ryökölynä on. Ne saattawat hukaties etsiä häntä jossaki tarhaston rawintolasassa. Tuo ne wiitpymättä tänne. (Battista menee.)

Emilia. Tostaanko? Ovatko he kaikki jo vaaratta? eikä heille ole mitäkään sattunut? . . . Ah, mikä kauhistuksen päivä eikä tämä päivä ole minulle! . . . Mutta minun ei pitänyt tänne jäämän; minun piti rientämän heitä vastaan . . .

Marinelli. Miksiä niin, armollinen ryökölynä? Te olette paitsi sitä jo hengästynyt ja väsynyt. Wirkistäitkää pikemmin, ja olkaa hyvä ja menkää johonkuhun kamariin, jossa on mukavampi ollanne . . . Minä lyön wedon, että ruhtinas on jo itse teidän kaikkiin, kunnioitettavan äitinne luona, ja tuopi hänen tyköönne.

Emilia. Ken sanoitte?

Marinelli. Armollinen ruhtinaamme itse.

Emilia (lopen hämmästyneenä). Ruhtinas?

Marinelli. Hän lensi, heti tiedon saatuaan, heille avuksi . . . Hän on julman vihoisnaan, että semmoinen rikos on, niin sanoakseni, julettu tehdä niin lähellä häntä, hänen silmänsä alla. Hän ajattaa pahantekijöitä takaa, ja he tulevat, saatuina waan kiini, ankarasti rangaitawiksi.

Emilia. Ruhtinas! . . . Missä minä sitten olen?

Marinelli. Dosalassa, ruhtinaan huvi-linnassa.

Emilia. Mikä sattumus! . . . Ja te luulette hänen kohta itsensä saattawan tulla näkywiin? . . . Mutta kummin-kin äitini seurassa?

Marinelli. Tässäpä hän onki jo.

Viides kohtaus.

Ruhtinas. Emilia. Marinelli.

Ruhtinas. Missä on hän? Missä? . . . Me etsimme teitä, ihanin ryökölynä, yltä-ylitse: . . . te voisitte toki hywin? . . . Noh, sitten on kaikki hyvä! Kreivi, teidän äitinne, . . .

Emilia. Ah, armollinen herral missä ovat he? Missä on äitini?

Ruhtinas. Ei kaukana; tässä ihan lähellä.

Emilia. Hyvä Jumala! missä tilassa tawannen toisen eli toisen heistä! . . . sillä te salaatte minulta, armollinen herra . . . minä näen sen, te salaatte minulta . . .

Ruhtinas. Ei toki, armas ryökölynä . . . Pantaatte käsi käteeni ja seuratkaa minua turvallisesti.

Emilia (epäillen). Mutta jos ei mitäkään ole tapahtunut heille . . . jos minun aaweeni pettäwät: . . . minkä-tähden he eiwät jo ole täällä? Minkä-tähden he eiwät tulleet jo teidän kanssanne, armollinen herra?

Ruhtinas. Niin joutukaa nyt, ryökölynäni, nähdäksenne kaikkien näiden hirmu=kuvien kerrassaan latoawan . . .

Emilia. Mitä minun pitää tekemän? (Wäätäen käsänsä.)

Ruhtinas. Kuinka, ryökölynäni? Luulittetko muka mitäkään pahaa minusta? . . .

Emilia (langeten hänen eteensä). Jalkainne juuressa, armollisin herra . . .

Ruhtinas (nostaen hänen ylös). Minä olen kauhean häpeisänä . . . Jaa, Emilia, minä ansaiten tämän äänettömän nuhteen . . . Minun käytöstäni tän'aamuna ei sowi puolustaa; . . . heittää nuhtelematta korkeittain. Antakaa minun heikouteni anteeksi. Minun ei olisi pitänyt häiritsemän teitä tunnustuksella, josta en woi odottaa mitäkään etua. Sainki sen kielettömän hämmästyksen lautta, jolla te sitä kuuntelitte, kyläisen rangaisukseni . . . Ja jos mä woisin jo tätä sattumusta, joka vielä kerran, ennen koko toiwoni kadottua ikuisesti, vielä kerran tuottaa mulle onnen teitä nähdä ja puhutella; jos mä woisin jo tätä sattumusta pitää suosiollisena wiittauksena, . . . pitää sitä ihmeellisenä ansaitun rangaisukseni wiivykkeenä, tohtiakseni vielä kerran rukoilla armoa: niin tahdon minä kuitenkin . . . Eltää wapisko, ryökölynäni . . . yllin ja ainoasti teidän silmistänne riippua. Ei yhdenkään sanan, ei huokauksen pidä mieltänne pakoittaman . . . Eltöön

waan epä-luulonne minua loukatko. Elkkää waan hetkeäkään epäillä siitä äärettömästä wallasta, joka teillä on ylitseni. Elkköön waan koskaan juohutko mieleenne, että tarwitzsitte toisen turvaa minua vastaan . . . Ja tulkaa nyt, ryökkynäni, tulkaa sinne, kusfa odottawat teitä ihanteet, joita enemmän hyweksinette. (Hän wie hänen, ei ilman vasta-rinnatta pois.) Seuratkaa meitä, Marinelli . . .

Marinelli. Seuratkaa meitä, . . . se taitaa sanoa: elkkää seuratko meitä! . . . Mitäpä minäkin heitä seuraamaan? Koettakoon hän nyt, mitä kahden kesken on saapa hänen kansansa aikoihin . . . Kaikki, mitä minun tulee tehdä, on . . . estää ketäkään heitä häiritsemästä. Kreiwin, toivoisin, tosin ei lykenewän mihinkään. Mutta äiti, äiti! Sehän olisi sängen ihmeellistä, jos hän niin huoletoinna olisi wetäinnään pois, sekä heittänyt tyttärensä omiin turwiinsa . . . No, Battista? mikä hätänä?

Kundes kohtaans.

Battista. Marinelli.

Battista (kiihuissemmin). Mitinsä, herra kammari=herra . . .

Marinelli. Johan sen arwasin! . . . Missä on hän?

Battista. Ellette häntä estä, niin on hän tänä hetkenä täällä. En aikonut ensinkään häntä etsiä, kuten nähn wuoksi käsitte: kuin jo kaukaa kuulin hänen parkunsa. Hän on tyttärensä jälillä, ja elleipä . . . koko kawalluksemme! Kaikki, mitä näillä yksinäisillä seuduin ihmisiä on, owat kerähtyneet hänen ympärillensä, ja jokainen tahtoo olla hänen tien=osoittajanansa; jos lie jo sanottu hänelle, ruhtinaan olewan täällä, teidän olewan täällä, sitä en tiedä . . . Mitä aivotte tehdä?

Marinelli. Annappas! . . . (Mietti.) Häntä ei laskea sisälle, kuin tietää tyttärensä olewan täällä? . . . Se ei läy laatuun . . . Kyllä kaiketi hän on tekewä suuret filmät, nähdesfä suden karitsan luona . . . Silmät? Se tuo vielä me-

nettäisi. Mutta armahda Jumala meidän korviamme! . . .
 Mäh, mitäpä siitä? parainkin kauhko tyhjennäikse; jopa wai-
 moinenkin. Ne herkiävät kaikki parkumasta, kuin eivät enään
 jaksu . . . Entäpä vielä, se on kerran kumminkin äiti, joka
 meidän täytyy saada puolellemme . . . Ja jos oikein tunnen
 äitit: . . . niin useampi heistä mielisteleiksen olemastansa wä-
 hän kuin anoppina ruhtinaalle . . . Anna hänen tulla, Bat-
 tista, anna hänen tulla!

Battista. Kuulkaapas! kuuletteko?

Klaudia Galotti (jo sisällä). Emilia! Emilia! Sap-
 seni, missä olet?

Marinelli. Mene, Battista, ja koe waan karkoittaa
 hänen kärkeästä saattoansa.

Seitsemäs kohtaus.

Klaudia Galotti. Battista. Marinelli.

Klaudia (asetaffen oven suuhun, kuin Battista tahtoo mennä).
 Haa! tuo se nosti hänen waunuidista! Tuo se wei hänen pois!
 Minä tunnen sinun. Missä on hän? Puhu, onnetoin!

Battista. Tuossako on kiitokseni?

Klaudia. O, jos kiitoksen ansainnet: (lauheammin) niin
 anna anteeksi, rehellinen mies! . . . Missä on hän? . . . Et-
 kää antako minun kauwemmin häntä kaiwata. Missä on hän?

Battista. O, teidän armonne, hän ei woisi itse au-
 tuuden sylissä olla paremmin säilyksissä . . . Herrani tässä
 on wiepä teidän armonne hänen luoksensa. (Wasten muuta wä-
 teä, joka tungetsen edes.) Takaisin siellä! Tel!

Kahdeksas kohtaus.

Klaudia Galotti. Marinelli.

Klaudia. Herrasi? (Keskii Marinellin, ja ampaisefse takaisin.)
 Haa! . . . Tämäkö sun herrasi? . . . Tekö täällä, herra? Ja
 tyttäreni täällä? Ja te, te woistte minut hänen luoksensa?

Marinelli. Hyvin mielelläni, armollinen rouva.

Klaudia. Malttakaa! ... Iskään juohuu mieleeni ... Tehän se olitte ... eikö niin? ... joka tän'aamuna kävitte todisiani kreivin puheella? jonka kanssa heitin hänen ykseenään? jonka kanssa hän riistautui?

Marinelli. Riistautui? ... Jota en muka tietäisi: wä= hä=päätöinen wäitös waltio=asioissa waan ...

Klaudia. Ja nimenne on Marinelli?

Marinelli. Markisi Marinelli.

Klaudia. Se on siis oikein ... Mutta kuulkaapas, herra markisi ... Marinellia ... nimeä Marinelli ... seurasit kirous ... Ei toki, ett'en panetteleisi tätä jaloa miestä! ... ei seurannut kirous ... kirouksen ajattelen minä lisäksi ... Nimi Marinelli oli kuolewan kreivin viimeinen sana.

Marinelli. Kuolewan kreivin? Kreivi Appianinko? ... Te kuulette, armollinen rouva, mikä minua kummallisesissa puheesjanne enimmäin hämmästyttää ... Kuolewan kreivin? ... Mitä muutoin tahdotte sanoa, sitä en ymmärrä.

Klaudia (virevästi ja werkkaiseen). Nimi Marinelli oli kuolewan kreivin viimeinen sana! ... Ymmärrätkö nyt? ... En minäkään sitä ensin ymmärtänyt: ehkä niin outo=äänisesti sanottu ... niin outo=äänisesti! ... Minä kuulen sen vielä! Missä aistini olivat, etteivät paikalla älynneet tätä ääntä?

Marinelli. Entäpä sitten, armollinen rouva? ... Minä olin jo entuudesta kreivin ystävä; hänen uskollisin ystävänsä. Sen-tähden, jos hän vielä kuolemasa minua nimitti ...

Klaudia. Tälläkö äänellä? ... En osaa sitä mukailta; en osaa sitä selittää: mutta se sisälsi kaikki! kaikki! ... Mitä? Roswojako olisivat olleet, jotka päällemme karkastivat? ... Murha=miehiä ne olivat; ostetuita murha=miehiä! ... Ja Marinelli, Marinelli oli kuolewan kreivin viimeinen sana! Niin outo=äänisesti!

Marinelli. Niin outo=äänisesti? ... Onko tuota kon=

sana kuultu, että rebellisen miehen syytös perustetaan hätätilassa hawaitulle äänelle?

Klaudia. Haa, woifinko waan wiedä oikeuden eteen tämän äänen! . . . Mutta, woi minua! Tuon tähden unhotan tyttäreni . . . Missä on hän? . . . Kuinka? joko hänki kuol-
lut? . . . Mitä tyttäreni siihen woi, että Appiani oli wiha-
miehesi?

Marinelli. Annan mä anteeksi hädästyneelle äitille . . . Tulkkaa, armollinen rouwa . . . Tyttärenne on täällä lii-
huoneessa: ja on, toivoakseni, jo täydesti tointunut säikäh-
dyksestänsä. Hellimmällä huolella on ruhtinas itse häntä
hemmoitellut . . .

Klaudia. Ken? Ken itse?

Marinelli. Ruhtinas.

Klaudia. Ruhtinas? . . . Sanokaa totta, ruhtinasko?
. . . Meidän ruhtinas?

Marinelli. Kenkäs muutoin?

Klaudia. No sitten! . . . Minä onnetoin äiti! . . . Ja
hänen isänsä! hänen isänsä! . . . Hän on kiroowa hänen syn-
tymä-päiwänsä. Hän on kiroowa minun.

Marinelli. Jumalan tähden, armollinen rouwa! mikä
nyt pisti mieleenne?

Klaudia. Se on selwä! . . . Eikö ole? . . . Tänä päi-
wänä temppeleissä! kaikkein puhtaimman kaswojen edessä!
iankaikkisen lähimmäisä lähestöissä! . . . alkoi tämä konnuus;
siellä se puhkesi ulos! (Marinellia kohden.) Haa, murha-mies!
sydämmeihin, katala murha-mies! Et uljas tyllä, murhaamaan
omalla kädelläsi; mutta keliwotoin tyllä murhaamaan mieliksi
wieraan himon! . . . antamaan murhata! . . . Kaikkien murha-
miesten hylkiö! . . . Mitä rebellisiä murhaajoita on, ei pidä
suwaitseman sinua parisans! Sinua! Sinua! . . . Sillä mik-
en woifi yhdellä ainoalla sanalla filmihis oksentaa koko sap-
peni, koko kuolani? . . . Sinua! Sinua! parittaja!

Marinelli. Te houretsite, hyvä rouva . . . Mutta hillittää edes raiwo=parfunne, ja muistakaa, missä olette.

Klaudia. Missäkö olen? Muistaa, missä olen? . . . Mitä jalopeura, jolta pennut temmataan, huolii siitä, kenenkä metsässä hän kiijuu?

Emilia (sisäpuolella). Haa, äitini! Minä kuulen äitini!

Klaudia. Hänen äänensä? Se on hän! Hän on kuulut minun; hän on kuullut minun. Ja minä en huutaisi? . . . Missä olet, lapseni? Minä tulen, minä tulen!

(Tyttäisee huoneesen ja Marinelli perästä).

Neljäs näytös.

(Entinen näytelmä-paikka).

Ensimmäinen kohtaus.

Ruhtinas. Marinelli.

Ruhtinas (tulevinaan huoneesta Emilian luota). Tullaa, Marinelli! Minun täytyy, vähän toinnuttuani, teiltä saada waloa asiafsa.

Marinelli. O, sitä äitillistä raiwoa! Hal hal hal!

Ruhtinas. Te nauratte?

Marinelli. Jos olisitte nähneet, kuinka huimasti tuo äiti riehafteli täällä, täällä salissa . . . Kuulittehan te hänen parkuwan! . . . ja kuinka eiö hän masentunut kohta nähtyänfsä teidän . . . Hal hal . . . Senhän minä kyllä tiedän, ettei yksikään äiti rewii filmiä ruhtinaan päästä sen=tähden, että hän katsoo hänen tyttärensä ihanaksi.

Ruhtinas. Te olette huono tarkastaja! . . . Tytär töyftäfi hermotoinna äitinsä syliin. Sen=tähden äiti unhotti wimmanfa: ei minun tähteni. Tytärtänfsä helli hän, ei minua, koska hän ei fanonut sitä lowemmin, ei selwemmin, . . . jota pikemmin tahdon, ett'en itse olisi kuullut, en hymmäntänyt.

Marinelli. Mitä, armollinen herra?

Ruhtinas. Miksikä teeskennellä? ... Ulos sen kanssa. Onko se tosi? vai eikö se ole tosi?

Marinelli. Ja waikkapa olisikin!

Ruhtinas. Waikkapa olisikin? ... Se on siis? ... Hän on kuollut? kuollut? ... (Uhaten.) Marinelli! Marinelli!

Marinelli. Noh?

Ruhtinas. Totta Jumal' awita! wanhurskas Jumal' awita! Minä olen wiatoin tähän wereen ... Jos olisitte ennen sanoneet minulle, sen maksawan kreivin hengen ... Ei, ei! joskin oma henkeni meni!

Marinelli. Jos olisin ennen sanonut teille? ... Itkään kuin hänen kuolemansa olisi ollut tuumissani! Min' olin hellimmästi penännyt Angeloa waromaan, ett'ei kenellenkään wahinkoa sattuisi. Se olisi mennytkin ilman mittäkään wälikullatta, ellei kreivi olisi ensiksi ruwennut. Hän ampui sillä kerralla yhden kuoliaksi.

Ruhtinas. Tosiakaan; hänen olisi muka pitänyt ymmärtää leikkiä!

Marinelli. Että Angelo sitte wimmastui ja kosti towerinsa kuoleman ...

Ruhtinas. Ehan; se on aiwan luonnollista!

Marinelli. Minä olen kyllä torunut häntä sitä.

Ruhtinas. Torunut? Kuinka ystävällisesti! ... Waroittakaa häntä antamasta tawata itsensä minun piirikunnassani. Minun torani ei taitaisi olla yhtä ystävällinen.

Marinelli. Hywin hywästi! ... Minä ja Angelo; aikomus ja sattumus: kaikki on yhtä. Tosin oli edeltä=päin ehdoteltu, tosin oli edeltä=päin luvattu, ettei mikään niistä tuemista, jotka siinä tapahtua woisivat, luettaisi minun syykseni ...

Ruhtinas. Jotka siinä tapahtua ... woisivat, sanotte? paiko täytyiwät?

Marinelli. Mina parempi! . . . Mutta armollinen herra, . . . ennen suorasti sanottuanne, minä miehenä minua pidätte . . . niin yksi ainoa esitys! Kreivin kuolema on minulle ei mitäkään vähempi, kuin vähä-pätöinen. Minä olin manannut hänen ulos; hän oli welka-pää antamaan hywityksen; hän on sen antamatta mennyt manalaan; ja minun kunniani jääpi sorretuksi. Olkoon niin, että minä, astan toisiin ollen, ansait-sininki sen ylöns-katseen, jolla te minua kohtelette: mutta joko-han tässäki kohdassa? . . . (Rupeewinansa kiivaaksi.) Joka sen woi minusta ajatella! . . .

Ruhtinas (myöntäen). No hyvä, no hyvä . . .

Marinelli. Että hän vielä eläisi! Ah, että hän vielä eläisi! Kaikki, kaikki maa-ilmassa tahtoisiin siitä menettää . . . (Pistävästi.) Yksin ruhtinaani armon, . . . tämän werrattoman, ei konsana kadotettawan armon . . . tahtoisiin siitä menettää!

Ruhtinas. Kyllä ymmärrän . . . No hyvä, no hyvä. Hänen kuolemansa oli sattumus, paljas sattumus. Te wa-kuutatte sen; ja minä, minä uskon sen . . . Mutta kuka vielä? Jokohan äitikin? Jokohan Emilia? . . . Jokohan maa-ilmain?

Marinelli (hylmästi). Tuskinpa.

Ruhtinas. Ja ellei sitä uskota, mitä sitten uskotaan? . . . Te kohautatte olka-päitä? . . . Angelotanne pidetään ko-neena, ja minua waiikuttimena . . .

Marinelli (vielä kylmemmästi). Nähtävästi kyllä.

Ruhtinas. Minua! minua itseäni! . . . Eli täytyy mi-nun paikalla heittää kaikki aikeeni Emilian suhteen . . .

Marinelli (hywin pensästä). Min olisitteki tienneet . . . jos kreivi vielä eläisi . . .

Ruhtinas (kiwaastuen, mutta kohta taas malittaen mieltensä). Marinelli! . . . Waikka; etkää wilitkö minua . . . Olkoon niin . . . Niin se on! Ja tämän tahdotte waan kuitenkin sanoa: kreivin kuolema on minulle onni, . . . suurin onni, mikä mi-nua kohdata taissi, . . . ainoa onni, joka oli rakkaudelleni hy-

wästi sowleltuwa. Ja ollen se jemmoinen . . . olkoon se sitte tapahtunut miten hywänsä! . . . Nis kreivi enemmän tai vähemmän maa-ilmassa! Mjattelenko mielestänne niin oikein? . . . Miks ei! En minäkään säikähdä pientä rikosta. Mutta, hywä ystävä, se ei saa olla, kuin vähäinen rikos, vähäinen hyödyllinen rikos. Ja näette sen, tuo meidän nyt olisi ei juuri hiljainen eikä hyödyllinen. Se olisi tosin raiwannut tien, mutta samalla sen sulkenuinkin. Jokainen syyttäisi meitä, ja me, walitettawasti, emme olisi sitä edes tehneetkään! . . . Ja eikös se nyt kumminki tule tulkunansa waan teidän wiisaihin, ihmeellisin warustuksinne?

Marinelli. Jos niin tahdotte . . .

Ruhtinas. Mihinäs muutoin? . . . Minä tahdon tiellä!

Marinelli. Siinä tulee enemmän minun niskoilleni, kuin niihin kuuluu.

Ruhtinas. Tiliä minä tahdon!

Marinelli. No olkoon. Mitäs syytä olisi sitte minun warustuksisani? ettäkö tässä tapa-turmassa niin nähtävä luulo on lankeewa ruhtinaan päälle? . . . Siihen pää-kawal-lukseen se tulee, jolla hän itse oli niin armollinen ja sotki minun tuumani.

Ruhtinas. Minäkö?

Marinelli. Sallittakoon minun sanoa hänelle, että se askel, jonka hän tänä päivänä on ottanut rikossa, . . . kuinka säädyllyisesti lieneeki sen ottanut . . . kuinka wäلتtämätömästi se olisiin otettava . . . että tämä askel kumminkaan ei kuulunut tanssiin.

Ruhtinas. Mitäs se sitte turmeli?

Marinelli. Tosin ei kolo tanssia, mutta kuitenkin nykyisen tahdin.

Ruhtinas. Hml Ymmärränkö teidät?

Marinelli. Vyhyesti siis ja yksin-kertaisesti. Kuin minä otin asian ajaakseni, eikä tosi, silloin Emilia ei tiennnyt ruh-

tinaan rakkaudesta vielä mitäkään? Emilian äiti vielä vähemmin. Jos minä nyt tämän seikan päälle rakensin? ja ruhtinas sillä välin murssi rakennukseni perustuksen? . . .

Ruhtinas. (työden oitsaansa). Tempo tokinsa!

Marinelli. Jos hän nyt itse ilmoitti, mikä hänellä mielesjä?

Ruhtinas. Voi hitto kuitenkin!

Marinelli. Ja ellei hän olisikaan itse sitä ilmoittanut? . . . Totisesti! Minä tahtoisin kuitenkin tietää, mistä minun varustuksestani saataisi äiti eli tytär tuoda vähintäkään luuloa häntä vastaan?

Ruhtinas. Teillä on oikein!

Marinelli. Siinä tosin teen minä sängen väärin . . . suokaa anteeksi, armollinen herra . . .

Toinen kohtaus.

Entiset. Battista.

Battista. (tiireimmittain). Tuossa paikkaa tulee kreiwinna.

Ruhtinas. Kreiwinna? Mikä kreiwinna?

Battista. Drfina.

Ruhtinas. Drfinako? . . . Marinelli! . . . Drfinako? . . . Marinelli!

Marinelli. Se kummaستuttaa minua ei vähemmin kuin itseänne.

Ruhtinas. Mene, juokse, Battista: hän ei saa nousta ulos. Min' en ole täällä. Min' en ole hänelle täällä. Hän pitää paikalla kääntymän takaisin. Mene, juokse! . . . (Battista menee.) Mitä tahtoo se hupakko? Mitä rohkeaa hän tehdä? Mistä tietää hän olewamme täällä? Tulisiko hän tiedustelemaan? Oliskohan tuo jo saanut jotaki tietoa? . . . Ah, Marinelli! Niin puhukaa, niin vastatkaa toki! . . . Onko hän suuttunut se mies, joka tahtoo olla ystäväni? Ja pahoillansa

wähä-pätoisestä väitöksestä? Pitääkö minun pyytää häneltä anteeksi?

Marinelli. Ah, minun ruhtinaani, niin kohta kuin te olette taasen te itse, niin olen minä koko sieluneni taas teidän omanne! ... Orsinan tuleminen on minulle selittämätöin pulma, kuten teillekin. Mutta käskää itseänsä pois, sitä hän tuskin suainnee. Mitä tahdotte tehdä?

Ruhtinas. En yhtäkään puhutella häntä; mennä tiehenti ...

Marinelli. Hyvä! ja sukkelaan waan. Minä tahdon ottaa häntä vastaan ...

Ruhtinas. Mutta waan käskääksenne häntä menemään pois. Sen enemmän etkää puuttuko häneen. Meillä on muuta täällä toimitettavaa ...

Marinelli. Eipähän, ruhtinas! Nämä muut asiat owat toimitetut. Rohkaiskaa waan mielenne! Mikä vielä puuttuu, tulee warmaan itsestänsä ... Mutta enkö mä häntä jo kuule? ... Joutukaa, ruhtinas! ... Tuolla (osoittaen kammariin päin, jonne ruhtinas menee) jos tahdotte, niin voitte saada kuulla meitä ... Minä pelkään, pelkään, hänen ei ajaneen ulos parhaimmana hetkenänsä.

Kolmas kohta.

Marinelli. Kreiwinna Orsina.

Orsina (Marinellia alusta näkemättä). Mitä, tämä on? ... Ei kenkään tule vastaan, paitsi mokoma hävytöin, joka pikemmin olisi estänyt minua jopa pääsemästä sisääni? ... Min' olen kuitenkin Dosalaassa? Siinä Dosalaassa, kuska muulloin koko lauma hyöriwiä filmän-palvelijoita töytäsi minua vastaan? kuska minua muulloin rakkaus ja ihastus odottivat? ... Se paikka on tämä: mutta, mutta! ... Kas tuossa, Marinellit! ... Dikeimpa hyvä, että ruhtinas on ottanut teidän mukaansa ... Eipä, ei hyvä! Mitä minulla hänen kans-

sansa olisi asioimista, sen minä waan hänen kanssansa astoisin
 ... Miesä on hän?

Marinelli. Ruhtinasko, armollinen kreiwinnani?

Orsina. Kenkäs muutoin?

Marinelli. Te luulette siis hänen olewan täällä? tie-
 dätte hänen olewan täällä? ... Hän ei kaikei luule kreiwinna
 Orsinan olewan täällä.

Orsina. Eikö? Niin hän ei ole saanut kirjettäni tän-
 aamuna?

Marinelli. Kirjettänne? Malttakaapas; minä muis-
 telen, hänen puhuneen eräästä teidän kirjeestänne.

Orsina. Mh? enkös ole häneltä siinä kirjeessä ano-
 nut täksi päiwäksi yhtymistä täällä Dosalasfa? Se on tosi,
 hän ei ole nähnyt hyväksi wastata minulle kirjeellisesti. Mutta
 minä sain tietää, hänen wähän jälempi tostaan ajaneen Do-
 salaan. Minä luulin siinä olewan wastinta tyllä; ja tulen
 nyt.

Marinelli. Eris-kummainen sattumus!

Orsina. Sattumus? ... Kuulettehan te siitä olleen
 wäli-puheen. Melkein kuin wäli-puheen. Minun puolestani,
 kirje: hänen puolestansa, itse työ ... Mitenkä hän tuosfa
 seisoo, tuo herra markisi! Mitä filmiä hän tekee! Shmettelekö
 pikku ajunen? ja mistä sitte?

Marinelli. Te näytitte eilen olewan niin kaukana
 koskaan enään tulemaasta ruhtinaan näkywille.

Orsina. Maattua yön tylee neuwo parempi ... Miesä
 on hän? Miesä on hän? ... Enkö mä tietäisi; hän on tuolla
 kammariassa, josta luulin uikutuksen ja parun? ... Minä tah-
 doin sisään, ja tuo heittiön palvelija astui eteeni.

Marinelli. Armahin, paras kreiwinnani . . .

Orsina. Se oli waimoinen parunta. Mitä se on,
 Marinelli? ... O, sanokaa toki minulle, sanokaa minulle . . .
 jos mä muutoin olen teidän armahin, paras kreiwinnanne . . .
 Lempo noita howi-retkaleita! Niin paljon sanoja, niin paljon

walhetta! ... Mäh, mitä se tekee, jos sanotte sen minulle edeltä-päin, tai ette? Pitäähän minun kuitenki se näkemän. (Tahtoo mennä.)

Marinelli (pidättäen häntä). Mihinikä?

Orsina. Jossa olisi pitänyt jo aikaa sitten olemani ... Luuletteko olewan sopiwan, pitää teidän kanssanne täällä etu-huoneessa huonon=päiväistä pakinata, kuin ruhtinas odottaa minua kammariissa?

Marinelli. Te petytte, armollinen kreivinna. Ruhtinas ei odota teitä. Ruhtinas ei saata teitä täällä puhutella, ... ei tahdo teitä puhutella.

Orsina. Ja olisi kumminkin täällä? ja olisi kirjeeni päälle kumminki täällä?

Marinelli. Ei kirjeenne päälle ...

Orsina. Jonka hän on saanut, sanotte ...

Marinelli. Saanut, waan ei lutenut.

Orsina (kiivaasti). Ei lutenut? ... (Wähemmin kiwaasti.) Ei lutenut? ... (Suru-mielin ja pyyhkien khyneleen filmästä.) Ei edes lutenut?

Marinelli. Epä-huomiosta, tiedän mä, ... ei ylönskatseesta.

Orsina (ylpeästi). Ylönskatseesta? ... Kuka sitä ajattelee? ... Kellenkä tarwiisette sitä sanoa? ... Te olette häwytydin lohduttaja, Marinelli! ... Ylönskatse! Ylönskatse! Minua ylönskatsotaan myös! minua! ... (Pennommin, lähes synkeämielisesti.) Toi kyllä, hän ei enään rakasta minua. Se on warma. Ja rakkauden ssaan astuu hänen sieluunsa jotaki muuta. Se on luonnollista. Mutta minkä-tähden juuri ylönskatse? Luvallifestihan se on waan penseys. Eikö tosi, Marinelli?

Marinelli. Niwan niin, aiwan niin.

Orsina (pilkaten). Niwan niin? ... Di, sitä wiisasta miestä, jonka woi saada sanomaan, mitä waan tahdotaan! ... Penseys! Penseyskö rakkauden ssaan? ... Se on, ei mitä=

kään jonkun siaan. Sillä oppikaa, matkiva howilainen, oppikaa wainolta, että pensitys on tyhjää sana, paljas ääni, jota ei mikään, ei niin mikähän vastaa. Pensä on sielu waan sille, mitä se ei ajattele; astalle waan, joka sille ei mikään astia ole. Ja ainoastaan pensä astalle, joka ei mikään astia ole, . . . se on niin paljon, . . . kuin ei yhtäkään pensä . . . Onko tämä sinulle liian korkeata, ihminen?

Marinelli (itseksensä). Voi! Kuinka tosi se on, mitä minä pelkäsin!

Desina. Mitä te lupisette siellä?

Marinelli. Paljasta ihmettelemistä! . . . Ja ken ei tunne, armollinen Kreiwinna, teidän olewan tietowisaa?

Desina. Sitö tosi? . . . Jaa, jaa; minä olen tietowisaa . . . Mutta olenko nyt näyttänyt se olewani? . . . Hyi, jos olen näyttänyt sen! Onko se sitte vielä ihme, että ruhtinas ylönsatsoo minua? Kuinka saattaa mies rakastaa kappaletta, joka, hänestä huolimatta, tahtoo myöskin ajatella? Rouwas-ihminen, joka ajattelee, on yhtä illettävä, kuin mies, joka kaswojansa ruseella launnistaa. Nauraa täytyy hänen, ei muuta, kuin nauraa, pitääksensä aina luomisen wakaista herraa hywillä mielin. No, millenkähän millä paikalla nauran, Marinelli? . . . Ah, niin! Sille sattumukselle, että minä kirjoitin ruhtinaalle, jotta hän tulisi Dosalaan; että ruhtinas ei lue minun kirjettäni, ja että hän kuitenkin tulee Dosalaan. Ha! ha! ha! Tosiansa eris-kummainen sattumus! Niwan lystillinen! aiwan naurettava! Ja te ette naura kanssani, Marinelli! . . . Woipihan luomisenki wakainen herra nauraa kanssa, waikka me hänen kirsjat luonto-kappaleensa emme tohdi ajatella kanssa . . . (Todella ja käskien). Niin naurakaa nyt! . . .

Marinelli. Paikalla, armollinen Kreiwinna, paikalla!

Desina. Köntäle! Ja sen-tähden menee hetki ohitse. Ei, ei, elköö naurako. . . Sillä näette sen, Marinelli, (miettien lähes liikutukseen) mikä minun saattaa niin sydämellisesti nauramaan, sillä on myöskin toden-peräinen . . . sängen toden-

peräinen puolensa. Kuten kaikella maailmassa! . . . Sattumus? Se olisi nuka sattumus, että ruhtinas ei ole ajatellut minua täällä tapaavansa, ja kuitenkin täytyy tawata minun täällä? Sattumus? . . . Uskokaan minua, Marinelli: sana sattumus on Jumalan pilkkaaminen. Ei mikään auringon alla ole sattumus; vähintään se, josta tarkoitus loistaa niin selvästi silmään . . . Kaikki-waltias, kaikki-hyvä kaitseminen, anna anteeksi, että minä tämän tyhmän syntisen kansa olen nimitänyt sitä sattumukseksi, mikä on nähtävästi sinun työsi, vieläpä välitdin työsi! . . . (äisti Marinellia kohden). Tulkaapas, ja wietelkää minun vielä kerran semmoiseen rikokseen!

Marinelli (itseksensä). Jo menee liiaksi! . . . Mutta, armollinen kreiwinnna . . .

Orsina. Pidätä mokoma muttasi! Nuo mutat maksawat mietintää: . . . ja minun pääni! minun pääni! (pitäen otsaansa kädellä) . . . Laittakaa, Marinelli, laittakaa, että mä paikalla saan puhutella häntä, ruhtinasta; muutoin en siihen yhtäkään kylene. . . . Näette sen, meidän pitäisi tawata toisemme; meidän täytyy tawata toisemme . . .

Ueljä's kohtaus.

Ruhtinas. Orsina. Marinelli.

Ruhtinas (tullen kylki-kammarista, itseksään). Minun täytyy tulla hänen awuksensa . . .

Orsina (huomaitsee hänen, mutta jääpi epäilykseen, mennäkö hänen luokseensa). Haa! tuossa on hän.

Ruhtinas (menee poikki salin hänen wiereksensä toiseen kammariin ilman wiipimyttä hänen puheellansa). Kas tuossal meidän kaunis kreiwinnamme . . . Kuinka sangen se minua pahoittaa, kreiwinnna, että käymänne kunnjata tänäpäänä woin niin vähäisen hywäkseen käyttää! Minulla on paljon tekemistä. Enkä ole yksinäni . . . Toisssa kertana, rakas kreiwinnani! Toisssa

tertana . . . Nyt elkkää wiipykö laumemmin. Jaa, ei sen laumemmin! Ja te, Marinelli, minä odotan teitä . . .

Wiides kohtaus.

Orsina. Marinelli.

Marinelli. Olettekos nyt, armollinen kreiwinna, kuulleet sen häneltä itseltänsä, mistä ette tahtoneet minua uskoa? Orsina (itkään kuin huumautuneena). Olenko, olenko tostaan? Marinelli. Tostaan.

Orsina (siikutettuna). „Minulla on paljon tekemistä. Enkä ole yksinäni“. Onko se koko estelys, jonka minä ansaitsen? Ketä ei sillä läsketä pois? Jokaisista vastustajista, jokaisista kerjäläistä. Minulle ei niin ainoata walhetta enään? Ei niin ainoata pientä walhetta enään minun warakseni? . . . Tekemistä? Mitä sitte? Ei yksinään? Ken olisi sitten hänen luonansa? . . . Tulkaa Marinelli; armosta, rakas Marinelli! Walhetelkaa minulle yksi seikka itse puolestanne. Mitä maksaa teille sitten yksi walhe? . . . Mitä on hänellä tekemistä? Ken on hänen luonansa? Sanokaa minulle, sanokaa minulle, mikä ensin suuhunne sattuu, . . . ja minä menen.

Marinelli (itseksensä). Woihan minä nyt sillä ehdolla sanoa hänelle totuuttakin.

Orsina. Noh? Sukkelaan, Marinelli; ja minä menen . . . Hän sanoi paitsi sitä, ruhtinas muka: „Toisfa tertana, rakas kreiwinnani!“, Eikös hän sanonut niin? . . . Pitääksensä sanansa minulle, eikä saadaksensa syytä ei pitämään sitä minulle: niin sukkelaan, Marinelli, walheenne; ja minä menen.

Marinelli. Ryhtinas, armas kreiwinna, ei toimastaan ole yksinänsä. Siellä on henkilöitä hänen luonansa, joista hän ei niin hetkeksi woi irroitaida; henkilöitä, jotka itkään owat pääsneet suuresta waarasta. Kreiwi Appiani . . .

Orsina. Olisiko hänen luonansa? ... Sattui vähän pahasti, että minun tästä walheesta täytyy saamani teidät kiini. Sukkelaan toinen ... Sillä kreivi Appiani, kosk' ette vielä sitä tiedä, on ikään rosvoilta ammuttu kuoliaksi. Waunut hänen ruumiinensa tulivat vastaan liellä kaupunkia ... Bai eikö hän ole kuollut? Olisiko minä waan uneksinut?

Marinelli. Walitettawasti ette waan uneksinut! ... Mutta ne toiset, jotka oliwat kreivin seurassa, owat onnellisesti pelastaneet itsensä tänne linnaan: hänen morsiamensa muka, ja morsiamen äiti, joidenka kanssa hän aikoi mennä Sabionettaan juhlallisille wihkiäisillensä.

Orsina. Nekö siis? Ne owat ruhtinaan luona? Morsian? ja morsiamen äiti? ... Onko morsian kaunis?

Marionelli. Ruhtinaan on kauhean paha mieli hänen tapa-turmaansa.

Orsina. Arwatakseni, jos hän olisi rumakin. Sillä lohkaus on hirvuihin ... Säällittävä, hyvä neitonon, juuri tulemaisillansa ikuisesti omakses, temmattiin hän sinulta iäksi pois! ... Ken on se siis, tämä morsian? Tunnenkohan minä hänen? ... Minä olen niin kaukana kaupungista, ett'en tiedä mistäkään.

Marinelli. Se on Emilia Galotti.

Orsina. Ken? Emilia Galotti? Emilia Galotti? ... Marinelli! ah, ett'en pitäisi tätä walhetta totena!

Marinelli. Kuinka niin?

Orsina. Emilia Galottiko?

Marinelli. Jota te tuskin tuntenette ...

Orsina. Kumminki! Kumminki! Jos se olisikin waan tästä päivästä alkaen ... Dikeinko totta, Marinelli? Emilia Galottiko? ... Emilia Galotti olisi se onnetoin morsian, jota ruhtinas lohduuttaa?

Marinelli (itseksensä). Jokohan olisin sanonut hänelle liian paljon?

Orsina. Ja kreivi Appiani oli tämän morsiamen sulhainen? se äskän ammuttu Appiani?

Marinelli. Eipä muuta.

Orsina. Oikein! ah oikein! oikein! (lästä taputtaen).

Marinelli. Mitenkä niin?

Orsina. Minä voisin suudella sitä perkelettä, joka hänen siihen on wietellyt!

Marinelli. Kenenkä? wietellyt? mihinkä?

Orsina. Niin, suudella, suudella voisin minä häntä. Ja entäpä jos itse olisitte tämä perkele, Marinelli.

Marinelli. Kreiwinnal!

Orsina. Tulkaa tänne! Katsokaa minuhun! jyrkästi! filmästä filmään!

Marinelli. Noh?

Orsina. Ettekös tiedä, mitä ajattelen?

Marinelli. Kuinka ma sen woin?

Orsina. Eikö teidän ole mitäkään osaa siinä?

Marinelli. Missä?

Orsina. Wannokaa! ... Ei, elköö wannoko! Te voisitte tehdä yhden synnin enemmän ... Tahikka niinki; wannokaa waan. Oisi synti enemmän tai vähemmän sen osalle, joka kuitenkä on kirottu! ... Eikö teidän ole mitäkään osaa siinä?

Marinelli. Te kauhistatte minua, kreiwinnal.

Orsina. Tosiaanko? Noh, Marinelli, eikö teidän hellä sydämmennekään waro niin mitäkään?

Marinelli. Mitä? Min-tähden?

Orsina. Hywä, ... niin tahdon minä uskoa teille jostakin; ... joka pitää nostaman jof'ainoan hiuskarwanne pyssyytyyn. ... Mutta tässä niin lähellä owea saattaisi joku kuulla mettä. Tulkaa tänne ... Ja! (pannen formensa suun eteen) kuulkaa! ihan salassa! ihan salassa! (lähentäen suunsa hänen korwaansa, itään kuin kuisuttaaksensa, mutta huutaa hänelle kowasti korwaan). Rukhtinas on murha-mies!

Marinelli. Kreiwinna, ... kreiwinna ... oletteko te tykkänään mielestänne?

Orsina. Mielestänne? Hal hal hal (nauraen täyttä kurtua.) Minä olen harvoin, tahti en koskanani, niin hyvin tyytyväinen järkeeni, kuin nyt ikään ... Totta toistanpa, Marinelli; ... mutta se jää meidän kesken ... (hiljaa) ruhtinas on murha=mies! ... Kreiwi Appianin murhaaja! Häntä ei ole rosnot, hänen ovat ruhtinaan apulaiset, hänen on ruhtinas surmannut.

Marinelli. Kuinka voi semmoinen kauhous tulla suuhunne, mieleenne?

Orsina. Kuinkako? ... Niin luonnollisesti ... Tämän Emilia Galotin kanssa, joka on täällä hänen luonansa, ... jonka sulhaisen täytyi niin nurin niskoin suorita pois maailmasta, ... tämän Emilia Galotin kanssa on ruhtinas tän'aamuna, Dominikani=kirkon pylväästöissä, puhunut laajalta, lauealta. Sen minä tiedän; sen ovat tiedustelijani nähneet. He ovat myös kuulleet, mitä hän on hänen kanssansa puhunut ... No, hyvä herra? Olenkohan mielestän? Minä sovittelen vielä toki, luullakseni, noin melkein yhteen, mikä yhteen kuuluu ... Vai läylä tämäki toteen noin sattumalta waan? Onko tämäki mielestänne sattumus? Oi, Marinelli, niin ymmärrätte te yhtä vähän ihmisten pahouden, kuin Sumalan sallimuksen.

Marinelli. Kreiwinna, te puhuisitte päänne poikki ...

Orsina. Josko ma sen enemmän sanoisin? ... Sitä parempi! Sitä parempi! ... Huomenna tahdon minä huutaa sen ulos torilla ... Ja ken väittää vastaan, se oli murha=miehen kumppali ... Jäätkä hyvästi! (Lähtemäisillensä kohtaa hän ovesssa wanhan Galotin; joka tulee kiruisemmin sisään).

Kuudes kohtaus.

Odoardo Galotti. Kreiwinna. Marinelli.

Odoardo Galotti. Suokaa anteeksi, armollinen rouva...

Orsina. Minulla ei ole täällä mitäkään anteeksi antaa. Sillä minulla ei ole täällä mitäkään pahaksiakaan panna. Kääntäitkää tämän herran tyköön. (Osoittaen Marinellia kohden.)

Marinelli (huomauttuansa hänen, itsensä). No vielä tuoki! Banhus! . . .

Edoardo. Elkää, hyvä herra, pahaksi panko, että isä, joka on kauheimmassa hämmästyksessä, . . . astuu näin ilmoituttamatta sisälle.

Orsina. Isä? (Kääntyy talaisiin.) Emilian, epäilemättä . . . Haa, terve tultu!

Edoardo. Eräs palvelija tuli nelistäen vastaan, sanomalla, että omaiseni olisivat näillä seuduin vaarassa. Minä lennän tänne, ja kuulen, kreivi Appianin olevan haavoitettu; hänen palanneen kaupunkiin; rouvani ja tyttäreni pelastaneen itsensä linnaan . . . Missä ovat he, herra? Missä ovat he?

Marinelli. Olkaa huolelta, herra översti. Puolisollenne ja tyttärellenne ei ole pahaa mitäkään tapahtunut, paitsi säikähdystä. He voivat kumpikin hyvästi. Ruhtinas on heidän luonansa. Minä menen kohdastaan ilmoittamaan tuloanne.

Edoardo. Minkä-tähden ilmoittamaan? _ensin ilmoittamaan?

Marinelli. Syistä . . . sen-tähden . . . ruhtinaan tähden. Te tiedätte, herra översti, millä kannalla te seisotte keskenänne. Ei varmaan ystävällisimmällä. Vaikka hän niin armollisesti käytkse puolisoanne ja tyttärentänne kohtaan: . . . he ovat muka rouvas-wäkeä . . . Pitääkö sen-tähden teidänkin äkillisen näkynne olevan hänelle mukawan?

Edoardo. Teillä on oikein, herra; teillä on oikein.

Marinelli. Mutta, armollinen kreivinna, . . . woinko minä sitä ennen saada kunnian seurata teitä wauwunne?

Orsina. Eipähän, ei toki.

Marinelli (ottaen häntä ei warsin hennosti kädestä). Sal-
kkaa minun täyttää welwollisuuteni . . .

Orsina. Hiljaa waan! . . . Minä wapautan teitä siitä,
hyvä herra . . . Ka'ppas, ette toki aina tee tuommoista koh-
teliaisuuttanne welwollisuudeksi, woidaksenne syrjä=astiana waan
pitää, mikä oikeastaan welwollisuutenne olisi! . . . Tämän kun-
nian miehen tuloa ilmoittaa kuta pikemmin sitä paremmin, se
on teidän welwollisuutenne.

Marinelli. Unhotatteko te, mitä ruhtinas itse on käs-
kenyt?

Orsina. Tulloon hän waan, ja käsketöön vielä ker-
ran. Minä odotan häntä.

Marinelli (hiljaa öwerstille, jota hän nykäisee syrjästä). Her-
rani, minun täytyy heittää teidät tänne yhden naisen kanssa,
joka . . . jolta . . . jonka järki . . . Te ymmärrätte minun.
Minä sanon teille tämän, tietääksenne, mitä hänen puheensa
maksawat, . . . joita hän usein pitää sangen eris=kummaista.
Parasta, ett'ette punctu hänen kanssansa pakinoihin.

Odoardo. Hyvä! . . . Mutta joutukaa, herra.

Seitsemäs kohtaus.

Kreiswiina Orsina. Odoardo Galotti.

Orsina (wähän wai'ettuaansa, jolloin hän katselee öwerstiä sää-
limyksellä; kuten öwersti häntä, kerkäästi utellen). Mitä hän tuossa
lie sanonutki teille, onnetoin mies! . . .

Odoardo (puoleksi itsensä, puoleksi häntä kohden). Onne-
toin?

Orsina. Totuutta se warmaan ei ollut; . . . ei aina-
kaan sitä totuutta, joka teitä odottaa.

Odoardo. Minua odottaa? . . . Enkö tiedä jo kyllä?
. . . Waimo! . . . Mutta puhukaa, puhukaa waan.

Orsina. Te ette tiedä mitäkään.

Odoardo. Enkö mitäkään?

Orsina. Hyvä, rakas isä! . . . Mitä en antaisi, jos olisitte minunkin isäni! . . . Ettekä pahaksi panko! Onnettomat liittäytyvät niin mielellänsä toinen toiseensa. Minä tahtoisin teidän kanssanne uskollisesti jakaa mieli=karvauuden ja winman.

Odoardo. Mieli=karvauuden ja winman? Waimo! . . . Mutta minä unhotan . . . Puhukaa waan.

Orsina. Entäpä jos se olisi teidän ihan ainoa tyttä=renne . . . Teidän ainoa lapsenne! . . . Olipa ainoa, eli ei. Onnetoin lapsi on aina se ainoa.

Odoardo. Onnetoin? . . . Waimo! . . . Mitä tahdon minä häneltä? . . . Mutta, Jumaliste, niin ei kenkään mie=letöin puhul!

Orsina. Mielettöin? Se oli siis se, mitä hän teille minusta uskoi? . . . No, no; ken=ties se ei ole hänen suu=rimpia walheitansa . . . Minä tunnen jotaki! . . . Ja usko=kaa minua, uskokaa minua: ken ei eräistä asioista kadota järkeänsä, hänellä ei sitä ole kadottaa . . .

Odoardo. Mitä pitää mun ajatella?

Orsina. Ettehän siis minua toki ylö=katsoe? . . . Sillä teilläkin on järki, hyvä wanhus; teilläkin . . . Minä näen sen tuosta jyrkästä, rehewästä muodostanne. Myös teillä on järki; ja se maksaa minulle yhden sanan, . . . niin teillä ei olekkaan.

Odoardo. Waimo! . . . Waimo! . . . Minulla jo ei enään ole sitä, ennen vielä sanottuanne tämän sanan, ellette sitä paikalla sano . . . Sanokaa sel sanokaa se! . . . Tahi se ei ole tosi, . . . se ei ole tosi, että te olette tuota hyvä=luon=toista, sääliittäväää, kunnioitettawaa mielettömän sukua . . . Te olette häijy hullukas. Teillä ei ole, mitä ei koskana ollut.

Orsina. Niin tarkattaa nyt! . . . Mitä tiedätte te, joka luulette tietäwänne jo kyllä? Appianinko muka olewan haawoitettun? Ainoastaan haawoitettun? . . . Appiani on kuollut!

Odoardo. Kuollut? Kuollut? . . . Haa, rouwa, se on

wasten wäli=puhettamme. Te tahdotte saada minua järjeltä pois: ja te särjette minulta sydäminen.

Drfina. Se syrjään! . . . Mutta vielä . . . Sulhainen on kuollut: ja morsian . . . teidän tyttärenne . . . pahempi, kuin kuollut.

Doardo. Pahempi? pahempi, kuin kuollut? . . . Mutta kumminkin yhtenä kuollutkin? . . . Sillä minä tunnen waan yhden pahemman . . .

Drfina. Ei yhtenä kuollutkin. Ei, hyvä isä, ei . . . Hän elää, hän elää. Hän rupee nyt äsken oikein elämään. Elämästä, täynnä ihastusta! Ihaninta, hupaisinta tyhjän=toimittajan elämästä, . . . niin kauwan, kuin sitä kestänee.

Doardo. Entäs se sana, rouwa; se ainoa sana, joka oli saattawa minun järjeltä pois! ulos sel . . . Elkää tiputa myrkkhyänne sammioon . . . Se ainoa sanal sukkelaan.

Drfina. No hyvä! tawatkaa se nyt yhteen! . . . Tän'aamuna puhutteli ruhtinas tyttärentänne messussa; jälestä puolen päivän, pitää hän häntä ilo . . . ilo=howissansa.

Doardo. Puhutteli häntä messussa? Ruhtinasko tyttärentäni?

Drfina. Niin tutusti, niin palawasti! . . . He eivät pitäneet mitäkään wähi=pätyistä wäli=puhetta. Ja hyvä, jos wäli=puhetta oli; hyvä, jos tyttärentänne wapaasti pelastihe tänne! Näette sen: niin ei se kumminkaan ole mitään wälinäinen ryöstämys; mutta ainoastaan wähiäinen . . . wähiäinen sala=murha.

Doardo. Panetus! kirottu panetus! Minä tunnen tyttärentäni. Jos se on sala=murha: niin se on ryöstämyshin . . . (Silmäilee tuimasti ympärillensä, ja polkee jalkaa ja waagto.) Entä nyt, Klaudia! Entä nyt, äitinen! . . . Emmekö ole iloa saawuttaneet! Ah, sitä armollista ruhtinasta! Ah, sitä peräti erinomaista kunnial!

Drfina. Waikuttaako, wanhus! waikuttaako?

Doardo. Tässä seison minä nyt ryöstäri=pesän suussa

... (Kyöden wiittansa molemmin puolin auki, ja nähden itsensä aseet-
tomana.) Ohme, ett'en kiireesfäni unhottanut käsfänikin! ...
(Tunnustellen joka lakkariansa, ikään kuin efsien jotakin.) Ei mitään!
ei niin mitään! ei misfäkään!

Drfina. Haa, minä ymmärrän! ... Sillä minä woin
auttaa! ... Min' olen ottanut yhden mukaani. (Wetäen wäki-
puukon esin.) Tuosfa, ottakaa! Ottakaa sukkelaan, ennen kuin
joku näkee meidän ... Olisi minulla vielä muutaki, ...
myrkkyä. Mutta myrkky on waan meidän, naisten, warasfi;
ei miesten ... Ottakaa se! (Tunkein hänelle wäki-puukkoa.) Ot-
takaa!

Odoardo. Kiitoksia, kiitoksia: ... Rakas lapsi, ken
kerran vielä sanoo olewasi hupakon, hänellä on minun kans-
fani tekemistä.

Drfina. Pistäkää kupeellenne! sukkelaan kupeellenne!
... Minulta kielletään tilaisuus sitä käyttää. Teiltä se ei
puutu, tämä tilaisuus: ja teidän tulee tawoittaa se, se ensi-
mäinen, paras, ... jos mies olette ... Minä, minä olen
waan nainen: mutta näisfä mielin tulin minä tänne! Eujasti
päättäneenä! Me, wanhus, me woimme uskoa toisillemme
kaikki. Sillä me olemme molemmat loukatut; samalta wiet-
telisältä loukatut ... Ah, jos te tietäisitte, ... jos te tietäi-
sitte, kuinka määrättömästi, kuinka sanomattomasti, kuinka kä-
sittämättömästi minä olen tullut häneltä loukatuksi, ja vielä
tulen: ... Te woisitte unhottaa, te unhottaisitte oman louk-
kauksenne sen tähden ... Tunnetteko te minun? Minä olen
Drfina, tuo petetty, hyljätty Drfina ... Kenpä-ties, ellei
waan tyttärenne tähden hyljätty ... Kumminki, mitä woi
tyttärenne siihen? ... Kohta hyljätään hänkin ... Ja sitte
taas yks! ... Ja taas yks! ... Haa! (ikään kuin innostuneena)
mikä taimaallinen mielitys! Jos me kerran kaikki, ... me
hyljättyjen koko lauma, ... me kaikki, muuttuneina raiwon
ja koston hengittäriksi, jos me kaikki saisimme hänen allemme,
saisimme rikki raastaa, murentaa hänet allamme, pengata hä-

nen siuksensa läpitse, löytääksemme sen sydämmen, jonka petturi jokaiselle lupasi, eikä kellenkään antanut! Haal sekö oli si tanesi olewal sekö oli si!

Kahdeksas kohtaus.

Entiset. Klaudia Galotti.

Klaudia (tatsoo ympärillensä siälle tullessaan, ja heti nähtyä puolisonsa, lentää häntä vastaan). Arwattu! . . . Ah, meidän suojelijamme, meidän pelastajamme! Oletko sinä täällä, Odoardo? Oletko sinä täällä? Heidän kuisikutuksestansa, heidän filmäluonteesstansa päättin minä sen . . . Mitä pitää minun sinulle sanoman, jos et vielä mitäkään tiedä? . . . Mitä pitää minun sinulle sanoman, jos jo tiedät kaikki? . . . Mutta me olemme wiattomat. Minä olen wiatoim. Tyttäres on wiatoim. Wiatoim, kaikki puolin wiatoim!

Odoardo (joka nähdesjä puolisonsa kokee malttaa mieltänsä). Hywä, hywä. Ole waan huoletta, waan huoletta, . . . ja wastaa minulle. (Orsinaa kohden.) Ei, hywä rouwa, ikään kuin vielä epäilisin . . . Onko kreivi kuollut?

Klaudia. Kuollut.

Odoardo. Onko se tosi, että ruhtinas tän' aamuna on puhutellut Emiliaa messusja?

Klaudia. Tosi. Mutta jos sinä tietäisit, minkä säikähdysen se waihatti hänessä; millä hämmästyksellä hän tuli kotia . . .

Orsina. No, olenko walhellut?

Odoardo (haileraasti nauraen). Minä en tahtoiskaan, että olisitte! En, waiikka kuin paljosta!

Orsina. Olenko minä mieletöin?

Odoardo (astuen raitvoosti edes ta'as). O, . . . vielä en ole minäkään.

Klaudia. Sinä läskit minun olla huoletta; ja minä

olen huoletta . . . Rakas mieheni, tohdinko minäki . . . minäki ruikoilla sinua . . .

Odoardo. Mitäs tahdot? Enkö minä ole huoletta? Boiko huolettomampi olla, kuin minä olen? . . . (Pakottaiden.) Tietääkö Emilia, että Appiani on kuollut?

Klaudia. Tietää sitä ei hän saata. Mutta minä pelkään hänen aavistawan sen; koska hän ei näyttäi . . .

Odoardo. Ja hän voiwottaa ja uikuttaa . . .

Klaudia. Ei enään . . . Se on ohitse: hänen luontonsa tapaan, jonka tunnet. Hän on arin ja uskaltain koko suwussamme. Ei woipa hallita ensi liikutuksiansa: mutta wä hänki mietittyänsä, ei neuwotoin mihinkään, walmis kaittiin. Hän pitää ruhtinaan loitolla; puhuu hänen kansansa yhdeksi kannalta . . . Paita waan, Odoardo, että pääsemme pois.

Odoardo. Minä olen ratfain . . . Mitäs tehdä? . . . Mutta, rouwa, kaupunkiinhan te palajatte?

Orsina. Totta kaiteti.

Odoardo. Ollisitteko hywä ja ottaisitte minun rouwani mukaanne?

Orsina. Miks ei? Hywin mielelläni.

Odoardo. Klaudia, . . . (tehden kreiwinnan hänelle tutuksi.) Kreiwinna Orsina; erin nerokas nainen; minun ystäwäni, minun hywän=tekijäni . . . Sinun pitää lähtemän hänen kansansa kaupunkiin, paikalla lähettääkses meille waunut tänne ulos. Emilia ei tarwitse palata Guastallaan. Hän on jääpä minun kansani.

Klaudia. Mutta . . . jos waan . . . minä en mielelläni erkaneisi lapsestani.

Odoardo. Sitös isänsä jää sen lähestöön? Totta hänet wiimeinki laskeettaneen sifään. Ei estelystä mitäkään! . . . Tulkaa, armollinen rouwa. (Siljakseen hänelle.) Te saatte kuulla minusta . . . Tule Klaudia. (Hän wie hänen pois.)

Viides näytös.

(Entinen näytelmä-paikka.)

Ensimmäinen kohtaus.

Marinelli. Ruhtinas.

Marinelli. Tässä, armollinen herra; tästä ikkuna-
voitte te hänen nähdä. Hän astuu pylvä-
s-käytävästä edes taas ... Skään poikkelee hän tänne; hän tulee ... Ei, hän kääntyy taas takaisin ... Hän on vielä arvelussa. Mutta jostaki jalosta on hän paremmilla mielin, ... eli näyttää olevan. Meille yhden tekewä! ... Vuonnollista! Mitä kumpi nainen lie pannutkin hänen päähänsä, onko hän tohtiva sitä ansaa? ... Kuten Battista on kuullut, niin hänen rouwan-
sansa koht' sillään lähettää hänelle waunut tänne ulos. Sillä hän tuli ratsain ... Tarkattaapas, kuin hän nyt näytäkse teille, niin kiittää hän aiwan alamaisesti teidän korke-
arwoisuuttanne siitä armollisesta suojeluksesta, jonka hänen perheensä tässä niin onnettomassa satunnassa on täällä löytänyt; heittää itsensä ynnä tyttärensä vielä wastaiseenki suosioon-
ne; wiepi hänen rauhassa kaupunkiin, ja odottaa alaisimmassa nöyryydessä, minkä enemmän hellimyksen teidän korke-
arwoisuutenne on näkewä hywäksi osoittaa hänen onnettomalle, rak-
kaalle neidollensa.

Ruhtinas. Mutta jos hän nyt ei ole niin masea? Ja tuskin, tuskinpa on hän se olewa. Minä tunnen hänen liian hywästi ... Jos hän enimmäkseen tukahuttaa luvunsa, nielee wihansa: mutta ei wiekkään Emiliata kaupunkiin, waan ottaa hänen kansansa? pitää hänen luonansa? eli vieläpä sulkee hänen luostariin, ulkona minun piiri-kuntaani? Miten-
käs fitte?

Marinelli. Pelkuri-rakkaus katso kowin kauwas. Totta! ... Mutta eihän hänen pida ...

Ruhtinas. Mutta jos hän nyt! Mitenkä fitte? Mitä

se sitten on meitä auttava, että tuo onnetoin kreivi menetti henkensä sen edestä?

Marinelli. Mitä tämä surullinen syrjä-katsaus? Edespäin! ajattelee voiton sankari: kaatukoon sitte ympärillensä joko vihollinen eli ystävä . . . Ja joskokin! Jos hän tahtoi siksi, . . . tuo vanha karsastelija, mitä te hänestä pelkäätte, ruhtinas: . . . (Miettien.) Se käy! Se on päätetty! . . . Etemmä, kuin tahtomiseen, ei hänen warmaan pidä sitä saaman. Warmaan ei! . . . Mutta kuinhan emme waan kadottaissi häntä silmistämme . . . (Astuu taas ikkunan ääreen.) Tuossa paikkaa olisi hän tullut luulematta päällemme! Hän tulee . . . Piiläämme häneltä vielä: ja kuulkaa ensin, ruhtinas, mitä meidän peljättävässä satunnassa on tekeminen.

Ruhtinas (uhaten). Mutta, Marinelli! . . .

Marinelli. Kaikkein wiattominta maa-ilmassa!

Toinen kohtaus.

Edoardo Galotti.

Ei vielä ketäkään täällä? . . . Hyvä; minun pitää ruweta vielä kylmä-mielisemmäksi. Se on onnekseni . . . Ei mikään ole hyllympi, kuin kiwastuwa nuorukais-pää harmailla hiuksilla! Sen olen itselleni niin usein sanonut. Ja kumminkin annoin wiehättää itseäni: ja kenenkä? Ohden luulewan, luulosta mielettömän . . . Mitä ilkeyden kostaminen koskee loukattuun siweyteen? Se waan on minun pelastettava . . . Ja sinun astias, . . . poikani! . . . Itkeä en konsana osannut; enkä tahdo sitä nyt wasta oppia . . . sinun astias on tukkunaan toinen tekewä omaksensa! Minulle on kyllä, jos murhaajasi ei nauti rikoksensa hedelmätä . . . Se waiwatkoon häntä enemmän, kuin rikos! Koska kyllästyks ja inho nyt kohta ajawat häntä hekkumasta hekkumaan; niin karwastukoon hänelle kaikkien himojensa nautinto, muistaisssa, ei saaneensa tyydyttää tätä yhtiä! Jos'ainoassa unessa tuokoon

werinen sulhainen morsiamen hänen vuoteensa ääreen; ja kuin hän kumminkin ojentaa hekkumalliset kätensä häntä kohden, niin kuulsoon yht'äkkiä helwetin pilkka=naurun, ja herättöön!

Kolmas kohtaus.

Marinelli. Odoardo Galotti.

Marinelli. Minnekkä te jätitte, herra? Minne jätitte te?

Odoardo. Oliko tyttäreni täällä?

Marinelli. Ei hän; mutta ruhtinas.

Odoardo. Suokoon anteeksi . . . Min' olen seurannut kreivinnaa.

Marinelli. Noh?

Odoardo. Sitä hyvää ihmistä!

Marinelli. Ja puolisonne?

Odoardo. On kreivinnan kanssa; . . . lähettäöksensä meille tuossa paikkaa wainut tänne ulos. Ruhtinas olkoon waan niin hyvä ja sallikoon minun wielä niin kauwan wiipyä täällä tyttäreneni.

Marinelli. Miksiä nuo mutkat? Eikö ruhtinas olisi tehnyt sitä mielellänsä, että saattaa heidät kumpaisenkin, äitin ja tyttären, kaupunkiin?

Odoardo. Tyttären kaitetikkini olisi tähtynyt tämä kunnia hylätä.

Marinelli. Kuinka niin?

Odoardo. Hän ei tule enään menemään Guastallaan.

Marinelli. Eikö? Ja minkä tähden ei?

Odoardo. Kreivi on kuollut.

Marinelli. Sitä enemmän . . .

Odoardo. Pitää hänen tuleman kanssani?

Marinelli. Teidän kanssanne?

Odoardo. Minun kanssani. Sanonhan minä teille: Kreivi on kuollut . . . Ette sitä wielä tiedä . . . Mitä hä-

nen nyt endään on Guastallassa tekemistä? . . . Hän on seuraava minua.

Marinelli. Varmaan on tyttären tulewa olo=paikka riippuwa ainoastaan isän tahdosta. Mutta ensiksi . . .

Ddoardo. Mitä ensiksi?

Marinelli. Pitää teidän myöntämän, herra översti, että hän wiedään Guastallaan.

Ddoardo. Tyttärenikö? wiedäänkö Guastallaan? Ja minkä wuoksi?

Marinelli. Minkäkö wuoksi? Miettikäähän waan . . .

Ddoardo (pitäisesti). Miettikää! miettikää! Minä mietin, tässä ei olewan mitäkään mietittävää . . . Hänen pitää, hänen täytyy tulla kanssani.

Marinelli. O, minun herrani, . . . mitä tarvitsee meidän tästä pikastua? Boipi olla, että mä erehdyn; ett'ei sitä tarvitse, mitä mä luulen tarwittawan . . . Ruhtinas taitaa sen parhaite arwata. Ruhtinas päättäköön . . . Minä menen ja haen hänen.

Ueljas kohtaans.

Ddoardo Galotti.

Kuinka? . . . Ei kuuna päivänä! . . . Määrätä minulle, mihinkä hänen mennä? . . . Pidättää hänet minulta? . . . Ken tahtoo sen? Ken tohtii sen? . . . Joka täällä tohtii kaikki, mitä waan tahtoo? Hywä, hywä; niin saa hän nähdä, kuinka paljon minäkin tohdin, eh'len sitä tohtisi! Syhyt=mielinen hirs=mu=niekka! Sinun kanssas en tahdo helpoittaa. Joka ei laista pida mitäkään, on yhtä woimakas, kuin jolla ei lakia ole. Sitä et muka tiedä? Tule edes! tule edes! . . . Mutta, näet sen! So taas; jo taas on wiha karkaamassa järkeni kanssa pois . . . Mitä tahdon minä? Ensin olisi kuitenkin sen pitänyt tapahtuman, josta minä wimmastun. Mitä ei howi=hulpakko lörypöttele! Ja jos olisi toki antanut hänen waan

lörpötellä! Jos olisin waan kuunnellut hänen syytönsä, minkä-tähden tyttäreni pitää takaisin Guastallaan! . . . Niin woisin nyt warustaida vastaamaan . . . Mutta, kenelle voi minulta wastin puuttua? . . . Waan jos se minulta puuttuisi, jos se . . . Jopas tullaan. Hiljaa, wanha poika, hiljaa!

Viides kohtaus.

Ruhtinas. Marinelli. Odoardo Galotti.

Ruhtinas. Ah, rakas, wilpitöin Galotti . . . jotakin on nyt tapahtunut, koska saan nähdä teidän luonani. Wähemmän tähden te ette sitä tee. Kumminkaan ei nuhteita mitäkään!

Odoardo. Armollinen herra, minä pidän sen ainaki säädyttömänä tunkeutua ruhtinaansa luo. Kenen hän tuntee, sen on hän kutsuttawa, kuin tarwitsee. Myytki pyhdän anteeksi . . .

Ruhtinas. Kuinka monelle muulle soisin minä tämän ylpeän lainouden! . . . Mutta asiaan kiini. Te kuulutte halajawan nähdä tyttärtänne. Hänelle on uusi huoli siitä, että hänen hellä äitinsä wiettiin niin äkisti pois . . . Miksikä myöös tämä wieminen? Minä wartin waan, jahka armas Emilia täydesti tointuisi, tuodakseni molemmat woitto-riemussa kaupunkiin. Te olette panneet minulta puolen tätä riemua taka-warikkoon; mutta kokonansa en anna ottaa sitä pois.

Odoardo. Oi arma! Suokaa, ruhtinas, että mä säästän onnetointa lastani niistä moninaisista loukkauksista, joita ystäwä ja wiha-mies, säälimys ja pahan-suomus Guastallaassa hänelle warustawat.

Ruhtinas. Ei suoda hänelle ystäwän ja säälimyksen loukkauksia, olisi julmuus. Mutta että wihamiehen ja pahan-suomuksen loukkaukset häntä ei tawoita; siitä, hywä Galotti, antakaa minun pitää huolta.

Odoardo. Ruhtinas, isällinen rakkaus ei mielellään surujansa ja'a . . . Minä ajattelen tietäwäni sen, mikä tyttä-

telleni nykyisessä tilassa on aina sopiwin . . . Luopuminen maa=ilmasta; . . . luostari, . . . niin kohta kuin mahdollista.

Ruhtinas. Luostari?

Ddoardo. Siihen asti itkeliöön hän isänsä silmien alla.

Ruhtinas. Niin paljon ihanuutta lakastumaan luostarissa? . . . Pitääkö yhden ainoan pettäneen toivon tekemän meitä niin vihaisiksi maa=ilmalle? . . . Mutta, se on tosi: isää ei saa kenkään houkutella. Vielä tyttäremme, Galotti, mihi tahdotte?

Ddoardo (Marinellia kohden). Entäs nyt, hyvä herra?

Marinelli. Koska te minua oikein waaditte! . . .

Ddoardo. Ah, ei milläkään, ei milläkään.

Ruhtinas. Mitä teidän on lahden kesken?

Ddoardo. Ei mitäkään, armollinen herra, ei mitäkään . . . Me arvelemme waan, kumpiko meistä on erehtynyt teidän suhteenne.

Ruhtinas. Kuinka niin? Puhukaa, Marinelli!

Marinelli. On paha mieleni, olla esteenä ruhtinaani armolle. Kumminki kuin ystävyys käskee ennen kaikkia häntä waatimaan tuomariksi . . .

Ruhtinas. Mikä ystävyys! . . .

Marinelli. Te tiedätte, armollinen herra, kuinka paljon minä rakastin kreivi Appiania; kuinka liketi meidän molempien sielut olivat toinen toiseensa kiedotut.

Ddoardo. Ja sen te tiedätte, ruhtinas? Niin tiedätte sen warmaan yksinänne.

Marinelli. Häneltä itseltänsä pyydetty kostajaksensa . . .

Ddoardo. Teks?

Marinelli. Kyhykähän waan puolisoistanne. Marinelli, nimi Marinelli oli kuolewan kreivin viimeinen sana ja niin outo=äänisesti! niin outo=äänisesti! . . . Etköön konsana menkö korvistani tämä kauhistawa ääni, ell'en koettele kaikkia, saadakseni hänen murhaajansa ilmi ja rangaistukseen.

Ruhtinas. Luottakaa minun tehollisimpaan awun=tekooni.

Ddoardo. Ja minun palawimpaan toivooni! . . . Hywä, hywä! . . . Entä mitä vielä?

Kuhtinas. Sitä kysyn minä Marinelli.

Marinelli. Tuullaan, ei olleenkaan rosvoja, jotka karkasivat kreivin päälle.

Ddoardo (pilkaten). Eikö? Eikö tostaan?

Marinelli. Hangoittelijan poistattaneen hänen tieltä.

Ddoardo. (purevasti). Mi! Bai hangoittelijan?

Marinelli. Ihan.

Ddoardo. No sitte . . . kirotkoon Jumala hänen, tämän salamurhaaja-konnan!

Marinelli. Hangoittelijan, ja vieläpä suostun hangoittelijan . . .

Ddoardo. Mitä? Suostuntoko? . . . Mitä sanotte?

Marinelli. En muuta, kuin mitä maine lewittää.

Ddoardo. Suostun? Tyttäreltäni suostun?

Marinelli. Siihen ei saata luottaa. Se ei woi olla niin. Sitä sanon minä vastaan, sanokaa te mitä hywänsä . . . Mutta, waikka niinkin, armollinen herra, . . . Sillä enimmin perustettuki tuomio painaa oikeuden waa'alla yhtä kuin ei mitäkään . . . waikka niinkin, ei woida kumminkaan wälttää ihan onnettoman kuulemistä asiassa.

Kuhtinas. Kylläpä; totta kaiheti.

Marinelli. Ja missä muualla? missä woi se muualla tapahtua, kuin Guastallasfa?

Kuhtinas. Siinä on teillä oikein, Marinelli; siinä on teillä oikein . . . Bai niin; se toisentaa astan, armas Gallotti. Eikö tosi? Te näette itse . . .

Ddoardo. O jaa, minä näen . . . Minä näen, minä näen. Hywä Jumala tokinsa!

Kuhtinas. Mikä teillä waiwana? mikä on mielesfänne?

Ddoardo. Ett'en ole ennen nähnyt, mitä nyt näen. Se minua harmittaa: ei muuta . . . Noh niin; hänen pitää takaisin Guastallaan. Minä tahdon wiedä hänen takaisin ai-

tiensä luokse: ja kunnella ankarin tutkinto on hänen wapaaksi päättänyt, en tahdo itse poiketa Guastallasta. Sillä len tiefi . . . (haukeasti nauraen) len tiefi, jos ei oikeus katsoisi tarpeelliseksi minuaki kuulla.

Marinelli. Hywin mahdollista! Tämmöisissä kohdissa tekee oikeus pikemmin liian paljon, kuin liian wähän. Sen-tähden pelkäänpä yksin . . .

Ruhtinas. Mitä? mitä pelkääte?

Marinelli. Ei käy aluksi salttiminen äitiin ja tyttären puhutella toistansa?

Ddoardo. Eikö puhutella toistansa?

Marinelli. Tähdytään eroittaa äiti ja tytär.

Ddoardo. Eroittaaakko äiti ja tytär?

Marinelli. Äiti ja tytär ja isä. Tutkimmon tapa waatii tämän waromuksen ehdottomasti. Ja minun on paha mieleni, armollinen herra, että mun täytyy jyrkästi waatia sitä, että edes Emilia saadaan eri taltehen.

Ddoardo. Eri taltehen? . . . Ruhtinas! ruhtinas! . . . Waanpa kuitenkä; niin, niin! Niwan niin: eri taltehen! Eikö niin, ruhtinas? eikö? . . . O, kuinka sukela oikeus on! Diwallinen! (Äitiä tawoittaen lakkariansa, jossa hänellä on wäti-puukko.)

Ruhtinas (lähestyy häntä mielistellen). Malttakaa mielenne, hyvä Galotti.

Ddoardo (syrjään, wetaen kätensä tyhjänä taas ulos). Sen puhui hänen enkelinsä.

Ruhtinas. Te olette wäärässä; te ett'en hymärrä häntä. Te ajattelette sanalla taltehen totta jo wankeutta ja tyrmää.

Ddoardo. Antakaa minun niin ajatella; ja minä olen rauhoitettu.

Ruhtinas. Ei sanaakaan wankeudesta, Marinelli! Tässä sopii helposti yhtenä tarkata lakien ankaruutta ja kunnioittaa wilpitöwintä hurskautta. Jos Emilia on pantawa eri taltehen: niin tiedän jo . . . sen säädylisimmän. Kanslerini talo . . . Ei estelemistä mitäkään, Marinelli! . . . Sinne tahdon itse wiedä

hänen, siellä tahdon jättää hänen arvokkaimman rouvan huostaan. Tämän tulee taata ja vastata minulle hänen edestänsä . . . Te olette liian innokas, Marinelli, tosiaan liian innokas, jos te enempätä waaditte . . . Tunnettehan, Galotti, kanslerini Grimaldin ja hänen puolisonsa?

Doardo. Minäkö en niitä tuntisi? Missinpä tunnen tämän jalon pari-kunnan lemmittävät tyttäretkin. Ken ei niitä tuntisi? . . . (Marinellille.) Ei, hyvä herra, elkkää myödyttävä sitä. Jos Emilia on tallella pidettävä; niin täytyy hänen warjeltaa syvimmissä tyrmissä. Kiistäkää sitä; minä rukousten teitä . . . Minä hullu, rukoukseni! Minä wanha narri! . . . Kyllä hän totta sanoi, tuo hyvä tietäjätär: joka ei eräistä asioista kadota järkeänsä, hänellä ei ole mitäkään kadottaa!

Kuhtinas. Minä en ymmärrä teitä . . . Hyvä Galotti, mitä woin minä enempätä tehdä? . . . Heittäkää se silensä; minä pyydän teitä . . . Niin, niin; kanslerini taloon! Sinne pitää hänen; sinne wien minä itse hänen; ja jollei häntä siellä suurimmalla arvon osoituksella kohdella, niin ei ole sanani maksanut mitäkään. Mutta elkkää sureko . . . Silensä jää se! silensä jää se! . . . Te itse, Galotti, woitte tehdä, miten tahdotte. Te woitte seurata meitä Guastallaan; te woitte palata Sabionettaan: kuinka waan tahdotte. Se olisi naurullista määrätä sitä teille . . . Ja nyt, jääkää hyvästi, armas Galottil! . . . Joutukaa, Marinelli: tulee jo myöhä.

Doardo (joka on seisonut sywisä ajatuksissa). Kuinka? Niin en yhtäkään saa häntä puhutella, tyttärtäni? Enkö täälläkään? . . . Minä tyydyn kaiikkiin; näenhän minä kaiikki olewan ihan oiwaiksen. Yhden kanslerin talo on arwattawasti wiattomuuden turwa-paikka. O, armollinen herra, wieläähän tyttärentäni sinne; ei mihinkään muuante, kuin sinne . . . Mutta sitä ennen tahtoisin kuitenkin häntä puhutella. Kreiwini luulemastahan ei tiedä wielä mitäkään. Hän ei woi ymmärtää, minkä-tähden hän eroitetaan wanhemmistansa. Tätä luulemata sowelliaasti ilmoittaakseni hänelle; tämän eron suhteen

lohduttaakseni häntä, täytyy minun päästä hänen puheilleensa, armollinen herra, täytyy minun puhutella häntä.

Ruhtinas. Niin tulkaa sitte . . .

Odoardo. O, woipihan tytärki tulla isänsä luo . . .
Täällä, kahden kesken olen minä kohta valmis hänen kans-
sansa. Laittakaa hänet waan tänne, armollinen herra.

Ruhtinas. Woin mä niinki! . . . O, Galotti, jospa
tahtoisitte olla minun ystäväni, johdattajani, isäni!

(Ruhtinas ja Marinelli menewät.)

Kundes kohtaous.

Odoardo Galotti katsoen hänen peräänsä; wahan wai'ettuaansa.

Minkä-tähden ei? . . . Erin mielelläni . . . Ha! ha! ha! . . .
(Katsoo huimasti ympärillensä.) Ken siellä nauraa? . . . Totta Su-
maliste, minä luulen, se olin minä itse . . . Nyt se on oikein! Su-
paista, lystiä. Näytelmä on jo loppumaisillansa. Niin eli näin!
. . . Mutta . . . (Pysähdys.) Entäpä jos hän pitäisi sala-tuu-
maa hänen kanssansa? Jos se olisi niitä tawallisia hulluuksia?
Jos hän ei ansaitsi, mitä minä hänen edestänsä tahdon tehdä?
. . . (Pysähdys.) Hänen edestänsä tahdon tehdä? Mitäs tahdon
minä tehdä hänen edestänsä? . . . Onko mulla sydäntä sanoa
sitä itsellenikään? . . . Minä ajattelen, näet, jotakin: jotakin,
kuta käy waan ajatteleminen! . . . Rauhistawa! Pois, pois!
Min' en tahdo odottaa häntä. Ei! . . . (Täiwästä kohden.)
Joka hänen on wiattomasti syösnyt tähän kadotuksen hor-
naan, se wetäköön hänen sieltä ylöskin. Mitä tarvitsee hän
minun kättäni siihen? Pois! (Hän tahtoo mennä, ja näkee Emilian
tulewan.) Eitan myöhään! Ah! hän tahtoo minun kättäni; hän
tahtoo sitä!

Seitsemäs kohtaous.

Odoardo. Emilia.

Emilia. Kuinka? Te täällä, isäni? . . . Ja te waan?

... Ja äitini? ei täällä? ... Entä kreivi? ei täällä? ...
Ja te niin huolestunut, isäni?

Ddoardo. Ja sinä niin huoletoin, tyttärenti?

Emilia. Minkä-tähden ei, isä-kulta? ... Tahi ei ole mitäkään kadotettu: tahi kaikki. Woida olla huoletoin, ja täytyä olla huoletoin: eikö se ole yhtä?

Ddoardo. Mutta millisen luulet sinä astan laidan nyt olewan?

Emilia. Että kaikki on kadotettu; ... ja että meidän tosin täytyy olla huoletoinna, isäni.

Ddoardo. Ja sinä olisit huoletta sen-tähden, että sinun täytyy olla huoletoin? ... Ken olet sinä? ... Nainenko? ja minun tyttärenti? Pitäneekö siis miehen ja isän häwetä sinun tähtes? ... Mutta annahan kuullani: mitä kutsut sinä, kadottaa kaikki? ... Kreivinkö olewan kuolleen?

Emilia. Ja minkä-tähden hän kuollut on! Minkä-tähden! ... Haa, se on siis tosi, isäni? Se on siis tosi, koko se kauhistawa kertomus, jonka minä lu'in äitini tuimassa, kosteassa silmässä? ... Missä on äitini? Missä kaukana on hän, isä-kulta?

Ddoardo. Edellä-päin; ... jos me muutoin tultaneen hänen perästänsä.

Emilia. Kuta pikemmin, sitä parempi. Sillä, koska kreivi on kuollut; koska hän sen-tähden on kuollut ... sen-tähden! mitä wiivymme enään täällä? Paettaamme, isäni.

Ddoardo. Paettaammeko? ... Mikäs sitten hätänä? ... Sinä olet, sinä jätät ryöstäjies käsiin.

Emilia. Zäänkö heidän käsiinsä?

Ddoardo. Ja yksinä; ilman äitittä; ilman minutta.

Emilia. Minäkö yksinäni heidän käsiinsä? ... Ei kuuna päivänä, isäni ... Elittä ette olekkaan minun isäni ... Minä yksinäni heidän käsiinsä? ... Hywä, heittäkää minut waan, heittäkää minut waan ... Minä tahdon kumminki nähä,

ken minua pitää, . . . ken minua pakoittaa, . . . ken se ihminen on, joka ihmistä voi pakoittaa.

Doardo. Arvelen olevas huoletta, lapseni.

Emilia. Niin olenkin. Mutta mitä kutsutte te olla huoletta? Pannakko kätensä risttiin? Kärstäkö mitä ei pitäisi? Suwaitakko, mitä ei tarvitsisi?

Doardo. Haa! jos sinä niin ajattelet! . . . Anna mun syleillä sinua, tyttäreni! . . . Sen olen aina sanonut: naisen tahtoi luonto tehdä mestari-mallikseen. Mutta hän erehtyi sawen ostoisa; hän otti sen liian hienon. Muutoin on kaikki parempi Teisä, kuin Meisä . . . Haa! jos tämä on sinun huolettomuutes: niin olen minä sinä taas löytännyt omani! Anna mun syleillä sinua, tyttäreni! . . . Urwaappas: heittäwinään asian oikeuden tutkittawaksi, . . . o, tätä helwettiin filmän-kääntämystä! . . . tempaa hän sinut meidän sylis-tämme, ja wie sinun Grimaldin luokse.

Emilia. Tempaa minun? Wie minun? . . . Tahtoo temmata minun; tahtoo wiedä minun: tahtoo! tahtoo! . . . Skään kuin meillä ei mitäkään tahtoa olisikaan, isäni!

Doardo. Minä tulin kanssa semmoiseen wirmaan, että jo tavoitin tätä wäki-puukkoa, (wetää sen ulos) työntääkseni sen läpi sydämmen, kumman tahansa molemmista . . . molemmista!

Emilia. Elkkä Jumalan tähden, hyvä isäni! . . . Tämä elämä on kaikki, mitä jumalattomat omaawat. Minulle, isäni, antakaa minulle tuo wäki-puukko.

Doardo. Sapsi, se ei ole mikään hius-neula.

Emilia. Niin olkoon fitte hius-neula wäki-puukkona! . . . Yhden tekewä.

Doardo. Mitä? Oliko se jo siksi tullut? Ei toki; ei toki! Malta mielesti . . . Myös sinulla on waan yksi elämä menettää.

Emilia. Ja waan yksi puhtaus!

Doardo. Joka on ylewämpi kaikkea wäki-waltaa . . .

Emilia. Waan ei kaikkea wiettelemystä . . . Wäki=wal-
 taal Wäki=waltaa! Ken ei wäki=waltaa saata seisoa vastaan?
 Mikä wäki=wallan nimellä on, ei ole mitäkään: wiettelemys
 on se totinen wäki=walta . . . Minulla on weri, isäni, niin
 innollinen, niin lämmin weri, kuin kelläkään muulla. Myös
 minun aistini owat aistit. Minä en takaa mitäkään. Min'
 en ole mihinkään hywä. Minä tunnen Grimaldin talon. Se
 on ilo=howi. Yhden hetken fiellä äitini siluain alla; . . . ja
 jo kohosi niin monta meteliä sielusiäni, joita ankarammat ju-
 maluuden harjoitukset tuskin wiikkokausin woivat asettaa! . . .
 Jumaluuden! ja minkä jumaluuden? . . . Wälttääksensä ei
 pahempata mitäkään wiskausivat jo tuhannet wirtoihin, ja
 owat pyhät! . . . Antakaa minulle, isäni, antakaa minulle
 tuo wäki=puukko.

Doardo. Ja jos sinä sen tuntisit, tuon wäki=puu-
 kon! . . .

Emilia. Jos mä en sitä tunnekaan! . . . Tuntema-
 toin ystävä on myös ystävä . . . Antakaa se minulle, isäni,
 antakaa se minulle.

Doardo. Jos mä sen nyt annan sinulle . . . tuossa
 on! (Antaa sen hänelle.)

Emilia. Ja tuossa! (Pistämäisillänsä sillä itsensä läwitse,
 tempaisee isä sen takaisin hänen kädestänsä.)

Doardo. Kas, kuinka riwaka! . . . Ei, se ei ole si-
 nun kädessä.

Emilia. Se on tosi; hius=neulalla minun pitää . . .
 (Hän tavoittelee kädellä tulkaansa, estien sitä, ja sattuu kulkaseen käsin.)
 Sinäkö vielä täällä? . . . Mäs sinä! Sinä et kuulu yhden
 hiuksiin, yhden . . . miksi sitten isäni tahtonee minua tulewaksi!

Doardo. Di, minun tyttäreni! . . .

Emilia. Di, minun isäni, jos arwaisin mielenne! . . .
 Ei toki; sitä ette tekään tahdo. Miksi te muutoin wiipysitte?
 . . . (Katterasti, kulkasta murentaisa.) Muinoin kyllä tawattiin
 isä, joka, pelastaakseen tyttärensä häpeästä, painoi ensimmäisen,

paraimman teräksen hänen sydämeensä . . . antoi hänelle toisen kerran elämän. Mutta kaikki semmoiset jalo=työt ovat muinoisia! Semmoisia isä ei ole niin yhtäkään enään!

Ddoardo. On, tyttäreni, on! (Pistää hänen lävitsensä.) Hyvä Jumala, mitä mä olen tehnyt! (Emilian waipueessa, tarttuu hänen käteensä.)

Emilia. Opsi kukkanen taitettu, ennen kuin myrsky sen lehtii . . . Antakaa mun sitä suudella tuota isällistä lättä . . .

Kahdeksas kohtaus.

Entiset. Ruhtinas. Marinelli.

Ruhtinas (astuen sisään). Mitä se on? . . . Eikö Emilia woi hyvästi?

Ddoardo. Hywin hyvästi; hywin hyvästi!

Ruhtinas (tullen liemmä). Mitä näen minä? . . . Rauhistus!

Marinelli. Voi minua!

Ruhtinas. Hirmuinen isä, mitä olette tehneet?

Ddoardo. Opsi kukkanen taitettu, ennen kuin myrsky sen lehtii . . . Eikös se ollut niin, tyttäreni?

Emilia. Ette te, minun isäni . . . Minä itse . . . minä itse . . .

Ddoardo. Et sinä, tyttäreni; . . . et sinä! . . . Elä mene walheella maa=ilmasta. Et sinä, tyttäreni! Sinun isäsi, sinun onnetoin isäsi!

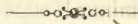
Emilia. Ah! . . . minun isäni . . . (Hän kuolee, ja isä laskee hänen hiljakseen maahan.)

Ddoardo. Mene rauhaan! . . . No tuossa, ruhtinas! Mielistyttetekö vielä häneen? Ulyttääkö hän vielä himojanne? Vielä, tuossa weressä, joka hunttaa kostoa ylitseenne? (Wähän pysähdyttyä.) Mutta te odotatte, mitenkä tämä kaikki on päättyvä? Te odotatte kuka=ties, minun kääntäväni teräksen itse waastaani, lopettaakseni tekoni kuten illettävän murhe=näytel-

män? Te pettytte. Tuossa! (wislatan wäki-puukon hänen jalkainsa eteen.) Tuossa on hän, rikokseni werinen todistaja! Minä menen ja heitän itse itseni wankenteen. Minä menen ja odotan teitä tuomarikseni . . . Ja sitte tuolla . . . odotan minä teitä kaikkien meidän tuomarimme edessä!

Ruhtinas (wähän wai'ettuansa, jolloin hän katselee ruumista lauhistuksella ja epäilyksellä, Marinellille). Tuossa! nosta hänet ylös . . . No? Sinä arwelet? . . . Katala! (Temmaisten wäki-puukon hänen kädestänfä.) Ei, sinun weresi ei yidä tämän weren kanssa sekauntuman . . . Mene, piilläksesi ian'kaikkisesti! . . . Mene! sanon minä . . . Hywä Jumala! Hywä Jumala! . . . Eikö se ole, niin monen turmaksi, kyllä, että ruhtinaat owat ihmisiä: pitääkö wielä perkeleidenki tekeytymän heidän ystäwikkensä? . . .

Murhe-näytelmän loppu.

Bi

Hän

SKS

Toim

25:1-2

(1861)

1863

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJASTO

106 013 8487

